

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Ἐπιμέλεια
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ—ΣΤΕΡ. Ν. ΣΑΚΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

Ἐπιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΨΕΥΤΟΓΚΑ—ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκόντων τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΛΟΓΟΙ**

ΤΟΜΟΣ 4

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟΝ ΒΑΒΥΛΑΝ
ΚΑΤΑ ΙΟΥΔΑΙΑΝΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ
ΕΛΛΗΝΑΣ
(Β' Μέρος)
ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
Α'—Δ'

Εισαγωγή—Μετάφρασις—Σχόλια
ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σ. ΨΕΥΤΟΓΚΑ
Κείμενον Β. Montfaucon

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟΝ ΒΑΒΥΛΑΑΝ
ΚΑΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

559 A 14. Κατ' ἀρχὴν λοιπὸν ἐφαίνετο δεῖ ἐπινοεῖσθαι ὁ Ἄπολλων, ἑπειδὴ εἶν τοῦ προσέφερον θυσίας, ὅπως ἐπαδείχθῃ ἡμῶς μετέπειτα ἦτο θεμένος με δυνατὴν ἀνάγκην. Εἰς ἐξαναγκαστικῶς ἐπληθεῖ φόβος τὸν συνεκράτει: σὺν χαλινῶν καὶ τὸν ἡμιόδιζε νὰ διαπράττῃ τὰς συνθέεις εἰς ἕαρος τῶν ἀνθρώπων ἀπάτας. Ἀπὸ τοῦ φανερόνεται αὐτός: Μὴν ἀνησυχῆτε, διότι θὰ προχωρήσω ἐμῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἀποδείξιν, μετὰ ἀπὸ τὴν ὅποιαν οὗτε αὐτοὶ τοῦ σχεδιάζον νὰ ἀσχυρισθῶν εἶν θὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ κάνουν, οὐτε ὡς πρὸς τὰ παλαιὰ θαύματα οὗτε ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ μέγ-
του, οὗτε ὡς πρὸς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ βαίμονος. Καὶ διὰ νὰ δικαιώσω τοῦτο εἶν χρειάζομαι συλλογισμοῦ καὶ εὐλογη-
νεῖς ἀποδείξεις, ἀλλὰ θὰ σὲς φέρω τὴν ἴδιαν μαρτυρίαν τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ αὐτῶν. Αὐτός ὁ Πῖος ἐπληθεῖ ὡς ἐτραυ-
μάτιος θανάσιμος B καὶ σὲς ἀφίρωςεν εἶην τὴν παρηρησίαν. Μὴ ἐβρογγίζεθε ἡμῶς ἐναντίον του, διότι εἶν κατεστραφέν ἐκουσί-
ως τὴν λατρίαν του, ἀλλ' ἔπρωζε τοῦτο ἐξαναγκασθεῖς ἀπὸ ἄλλην ἰσχυροτέραν δύναμιν. Πῶς ἡμῶς ἴγινεν αὐτὸ καὶ με ποῶν τρόπον: Ἀπὸ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς ποὺ εἶχε μεταφέρει τὸν μάρτυρα, ἐκα-
ρουσάσαν ὡς διὰδочον τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, αὐτός ποὺ καὶ εἰς ἐκεῖνον εἶχε προσφέρει τὴν ἐξουσίαν. Καὶ γίνεται οὗτος βασι-
λεὺς χωρὶς ἡμῶς νὰ σταθῇ καὶ ἀδικητότερον, διότι τὴσθην ἐξουσίαν εἶχε καὶ ὁ ἀποθανὼν ἀδελφός του. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἀπιστιῶν καὶ ἀναλογιστος, κατ' ἀρχὴν ὑπεκρίνατο δεῖ δῶθεν ἦτο Χριστινός, διὰ νὰ εὐχαριστῇ αὐτὸν ποὺ τοῦ προσέφερον τὴν ἐξουσίαν.¹¹ Μετὰ τὸν θάνατον ἡμῶς ἐκεῖνου C ἔρρωθε τὸ προσωπιῶν καὶ με πολλὴν ἀνασχυντίαν ἐφανέρωσε τὴν εἰς τὰ εἰδικὰ πῖσιν του, ποὺ ἀπὸ

11. Ἐν μεταφρᾷ ἀνήγγηται τὸ 351 εἰς ἀνεγερθέντα εἰς τὸ προ-
δικον ἄφην καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰουλιανὸς τοῦ Παραστάτου καλεῖται Πί-
λος, τὸν ὅποιον εἶχαν ἐρεῖται συνωστισμένους ὁ ἐπάδελφός του αὐτοκράτορος
Κωνσταντῖνος, υἱὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντῖνου. Διὰ τοῦτο λέγει: εἶνα ὁ

Γραμματεὺς Συντάξας
Γερεμὴς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ, θεολόγος

καίαι τὴν εἶχε ἀλλὰ τὴν ἐκρούε. Τὴν ἐναντίως λοιπὸν εἰς ὁ-
 λους καὶ ἱερατικούς διατάγματα εἰς ἅλην τὴν αὐτοκρατορίαν νὰ
 ἐπισκευασθῶν οἱ καὶ τῶν εἰδῶλων, νὰ ἀνοικοδομηθῶν οἱ θεομοί,
 νὰ ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς αἱ παλαιαὶ τελεαί, καὶ νὰ ὀργανώ-
 νονται προτροπαὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ παντοῦ. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἀνά-
 γου καὶ ἀπασιάνου καὶ μόνου καὶ οὐνοσκόπου καὶ μηχανοῦται¹²
 καὶ χαλκικαὶ κἀθε εἰδῶς ἀπάτης κατέφθηκαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη
 τοῦ κόσμου. Καὶ ἔδωκεν ἔτσι κανεὶς τὴν χώραν νὰ εἶναι γεμάτη
 ἀπὸ ἀνθρώπων αἰσχροῦ καὶ ἐκδυομένων ἀπὸ τῆς χώρας τῶν. **D**
 Αὐτοὶ δηλαδὴ ποὺ προηγουμένως ἀπέθνησκον ἀπὸ τὴν πείναν ἢ
 ποὺ εἶχον σαλευθῆθαι δι' ἀπάτης καὶ ἐγκλήματα καὶ κατοικοῦσαν
 εἰς τὰς φυλακὰς καὶ εὐχόμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα ὡς κατέβηκε
 ἢ ἄλλοι τοῦ μέλιτος καὶ μετὰ εἰς ἐξορία¹³ τὰ πρὸς τὸ ἔξω
 ἀπὸ τὰ αἰσχρά των ἐπαγγέλματα ἐνεφανίσθησαν ἔξωθεν ὡς ἰε-
 ρεῖς καὶ μυσταγωγοὶ τῶν εἰδῶλων περιβαλλόμενοι διὰ πολλῶν τι-
 μῶν. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐνθ' ἐξεδίκαε στρατηγούς καὶ ἀρχοντας, χυ-
 ρὴς νὰ εἶδῃ λόγον εἰς κανίαν, μὴ αὐτοὺς τοὺς αἰσχροὺς ἄνδρας καὶ
 τὰς πόρνας γυναῖκας, τὰς ὁποίας ἔβλεπεν ἀπὸ τὰ αἰτήματα ποὺ διηγι-
 θησαν, περιέφρατο εἰς ὀδύκαλον τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ στενά. Καὶ
 ὁ μὲν βασιλικὸς ἵππος καὶ ὁ μὲν ἢ βασιλικὴ ἀκολουθία ἠκολούθησαν
 ὁποῖον εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. **E** ἄνδρες συμπαθέστατοι ἡμῶς καὶ
 γυναῖκες ματροποὶ καὶ ἄλλοι οἱ διεσθαρμένοι ἐκυλιονταν τὸν θα-
 σιάς καὶ ἔχοντες αὐτὸν εἰς τὸ μέσον περιήρχοντο τὴν ἀγορὰν.
 Ἐξαστάζοντες δὲ ἄνακτος λόγους καὶ ἐκέρχοντο κατὰ τὸν τρόπον
 ποὺ συνήθίζου αὐτοὶ ποὺ ἄνηκον εἰς αὐτὰ τὰ ἐπαγγέλματα. Γνω-
 ρίζω δὲ εἶ αὐτὰ ἅθ' φανόν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἐπίστατα
 λόγῳ τῆς ἀπερβολικῆς ἀπειρίας. Διότι οὗτοι εἰς ἀπλοῦς πολίτης, ἀπὸ
 αὐτοὺς ποὺ ἐβλήθη τὴν ζωὴν των μέσα εἰς τὴν αὐτέλειαν καὶ ἀνα-
 χροστίαν, **δὲ** **A** θὰ ἐδόμα ἐπιμοίως ν' ἀσχημονῇ κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον. Δι' αὐτοὺς ὅμως ποὺ ζῶν ἀκόμη δὲν χρειάζεται νὰ εἰπω
 τίποτε, διότι ἦσαν παρόντες καὶ αὐτὰ ποὺ εἶδαν νὰ γίνονται αὐτὰ
 ἀκούοντες καὶ τῆρα. Ἀκριβὲς δὲ αὐτὰ τὰ γράμματα τῆρα ποὺ ζῶν
 ἀκόμη οἱ μάρτυρες, διὰ νὰ μὴ νοήσῃ κανεὶς εἶτι, διηγουμένους τὰ

¹² Χρυσόστομος εἶπε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γάλλου, τὸν ὁποῖον σφραγιστὸν οὐ
 ἴσως ὁ Κωνσταντῖνος τὸν ἐναντίως, εἰδὼς ἢ ἔβουλε τὸν ὡς οὐνοσκόπου
 εἰς τὸν εἰδῶλον τοῦ Ἰουλιανῶν, ὅτι, ἐν ὄντι ἔην ὁ χριστιανὸς, φο-
 βῆς ἡμῶς ὑποστρατηγὸς τῶν Ἀρμενίων, Κωνσταντῖνος, δὲν ἐβέβηκεν κἀ-
 ρως τὸ ἔναντιον τῶν Χριστιανῶν μόνος του.

¹³ Μηχανοῦται ὁ ἱεραὸς τῆς Μήνης, δηλαδὴ τῆς Ἰουδαίας, ὁ κατὰ
 τὴν παρρησίαν καὶ ἀναβολὴν δοῦναι.

καίαι εἰς ἀνθρώπους ποὺ δὲν τὰ γνωρίζουν, ἡμερῶν μὲ πολλῶν
 εὐκολίαν νὰ φείδωμαι. Διότι εἰς αὐτὸν ποὺ τὰ εἶδαν ζῶν ἀκόμη
 καὶ γέροντες καὶ νέοι, καὶ ἔγρηθ' ἀπ' ἑλπίου αὐτοὺς νὰ προσέβηον
 καὶ νὰ ἐλάττωσιν. Ἐν ἑνὶ προσέθετα κατὰ περισσότατον. Καὶ δὲν
 ἦν εἶδαν μὲν προθύμως ὁποῖοιδήποτε ὅμως ἦν εἶδον παραλεί-
 ψαι. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρασιτῆθῃ κανεὶς μὴ λόγου τὸ
 μέγεθος τῆς ἀπιστοσύνης του. **B** Δι' ἔπος δὲ ἔν των μεταγενε-
 στέρων δὲν ἦν τὰ πιστεύοντες ἦν ἡμεροῦσαι νὰ εἰπω τῶτα, εἶτι ὁ
 δόκιμος ποὺ εἶς οἱ ἔθνη καὶ τὸν νομίζετε Ἀφροδίτην, δὲν ἀσχε-
 νεται νὰ ἔχη αὐτῆς τῆς παύτητος λάτραις. Δὲν εἶναι λοιπὸν καθό-
 λου παράξενον τὸ εἶτι καὶ ὁ τοκαίικος ἑαῖνος, ποὺ παραδόξῃ βλο-
 κηρωτικῶς εἰς τὴν ἀπάτην τῆν διαμόνον, δὲν αἰσχύνεται δι' αὐτὰ
 ποὺ οἱ θεοὶ του κωχόνται. Τί δὲ νὰ εἰπω κανεὶς διὰ τὰς νεκρο-
 μαντείας καὶ τὰς σφαγὰς τῶν παιδῶν; Αἱ θυσιαὶ αὐταὶ ποὺ ἀπο-
 μύνηται πρὸ τῆς ἐλευστικῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ κατηργήθησαν μετὰ τὴν
 γέννησιν του, ἀπετολμήθησαν καὶ πάλιν, ἔχι, θαδαίως εἰς τὰ φαν-
 ῆ. Διότι ἔν καὶ ἦν βασιλεὺς καὶ ἡμεροῦσαι νὰ κἀναι τὰ πάντα,
 ἦτο τῶτον μεγάλη ἢ ἀνοσιότης αὐτῶν ποὺ ἔγινοντο. Ὅμοια ὑπερέ-
 βαινε τὸ μέγεθος τῆς ἔξουσίας. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἀπετολμήοντο.

13. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἀνέχετο συχνὰ εἰς τὴν Δάφνην
 μὲ πολλὰ ἀπερβόματα καὶ πολλὰς θυσίας. Ἐσφαλὲ δὲ τῶτα ἔσφα
 ὅσοι νὰ σχηματίζετο χεῖμαρρος αἰματος. Δι' αὐτῶν δὲ πιστικῶς
 ἐξήσει χρησμοὶν ἀπὸ τῶν Ἀπολλωνία μὲ τὴν ἀξίωσιν μάλιστα νὰ
 προφητεύσῃ, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιτομίαν του. Ὁ σπουδαῖος ὅμως
 ἐκείνος δόκιμος.

Ἦτο γνωρίζει πόσους κόκκους ἔχει ἢ ἄμμος
 καὶ πόσα μέτρα ἢ θάλασσα
 Καὶ συννοεῖται μὲ τὸν κηρὸν
 καὶ ἀκούει τὸν ἄλλον.

D ὅπως λέγουσιν, ἀπέφυγε νὰ εἰπω ἀπερφρόστως καὶ σαφῶς εἶτι δὲν
 ἡμπορεῖ νὰ ἐπιλέξῃ, διότι τοῦ ἐκείνου τὸ στίγμα ὁ ἄγιος Βασίλειος,
 ἢ δόκιμος τοῦ ὁποῖου ἦτο καὶ εἰς τὴν γειτονίαν του, ἐπειδὴ ἀφο-
 ρήθη μῆπως γαλοποιήσῃ εἰς τοὺς πιστοὺς του. Ἐπειδὴ δὲ ἦθελε
 καὶ νὰ συγκαλύψῃ τὴν ἔξωσιν του, εἶπε μίαν δικαιολογίαν διὰ τὴν
 κεντην του, ἢ ὅποια τὸν ἐνεφάνισε περισσότατον γαλοῦν ἀπ' εἶτι
 ἢ σπορῆ του. Διότι μὲ τὴν κεντην ἀπακάλυψε μόνον τὴν ἀδυνα-
 μίαν του, τῶρα ὅμως μὲ τὸ νὰ προσπαθῇ νὰ κρύβῃ ὅσα δὲν κρύ-
 βονται ἀπέδειξε καὶ τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν ἐπιπέθειαν καὶ τὴν ἀνα-

στυνταίν του. Ποιά ήτο λοιπόν ή δικαιολογία; Έβλεπ λέγει το χωρίον της Δάφνης γράψτον από νεκρούς και αυτό ήμπούζε: τον χρησμον. Ε άντ ήν ήτο ήμος προσημότερος, καλαιπώρος, να ήμελοήσθης την δύναμιν του μάρτυρος από το να προσάψεται τόσο αδύνατοτα; Καί ο μόν 'Απόλλων αυτό είπεν: ο άνήθος ήμος βασιλεύς όσαν να έπαιζεν εις το θέατρον δραματικόν έργον, ήλθεν ήμισος εις τον τόπον που εφύσσητο ο άγιος Βασίλειος. Άν ήμος, οδωλουρί και μολυσμένα, δέν εξαπατούσατε ένσυνειδήτως ο ήνας τον άλλον και δέν επαίξεται από κοινού θέατρον διά την άπάλειαν των άλλων, διατι ού μόν που υποδέχεται τον δαιμονα λίγης ανονήκως και άορίστως ότι οι νεκροί εδύονται, ου δε βασιλεύ, όσαν να ήμωσας άνομαστικώς 361 Α και με προσδιορισμόν ποιος ήτο ο ήναίτος νεκρός, άφήνεις τους άλλους νεκρούς και ήνοχλείς μόνον τον άγιον; Διότι συμφώνως προς την άπόφασιν του δαιμονος ήπραξ να κατασπέρψης όλας τάς έν τη Δάφνη λειψανοθήκας, και να απομακρύνης έτσι το ρόδιον των θεών. Θα άντίετις ότι δέν άνεφέρθη εις όλους τους νεκρούς. Μήπως ήμος δέν το ήμολόγησε κατηγορηματικώς; Φαίνεται ότι εις ού, βασιλεύ, που παίζεις όλοο θέατρο άπεκάλυψε αυτό το αίτημα. Έγώ λέγει: ο δαίμων, είπα δι' όλους τους νεκρούς, δεά να μη φανερώσω την ήτάν μου. Άλλωστε φοδοβομαι να προσφέρω το όνομα του άγιου. Συ ήμος, βασιλεύ, πρέπει να καταλάβης το νόημα του χρησμού, και άντι όλων να μεταφέρης μόνον την λειψανοθήκην του μάρτυρος. Β Διότι αυτός μεξ έλευσε το σόμα. Έγνώριζεν ο δαίμων την άνοχησιν αυτών που τον έλάτρευον, ώστε έπίστευεν ότι τόσο φανερά άπάτην δέν θα ήμπορούσαν να την άνυληφθούν. Όμως, άκούη και έν έχοναν όλας τά λογικά τον, άν έγένοντο όλοι μανιακοί, και κάλιν δέν θα ήμπορούσαν να άποφύγουν την άγνωσίαν της ήτης. Τόσον φανερά και σαφής είναι εις όλους. Διότι, άν, ως λέγει, τα σόματα των νεκρών άνθρώπων είναι μάγμα και δδάλυμα, πολύ περισσότερον είναι τα σόματα των ζώων, και μέλλεται τόσο όσον άτιμώτερα από τους άνθρώπους είναι τα ζώα. Επειδή λοιπόν πλησίον του νεού έχουν ταφή πολλά όσα σάβλων και πιθήκων και όνων, ήραπε να μετακινήσθης και αυτά. Αν δέν έθεώρεις τους άνθρώπους άτιμώτερος των πιθήκων. Ποο είναι λοιπόν αυτοί που έθεώρουν το ήρατον δημοδύγμα του θεού, τον ήλιον, C που έδημοσργήθη διά να μάς ήσχησθ, με το να ταδίζον τον 'Απόλλωνα με το ήπαρον και με το να ισχυρίζονται ότι ο ήλιος είναι ο 'Απόλλων; Ο ήλιος ένθ ή γη είναι κατασπαρτη από νεκρούς, εχύνεται εις ελόκληρον την οικουμένην, και πουθενά δέν συγκρίζεται: τάς άκείνας του ούτε την

ένεργείαν του έξ αιτίας των μολυσμών. Ο θεός σας ήμος, ήνη δέν άποστρέφεται την ολόκληρον ζωήν και τάς μαγείας και τους φόρους, ουτε τα μισεί, άλλ' άντιθέτως τά αγαπά και τά άπαίξεται και τά φιλεί, έν τούτοις άποστρέφεται τα σόματα μας. Η άμαρτία βαβαίως καταδικάζεται άκούη και από αυτούς που την διαπράττουσ, D το νεκρόν ήμος και άλύγητος σόμα διά τίποτε δέν κατηγορείται ουτε κακολογείται. Αυτή ήμος είναι ή θέλησις των θεών σας, να άποστρέφονται αυτά που δέν είναι οδωλουρά, να τμησόν δε και να αποδύχονται αυτά που αξίζουν κάθε μίσος και άποστροφήν. Κανείς άγαθός άνθρώπος δέν ήμπούζετι από νεκρό σόμα να σπαρθή κήν χρησμον ή να πρέξη το πρέπον, άλλ', άν ή ψυχή του είναι άγιή, άκούη και άν κατοική πλησίον των μνηστων, ήμπορει να άσκησθ την σωφροσύνην και την δικαιοσύνην και κάθε άρετήν. Κάθε τεχνίτης ήπισος ήμπορει να άπέσθ την τέχνην του, χωρίς κανέν ήμωδίου, και να παραγάγη δι' αυτούς που έχουν την άνάγκην του, Ε ήχι μόνον και άν κάθεται πλησίον των νεκρών, άλλ' άκούη και άν χρειασθ να οικοδομήσθ τά μνησματα αυτών που φεύγουσ από τον κόσμον. Είς την οικοδομήσθ δε συμβάλλουσ με την τέχνην των και ο ζωγράφος, και ο γλύπτης, και ο κτίστης και ο χαλκοσούργός. Μόσος δε ο 'Απόλλων λέγει ότι ήμπούζετι από των νεκρών να μαντεύσθ το μέλλον. Τηήρσαν έλλοσως και εις ήμάς μεγάλο και θαυμαστό άνδρα, που προσημύταυσον διά γεγονότα που συνέβησαν μετά από τετρακόσια και χίλια έτη, 362 Α. Όταν ήμος προσημύταυσον δέν έξήσαν τίποτε άπ' αυτά, ουτε κατηγορήσαν κανένα ουτε έδωσαν ήτιολήν να κατασπέρψουσ οι τάφοι και να κατασθούσι οι νεκροί, έκινούστας ένα αυτών την παρθέλον και άναίσχυντον πρέπον της τομωσουργίας. Ένθ δε άλλος άπ' αυτούς ήσαν πλησίον έ- θεών άδίων και ακαθάρτων, άλλος δε μετάδ βαρβάρων, έτσι διαπράττοντο οδωλουρά και μαρτα πράξεις, έν τούτοις προέλιγον πρέπεται τα πάντα, και ο μολυσμός των άλλων δέν τους ήμωδισε κατά τίποτε εις την προσημύταιον. Διατι έπραξε; Διότι έκείνα μόν έλεγον δεα έλεγον κινώμενοι πράγματα από θεϊαν δύναμιν, ο δαίμων ήμος έκαιδή έσταρείτο παρομοίως δυναμικός, δέν ήμπορούσε διά τίποτε να προσημύσθ. Διά να μη φανή δε ότι εφύσσηται εις όδοκλον θέσθ, Β ήναγκάσθη να κόψη άπλώς υποθέσεις και να προβάλλη γελιάς προφάσεις. Διατι, τίς μου, προσημύταυσον δέν είπε ποτέ κήν τέτοιου, ουτε άμύλησε; Διότι τότε είχαν δεα δικαιολογίαν το ότι δέν διατρέφετο, άπό το άσχηστό ήμος αυτή ή άπολογία, καταφέρων εις τους νεκρούς, επειδή έστενωκωρήθη μήν πάθς τίποτε. Δέν ήσμε- λεν ο 'Απόλλων να άσχημονή τον ήναγκάσαστε ήμος ούς; Διότι με

την πολλήν λατρείαν τῶ ἀπακρίτου τὴν δικαιολογίαν καὶ δὲν τὸν ἀφῆρατε νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ ὅτι ἦσαν ἄλλοι αἱ προσφερόμενοι θυσιάαι.

16. Ὅταν ἦκουσε λαοὶν αὐτὰ ὁ ὑποκριτὴς βασιλεὺς, εἰσάβη νὰ κατεβάσῃ τὴν λειψανοθήρη, διὰ νὰ γίνῃ ἔτσι εἰς ὄλιος ἢ ἤτα φανερὰ καὶ ἐμφανής. Διότι, ἐν ὁ δαίμων ἔλεγεν ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ ἁγίου δὲν ἤμπορὸν νὰ ἐπιλύσῃ, ἀλλὰ μὴ τὸν μετακινήσῃτε, οὕτω νὰ τὸν ἐνοχλήσῃτε, C δὲ ἀγίνετο γινωστὴ ἢ ἤτα μόνον εἰς τοὺς πιστοὺς σου, διότι ἀπὸ ἐντροπῆν δὲν θὰ ἀνεκρίνοιναι τοῦτο εἰς ἄλλοις. Τώρα ὁμοῦ ὅσων νὰ ἤθελε νὰ διακομιτῆσθῃ τὴν ἀδυναμίαν σου, ἐξηγάγεας νὰ γίνουιν ὅλα κατὰ τέτοιον τρόπον. Ὡστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ συγκληθῇ τὸ γεγονός οὕτε αὐτὸς ποὺ θὰ ἤθελε. Διότι δὲν ἦτο δυνατόν πλέον νὰ διασωθῇ ἡ ὑποκρισία, ἐφ' ἧσον κανεὶς ἐκ τῶν ἄλλων νεκρῶν ἀλλὰ μόνον ὁ μάρτυς μετακινήθη ἀπὸ τὴν θέσιν του. Καὶ ἔχι μόνον αὐτοὶ ποὺ κατακυβῶν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ πρόσωτον καὶ εἰς τοὺς ἄγρους, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἤρχοντο ἀπὸ μακρινῶς τόποις, ἀπειθῆ δὲν ἔβλεπον τὴν λειψανοθήρη εἰς τὴν θέσιν της, ἐξῆρατον ἄμωσος καὶ ἐμύθησαν τὴν αἰτίαν, ὅτι ἔχλαδὸν ὁ δαίμων, ὅταν τοὺ ἐγγύθη ἀπὸ τὸν βασιλέα νὰ μεταστῆ, D εἶπεν ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ προῆγῃ τοῦτο, μάλιστα ὅταν εἰσέλθῃται κεντὰ τοῦ ὁ ἁγίου Βαδύλας. Θὰ ἤμποροῦσε ὁμοῦ, γελῶσι δαίμων, νὰ καταφύγῃ καὶ εἰς ἄλλας προφάσεις, ὅπως οὐχὶ νὰ κἀνεῖ, χαλκίονον ἄπειρα τεχνήματα, ἔταν σοὺ ὑποβάλλουιν ἀπορίας. Εἰς τὸν βασιλέα της Λυδίας λόγου ἔχοντο εἶπεσθαι, ἀφοῦ διεβῆ τὸν ἄλιον πεταρῶν, θὰ κατατρέφῃ μὲν βασιλείου, καὶ τελικῶς τὸν ἐδειξῃ βασιλευμένον ἐπὶ τῆς πατρῆς.¹³ Εἰς τὴν ἀπερίστην δὲ τοῦ χρημοῦ τῆς Σαλαμίνος ἐχρησιμοποίησας πάλιν τὸ σοφὸν αὐτοῦ τέχνημα, προσθέσας καὶ τὴν γελῶσαν ἐπιτήρη-προσθήρη. Διότι τὸ λέχθέν.

«Θὰ κἀμῃς νὰ χυθῶν τέχνη γυναικῶν» E

ἦτο ὁμοῖον μὲ τὸν χρημὸν τοῦ Λυδοῦ βασιλέως, ἢ προσθήρη ὁμοῦ.

13. Πρόκειται περὶ τοῦ Κροῦσου, τοῦ γνησιώτου διὰ τὴν μεθόδον κλοπῆν τοῦ βασιλέα της Λυδίας. Σκεπτικὸς οὗτος νὰ ἐπακρίθῃ τὴν κυριαρχίαν του καὶ πέραν τοῦ ἄλλου ποταμοῦ ἔλαβε κατὰ τοῦ Μανταίου τῶν ἀδελφῶν, ὅπου ἀπερῶσθη, τὴν διανομήν τιν ἀπερῶσθαι. Ἄλιον διαδῶλε μεταλήν ἄρην καταλῶσιν. Καὶ κατέλιπε πράγματα μεγάλην ἀρχὴν, ἀλλ' αὐτὴ ἦτο ἢ ἔβη του. Ἐκασταεὶς αὐτοῦ τὸν Περσὸν ἐπέστη ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ Κύρου. Κατακρίνομενος δὲ εἰς τὸν δὲν πορῶν ἐπέστη ἀπὸ τῆς περιεργίας τοῦ Κύρου νὰ μὴτῆ τὸ νόημα τῆς ἐπιτάξεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄθρησιου νομοθέτου Σόλωνος.

«Π ὅταν διακομιτῆσται ἡ ἀθήρηρα ἢ ὅταν συγκεντρώνηται»¹⁴

ἦτο περισσότερο γελῶσιν καὶ ὅμοιον μὲ αὐτὸ ποὺ οὐ ἀνήρται λέγουσιν εἰς τοὺς ἄρτους. Δὲν ἤθελες ὁμοῦ οὕτε αὐτὸ. ἤμποροῦσε μὲ ἀπακρίως νὰ ἀποκρίθῃ τὴν αἰτίαν, διότι αὐτὸ πλέον εἶναι εἰδικότης σου. Θὰ οὐ ἐπέλεον ὁμοῦ πάλιν ὅσοι, εἰσα δὲν θὰ τὸ κατενόου καὶ θὰ ἐξήσου τὴν λύσιν. ἤμποροῦσε ἀκόρη νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἄσπερα¹⁵ A τὸ κἀνεῖ ἀλλοῦτε σικχὰ αὐτὸ, χωρὶς νὰ ἐντρέψῃ καὶ νὰ κακινήσῃ. Διότι δὲν ὀμίλει δυστυχῶς εἰς μεταλλομένους ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς ζῶα ἢ μάλλον εἰς περισσότερο ἀνοήτους ἀπὸ τὰ ζῶα. Δὲν ἦσαν ἐπιλήθῃ σοφότεροι τῶν ζῶων ὅσοι ἐκ τῶν ἔθνεσιν ἦκουσιν ταῦτα καὶ δὲν ἀπερακρίνοιντο ἀπὸ τὴν πλάτην. Μήπως ὁμοῦ ἐγνώριζον τὴν ἀπάτην; Ἦτο ἀρκετὸν λαοὶν νὰ εἶπῃ: τὴν ἀλήθειαν εἰς τὸν ἱερέα μόνον καὶ αὐτὸς θὰ εἰσάβῃ καλῶτερον ἀπὸ σὲ τρόπον νὰ συγκληθῇ τὴν ἤτταν. Τώρα ὁμοῦ ποῖος σὲ ἔπεισε, ταλῆταρ, νὰ θέσῃ τὸν δαυτὸν σου μέσα εἰς τόσον φανεράν ἀνασχυντίαν; Ἰουὺς ὁμοῦ νὰ μὴ εἰσπράξῃς σὲ σφάλμα καὶ νὰ ἔπαιξῃ ὁ βασιλεὺς ἄσχημα τὸν ρόλον του, διότι, ἐνὸς ἦκουσιν ἀοριστίας περὶ νεκρῶν, ἐπέστη ἔναντιον τοῦ ἁγίου μόνον. B Αὐτὸς οὐ ἀπεκάλυψε καὶ ἐκατέπασε τὴν ἀπάτην, χωρὶς ὁμοῦ νὰ τὸ ἐβίβῃ διότι δὲν εἶναι δυνατόν ὁ ἴδιος καὶ νὰ σὲ τιμῇ μὲ τόσα ἀπερῶματα καὶ νὰ σὲ ἐξουαλιῇ. Τοῦ μάρτυρος ἡ δύναμις ἔβλεπασ τὸν νοῦν ὄλων καὶ δὲν ἄρῃσ νὰ κατανοήσου τὰ συμβαίνοντα. Καὶ ἐνὸς ἐνδύμωσιν ὅτι ὅσοι ἐγίνοντο ἦσαν ἔναντιον τῶν Χριστιανῶν, ἐν τούτοις ὁ ἐξουαλισμὸς ἤλλασεν πορείαν καὶ ἀνὲν νὰ στραφῇ εἰς αὐτοὺς ποὺ τὰ ὑπέστησαν ἐστράφη ἔναντιον αὐτῶν ποὺ τὰ διεκρίτων. Κάπως ἔτσι καὶ οἱ μαθηταὶ νομίζουσι ὅτι ὑπερασίζουσι τοὺς ἐκωτῶς των ἐκ τῶν συνανθρώπων τους μὲ τὸ νὰ λακτικῶν τοὺς τοῦσους καὶ νὰ ἐκτομίζουσι ὄψεις ἔναντιον τῶν παρῶντων, ἐντροπίζουσι ὁμοῦ μὲ ὅσοι πράττουσιν ὅχι ἐκωτῶς ἀλλὰ τοὺς ἐαυτοὺς των. Αὐτὸ ἀκριβὸς συνέβαινε καὶ τότε. Διότι ἐκώτερον μὲν ἢ λειψανοθήρη κατὰ μῆκος τοῦ ὁρέμου, εἰς τὴν πραγματικότητος C ὁμοῦ ἀπανήρητο ὁ μάρτυς, ὡς ἀπλήτης στεφανωμένος διὰ δευτέραν φοράν, εἰς τὴν πόλιν του, ὅπου εἶχε στεφανωθῆ καὶ τὴν πρώτην φοράν. Ἄν λαοὶν κἀνεῖς

14. Ὁ χρημὸς ἐδόθη εἰς τοὺς ἄθρησιους πρὶν ἀπὸ τὴν νομιμίαν της Σαλαμίνος ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Μανταίου τῶν ἀδελφῶν Ἀρριουθῶν. Σχ. μάλιστα δὲ ὅτι ἢ καταστροφὴ θὰ γίνῃ εἰς τὸ ὀθινῶσιν. Ἐπερῶσθαι εἰς τὴν σπορὰν τὸν καρπὸν, εἰς τὸ ἔσπερ, ὅτε τὸν συγκεντρώουσι. Νλ. Ἠρόδοτου, Ἱστορίαν 7, 141.

δὲν παραδέχεται τὴν ἀνάστασιν, πρέπει νὰ αὐχυνῆται, ὅταν εἰσέλθῃ νὰ διακρίνῃ τὰ μέρησι λαμπρότερα ἔργα μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ νὰ προσέθῃ εἰς προεπιλήθητι νίκῃσι καὶ νῦν, εἰς τὰς μεγάλαις μεγαλυτέρας καὶ εἰς τὰς θαυμαστάς θαυμαστοτέρας. Δίδει τότε μὲν ἠγωνισθῆναι μόνον ἐναντίον τοῦ βασιλέως, τὴν ἄμας ἐναντίον καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Ἀπολλωνίου. Καὶ ἐνθ' οὗτα ἐξεβίωσεν ἀπὸ τὸν νῦν τὸν ἰσχυρὸν βασιλέα, τὴν ἀμας ἀπεμύκρινεν ἀπ' ἑαυτὴν τὴν περιοχὴν τῆς Δάρφνης τὸν Ἀπολλωνα, **D** ἔχει δὲ τὸν χεῖρόν του, ὅπως προηγουμένως, ἀλλ' ἀντιμετωπίζων τὸν ἄδρατον δαίμονα μὲ ἄδρατον θεῖαν δύναμιν. Καὶ ὅταν μὲν εἶη ὁ μάρτυς δὲν ἤνελθη τὴν παρηγοίαν τοῦ ὀφθαλμιατρῆ βασιλέως, ὅταν δὲ ἀπέθανε δὲν ἄνταξ εἰς τὴν δυνάμει τῆς σκέψης τὸν ὄσθιν τοῦ ὄντος ὁ βασιλεὺς, οὕτω εἰς τὸν δαίμονα ποὺ παρεκίνησε τὸν βασιλέα νὰ πράξῃ ταῦτα. Ὅτι δὲ μὲ αὐτὰ τὰ δεύτερα ἐπέπεσε φόβον μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, φαίνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα. Δίδει, ἐνθ' ὁ πρῶτος βασιλεὺς, ἀπὸ τὸν συνέλαβε, τὸν ἐβύλισκε κατόπιν καὶ τὸν ἐφύωνε, αὐτοὶ μόνον τὸν μετέφερον. Διὰ τὴν ἀμας οὗτος ὁ Ἀπολλων παρήγγειλε νὰ καταπραῖνῃ ἢ λειψανθῆται, οὕτω ὁ βασιλεὺς τὸ ἠθέλησε; **E** Διὰ τὴν δὲν τὴν συνέτριψε καὶ δὲν τὴν κατέκαιε; Διὰ τὴν δὲν διέταξε νὰ μεταφερθῆ εἰς ἔρημον καὶ ἀκατοίκητον μέρος; Δίδει δὲν ἦτο πράγματι ἐβελγημα καὶ μίσαιμα, καὶ τὴν μετέφερον ἀπὸ ἐκεῖ, ἔχει ἐπιπέθῃ ἐροδίοιο, ἀλλ' ἐπειθεὶ τὴν ἀποστράφει, ἔπειτα νὰ μὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὴν πόλιν τὸ μίσαιμα, ἀλλὰ νὰ τὸ ἔκροισι εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὰ λαγυράδια.

17. Ἐγνώριζεν ὁμοῦ καλύτερον καὶ ἀπὸ τὸν Ἰβνὸν τὸν Ἀπολλωνα ὁ ταλαίηνος βασιλεὺς τοῦ ἁγίου τὴν δυνάμει καὶ τὴν ἐνδοκίαν τοῦ Θεοῦ παρηγοίαν, καὶ ἐροδίοιο μίσησι, ἂν διακρίνῃ τοῦτο, προκαλέσθαι ἐναντίον του κινήσει κεραιῶν ἢ καμπίαν ἀπέθανε. **B** **A** Διὸς εἶχε πολλὰς ἀποδείξεις τῆς δυναμείας τοῦ Χριστοῦ, ἢ ὅποια ἐφανερῶς καὶ εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντας καὶ εἰς αὐτοὺς ποὺ ἐπὶ τῆς βασιλείας του ἐκείθρονον μαζί του. Ἐκ τὸν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων ἠγλαθῆ, ἔσει ἐτάξιαν νὰ διακρίνῃον παρόμοιαι, μετὰ ἀπὸ πολλὰς καὶ ἀροφίτουσι συμμορίας ἀπέθανον κατὰ αἰσχροὺν καὶ ἄκαιόν τρόπον, ὅσα τὸ ἄνθος μὲν ἐνθ' ἑξῆς ἀπὸ τῆς ἐπετάχθησαν αἱ κέραι τὸν ἐροδίοιο πρὸς τὰ ἔξω (αὐτὸς ἦτο ὁ Μαξιμιανός) ἄλλοις δὲ παραφρονέσαι, καὶ ἄλλοις ἐκαθεὶ ἀνάλογον συμφορῶν καὶ ἔπειτα μόνον ἔργον ἀπ' αὐτῶν τὴν ζωὴν. Ἐξ αὐτῶν δὲ ποὺ ἦσαν τότε μαζί του ἔργοντες ὁ μὲν ἐκ παρὸς Θεοῦ του, ὁ ὅποιος μὲν παριστῶν ἔζηλον ἐχρησιμοποίησε τὴν δυνάμει ἐναντίον μου, ἐτάξιμα νὰ ἔγγισθι μὲ τὰ μελιωμένα χεῖρα του τὰ ἱερὰ σκευῆ. Δὲν ἠνελθῆ

δὲ εἰς αὐτὸ, ἀλλ' ἐπροχώρησε περισσότερο εἰς τὴν διασημίαν του (τὰ ἐξέβλισκε ἠγλαθῆ, **B** τὰ ἔβαλεν εἰς τὸ ἔδαφος, τὰ ἠλίμωσεν καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῶν) ἐπιμνηστικῶς τοῦ παρόντος αὐτοῦ κἀβημα. Δίδει ὅσοις ποῦ τὰ γεννητικὰ του ἔργονα καὶ ἐγέννησαν σκώληρας. Καὶ διὰ νὰ φανῆ ὅτι ἡ ἀπέθανε ἦτο θεόσταλη, οἱ λαοὶ ἐπαρῶν παχίαις θρηθῶσι εἰσαχθέντας ἀπὸ ἑνὸς χώρας, καὶ τὰς ἐτοποθέτων πλῆθει τὸν ἀσχηπτόν μελὸν διὰ νὰ προσελκύσῃον τοὺς σκώληρας. Οἱ σκώληρες ὅμοιαι δὲν ἀπεχώρουν ἀλλ' ἦσαν ἰσχυρῶς προσκεκολλημένοι εἰς τὰ ἀπέθανε μέλη, καὶ ἔτσι, ἀπὸ τὸν κατέφαγον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τὸν ἀπέθανε εἰς κακὸν θάνατον. Κάποιος ἄλλος ποὺ εἶχε τοποθετήσθαι ἄλλῃθις **C** εἰς τὰ βασιλικά θησαυροφυλάκεια, πρὶν προῦθῃ νὰ διαδῆ τὸ κατόφιλον τὸν ἀνακτόρον, ὅπως τὴν γαστροφαγίαν, τιμωρομένους καὶ αὐτὸς δι' ἀνάλογον παρανομίαν.¹⁶ Ἀπὸ λοιπὸν καὶ περισσότερο ἀπ' αὐτὰς (ποὺ δὲν εἶναι τὴν ἄμας νῦν νὰ τὰ διηγοῦμαι) ἐπέπεθῃ ὁ ἐβελγητὸς καὶ ἐροδίοιο νὰ προχωρήσῃ περισσότερο εἰς τὸ ἐγγυαίριόν του. Καὶ ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι πλάσματα τῆς φαντασίαις μου, θὰ γίνῃ φανερόν ἐξ ὅσων ὁ ἴδιος ἔκαμε εἰς τὴν συνέχειαν. Τὴν ἄμας εἰς μίσησι καὶ τὴν συνέχειαν τῆς διηγήσεως διὰ τὰ ἴδιον ἦτο κατόπιν. Ἀπὸ ποὺ συνέθῃ εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ καὶ θαυμάσιαι εἰς μόνον τὴν δυνάμει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνεκφραστον ὑπερβατικῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅ μάρτυς λοιπὸν ἐπέθεθῃ ἐνδὲς τοῦ ἱεροῦ χώρου, ἔπειτα ἦτο καὶ προηγουμένως. **D** πρὶν μεταφερθῆ εἰς τὴν Δάρφνη. Ὁ δαίμονας ὅμοιαι ἐπείθεθαι ἄμας εἰς τὴν μίσησι κατέφερον εἰς τὸ τέχνημα τῆς ἀπάτης καὶ ὅτι δὲν ἠγωνίσθητο ἐναντίον νεκροῦ, ἀλλ' ἐναντίον ζῶντος καὶ ἐνεργούντος προσώπου, τὸ ἔπειτα ἦτο ἰσχυρότερον ὅχι μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δυνάμει τὸν δαίμονα. Δίδει παρεκάλει τὸν Θεόν νὰ πυρπολήσῃ τὸν νῦν, καὶ ἔτσι κατέκαιε καὶ τὴν ὄσθιν ἐξ ἐβελγητῶν, κατέτριψε τὸ ἐβελγητῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ τὸ μετέβαλεν εἰς σπύγγην καὶ σκόνην, καὶ μόνον τοὺς τοίχους ἔργον

16. Ἀμφοτέρω τὰς περιστατικῶν διασκέδαι καὶ ὁ Θεοδόρητος. Εἰς τὸν πρῶτον πρὸκειται περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἰουλιανῶν, ἐκ παρὸς Θεοῦ τοῦ Ἰουλιανῶν τοῦ Παραδότου, ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τὸν ὄσθιν ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης. Αὐτὸ ἔνοστο καὶ ὁ Χριστοτόμος λέγειν ὅτι δὲν ἠνελθῆ ἀπὸ εἰς τὸ ἐτάξιμα νὰ ἔγγισθι νὰ ἱερὰ σκευῆ, ἀλλὰ καὶ ἐκείθισεν ἐπ' αὐτῶν ἔνοστον διὰ τῆς παρανομῶν τούτου κατέβαιον τὴν ὄσθιν. **B** Θεοδόρητος, **Εκκλ.** Ἱστορίων 3, 8 P C H, 1100 A καὶ C. Ὁ δὲ Ἰουλιανῶν ὄσθιν μὲν κατὰ τὴν ἴδιαν προεπιλήθησι ἐτάξιμα. Τὰ περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ ἐβελγητῶν εἰς τὴν συνέχειαν, ἐκ τῆς τοῦ ἄλλου περιστατικῶν ὁ Θεοδόρητος πληροφορεῖται ὅτι ὁ ταμίης ἀναμάτα Φιλίππ. Χριστιανῶν δὲ ὁ προηγουμένως ἀπέπεθῃ τῆς ἐβελγητῶν κατέβαιον τὸ βασιλεῖ. Τὰ τῆς τιμω-

δρόμος.¹⁸ "Αν δὲ ἐπινοήσῃ κάποιος τὸν τόπον τοῦρα, ἢ θὰ εἶπῃ ὅτι ἡ καταστροφή δὲν εἶναι ἀπίστος ἔργον τοῦ κυρίου, διότι ἡ συμπόλις δὲν ἔγινεν εἰς αὐτὸν ὡς ἐπύχθη ἀλλὰ καὶ ἐξῆν, ὅτε ἀπὸ βίβλου βλάσῃ, ἀλλ' ὅταν καὶ ὄψῃται τὸ πῦρ κάποιος ἀόρατος χεῖρ ἀδείκνυται τί ἔπραξε καὶ κατὰ καὶ τί ἔχει. Μὴ ἴδωσιν οὐκ ἔχει καὶ ὁ ναὸς, ὅτε δὲν γίνονται καὶ ἔχει ὁμοιωτὴ ἑμπρησθῶν.¹⁹ Ἐὰν ἄκουσῃ δὲ μὴ ὄντως τὸ ποτεὶν εἶναι ἄραυα κατὰ τὰ ἄλλα, τοῦ λοιποῦ δὲ μόνον ἡ στήλη. Διότι διεκοσμήσαν μαζί με τὰ ἄλλα καὶ οἱ κίονες καὶ συγκρατοῦσιν τὴν ὄρησιν καὶ τὰ προπύλαια, πληρὴ ἑνὸς εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς οικοδομῆς ἐπετέθη δὲ καὶ ἡ ὄρησιμα: τὸς ὅ ἐν λόγῳ κίων ἔχει χωρὶς λόγον, ἀλλὰ δι' αἰτίαν τὴν ὁποῖαν κατόπιν θὰ εἰρηγήσῃ. Μετὰ τὸν ἑμπρησθῶν λοιπὸν ὠδηγήθη ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἐπίστατο νὰ κατακορεύῃ τὸν ἑμπρησθῶν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἔγνωρίζε τίποτε, τὸν ἔθεσαν ἐπιτάξιονα καὶ τὸν ἐγέμισαν μετὰ πηλῶν ἀπὸ τὰ κτυπημένα. Κατόπιν, ἀποὺ τὸν ἐκρέμασαν, τοῦ ἔθεσαν τὰ πλευρή, χωρὶς ὅμως νὰ μάθωσιν τίποτε περισσώτερον. Ἐ κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον ἐγίνετο κατὰ παρόμοιον τρόπον αὐτὸς ποῦ ἔγινε καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τότε δηλαδὴ διετάχθησαν οἱ στρατιῶται νὰ φρουροῦσιν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, διὰ μὴ σιμῆθ', ὡς ἔλεγον, νὰ διακρούσῃ τὸ κακούργημα τῆς κλοπῆς τοῦ οἰ μωθήθαι. Τὸ πρῶτον ὁμοῦ ἔλαθε τίποτεν ἐξελίξῃ, ὅτε νὰ μὴ ἀπομείνῃ οὐδέμια ἀναίσχυντος πρόφασις εἰς αὐτοὺς ποῦ θὰ ἤθελσαν νὰ ἀπειθῇ.

18. Τὸν ἑριστορεὶ ὡς ἔρη: "Ὁ δὲ Φίλιππος ἀνακτὴς θεσβίλων καὶ αὐτὸς δεδωμένος μύσση, ὡς παρρησιῶν τε καὶ πικρῶν ἄν τοῦ στόματος ἔραρε, τὸν ἀγγέλου τοῦ σῶματος πάντοθεν εἰς τοῦτο συρρέντων τὸ μέριον. Ὅταν δὲ πῦρ ἐκατακαυθῆναι τοῦ σῶματος, ἀπὸ αὐτοῦ καὶ πῦρ καὶ τὸ αἰώνη κακοκέρμη ἔστανεν." Αὐτόν.

19. Τὸν ναὸν ἔκτισεν ὁ Σέλευκος Νικητορ, στρατηγὸς τοῦ Μγάλου Ἀλεξάνδρου, ἰδρυτὴς τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν καὶ πατὴρ Ἀντίοχου τοῦ Σωτήρος. Ὅπως ἴδουσι παρὰ τὸ 300 π.Χ. καὶ τὴν πάλιν, τὴν ὁποῖαν ὠνόμασεν Ἀντιόχειον πρὸς τιμὴν τοῦ κυρίου τοῦ Ἀντιόχου. Παρὰ Σαφομένου "Ἐκκλ." Ἱστορίων β. 19, P. C. 81, 1273 C. Τὸ παρακλάς δὲ ἔρασμα τοῦ Δαρναίου Ἀπόλλωνος τὸ ἐπιτάξιονα δὲ Ἀθηναίων γίνεσθαι ἱερεῖα. Τὸ ποτὸ ἦτο γινάτιον, πρὸθεν σχεδὸν ἑκάστη τῆς τροφῆς τοῦ ναοῦ, καὶ ἀκόλουθον, δηλαδὴ συνέτατο μόνον κατὰ τὰ γινάμια μόνον καὶ ὅτι τὰ ἔρα ἄν μαρμαροῦ, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα ἄν μεταλλοῦ. Ὁ Ἀπόλλων παρρησιῶν ἔρασι, μετὰ μικρὸν ἔρασι ἐκωσμένον γινάμια, καὶ ἄραυα ὄρησιν καὶ ἐπ' αὐτῆς χρυσοῦν σφραγῖσιν, εἰς τὴν ὄρησιν ἔρασι τὴν κλοπῆν, εἰς δὲ τὴν βίβλου κλοπῆν (κτυπηλοῦ) χρυσοῦν. Παρὰ τοῦ Ἀγαπίου δὲ Θεοδώρου εἰς τὸν ἀνακτὴν γὰρ ἀρραβάνων καταμωθῆσθαι, τὸν σφῶν ἀνακτῶν ἄραυα καὶ αὐτὸ τὸ ποτὸ ἱεροῦ ἀγαλμα τὸν ἑριστορεὶν ἀράγῃ. Σόλωνος γὰρ ἦτο, ἱερεῖον ἔλλειψένον χρυσοῦ. "Ἐκκλ." Ἱστορία β. 1, P. C. 82, 1191 A.

σων εἰς τὴν πίστιν τῆς ἀναστάσεως. Ἐθὼ λοιπὸν ἐπέτατο εἰς τὰ δικαστήρια ὁ ἱερεὺς, διὰ νὰ μαρτυρήσῃ ὅτι τὸ πῦρ δὲν ἦτο ἔργον θείας ὀργῆς ἀλλ' ἀνθρώπινης κακούργιας. Ἐπειδὴ ἔδοκασινετο καὶ ὀπίσθια ἐξαπορεύσθαι, μὴ ἔχων εἰς ποτεὶν νὰ ἐπιρροῦσιν τὴν εὐθύνην, ἑμπρησθῶν ὅτι τὸ πῦρ ἦτο θεόσταλον, ὅτε νὰ ἀφαιρέσῃ κάθε λόγον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀκρίβη ποῦ ἔλλοιεν ἢ ἀναίσχυντων. Ἄλλ' αὐτὸ ποῦ ἔραυα νὰ εἶπω προσημαίνον καὶ τὸ ἀνάβαλα C αὐτὸ εἶναι καυρὸς καὶ τὸ εἶπω τοῦρα. Τὴν αἰτία αὐτοῦ: "Ὅτι ἐκράζε τὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως μετὰ τὸν φόβον ὁ μάρτυς, ὅτε νὰ μὴ τοιμήσῃ νὰ προκηρῆσθαι περισσώτερον. Ἐπὶ δὲ τὸν ἱερέα τὸν ὁποῖον προηγουμένως περιέβαλε μετὰ τὸ πῦρ τῆσιν, τὸν ὑπέβαλον εἰς αἰτία τοῦ ἑμπρησθῶν εἰς τὸσα δικαστήρια καὶ τὸν κατασπάρτα μετὰ μανίαν αἰμαθέρου θέρου, παρ' οὐδὲν δὲ θὰ ἔρωται καὶ τὰς σάρκας τοῦ. Ἐν τῷ πρῶτον δὲν ἦτο εἰς ἄλλου τόσοσιν φρικαστικόν, ἀντιθέτως τὸν ἔραυα ποῦ ἔραυα τὸ σῶμα τοῦ δαιμονοῦ τὸν ἐπανάφραν εἰς τὴν πάλιν πάλιν, ὅτε νὰ τὸ πῦρ τοῦ δαιμονοῦ τοῦ ἐπανάφραν, διότι ἀραυρὸς, ἄν ὁ φόβος δὲν ἦτο μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν θυμὸν, καὶ τὸ θεὸς δὲν ἐνκοσῆσιν τὴν λύπην, ἔραυα ὁ βασιλεὺς, ἄν ὄχι προηγουμένως, ἔσαν ἀρραβάνων ἢ βίβλου τὴν ἔραυα, ὅμως μετὰ τὸν ἑμπρησθῶν, νὰ κατασπάρτα καὶ νὰ ἀφαιρῆσιν τὰ πάντα, νὰ κατακόσῃ τὴν λειψυροθῶν D καὶ τοὺς δύο ναοὺς τοῦ ἁγίου, καὶ αὐτὸν ποῦ ἦτο εἰς τὴν ἄραυα καὶ τὸν ἐν τῇ πόλει. Συνηθίζουσι ἄλλοσιν πολλοὶ ἀνθρώποι, ὅταν καταληθῶσιν ἀπὸ ὀργῆν καὶ λύπην, ἀκρίβη καὶ ἄν δὲν εἶδωσιν αὐτοὺς ποῦ εἶναι αἰτία τῆς ὀργῆς καὶ τῆς λύπης τῶν, νὰ ζῶσιν εἰς ὅσους εὐρεθῶσιν ἑμπρὸς τῶν καὶ εἰς ὅσους ἀπίως ὑποκτεῖνται. Ἄν ἦτο εἰς μικρὸν αὐτῆς τῆς ὀφθαλμῆς καὶ ὁ μάρτυς. Διότι μόλις ἔραυα εἰς τὴν πάλιν ἄραυα τὸ πῦρ κατέλασε τὸν ναόν. Ἄλλ', ὅπως εἶπα, τὸ ἔν πάθος ἔραυατο ἐναντίον τοῦ ἄλλου καὶ τὴν ὀργῆν ἐνκοσῶσιν ἢ βίβλου. Διότι σκεῖθου, ποῖος ἦτο εἰς τὸν χαρακτῆρα δὲ εὐσεβῆς τῶν εὐδωλῶν ἁγίων βασιλέως, ποῦ ἀγῆρατο εἰς τὸ πρόστατον καὶ ἔβλαπεν ὅτι ὁ μὴ ναὸς τοῦ ἁγίου ἦτο σῶος, ὁ δὲ ναὸς τῶν εὐδωλῶν κατακαυθῶσιν καὶ τὸ εὐδωλῶν κατακαυθῶσιν E καὶ τὰ ἀφαιρώματα ἐξαφανισθῶσιν, καὶ ὁραμένον κάθε τι ποῦ ἐθῶσιν τὸ καυθῶσιν καὶ εἰς τὴν ἁγίαν τὴν σατανικὴν συμπληγῶσιν: Ἀκόμην καὶ ἄν δὲν τὸν κατακαυθῶσιν ὅσοι θυμὸς ὅτε λύπη ἔν' αὐτὸ ποῦ ἔβλαπεν, δὲν θὰ ἔβλαπεν ὅσοι ν' ἀνάσῃ τὴν γαλοποθῶσιν, καὶ θὰ ἐπαιθῶσιν ἐναντίον τοῦ ναοῦ τοῦ μάρτυρος, ἔσθ' ἄν δὲν κατακαυθῶσιν τὴν ψυχὴν τοῦ αὐτοῦ ποῦ εἶπα. Διότι δὲν ἦτο μικρὸν τὸ γεγονός, ἀλλ' ἐξαφάνισεν εἰς τὴν παρρησιῶν τῶν Ἑθνικῶν, ἔραυατο εἰς τὴν ἐπρησθῶν, ἐκράζετο δὲ τὸ

στην καταγωγήν από λίπτρι, ώστε να είχαν καταστροφή όλοι οι ναοί των.

18. Διὰ τὴν ἀντιλήθησιν δὲ ἐπὶ αὐτῶν ποὺ λέγω δὲν εἶναι ἐπιλοδο κομπαικίαις θὰ παραθέσω αὐτοὺς τοὺς λόγους τῶν θρηγῶν καὶ τῆς μονιῆς τῆν ἑποῖαν ἀπέροσε τότε εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἢ ἐπιστῆμος ρήτωρ τῆς πόλεως. "Ἐστὶ ἀρχίζουσι οἱ θρηγοί. "Ἄνθρωποι, ποὺ εἰς τὰ μάτια σας, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἰδικά μου, ἔχει ἀσπασθὴ καταχνιά, ἢς μὴ ἐνομιάζωμιν εἰς τὸ ἔξῃς αὐτῆν ἔδοθ' τὴν πόλιν Β ὅστις ἄραταιν οὐτε μεγάλην. Κατόπιν, ἀφοῦ ἀναφέρεται δι' ἄλιγον εἰς τὸν μῦθον τῆς Δάρνης (ὅθεν εἶναι τώρα καιρός να παραθέσω ἐλέγχων τὸν λόγον, διὰ τὴν μὴ μακρογραφῶ ἀσπασθῶς), ἐμφασι καὶ λέγει ἐπὶ κάποιε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν,¹⁷ ποὺ ἐκρίνευσε τὴν πόλιν, ἐπεισθὴ τοῦ ναοῦ. Οἱ λόγοι τοῦ ἑμῶς ἀκριβοῦς εἶναι οἱ ἑξῆς: "Αὐτὸς ποὺ ὠδήγησε τὸν στρατὸν ἐναντίον μας ἰθεὴροσαν ἐπὶ εἶναι καλύτερα δι' αὐτὸν να διασωθῆ ὁ ναός, καὶ ἡ ἁραιότης τοῦ ἀγάλματος ἐνίκησε τὸν ἐαυδοκικὸν θυμὸν. Τώρα ἑμῶς, ὡ ἦται καὶ γῆ, ποῖος εἶναι καὶ πόθεν ἦλθεν αὐτὸς ὁ ἔχθρος, ὁ ὅποιος χωρὶς να χρειασθῆ οὐτε ὀκλίνας, οὐτε ἰσπελε, οὐτε τοφότας, κατέπερε τὰ πάντα με ἄνα μικρὸν σπινθήρα;". Ἐπειτα ἀποδεικνύων ἐπὶ ὁ ἄγιος ἐνίκησε τὸν Ἀπόλλωνα εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ἑποῖαν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὴν εὐρίσκειτο εἰς ἀνήτην ὁ Ἔθνομός, C καὶ διαργανούοντο τελεταὶ καὶ θυσιαι λέγει: "Καὶ ἐγὼ δὲν παρέμεινε τὸν ναὸν μας ὁ μέγιστος ἑαυτοῦ κατακλινοῦς, ἔπεισαν εἰς ἐρείπια τώρα ποὺ ἔργων τὰ σύνναρα καὶ ἔχοναι καλοκαίριαν. Κατακλινοῦν δὲ καὶ σύνναρα ἐνομιάζει τὴν ἐποχὴν τοῦ προηγουμένου βασιλέως. Καὶ προχρὸν πὸ κάτω, δδύρεται με περισσότερο ἀνικρὸν διὰ τὸ γαγονός. "Καὶ ἔσαν μὲν οἱ θεοὶ σου ἐειψοῦσαν, παρέμεινε Ἀπόλλων πιστὸς φρουρὸς τῆς Δάρνης, ἂν καὶ ἔσαν παρεμεινόμενος. Πολύλαος μάλιστα ἀνεχόσαν να τὸ ἐξυμνεῖσθον καὶ να σοῦ ἀραροῦν τὸν ἔξυμνετικὸν σου ἐπένομον. Τώρα δὲ μετὰ ἀπὸ θυσιαι πολλῶν προδύων καὶ δοῦν, ἀφοῦ ἠπαύσθη τὸς πόδας σου ὅστις ἀσπασθὸς βασιλέως, ἀφοῦ εἶδες αὐτὸν ποὺ προσήγχευσε καὶ τὸ εἶδεν ὁ προ-

17. Ἐνομοὶ ὁ Χριστολόγος τὸν εἰδικολογὸν διδασκαλὸν τοῦ Διδύων, ὅστις ἐπιμῆθη τὸ μέγιστον ἀπὸ Παρσάτων, ἀνακαυθεῖς ἐπιστῆμος ρήτωρ τῆς πόλεως. Ὁ θάνατος τοῦ ἀσπασθῶτος ἑλλήνος θεοῦ τὸν Διδύων, ὅστις ἐπέροσε καθ' ἑαυτοῦ τὴν πόλιν τοῦ εἰς τὴν Ἄσπασθον ἐπὶ Ἰουλιανῶν.

18. Ἀναφέρεται εἰς τὴν διὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Βασίλῳ Α' καταστροφὴν τῆς Ἀντιοχείας (256 μ.Χ.), ἐπὶ ἀσπασθῶτος Βασιλευσῶ, ὅστις κατέδρασε τὸς Πέρσας καὶ ἀσπασθῶτος τὴν πόλιν.

φρητοῦς D καὶ ἀφοῦ ἀπυλλέγη ἀπὸ τὸν ποιητὸν γαίτονα ποὺ ἦτο κοντὰ καὶ τὸ ἠνώχλει, ἔφαρνα ἔφυγε μέσα ἀπὸ τῶσαν λαμπρὴν λατρείαν. Πῶς λοιπὸν τώρα θὰ φουοῖμε ἀσπασθῶται ἐνώπιον αὐτῶν ποὺ ἐνομιάζονται τοὺς ναοὺς καὶ τὰ ἀγάλματα; Τὶ ἑμῶς εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγεις θρηγοῦδὲ; "Ὅταν ἠμεμάζωτο καὶ ἐξυμνεῖτο ἔμμε πιστὸς φρουρὸς τῆς Δάρνης, ἔσαν δὲ ἐπίμμε καὶ ἐλατρεῖτο δὲν ἠρῶνθη ὅστις τὸν ναὸν τοῦ να προστατεύω, ἀφοῦ μάλιστα ἐγνώριζεν ἐπὶ, ἂν πέση ὁ ναός, θὰ ἀσπασθῶ περισσότερο ἀπ' ἐπὶ προηγουμένως; Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ νακρός, ῥήτωρ, ποὺ ἐνοχλεῖ τὸν θεὸν σου; Ποῖος εἶναι ὁ ποιητὸς γαίτονα; Εἰ εἰς τὸ σημεῖον αὐτῶ τῶν θρηγῶν τοῦ ὀπαινίσσεται τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου Βασιλέως, ἐπειδὴ ἑμῶς δὲν ἠμπορεῖ να ἀποκαλέσῃ τὴν καταστροφήν, ἀφοῦ τὸ συνεκάλυψε τὸ προσήραος. Καὶ εἶπε μὲν ἐπὶ ἠνωχλεῖτο καὶ ἐκαλαυκρωτο ὁ βαίμων ἀπὸ τὸν μάρτυρα, δὲν προσέθευσε ἑμῶς καὶ τὸ ἐπὶ, ἐγὼ ὁ Ἀπόλλων ἐπρόνευσε να ἀσπασθῶ τὴν ἦσαν, τὴν ἀσπασθῶ περισσότερο. Ἐπὶς ἐπὶ ἀπὸς ἐπὶ ἀπυλλέγη ἀπὸ τὸν κακὸν γαίτονα. Διατὶ ἑμῶς, φάσκε σοφὸ, δὲν λέγεις καὶ ποῖος ἦτο ὁ νακρός; 567 A καὶ διατὶ μόνον αὐτὸν ἠνώχλει τὸν θεὸν σου, καὶ διατὶ μόνον αὐτὸν μετῆρα; Διατὶ τὸν ἀσπασθῶ ποιητὸν γαίτονα, πῆς μου; Ἐπειδὴ ἐπὶ ἀνεῖρεσε τὴν ἀπύτην τοῦ βαίμονος; Ἀπὸ ἑμῶς δὲν ἦτο ἀπὸς ἔργων ἐνὸς κακοῦ γαίτονα, οὐτε ἐνὸς νακροῦ, ἀλλ' ἐνὸς ζῶντος προσώπου, με δυνατότητα ἐπὶ ἀνεῖρεσε, ἐνὸς προσώπου καὶ ἀρθεῖνος, ἐνὸς ποὺ κῆναι τὸ πᾶν διὰ τὴν σουργίαν σας, ἂν φυσικὰ θέλεις να σωθῆτε. Διὰ τὴν μὴ ἠμπορεῖτε ἐπὶ ἀπὸ τὸ ἔξῃς να ἀσπασθῆτε καὶ να ἰσχυρῶσθε ἐπὶ ἀσπασθῶ ἀνεχόμενον ὁ θεὸς ἀπὸ ἔργων καὶ ἀπὸ δυσπρόνομιαν διὰ τῆς θυσιαι καὶ ἀπὸ ἀρθῶν ἐπὶ ἔλην τὴν ἄλληλν λατρείαν, διὰ τοῦτο τὸν ἔξυμνε καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ χωρίον, B τὸ ὅποιον ἠγάπα περισσότερο ἔσαν τῶν ἄλλων καὶ τὸ ὅποιον τῶσαν ποὺ ἐπὶ ἐπὶ ἀσπασθῶ ἀπὸ τὰ ἔλλα, ὅστις ἔμμε εἰς αὐτὸ ἀκῶν καὶ ἔσαν δὲν ἐπίμμε διὰ θυσιαι, ἀλλ' ἠμεμάζωτο. Ἄλλωστι οὐ μόνον πρὸ ἁλίου εἶπας ἐπὶ αὐτὸ συνέθη εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ἑποῖαν ὁ βασιλεὺς κατέπερε πολλὰ προδύατα καὶ πολλὰ ὀδύατα, ὅστις να φανῆ ἀπ' ὅλα ἐπὶ ἐπὶ ἀσπασθῶ τὴν Δάρνην ἀνακαυθεῖς, κῆς ἑμῶς ἀπὸ ἀνωτέρων δύναμων. Ἦτο διδύων δυνατὸν να ἐκδύσῃ τὸν θαίμονα χωρὶς να κατασθῆ τὸ εἶδωλον, ἀλλ' ἐπὶ δὲν θὰ τὸ ἐπιστῆτε ἐπὶ, ὅπως δὲν ἐπιστῆτε καὶ καλύτερα ὅταν εἶχε σικῆσαι ὁ Ἀπόλλων διὰ τῆς δύναμειος τοῦ μάρτυρος καὶ ἐπὶ ἀσπασθῶ τὸν να τὸν λατρεῖτε. Δι' αὐτὸ κατ' ἀρχὴν μὲν ἔφησε, να ὀπαινίσσεται ἐπὶ ἑμῶς ἐπὶ ἀνεῖρεσε ἡ φύλαξ τῆς ἁσπασθῶς,

Κ τότε τα κατώτερα, θακύνουν ότι έτσι πρέπει να κινά κανείς, να καταβάλλει τους εχθρούς όχι όσον είναι αδύναμος, αλλά όταν είναι δυνατός και ένδοξος. Διότι εάν ήθελες και ο μάρτυς τον βασιλέα τότε που την μεταφέραν εις την Δάφνην να καταστρέφει τον ναόν τον εϊδωλον, να μεταφέρει το εϊδωλον, όπως μεταφερα και την λατρευομένην; Διότι ούτε εϊλάττετο από τον Απόλλωνα, ούτε ειλεχεν ανάγκην από ανθρώπινην συμμαχίαν, αλλά και τότε και τώρα ένικησε τον Απόλλωνα χωρίς ανθρώπινην ανάμειξιν. Την προηγούμενην του δε νίκην δέν μας την έφρονέωσεν, αλλά ήρκόσθη έπίλωσ εις το να του κλείσει το στόμα. Τέτοιοι είναι οι άγιοι έπιθυμοί εις τα πράττον βασιμικά έργα προς σωτηρίαν των ανθρώπων. **Δ** χωρίς να τα ήπειθενόουν εις τους πολλούς κοινώμενοι ότι είναι έδικά των κατορθώματα, έδικά εν κάποι το άπειτή κάποια ανάγκη. Άνάγκη δε έννοα την προστασίαν των πιστών, όπως ήγνη και τότε. Επειδή θηλαδή ήρξάνοντο τα κακά της άπληγής εϊδωλολατρείας, έφανερώθη και εις ήμεις πλέον ή νίκη, όχι από τον νικητήν αλλά από τον ήττηθέντα. Διότι έτσι, άφ' ενός μόν ή μαρτυρία δέν ήτο δυνατόν ν' άμφοσθενήθη ούτε και από τους εχθρούς, άφ' άλλου δε άγιος άπέφυγε να περιαιολογή, εν και ήσυχον ανάγκη. Επειδή ό θμωσ ούτε έτσι έτεματίετο ή πλάνη, αλλά προσέτερχον πάλιν οι Έθνηκοι, που είναι από άναίσθητοι και από τους λίθους άκόμη και παρεκάλουν τον ήττημένον και έκλειναν έτσι τα μάτια των. **Ε** άμ προς εις τόσον φαμεράν ελθέσθαι, άναγκάσθη τότε τούτο να άρση το εϊδωλον εις την διάθεσιν του πυρός, ώστε μ' αυτόν τον ήμπερσμένον να σήσης άλλον, τον ήμπερσμένον θηλαδή της εϊδωλολατρείας.

19. Διότι λοιπόν ειρνεύεσαι τον θεόν σου λέγων. "Ερωτες μέσα από τόσον λαμυράν λατρείαν; Δέν έρωτες έκουσίως, αλλά άπηλάθη και εξεβλώθη χωρίς την ήλέγησιν του και εξ ανάγκης, τότε άκριβώς που ήθελε περισσότερο από κάθε άλλην φορά να παραινέιν και διά τον εκ των θυσιών κτηνών και διά τα σφάγια. Διότι ό τότε βασιλεύς έφραζεν ότι τον θυσιών με τόσον άφρονήτων πρόβια και βόδια, όσων να εκλήθη εις την έκουσίαν μόνον δι' αυτό, 568 **Α** διά να εξοδίσση θηλαδή τα ζώα έλου του κόσμου. Έφώσασε δε εις τέτοιον σημείον μινός, ώστε πολλοί εξ αυτών που ήθερωσιντο φιλόσοφοι να τον άνομήσουν μάγειρον και κρεοπάλην και έλα τα παρόμοια. Δέν θ' άναχώρη; λοιπόν έκουσίως από τόσον πλουσίαν τράπεζαν, μέσα από τους άγρους και τους κτηνοούς τον σφαγίον και από τους ποταμούς των αματιών, αυτές που έμειν και χωρίς αυτό εξ αιτίας του τρελλού προς την Δάφνην έρωτος. "Ας τεματίησθαι θμωσ πάλιν έχω διά ν' ακούσωμεν τους θρήνησ του

ρήτορος. Άφήναι τώρα τον Απόλλωνα και άπισθύνεται με κλέμματα εις τον Δία. "Πώς μάς άφρηθή, ό Ζεύς, ή τόσον μεγάλη άναπιστις του κουραμένου μυαλού μας; **Β** "Ποσόν τόσον έξέροσον χωρίον ή Δάφνην, περισσότερο θμωσ ήσυχος ήτο ό ναός, όσων ή έβλαψήσ να έθρημοσύργησαν ένα λιμένα μέσα εις ένα έλλον. Και ήσαν βεβαίως χωρίς κόματα και οι θεοί, ό θεώτερος θμωσ λιμήν μας προσέφερε περισσότερο θμωσ ήσυχίαν. Ποιος δέν έθεραπίσθη έτσι από την άσθενείαν του; Ποιος δέν άπηλλάγη έτσι από τους πόθους του; Ποιος δέν άφρησεν έτσι το πάθος του; Είς ποίον, ενθ ήτο έτσι, το ήγανώθη ό πόθος του θανάτου; Ποιαν άνάπαυσιν έχασαμεν, ό βαλυσά; Πώς ήτο πολύ από ήσυχος ό ναός και λιμήν ήμωσ; άπό έτσι έπικίχοντο αλλοι και τρυπάνια και έλάμβανον χώρον κρασάλλαι, όργυθιας διασκευάσεις, και μέθοι; Ποιος λέγει, δέν άφρησεν έτσι την άσθενείαν του; Ποιος λοιπόν από τους έθνηκοί σου, άκόμη και εν ήτο ήγής προηγούμενος, μεταβαίνων εις τον ναόν, δέν ήθρόνησεν, και μέλιστα με άσθενέων φθερωτέων έλου; **Γ** Διότι αυτός που κρατεί τον Απόλλωνα και άκούει την ιστορίαν της Δάφνης και έλπει την τόσον μεγάλην κινήσιν του θεού, ό όποιος, ενθ την κινήσιν ή γή την έρωμένην του, κώθεται άκόμη πλησίον του τόπου και του πυρός, πόσον φράγγαν έρωτικής μινίας δέν παίρνει από έτσι; Πόσον τρυμνίαν; Πόσον θέρμεον; Πόσον άσθενέων; Πόσον πάθος; Αυτό λοιπόν θμωσ ήμεις άνάπαυσιν της ψυχής και άχώρητον λιμένα; Αυτό είναι ή θερραπεία των άσθενέων; Δέν έχει θεοδικας κινήσιν σημείων το ότι αυτό λέγεις τα ένίθετα. Διότι και οι φρονεομαίεις δέν έντιλιμαδένονται τα πράγματα όπως προς την πραγματικότητα. Τα Όλίμπια δέν είναι πολύ μακρυά, **Δ** θα έπιστρέψω πάλιν εις τον θρησκον διά να δείξω πόσον έπιληγόμεναι έλοι οι Έθνηκοι που κατακόφον τότε εις την πόλιν, και ότι δέν θα το άντιμετώπιζον από με ήρωίαν ό βασιλεύς, αλλά θα έφρα να ήσπασθαι ό θμωσ του άπώου εις την λατρευομένην του μάρτυρος, εν δέν καταχίετο από πόθου μεγαλύτερον του θυμού του. Τι λέγει; Λιπόν ή ρήτορ; Τα Όλίμπια δέν είναι πολύ μακρυά. Η έρωτή θα γίνη αιτία να έλθουν έδοι οι πόλεις, που θα κατασφάσων με βόδια διά θυσιαν εις τον Απόλλωνα; Τι θα κάμωμεν; Ηού θα εξαφανισώμεν; **Ε** Ποιος θεός θα μάς άναίξη την γην; Ποιος κτηνοός, ποια σάλαγις δέν θα προκαλέσθαι τα δάκρυά μας; Ποιος θα όνομάσθαι έρωτη τα Όλίμπια, άπό τα έρωτικά γύρω μας προκαλούν τους όδυμους; Άς μου τότε

κατασκευασμένα ἐκ κέρατος, λέγει ἡ τραγωδία:¹⁹ Ἐγὼ ἄνωγ' ἔγχεθ' και μαντικὴν ἰκανότητα θεοῦ μ' αὐτῆν μὲν καὶ ἀνεύρω, μετὰ τὸ τῶσον δὲ καὶ τοβῆσαι τὸν δρόστην. Ὡ, ἀπόλοις τάλαντα! Ὡ! μολυμένη ψυχὴ! Ὡ, θρασύ χεῖρ! Ὁ δρόστης εἶνα· ἄλλος ἔπειος ἢ Ἴδα, ἄδελφός τοῦ Λυγρέως, εἶχε θεσπίσει τήνας ἔπειος οὕτως τοβῆσαι ἔπειος ἢ ἄλλος· εἶχε ἄνωγ' ἰκανότητα μόνον, καὶ σφύραται μὲ μαντικὴν ἐναντίον τῶν θεῶν. ²⁰ Α Καὶ τὰ μὲν τέκνα τοῦ Ἀλώεως, ποὺ τὰ σχέδια τῶν ἐναντίων τῶν θεῶν ἴσαν ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῆς σφύρας, τὰ ἐσταμάτησεν διὰ τοῦ θανάτου. Ἀπόλλων, αὐτὸν θεὸς ποὺ ἀπὸ κερὰρ ἔφερε τὸ πῦρ δὲν τὸν συνήντησε κανὲν ἰπτάμενον βέλος διὰ τὸ κερὰρ εἰς τὴν καρδίαν του. Ὡ, ἀδίστακτο χεῖρ! Ὡ, ἄβικον πῦρ! Ποῦ ἔραγε καὶ ἔπειος πρῶτα· πρῶτα ὁ σπινθήρ; Ἀπὸ τοῦ ἄρχου τὸ κακόν; Ἐξελίγησαν ἔραγε ἀπὸ τὴν ἔραφην καὶ ἐπροχώρησαν εἰς τὰ ἄλλα, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ εἰδώλου, εἰς τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ χρυσοῦν κύναιλλον, εἰς τὴν περικαρπαλίαν, εἰς τὴν ποδὴν χιτῶνα; Ὁ δὲ Ἡρακλῆος, ὁ θεὸς τοῦ πυρός, δὲν ἀναπαύεται τὸ πῦρ ποὺ κατέστρεψε τὰ πάντα, ἀν καὶ ἀπέλει χέρην εἰς τὸν θεὸν διὰ καλὸν μῆνυμα ποὺ τὸ προσέκλιμασε παλαίετρα. Ἀλλ' οὕτως ὁ Ζεὺς, ποὺ εἶχε εἰς τὰ χεῖρα του τὰ χαλινάρια τῶν βροχῶν, δὲν ἐρρίψεν ὄβριον εἰς τὴν γλῶτταν, ἐνθ' ἔστινος κάποτε τὸν πύραυλ ποὺ ἤκαυε τὸν δυστυχῆ βασιλεὺς τῶν Λυδῶν; Τί ἔραγε καὶ εἶπε πρῶτα εἰς τὸν θεὸν αὐτὸς ποὺ τὸ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον; Β Ἀπὸ ποῦ ἤγινος τὸ θάρρος; Πῶς διετήρησε τὴν ἀρετὴν; Πῶς δὲν μετέβαλε γνώμην ἀπὸ περασμὸν πρὸς τὸ κάλλος τοῦ θεοῦ; Μῆτρι ποῦς θὰ εἶσαι πύρρα, ἄβλια καὶ ταλαίπωρα, καὶ θὰ ἰσχυρίζεσαι; οὐ αὐτὸ εἶναι ἔργον ἀνθρώπου, καὶ θὰ ἀντιπράττει, ἔπειος εἰ μετ-

19. Βλ. Σοφοκλέους, Τραγ. ἀπομν. 728.
20. Ἴδα, ἄνωγ' ἰκανὸς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Αἰτωλίας καὶ Μεσογίας. Ἀπὸ τὴν ἀισθητικὴν παράδοξον ὁ Ἴδας ἀπῆγγεν ἔκδοσον ἐκ τοῦ νόου τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν διὰ τοῦ θεοῦ τοῦτοῦ ἀρπαγῆται καλλιόμορον Μάροπον, θυγατέρα τοῦ Κρόνου πατρός. Ἐπειος τῆς ἀπογνήτης ἐκείνης ἐλέγητο. ὅτι ὁ Ἴδας εἶχε μονομαχίαν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ὅτι ὁ θεὸς ἐξῆλθε τοῦτοῦς συμπληρωμένους, ἐπιτέρας εἰς τὴν Μάρποπον καὶ ἀλλῆθ' ἔκα ἔν τῶν θεῶν. Ἀπὸ ἐπιτέρας τὸν Ἴδα, διασώζονται ἄλλα πλῆθια ἄγρια καὶ τὴν παράδοξον τῆς μονομαχίας Ἴδα καὶ Ἀπόλλωνος.
Ἴδα, ἄνωγ' ἰκανὸς, οὐδὲ τὸ ἀπὸ καὶ τῆς γῆς. Μεταβαθὸν οὕτως κάποτε εἰς ἄλλοῦς συνήντησε καὶ ὄδον τὴν ἄνωγ' τὴν ἀπαιτήσθη καὶ διὰ τῆς ἀπαιτήσθη εἰς ἄλλοῦς καὶ ἄλλοις τὰ τέκνα τῆς καὶ Ἀπόλλωνος τὸν κατεστρέψατο.
21. Ἀλῶεως μυσικὸν πρόσωπον καὶ πατὴρ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἰσχυροῦ, οἱ ὅποιος ἐπεχόρησαν ἢ ἀνάδωρον εἰς τὸν Ἰσχυροῦ καὶ καὶ πολεμήσαν κατὰ τὸν ἄδον. Ἐρρησθήσαν ἄνωγ' κατὰ τὸ ἐγγεγραμμένον τῶν ἐπὶ τῶν ἰσχυροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

ἰκανὸν, καὶ θὰ ἀναίρει τὸν αὐτὸν οὐ; Διὰ τὸν βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ποὺ ὄδῃται τόσον μεγάλῃ στρατιῶν καὶ κατέλαβε τὴν πόλιν καὶ ἔκαυσε τοὺς ὀλοκλήτους ναοὺς καὶ εἶχεν εἰς τὸ χεῖρ του τὴν βῆβα ἔπειος καὶ περιπόλησεν καὶ αὐτὸν τὸν κακόν, τὸν μετέβαλεν ὁ θεὸς (κατὰ ἔλεγος μὲ ἔρημος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μοναχίας ὡς εἶπες· Ἐπὶ βασιλεὺς λοιπὸν τῶν Περσῶν, τὸν πρόγονον αὐτοῦ ποὺ μὲς πολέμῳ τῶρα, ὁ ὅποιος κατέλαβε διὰ προδοσίας τὴν πόλιν καὶ τὴν παρέθεσαν εἰς τὸ πῦρ, C ἐπὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὴν Ἀφρὴν διὰ τὸ κακὸν τὸ ἴδιον, τὸν μετέβαλεν ὁ θεὸς, καὶ ἀπὸ ἐπίταξε τὴν βῆβα προσκίνησεν τὸν Ἀπόλλωνα, τόσον πολὺ τὸν κατεπρίνε καὶ τὸν κατέστρεψε φίλον (μὲ τὴν ἐμφαντικὸν του). Ἀδελφὸς λοιπὸν ποὺ ἐκίχου τὴν ἔραφην τῶν βεβάρων καὶ τόσον μεγάλῃ στρατιῶν, καὶ ἠδυνήθη τότε ἢ ἀποσφῆξεν τὸν κίνδυνον (ἰσχυρίζεσαι ἀκόμη ὅτι καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἀλώεως ποὺ κατέστρεψαν σχέδια ἐναντίον τῶν θεῶν καὶ ἐσταμάτησε διὰ τοῦ θανάτου) πῶς λοιπὸν αὐτοῦ ποὺ τῶρα κατέφθικας, δὲν ἔκαμε κατὰ παρόμοιον καὶ τῶρα; Καὶ τίποτε ἄλλο ἀν δὲν ἔκαμεν, ἔραγε τοῦλάχιστον καὶ λιπυρῆ τὸν ἱερέα, ποὺ ἀδικίως ἐδουλοῦντο καὶ καὶ φανερώσῃ τὸν ἐπιπέθονον. Καὶ ἀν ἀκόμη δέφυγεν ὁ δρόστης, ἀπὸ προσκλίμασε τὸν ἐπιπρηγμένον, ἔραγε, τότε ποὺ τοῦ ταλαίωρου ἱερέως; D τοῦ ἐξῆγγίζων τὰς πλευράς, καὶ δὲν ἔγνωρίζε καὶ κατονομάτῃ τὸν δρόστην, ὅταν τὸν ἤρῳταν, καὶ ἐμαρτυροῦσθ' ὁ Ἀπόλλων καὶ καὶ παραδώσῃ τὸν δρόστην, ἢ καὶ τὸν ἀποκαλοῦσθ' ἴδιον, ἀν δὲν ἠμποροῦσε καὶ τὸν παραδώσῃ. Ἀλλ' ἀκριβοῦς τῶρα παραδέχεται ὁ ἀγαπίστος καὶ ἀγνώστου, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὸν βασιλεὺς ποὺ ἐξουσιάζεται μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπιπέθονον τόσον θυσιῶν. Διὰ τὸν οὐδὲν πράγματι τὸν ἐπιπέθονον ὡς τρελλὸν καὶ ἀνοήτορον, ὅταν ἐξέπαιε τὸν θυμὸν του ἐπάνω εἰς τὸν ταλαίωρον ἱερέα. Πῶς ἐγγεγίται δὲ τὸ ὅτι, ἐνθ' ἐπροσῆτευε τὸν ἄρχοντα τοῦ βασιλείου, ἀν καὶ ἦτο ἀκόμη πολὺ ἐνοεῖς (ὅστις καὶ αὐτὸ καὶ ἔλεγος ποὺ πᾶνον εἰς τοὺς ἔρημους σου), δὲν εἶδεν αὐτὸν ποὺ ἦτο πλεονεῖον του καὶ ἔπειος τὸ πῦρ; Παρὰ ταῦτα ἰσχυρίζεσαι ὅτι εἶχε καὶ μαντικὴν ἰκανότητα. E Μαρτύρετε ἄλλοις εἰς ἑαυτοὺς τοὺς θεοὺς σὰς διαφόρους τέχνας, ὡσάν καὶ εἶναι ἀνθρώποι. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἀπελάσκατε τὴν μαντικὴν τέχνην, καὶ παρὰ ταῦτα δὲν τοῦ ἔγχεθ' ἢ μετέδοσθ' καὶ εἰς τὴν τέχνην του. Πῶς λοιπὸν δὲν ἀνεπέφθη καὶ ἐκείνος τὸν τυμαροῦς; Αὐτὸ θὰ γίνοντο καὶ εἰς ἄνθρωπον καὶ τὸ ἀνεπέφθη. Μήπως ἄνωγ' ἰκανὸς ὅταν ἠνάσθητο τὸ πῦρ; Κανεῖς ἄνωγ' ἰκανὸς δὲν εἶναι τόσον ἀκαίσιμος, 370 Α ὅστις ἐνθ' ἰκανὸς ποὺ δέσπον πῦρ καὶ μὴν ἐγερθῆ ἀπέσει; καὶ καὶ ἀλλῆθ' τὸν δρόστην. Πράγματι ἢ ἔλληνες

δαί καιδες, γέρων δὲ Ἑλλήν οὐδείς. Ἐπρεπε θελαδὴ νὰ θρηνητε διὰ τὴν ἀφροσύνη σας, διότι ἴσως τὰ θεία τὰ πράγματα ἀπεκάλυπταν τὴν ἀπάτην τῶν διαμόνων, εἰς δὲν ἔφραγγε μακροῦ των, ἀλλὰ παραδοθέντες εἰς τὴν κατατροπὴν καὶ πικρήσαντες τὴν σωτηρίαν σας, ὀδηγηθεὶς ἄσων τὴν ἕσση, ὅπου πᾶς δικτάζουσι νὰ ἀκούσθησθε καὶ κἀκεῖσε καὶ θρηνητε διὰ τὴν κατατροπὴν τῶν εἰδύλων.²³ Ἐν δὲ, ῥήτορ, ἔγρας καὶ ὅσα καὶ δὲν διαφέρειαι πράγματι ἀπὸ ἐκείνου πού τὰ λέγει εἰς τὴν τραυιδίαν. Δὲν εἶναι ἀληθὺς κατατροπὴ καὶ σφαγὴ παραφροσύνη νὰ περιμένῃ κανεὶς νὰ κατορθώσῃ κατὰ μὲ αὐτὰ τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια δὲν ὀφείλουσι εἰς τίποτε αὐτῶν, πού τὰ εἶχε.²⁴ Διότι ἂν σὺ νομίζῃς διὰ ἔχεις μεγαλύτεραν ἡμερίαν ἢ καὶ ἐπιτηδεύοντα ἀπὸ τῶν Ἀπόλλωνα, δὲν ἐπρεπε νὰ τὸν τιμάς, ἢν ὅσον εἶναι πῶς ἀκαθῆς καὶ ἀνίκανος εἰς αὐτὰ ἀκριβῶς πού σὺ εἰςχυρίζεσθε διὰ ὑπερβάλλει τοὺς πάντας. Ἄν πάλιν δέχεσθαι διὰ ἐκείνους ἔχει τὰ πρωτεία εἰς τὸ τόσον καὶ τὴν μακικὴν, πῶς ἡλικίας νὰ καταφύγῃ κατὰ σὺ πού μέρος μόνον τῆς τέχνης κατέχεις, ἔσθω δὲν ἠδυνήσῃ νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτὸς πού κατέχει τὴν τέχνην εἰς τὸ ἀκέραιον.

20. Αὐτὰ εἶναι γαλιότρητες καὶ πλυκρίαι, διότι ὅσα καταίχε κάποιον μακικὴν ἰκανότητά, ὅσα καὶ ἂν εἶχε θὰ κατορθόνηε κατὰ. Διότι αὐτὸς πού ἐπράξε τάδε δὲν ἦτο εἰς ἀπλοῦς ἀνθρώπος, ἀλλὰ κάποιος θεῖα δόνησις. Θὰ πᾶς πῶ δὲ τὴν αἰτίαν κατέστιν. Τώρα ἔμοις εἴρεται νὰ μὴθετε διὰ ποῖον λόγον κατηγορεῖ τὸν Ἡρακλεῖν ὡς ἰγνώμονα, Ἐ λέγων τὰ εἴρη. Ὁ Ἡρακλεῖς δὲ, ὁ διαχειρ- τῆς τῶ πυρός, δὲν συνεκράτησε τὸ καταστραπτικὸν πῦρ, ἂν καὶ ὀφείλει χεῖρον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα διὰ τὸ μῦθον πού τοῦ ἔφερε παλαιότερα. Ποῖαν χάριν; Ποῖον παλαιὸν μῦθον; πῆς μου. Διὰ τί ἀποκρίσθητε τὰ σαρκῶν κατορθώματα τῶν θεῶν σου; Ἄν ἀνέπαρες τὴν εὐεργεσίαν θελαδὴ, θὰ ἀπεδείκνυες τὸν Ἡρακλεῖν περιττότερον ἰγνώμονα. Ἐπρόστασις ἔμοις καὶ κοκκινίζεις, θὰ ἀπεκάλυψον λοιπὸν ἐγὼ μὲ θάρρος τὸ ἰδικά σου. Ποῖα ἦτο λοιπὸν ἡ εὐεργεσία; Ἡρωταθῆν κάποιος ὁ ἄρξ τὴν ἀφροσύνην ἐπειδὴν ἔμοις ἐφραδατο τὸν ἀνδρα τῆς, τὸν Ἡρακλεῖν, παρατήρησε, λέγων, πῶς τὰ ἀπειναίεν ἐκείνος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοίτην τῆς. (1)

22. Ηλ. Πλάτωνος, Τιμαιον 22η.

23. Ηλ. σημείωσον 19.

24. Ἦννοσε τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις παρὰ τὸ εἶναι ἦτο εἰς τοσοῦτος θεὸς δὲν ἔμπεδος νὰ ἀποσχῆ τὴν κατατροπὴν. Ἔς τί λοιπὸν θὰ ὀφείλουσι τὸν εἶπεναι τὸ ὅσα πού εἶπε ἀπὸ τὸν ἀρχιτεχνίτην εἰς τὸ τοσοῦτον Ἀπόλλωνα δὲν ὀφείλουσι;

Ἀπόλλων ἔμοις εἶπε τὴν παράνομον μείζην αὐτῶν, Ὁ ἦλθεν εἰς τὸν Ἡρακλεῖν καὶ ἐμαρτύρησε τὴν μοιχείαν. Ἄφρο δὲ κατέφρασαν ὅσως καὶ τοὺς συνέλασεν ἐπὶ τῆς κλίνης, τοὺς περιέβαλε διὰ διαπῶν ἔτοι ὅπως ἦσαν καὶ ἐκάλεισε τοὺς θεοὺς νὰ ἴδωσι τὴν αἰσχρὰν πράξιν, καὶ νὰ τιμωρηθῶν ἔτοι διὰ τὸ ἐξουτελισμὸν διὰ τὴν μοιχείαν. Αὐτὴν τὴν εὐεργεσίαν ὀφείλει λοιπὸν ὁ Ἡρακλεῖς εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ δὲν τὸ ἐκάλεισε ἢ περιόστασις ἐφάνη ἐγνώμων καὶ δὲν ἀνταπέδωσε τὴν εὐεργεσίαν. Ἔς τί φταίει ἔμοις καὶ ὁ θεός, ἀγαπήσε μου; Διότι καὶ αὐτὸν τὸν κατηγορεῖς διὰ σκληρότητα. Ἄλλ' οὐτὸς ὁ θεός, λέγεις, πού ἔχει εἰς τὰ χεῖρα του τὰ χαλινῆρια τῶν βροχῶν, δὲν ἐφροῖεν ὄσων εἰς τὴν φλόγα, ἔσθω ἔσθως κάποτε τὴν φωτιάν τοῦ δυστυχημένου βασιλέως τῶν Λυδῶν. Καλὰ ἔκμας ἔμοις καὶ μᾶς Ἐ ἔθιμος τὸν Λυδὸν βασιλέα. Διότι καὶ ἐκείνον τὸν ἐξηπάτησεν ὁ θεός αὐτὸς θεός μὲ τὸ νὰ τὸν ἐκωνόμῃ μὲ κενὰς ἐλπίδας καὶ νὰ τὸν ρίψῃ τελικῶς εἰς ὀλεθρῶνερν κακόν. Καὶ ἂν δὲν ἦτο φιλόανθρωπος ὁ Κόρος εἰς τίποτε δὲν θὰ τὸν ὀφείλει ὁ θεός. Ὅστις κακὸς κατηγορεῖ τὸν θεόν, διότι προτίμησε ἔσθω τὸν Λυδὸν βασιλέα παρὰ τὸ τέκνον του.²⁵ Διότι ὅσα τὸν ἐαυτὸν τοῦ δὲν ἔδυνήσῃ νὰ ὑπερακρίσῃ ὅταν ἐκτυπήσῃ ἀπὸ κεραυνῶν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ρωμαίου, τὴν Ρώμην, ἔσθω ἐτιμῶτο περισσώτερον ἐπὶ ἄλλας τὰς πόλεις. 271 Α

Ἄς ἀποδοῦμεν ἔμοις καὶ τὴν συνέχθειαν τῶν θρηγῶν, διότι ἔτοι θὰ κατανεύσῃμεν καλῶς τὸ πένθος πού κατέλειπε τὰς ψυχὰς των. Ἄνδρες, ἡ ψυχὴ μου ποθεῖ ν' ἀντικρίσῃ τὴν μορφήν τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ σφίψις μου φέρνει ἐμπρός εἰς τὰ μάτια τὸν τύπον του, τὴν ἡμερότητα τῆς μορφῆς, τὴν ἀπαισιότητα τῆς ἐπιδερμίδος, πού καὶ εἰς τὸν λίθον ἐπάνω εἶναι ἐκείνη, τὴν ἰσὺν γύρω εἰς τὸ στήθος νὰ συγκρατῆ τὸν χρυσοῦν χιτῶνα. Ὅσα ἄλλοι νὰ ἐπαρμύξῃ καὶ ἄλλοι νὰ πτυχεύσῃ. Τὸ δὲν δὲ σχῆμα πάλιν ἐκρηκτικὸν θυμὸν δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ καταπράνῃ; Διότι ἐφραίνετο ὡς νὰ ἐπραγεύεσθε κάποιον μελωδίον, λέγων μάλιστα διὰ κάποιος φωνοσε τὸν θεόν νὰ παύσῃ τὴν κήρυξιν κατὰ τὴν μεσημέριαν. Εὐτυχημένα αὐτά! Τὸ ἄρξ δὲ ἦτο ἐγκωμιον πρὸς τὴν γῆν. Ἐ εἰς τὴν ὁποῖαν γυμίζω διὰ προκρίρει σπονδῆν ἀπὸ τῶ χρυσοῦ κῦπέλλον, διότι ἐκρυψε τὴν κόρην ἀπὸ ἀνοῦς καὶ ἐκάλεισε πάλιν.²⁶ Καὶ μετ' ὀλί-

25. Ἡρακλεῖς νὰ δοθῆσθαι θελαδὴ τὸν Κόρον κατὰ τὸν Ἀπόλλωνα. τὸ τέκνον του. Ὁ θεός κατὰ τὸν ἕτηρον εἶναι κατὰ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

26. Διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τῆς ἀδύνης 51. σημείωσον 14

μων· Παιον όμως ήτο από τὸ ἔθνος· Βάβυον ἔ τύραννος βασιλεὺς
 εἶναι ἢ πίστευε τοῦ Χριστοῦ εἶχεν ἐξαπατηθῆ εἰς ἄλλην τὴν παροχήν
 τῆς ἐπικρατείας του, Β ἔβρανε δὲ ἔβη και εἰς τὴν Περσίαν και εἰς
 ἄλλους βαρβάρους μετὰ ἀπ' αὐτοῦ, και ἐπορεύθη ἀκούει πρὸς μέση
 και καταλάμβανε, διὰ τὸ εἶναι ἑσπέρην τὴν ἰσθμὸν, ὅπου και
 ἀπενοχοῦντο και προηγουμένως τὸν πολέμου τῆς Ἐκκλησίας.
 Δὲν ἐγνώριζεν όμως ὁ καλοκαίριος εἶναι τὸ ἐκλιπόμενον ἐπὶ αὐτοῦ
 καρφί. Καὶ κατ' ἀρχὴν μὴν ἀπαπειράθη ὁ ἀνοικοδομητὴν τὸν ναὸν
 τῶν Ἱεροσολύμων, τὸν ὅποιον εἶχε σκωπίσει· εἰς τὸ ἔδαφος ἢ ὀνόματι
 τοῦ Χριστοῦ, και ἐφρόντιζεν αὐτὸς ὁ ἔθνος διὰ τὴν ὑποθέ-
 σιν τῶν Ἰουδαίων, λές και θέλεε νὰ λάβῃ πικρὸν τῆς δυνάμεως
 τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ λοιπὸν ἀνάλασε μερικὸς Ἰουδαίος τοῦς διέ-
 τάξε νὰ θυσιάσῃν (διότι ἔλεγεν εἶναι οἱ πρόγονοι αὐτῶν C κατ' αὐτὸν
 τὸν τρόπον ἰσχυρισκῶν). Ἐπειδὴ όμως ἐκείνοι προέβαλλον ὡς δι-
 καιολογίαν εἶναι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πράξουν τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὴν πα-
 λαιὰν μητρόπολιν, ἀπὸ ὃ ναὸς τῶν ἡτο γκαρμονόμος, διατάζει νὰ
 πάρουν χρήματα ἀπὸ τὰ βασιλικά ταμεῖα και ἄλλα τὰ ἄλλα και ἐ-
 χρειαζόμενοι διὰ τὴν οἰκοδομήν και νὰ ἐπιγῶν νὰ ἀνορθώσῃν τὸν
 ναὸν, ὥστε νὰ ἐπαγγίλῃν εἰς τὴν παλιάν συνθεῖαν τῶν θυσιῶν.
 Αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι δὲ πρὸς εἰς κατὰ τὴν μητέρα ἐπικρατοῦν και ἐξιδί-
 σκοντο μέχρι τὰ γενέματα, ἀπεχόμενοι μὴ τὸν σκοπὸν νὰ συμ-
 πρῶν μὴ τὸν βασιλεῖ. Μόλις όμως ἤρχισαν νὰ ἀδειάζουν τὸ
 χρῶμα μόνον, ἐξεπρόσβην ἀπὸ τὰ θεμέλια πρὸς και τοὺς καταστρεφῶν
 βίους διὰ μᾶς. D "Ὅταν τὸ ἀπληροφόρηθ ὁ βασιλεὺς, οὐτε ἐπα-
 χείρησε νὰ συνεχίσῃ τὸ παράλοπον ἔργον, διότι καταχέτο ἀπὸ
 φόβου, διότι τοῦ εἶχον ἐπιβάλλει ἀπαξ διὰ παντὸς τὴν τυραντίαν
 τῶν, ἀλλ' ἔμεινε ἀπρακτικός. Μετὰ παρέλκειν όμως ὀλίγου χρόνου
 ἤρχισαν πάλιν τὴν ἴδιαν ματαιώσιν, εἰς θεδαιὸς μὴ τὸ νὰ τολ-
 μήσῃν νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν ναὸν, ἀλλὰ προτοίμαζόμενος εἰς πόλεμον
 ἐναντίον μας κατ' ἄλλον τρόπον. Ἀνάβαλλε πάντοτε νὰ κατέλθῃ
 εἰς φανερόν ἐναντίον μας πόλεμον, ἀπ' ἑνὸς μὴν και κυρίως, ἐπειδὴ
 εἶχε πισθῆ εἶναι ἐπιχειρῆσαι πράγματα ἀπραγματευσιζόμενα, ἀπ'
 ἑτέρου δὲ διὰ τὸ μὴ εἶναι δόξα ἀφορμὴν νὰ σταθῆμιαν μὴ τὸν στέ-
 φανον τοῦ μαρτυροῦ. Διότι τοῦ ἤτο ἀφόρητον και χριστερότερον E ἀπὸ
 κάθε συμφορᾶν νὰ δέλῃν κάποιον ποῦ εὐαγγητῆς εἰς τὸ βασανιστή-

30. Ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀπόπειραν τοῦ Ἰουδαίου νὰ δοθῆται τὴν ἀ-
 νοικοδομητὴν τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὸν χρομῶνα τὸν ἔσταν 382
 - 388. Τὰ γεγονότα ἀναγγέλλει λεπτομερέστερα ὁ Ζωζώμιος· Ἐκκλ. Ἰστο-
 ρία β, 23, P G 87, 1281 E.

ρια νὰ τὸ ὑπομῆναι ἐναντίον θίου, μέχρι θανάτου ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.
 Τίσον θεοὶ ἀποστρέφετο ἡμᾶς τοῦς Χριστιανούς· Ἐγνώριζεν ἄλ-
 λιστα καλῶς εἶναι, εἰν ἐπὶ αὐτῶν κατ' αὐτοῦ, θὰ ἔθυσται ὁμοί-
 ῶς τῶν διὰ τὸν Χριστόν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἤτο παραινόμενος και
 κακοῦρος, ὅπως ποικιλοτρόπως αὐτοῦ ποῦ εἶχον τιμωρηθῆ
 ὑπὸ τὸν ἀρχόντων τῆς Ἐκκλησίας δι' ἀραμίνα ἀράματα 35 A
 και εἶχον ἐκλιπόμενον τὸς θέσους τῶν, και εἶναι μὴ τὸ νὰ παρα-
 ἔδῃ τὴν ἔθυσίαν εἰς τοῦς ἀναίτους ἀντρέπει τοὺς θεομοῦς τῆς Ἐκ-
 κλησίας και ἐθνομόργηαι συγκαρούς ἐντὸς αὐτῆς. Ἐπίστευσε δη-
 λαθῆ εἶναι ἑσπέρην ὁμοίως ἀντρέπει τοὺς θεομοῦς τῆς Ἐκ-
 κλησίας, ἀπὸ ὅ εἶχον καταστραφῆ ἐκ τῆς δουρατικῆς διακρίτης. Κάποιον
 μάλιστα ποῦ εἶχον ἐκλιπόμενον ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ ἔθους
 και εἰς αἰτίας τῆς διαστροφῆς τῶν δογμάτων και εἰς αἰτίας τῆς ἀνη-
 κητικῆς τοῦ (ἰθνομιάζοτο δὲ οὗτος Στέφανος) τοῦ ἐπείρου νὰ
 καταλάβῃ πάλιν τὸν διδασκαλικὸν ἔθρονον. Ἀκούει δὲ ἐφρόντιζε
 ἔσταν τοῦ ἤτο δυνατόν νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ὀνομασία Ἀρριτιανῶν· ποῦ
 ἰσχυρῶς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἀποκαλῶν ὁ βίους αὐτοῦ εἰς τὰ διδ-
 ἀγματα Ἰαλιλαίου ἀπὸ Χριστιανῶν, και προτρέπων νὰ πράξουν
 τὸ ἴδιον και οἱ ἄρχοντες. B Ἐνθ δὲ, ὅπως εἶπα, εἶχον σμῆθ τὰ
 οὐρανότατα γεγονότα τῆς παύσεως και τῆς ἐρησίας, αὐτὸς ἐπὶ
 λούθη νὰ εἶχῃ τὴν αἰτήν ἀνεπίτητον και οὐκ ἐπιτήρητον. Καὶ διὰ τὴν
 μαζέτο νὰ ἐπιστραφῆ ἐναντίον τῶν Περσῶν κατήχετο εἰς τὸν
 πόλεμον μὴ ὅσον ἐλασσόνων ὡσὸν νὰ ἤτο οὐρανός εἰς τὸ κατέ-
 στραφε διὰ τὰ βαρβαρικά ἔθνη. Διὰ τοῦτο ἐξεπρόσβην και ἐναντίον
 μας ἀπειλὰς και ἔλεγε εἶναι μὴ τὴν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θά μᾶς κατα-
 στρέψῃ βίους διὰ μᾶς. Διότι ἐπίστευεν εἶναι ὁ ἐναντίον μας πόλεμος
 ἤτο πολὺ δυσκολώτερος τοῦ κατὰ τὸν Περσῶν, και ἔπρεπεν ἐπιμέ-
 νως νὰ τελειώσῃ πρῶτα μὴ ἐπιθεῖν και κατόπιν νὰ ἀναλίσθῃ τὸν μα-
 γνύταρον. Αὐτὸς μᾶς τὰ μετέβωσαν ἀνθρώπων τοῦ περιβάλλοντός
 του. Ἐπειδὴ όμως ἔβραζεν ἀπὸ θυμῶν ἐναντίον μας, C και καθὼς
 μερικοὶς ἐμεγάλωνεν ἡ μανία του, εἶναι εἶχε μίαν σταθερὰν γνώμη,
 ἀλλ' ἔλλειπε τὴν προηγουμένην τοῦ ἡγῶναι και μᾶς ἠπειλεῖ πάλιν
 μὴ τὸν διωγμῶν. Ἐπειδὴ όμως ὁ θεὸς θέλεε νὰ τὸν σκεπτεῖ και
 νὰ στήσῃ τὴν φλόγα τοῦ θυμοῦ του, ἐκαμῆ πάλιν αὐτὸ τὸ σημα-
 διακὸν γεγονός, ἀποστειλὰς τὸ πρὸς εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀλαφροῦ.

28. Αὐτὸς όμως οὐτε ἑσπέρην ἀπὸ τὴν ἐπιβλήθῃ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐκτιμῶν
 σφέρα τὴν ἰδικὴν μας καταστροφήν, δὲν παρήκαμε ὅτι τὸν και-
 ρὸν ποῦ ἤπειλε, ἀλλ' ἐνθ ἐκρίκατο νὰ διαθῆ τὸν ἔσφρατῆν, ἐπα-
 χείρησε νὰ παρασθῆ τοῦς Χριστιανούς στρατιώτας. D Ἀπὸ εἰς

31. B. και Θεοδοσίου, Ἐκκλ. Ἰστορίαν β, 16, P G 82, 1118 C.
 Ὁτός δὲ Χριστιανούς Ἰαλιλαίου ὀνομαζόμεν. ἄτιμην αὐτοῦ εἰς τῆς προση-
 γογίας προσέβαλον ἡρώσιμος.

κατόρθωσε διά κολακείων να διαφύγῃ ἄριστούς, αἰτούς ποὺ ἀν-
 τεδράσαν δὲν τοὺς ἐξεδίωξαν ἀπὸ τῶ στρατεύμα, ἐπειδὴ ἐφοβείτο
 μήπως μὴ τὴν ἀποχωρήσιν των ἀνικαπαράτῃ εἰς τοὺς Πέρους ἐξη-
 σπυγμένον τὸν στρατὸν του. Ποῶς λοιπὸν δὴ μᾶς διηγῆθῃ αὐτὰ
 καὶ ἐκεῖ συνέδρασαν καὶ ποὺ εἶναι καλὸν φροεύτερα ἀπὸ ὅσα ἐγ-
 νων εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν Ἀβρυπτον, δεῖ. Ἐγ-
 λαθὴ ἐπιμαρτεῖτο ὁ ἀναισθητός ἐκείνος Φαραὼ, καὶ μετ' αὐτοῦ κα-
 τεπονίζοντο δαῖος, Διδίτι, ὅπως ἔκρηθῃ τότε, ἐπειδὴ μὴ καμμίαν
 ἀπὸ τῶ συμφορῶ δὲν ὑπεχώρησαν ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς καὶ δὲν
 ἠθέλησε νὰ γίνῃ καλύτερος. Ἐ τὸν κατεπονίζε μάλ' μὴ τὸν στρα-
 τὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἔτσι καὶ τώρα, ἐπειδὴ ἀναισθητὸς μὴ ἀναι-
 δεῖαν εἰς ἄλλα τὰ θεωματὰ τοῦ Θεοῦ ἔργα καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ κερ-
 δίσῃ τίποτε ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἔμεγεν ἀδιορθώτος, τὸν περιέβαλε μὲ
 τὰς χειροτέρας τῶν συμφορῶν, ὅσας, ἀπὸ αὐτῶ, δὲν ἠγάθη νὰ
 συνεπέθῃ μὲ τὰς συμφορῶν τῶν ἄλλων, νὰ διορθῶνται τώρα οἱ
 ἔλλοι μὲ τὰς ἰδιαιῶς του συμφορῶν. Διδίτι, ἐνὸν κατέβαιεν εἰς τὸν
 πύλωρον τῶσας μυριάδας στρατιωτῶν, ὅσας κενεῖς τὸν μῆχερ τότε
 βασιλεῖον καὶ ἠλιθίαν εἶπὸ ὅτι κατελάμβανεν ἀλόκληρον τὴν Παρ-
 σίαν ἀμχαγῆ! καὶ χωρὶς κόπον, ἀνίγρησε τῶσων ἑλακίνα καὶ ἄλλα,
 576 Α λέξ καὶ εἶχεν ὅπὸ τῶς διακογῆς του στρατὸν ἀποκαλοόμενον
 ἀπὸ γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ θυῖ ἀπὸ ἀνδρῶν. Κατ' ἀρχὴν ἐξ ἡ-
 γῆς τῆς κενεῖς διακογῆς του τοῦ, ἔφραεν εἰς τῶσων κατὰστασιν,
 ὅσως ἠγαγκάσθησαν νὰ φάγουν κρέατα ἴστων, καὶ ἀπέθνησκον ἔλα-
 κος ἀπὸ πείσων καὶ ἄλλοι ἀπὸ δίψων. Ἰσὸν νὰ ἦτο ἀρκαθὴ στρα-
 τιστῶ τῶν Περσῶν καὶ θυῖ ἀναισθητῶ των καὶ ὄσων νὰ ἐφρόνιζε
 νὰ προδῶσιν τὸν στρατὸν των, τοὺς ἐποποθέτησαν εἰς τῶσων ἀκατά-
 λητους στρατηγικῶς θέσεσ, ποὺ ἦτο ὄσων νὰ τοὺς παρέδιδε δευτέ-
 ρους εἰς τὸν ἔχθρῶν. Ἰσὸν ἔμεγε τῆς ἐκεῖ συμφορῶ δὲν γὰ ἠμπο-
 ρεῖτο, νὰ διηγῆθῃ ὅσως κενεῖς ἀπ' αὐτοῦ ποὺ τῶς ἔχθρῶν καὶ ἔ-
 χουν τὴν πείσαν τῶν γεγονότων. Τῶσων πάλιν ἀποκαλοόμεν καὶς ὑ-
 περόσθη, Β Δὲ νὰ συνομαθεῖσ ὅμως αὐτῶ, ἔμεγε κατὰ ἑλακίνο
 καὶ ἀσχερῶν ἔρπον. Καὶ ἔλλα μὲν λέγουσ, ὅτι ἐκωκίθη ἀπὸ κῆ-
 ποισιν ὄσων ἔλακίνο δὲ θυῖ δὲν γινώσκων ποῶς εἶναι ὁ φωνεῖ, τί' ὅ,
 ἰκτυπηθῆ ἀπῶς καὶ παρὶκάσῃ νὰ ταρῆ εἰς τὴν ἑλκίαν, ὅσων
 ἰκτυπηθῆ καὶ σπῆραον. Ἀπὸ λοιπὸν αὐτῶ ἐπῶσ τῶσων ἀδῶσ,
 οἱ στρατιῶται, ἐπειδὴ ἀναισθηθῆσαν ὅτι εὐρίσκοντο εἰς ἀπελπιστι-
 κὴν κατὰστασιν, ἔθλησαν ὑποταγῆν εἰς τοὺς ἔχθρῶς καὶ ἀρκα-
 θῆσαν νὰ ἐγκαταλείψων τὸ ἀρκατέτερον φροεῖρον, τὸ ὅσων διὰ
 τὴν αυτοκρατορίαν μᾶς ἦτο τὸ ἀπέρθηρον ταῖος. Ἐπειδὴ δὲ εἶπον

82. Ἦτο ὄσων νὰ ἰκτυπηθῆ παρὶκάσῃ καὶ εἰς τὸν ἑλκίαν. Δὲν
 εἶναι, ὅτι ἐκεῖ ἔλακίνο ἔλακίνο, παρὶκάσῃ τῶς ἰκτυπηθῆ ἀπὸ τῶν ἑλ-

φιλανθρώπου βαρβάρου, κατόρθωσαν καὶ ἐπιστρέψαν ἄλλοτε ἀπὸ
 τοὺς πολλοὺς κατεπονιμένοι καὶ αὐτοὶ σωματικῶς. Ὁ ἔντρομα-
 τιστὴς μὲν διὰ τὰς συνθήκας, ἀναγκασμένοι ὅμως, ἐπειδὴ ἔδωσαν
 ὄσων, νὰ ἐγκαταλείψων τὰ πατρικὰ των κτήματα. Καὶ ἠμποροῦσ
 τότε κανεῖν νὰ ἀντιπρῶσθ ἔλακον ἀλλεῖτερον ἀπὸ ὅσων ἀνάστων
 ἀρχαλοῦσιν. Δὲν ἀπὸ τοὺς κατοικοῦς τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀπὸ
 τοὺς ὅσων οἱ στρατιῶται περιμῶν ἐθνηγοροῦσιν, ἀπὸ ὅς κω-
 ματοδράστῃ, διετάλαξαν τὴν εἰρήνην τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐπαί-
 λῃμον καὶ ἐκινῶσων πάντοτε αὐτοὶ ἐναντίον ἄλλων τῶν ἔχθρῶν
 ἰκτροποποῦντες δαῖος, ἀπὸ αὐτοῦ λοιπὸν ἔτυχον ματαχειρίζεσ, χει-
 ροτέρας τῆς τῶν ἔχθρῶν ἐξυφίθησαν εἰς ἔσθην χώραν, ἐγκατέ-
 λειψαν τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγρούς καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπ' ἄλλα
 τὰ πατρικὰ των κτήματα. Καὶ ἄλλα αὐτὰ τὰ ὄσων ἀπὸ τοὺς
 ἰκτροῦσ των. Αὐτὰ ἦσαν αἱ εὐεργεσίαι τοῦ γενναίου βασιλεῦς. Ὅλα
 δὲ αὐτὰ ἐλαγέθησαν θυῖ, χωρὶς λόγον, Δ ἀλλὰ διὰ νὰ λύσῃ τὴν ἀπο-
 ρίαν αὐτῶν ποὺ ἔρωτοῦν, διὰ τὸ δὲν ἐπιμῶρησαν ἐξ ἀρχῆς τὸν βα-
 σιλεῶ ὁ Θεός. Ἠθέλησε πολλὰκις νὰ συγκατῆσθ τὴν λύσασιν του
 καὶ τὸν ἔμποδίσῃ νὰ προχωρήσῃ περισσῶτερον καὶ νὰ τὸν διορθῶσ
 μὲ τῶς συμφορῶν τῶν ἄλλων. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνιδροῦσ, τὸν παρὶ-
 ἔθῃσιν εἰς τὰς χειροτέρας τῶν συμφορῶν, φιλῶσων σεβαίως διὰ
 τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς κρίσεως τὴν κλήρη ἀνταπόδοσιν τῶν πω-
 ληθῶν του πράξεων, διεγείρον ὅμως καὶ οἱ αὐτῆς τῆς τιμωρίας
 καὶ σωφροσύνης αὐτοῦ ποὺ εἶναι ράθυμοι καὶ ἀκνηροί. Ἐ Τῶσων εἰ-
 κὴ ἠ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ὅτι αὐτοῦ ποὺ δὲν τὴν χρησιμοποιοῦ
 ὅσως πρῶτις ἐπιφωλῶσται διὰ τὸ τέλος, περσοῦσαν τιμωρίαν ἐνὸν διὰ
 εἰναι ἀφῆλῃσ; δι' αὐτοῦ ποὺ μετανῶσων, δι' ἔσους εἶναι σκληροὶ καὶ
 κενόδοτοι γίνεσται ἀσχηρὴ μεγαλύτερον τιμωρίων. Ἄν δὲ εἴσῃ κω-
 νεῖς, τί λοιπὸν δὲν ἐγνώριζαν ὁ Θεός διὰ τὰ παραμυθίῃ ἀδιορθῶσ,
 ὁ τύραννος, ἂν ἀπαντήσῃσιν ὅτι σεβαίως ἐγνώριζαν, ἀδῶσται ἔ-
 μως, ὄσων τῆς προσηύσεσ τῆς κακίας μᾶς, καὶ οἱ ὁ Θεός νὰ ἐνε-
 γῆ διὰ τὴν σωτηρίαν μᾶς. Καὶ ἐν ἀκμῇ ἀποκροομεν ἡμεῖς τὴν
 ναυθεσίαν, αὐτῶς δεικνεῖσ διὰ διαφόρων μέτρον τὴν φιλανθρωπίαν
 του. 577 Α Ἦν δὲ ἦσαι; ἐθνηγομῆσ εἰς μεγαλύτερα ἀμχατῆματα.

ὄσων τὸ ὄσων καὶ ποῶς κενεῖαν καὶ τὸ ὄσων κατελάσῃ, ὄσων ἦν ἀπὸ
 ὅς λαθῶν. Ἰσὸν δὲ, οἱ μὲν Πέρους, οἱ δὲ Σαρματῶν εἶναι τῶσων. Κιὰ
 ὅτι οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶται εἶναι τῶσων ἰκτροποποῦνται καὶ ἀπανηγομῆσ αὐτῆ
 τὴν κλήρη, ἀνανατῆσται καθῶς ἀδῶσται καὶ ἀρκαθῆσται ποῶσ καὶ
 οἱ ἔλλα κενεῖσ τῶν στρατῶν. Β. Ἐκεῖ. Ἰσοφῶν δ. I. P. Q. 67. 1292
 Β C ἔλακίνο ἀποκαλοόμεν καὶ ὅτι λέγει τῶς στρατηγικῶς τακτικῶς του, ὅτι
 καὶ ἠεδοῦσται. Ἐκεῖ. Ἰσοφῶν. δ. 201. P. Q. 69. 1186 δ. Ἀρκατέροσ οἱ ἰ-
 κτροποῖοι διακοῦσ καὶ τὸν κληρονομῶσιν εἰς, ἀπὸ ἀναγῆσθ ὁ Ἰουδαίος,
 ἔφραεν τὴν καλῆσιν μὲ τὸ κλήρ του, τὸ ἔρρασιν εἰς τὸν ἔρα καὶ εἶπεν
 τὸ γινώσκῃ ἔσων. Ἀνακίνας, Ἰουδαίος, ἠεδοῦσται, Ἰουδαίος. Ἰσὸν. Ἐν
 Ἰουδαίος. 1296 B.

δι' αὐτὸ δὲν εὐθύνεται ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μακροθυμῶς ἔχει διὰ τὴν κακαστραφίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν σοφίαν. Εὐθύνεσθε ἑαυτοὺς ποὺ κατασφραγισμένοι ἐσθε τὴν ἀνέκφραστον κλιμακίστην του. Καὶ ἴσα ἀποδεικνύει τὸ ἄμετρον μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας του. Διότι, ὅταν δὲν θελήσωμεν οἱ ἴδιοι νὰ ἀφελῶμεθα ἀπὸ τῆν μεγάλην μακροθυμίαν του, τότε σπέρνει αὐτὴν πρὸς τὸ κέρδος τῶν ἄλλων, ἀποδεικνύον ἴσα καὶ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν σοφίαν του. Αὐτὸ ἔγινε καὶ τότε. Ὁ βασιλεὺς θηλαστὴ ἀπέθανε μὲ τὸν τρόπον ποὺ οὐκ εἶπα, ὅς ὑπομνήματα ἄνωγ τῆς μακίας του ἀπ' ἐνὸς καὶ τῆς δυναμείας τοῦ ἁγίου Βαβίλλα ἀπ' ἑτέρου, ἴστανται καὶ Β ὁ εἰδικολατρικὸς ναὸς καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου, ὁ πρῶτος ἱερός, ὁ δεύτερος μὲ τὴν ἴσταν δύναμιν ποὺ εἶχε καὶ προηγουμένως. Ἡ λειτουργία αὐτὴν δὲν μεταφέρθη εἰς τὴν Ἀθήνην, κατὰ θέλησιν οὐρανίαν, διὰ τὴν μεγαλοσύνη διαρκῶς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἢ γυνάσι τῶν ἀειμάτων τοῦ ἁγίου. Διότι ὁ κάθε ξένος ἐπισκέπτης τοῦ τόπου, ἀναζητῶν τὸν μάρτυρα καὶ μὴ εὐρίσκων αὐτὸν ἐκεῖ, ἱερῶς νὰ μὲν ἀκούσας τὴν αἰτίαν. Καὶ ἴσα, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὴν ἱστορίαν, ἀπέρχεται κερδοσκοπικῶς παροιστάρον ἀπ' ἐκεῖ προηγουμένως. Ἔτσι καὶ ὅταν ἐπισκέπεται τὴν Ἀθήνην καὶ ὅταν πάλιν ἀναχωρεῖ ἀφελεται μεγάλως. Τέτοια εἶναι ἡ δύναμις τῶν μαρτύρων, ἡ ὅποια φανερόνεται καὶ ἐν ὄσῃ ζωῇ καὶ ὅταν ἀποθάνουν, καὶ ὅταν παρεύρουνται C εἰς ἕνα τόπον καὶ ὅταν τὸν ἀποθάνουν, καὶ ὅταν παρεύρουνται C εἰς ἕνα τόπον καὶ ὅταν τὸν ἀποθάνουν, καὶ ὅταν παρεύρουνται C ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ τέλους μὴ ἀνεγίης οὐρὰ καταρωμάτων. Καὶ πρόσθε τὴν περίπτωσιν τοῦ ἁγίου Βαβίλλα ὑπερήσασιν τοὺς θελοῦς νόμους ποὺ ἐξυβρίζοντο, ἐτιμώρησε τὸν βασιλεὺς ὅπως ἔγραψα, διὰ τὸν φόνον τοῦ παιδίου, ἰδαίως πόση διαφορά ὑπάρχει μεταξύ ἱερωσύνης καὶ βασιλείας, περιεφρόνησιν τὴν κοσμικὴν ἀγλήν καὶ κατωκάτω τὴν φαντασίαν τῆς ζωῆς, ἱραδὸν εἰς τοὺς βασιλεῖς νὰ μὴ προχωροῦν τὴν ἐξουσίαν των πέραν τοῦ μέτρος ποὺ καθύρισαν ὁ Θεός, ἰδαίως εἰς τοὺς ἱερωμένους πὸς κρῖται νὰ ἀποδοῦν τὴν ἰερωσύνην. Καὶ αὐτὰ μὲν καὶ ἀκόμη περισσότερα προσέφερον, ἐνθ' ἦτο ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. Ὅταν δὲ μετὰ τὴν καὶ ἀπεθίμηναι, κατώστρεψε τὴν δύναμιν τοῦ Ἀπόλλωνος, διήλασε τὴν ἀπάτην τῶν Ἑθνικῶν, ἀπεκάλυψε τὰς φιλοφροσύνας τῆς μαντείας, ἔβρασε τὸ προσωπεῖον τῆς καὶ D τὴν ἐπιφροσύνας γυμνῆν ἀπὸ κάθε ὀνοκροσίαν, μὲ τὸ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα αὐτοῦ ποὺ ἰδαίως εἶπε ἐπὶ τὴν προσηλα εἰς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν νικήσῃ κατὰ κράτος. Καὶ τὸν οὐκ ὄντων οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ, διὰ τὴν διακρίσασιν εἰς ὅλους τὴν κατασχόντην τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν γελωτότητα, τὴν ἀδυναμίαν, τοῦ μάρτυρος δὲ τοὺς σπαράσσοντες, τὴν νίκην, τὴν δύναμιν. Τόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἁγίων. Εἶναι ἀκαταμάχητος καὶ φοβερὴ καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ εἰς τοὺς δαίμονας καὶ εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἀρχηγὸν τῶν βασιμῶν.

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΛΟΓΟΙ**

Μετάφρασις
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σ. ΦΕΥΤΟΥΡΑ

εις άλλας εκδόσεις δὲν φανερώμεν ἀπάλυτον τὴν φυσικὴν σειρὰν ἐκφωνήσεώς των. Ὅλοι ὅμως ἀποτελοῦν μίαν ἐνότητα ἐξ ἐπιπέδου περιεχομένων καὶ σκοποῦ. Καὶ οἱ ὅκτω εἶναι κερύματ᾽ αὐτῶν ἡ ἀποστολὴν τῶν ἁγίων πατρῶν πρὸς τοὺς Χριστιανούς τῆς Ἀντιοχείας καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐπεδόκει τὸ πρῶτον ἐκείνους ἐκ τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον ἔσρατον πρὸς τὸν Ἰουδαϊσμόν, καὶ δέσποιν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοῦ ὁ θερμὸς ἱεροκλήριζ κρησικολογεῖ σκληρὰν γλῶσσαν κατὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῆς συναγωγῆς των, ἀλλὰ καὶ λιγυρὰν ἐπιχειρηματολογίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐκτιθέσθαι εἰς τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν καὶ ὅτι οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἔχουσιν τίποτε νὰ ἀρνηθῶσιν ἐξ αὐτοῦ. Ὁ ἦμος διὰ τῆς ἐλευθέρως τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ χάρις, καθιερῶσθαι, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ὡς ἔθνος, εἶναι αἰώνως ἀπόδοκοι, διότι ἐσταύρωσαν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, περὶ τοῦ ὁποίου ὑπέσταντο οἱ προφῆται καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἐξεπληρώθησαν ὅσαι οἱ προφητεῖαι των.

Υπάρκει εἰς τοὺς λόγους τοῦτους ἔντονος ὁ ἀντιστοιχισμὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔχει θερησκευτικὸν μόνον κίνητρο. Ὁ ἄγων καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ πομπενάρου διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πομπενίου τοῦ τὸν δικαιολογεῖ ἀπολύτως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Σ. ΨΕΥΤΟΓΚΑΣ
Διδάκτωρ Θεολογίας.

ΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑ ΙΟΥΔΑΙΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

387 A 1. Εἶχα τὴν πρόθεσιν νὰ σοὶ προσφέρω σήμερον ὅσα ἐκείμην ἀπὸ ἐπιθυμίας τὴν ὑπόθεσιν διὰ τὴν ὅποιαν καὶ προσφάτως σοὶ εἶχα ἐμίλησαι καὶ νὰ σοὶ δεῖξω πῶς καθάρ᾽, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ἀκατάληκτος. Διότι διὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἐξερρήνησαμεν ἐκαίνοὺς τοὺς πολλοὺς καὶ μακροὺς λόγους, ὅποτε καὶ ἀπέφραμεν ὡς μάρτυρας καταδόκους τὸν Ἡσαΐαν, τὸν Δαβὶδ καὶ τὸν Παῦλον. Καὶ ἠμῶσμεν τότε τὸν Ἡσαΐαν νὰ κραυγάζῃ «τὴν γενεὴν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;» (Ἠσ. 55, 8), καὶ τὸν Δαβὶδ νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀκατάληκτον τοῦ μὴ τὸ νὰ λέγῃ B «ἐξομολογησάμην σοὶ, ὅτι πρότερος ἐθεμιστώσῃς ἡ γνώσις σου ἐξ ἡμῶν, ἐκραυγασθή, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτὴν» (Ψαλμ. 138, 14). Ὁ Παῦλος χωρὶς νὰ ἐκμύθη εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν ἀρετὴν σου καὶ ἐπ' αὐτὴν μὲρὸν μέρος ἀπὸ ἐπέλασεν, αὐτὸ ἀνιδεῖ τὸ ὅποσον ἐφανέρωσεν κατὰ τὴν κλήσιν τῶν ἔθνων, οὐ νὰ εἶδεν ἐνώπιόν σου ἕνα ἀπέραντον καὶ μυστηριώδες πλάσμα, ἐκράυγασεν ἐκπληκτός, ὡς ὁμοῦ πλοῦτος καὶ σοφός καὶ γνώσιος Θεοῦ ὡς ἀνεφάνησεν τὰ κριματὰ αὐτοῦ καὶ ἀνεβίβασται: αὐτὸς εἶδεν αὐτὸν. (Ρωμ. 11, 33). Καὶ ὅτι ἦσαν ἐκασπονητικὴ ἡ ἀπόδειξις μὴ αὐτὰ: ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἀνέσθηκα εἰς τοὺς προφῆτας καὶ δὲν ἐπέστηκα εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν ἀποστόλων ἀνέβηκα εἰς τὸν οὐρανόν C καὶ πᾶς βασιλεὺς τῶν ἀγγέλων χορὸν νὰ λέγῃ: «δέξα ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν καὶ ἐπ' ἡμῶν εἰρήνην ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν» (Λουκ. 2, 14). ἤκουσθε πάλιν τὰ ἐκπληκτὰ Σαραρεμὶ μὲ ἐπίτην νὰ κρᾶζον: «ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος σαβαὶὸθ πλήρης πάου ἢ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ» (Ἠσ. 6, 3). Κονὰ εἰς τὰ Σαραρεμὶ ἔβαλε καὶ τὸ Χερουβείμ νὰ φωνάζον: «ἐξομολογμένη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ» (Ψαλμ. 8, 12). Καὶ νὰ ἔχοναι τρεῖς μάρτυρας ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τρεῖς μάρτυρας ἀπὸ τὸν οὐρανόν, πῶς καταθέσων διὰ τὴν ἀπρόβλεπτον δόξαν τοῦ Θεοῦ. Συγκάως ἡ ἀπόδειξις: ἦσαν ἀπρόβλεπτοι.

και δικαιοδοτήματα τα ποικίλα χειροκροτήματα και η θερμή ευφροσύνη και ο κυριεύς, που επικρατούσαν τότε μεταξύ σας. Και εγώ ήμουν γαλήνης χαρά, όχι διότι ε ίδιος εκδικασθώμαι από τους επαινοί, αλλά διότι ο Δεσπότης μου εδοξάζετο. **Δ** Διότι τα χειροκροτήματα εκείνα και ο έκτακτος θρασύτητα την αγάπην σας προς τον Θεόν και καθώς οι φιλοστοργιοί άρχεται, όταν ακούσονται κάποιον να επαινεί τον Κύριόν τους, φέρονται από τον κόπον διαρκώς, να τον ακούουν, λόγω της αγάπης των προς τον Κύριόν τους, έτσι και εγώ εκάματε τότε. Μά τα πολλά χειροκροτήματα σας θρασύτητα την μεγάλην είνοναν προς τον Δεσπότην Κύριον, θα ήμηναι λιπόν και σήμερα να συνεχίζω τους ίδιους έπειθεις. **Ε** Διότι, εάν οι άνθρωποι της αληθείας δεν κουράζονται να ελαφρύνουν τον ευεργέτην, πολύ περισσότερο εμείς δεν πρέπει να αποκρίνομεν να ευνοούμε τον Θεόν των έλων. Αλλά οι να κέρσω. Άλλη κλίσηται, πιο βαρύνει, η οποία έχει προσβάλει το σώμα της Εκκλησίας, καλεί τον λόγον μου, διά να την θεραπεύσω. Πρέπει λοιπόν έφρον πρόβα ανακόμωμεν την άρρωστην κλήτην, τότε να φροντισόμεν διά τους έκτος της Εκκλησίας. Εκείνοι πρέπει να θεραπεύομεν τους δικούς μας και ύστερα να αναληφώμεν με τα πράγματα των άλλων. Ποία όμως είναι η ασθένεια;

Πασιμάτι ο καρπός που οι έθνη και τα λαίμαργα Ιουδαίοι έδωσαν την μίαν κατέστη της άλλης της δοξασίας των' την έδωσαν τον ταπεινών της σκηνοπηγίας και των νηστειών. **Β** Και πολλοί από τις τάξεις μας, οι οποίοι διατείνονται ότι έχουν το ίδιον πρόνοιαν με ημάς, άλλος μόν παρακολούθουν το θέλημα των δορτών και άλλος — πράγμα πιο χειρότερον — συμπεριφέρον με τους Ιουδαίους και συμπεριέχουν εις τις νηστειάς των. Και τώρα

1. ¹ οι έπειθεις: Ανεπισημάντως άρραβεις από τους δορτάς του ποσειδάου εφορολογίου την εορτήν των Σαλατήγων, της θεωρητικής και των νηστειών. ή και οι τρεις εορτάζοντο κατά τον μόνον Τυρού. ο οποίος αυτοτοί και προς τον Σιπυθέριον. Ουκίθωρον και ο οποίος είναι ο έθνος των Ιουδαίων και ο πρώτος Ιουδαίος μόν. Η εορτή των Σαλατήγων είναι η εορτή του Άγιου έτους και έκλειστο κατά τις δύο πρώτας ημέρας του μηνός Τυρού. Εκείνη κατά την εορτήν εκδικάζουν οι ούληντες, εκδικάζει το Κέρως Ιεροσόλ. από ονομαστική εορτή των Σαλατήγων. Την ήμεραν τον τον ίδιον μηνός άρραβεις η εορτή του Ήλιου, η οποία εις τα έθνη εκδικάζουν την ήμεραν. Η εορτή αυτή κρινομένη εις την νηστειάν και της εκδικάζουν μακροίως και προσεχώς. Την ήμεραν τον ίδιον έτους μηνός εορτάζον η εορτή της Σκηνοπηγίας (σκηνοπέ). Απτή εορτή και επτά ημέρας και ήτο άρραβεινία εις την άρρωστην εκδή. την νηστειάν ήμερών των καρπών και του τρυφού. Εκείνη άρραβεινία κληθείς εις το εκκέρω, όπου και ήγινον οι έπειθεις.

αυτήν την ποικίλην συνθήσαν επίθεωσά από την Εκκλησία. Διότι οι λόγοι μου προς τους Άνομιούς είναι δυνατών να εφρονηθούν εις ευθετώτερον χρέον και η άνομιότη των δεν θα προένηση κριμιάν ημίαν. Διότι όμως οι οποίοι όποφρον από την Ιουδαίην άρρωστην, εάν δεν καταστή δυνατών να θεραπεύομεν τους, που κλημάζον αι έσρατι των Ιουδαίων, φοδοίμαι μήπως λόγω της άρραβεινίας συνθηθείς και της μεγάλης αγνοίας, μαρικοί κάποιον μέρος εις την παρανομίαν εκείνων, όποτε λοιπόν και οι λόγοι μου, που θα γίνουν σχετικά με αυτούς, **Ε** θα είναι άπαισι. Διότι αν, χωρίς να ακούσουν τίποτα, νηστειώνουν σήμερα μόνον με εκείνους, μάταια θα προστάριμεν, το φάρμακον, έφρον η άρραβεινία ή έχη διαπραχθή. Διά τούτο άπαιγεται μήπως και προλάβω. Το ίδιον άλλωστε κάμωμεν και οι έσρατι συμπαριστάνται πρώτα εις τις ασθένειάς, που είναι βαρύνει και επαιγούσαι. Και έθελω ύπάρχει κάποια στανή συγγένεια ανάμεσα εις τον άγιον κήρυκα και τον πρώτον. Επειδή δέ συγγενείας η ασθένεια των Άνομιών με την ασθένειαν των Ιουδαίων, δια τούτο και οι άγιον, που διατάζωμεν σήμερα είναι έμοιος με τους προηγουμένους άγιους μας. Πράγματι η κατηγορία, την οποίαν μάρ άπαύθουν οι Άνομοί είναι η ίδια με εκείνην, την οποίαν μάρ άπαύθουν οι Ιουδαίοι. Ποία όμως ήταν η κατηγορία αυτών; (Οι ο Χριστός, επεκκάλυψε Πατέρα του τον Θεόν και έτι έξέσωσε τον εαυτόν του με τον Θεόν. Διά το ίδιον πράγμα μάρ κατηγορούν και οι Άνομοί, οι οποίοι δεν μάρ κατηγορούν μόνον, αλλά και εξομολόγουν το ρητόν. Αν και έχω με το χέρι. **Δ** Αλλά όμως με την σκάν των.

Ε. Μή εκπονήσθε δια το ότι επεκάλυψε πατέρα τους Ιουδαίους. Πράγματι είναι έθελω και ταλαίπωροι, διότι έφρον έθελω εις τα χέρια τους, τότε πολλή και μεγάλη αγαπή από τον ουρανόν, εκείνοι τα περιεφρόνησαν και τα άπεριέχον με πολλή άρραβεινία. Είς εκείνους άντεταίαν άρραβεινίαν ο ήλιος της δικαιοσύνης και άνατοι επεστράφησαν την άκτίαν του και τους κέθουσι εις το σκοτάδι. Έθελω δέ, οι οποίοι έξέχραμεν μίση εις το σκοτάδι, τούτο μίσην το προς τους άπιστους μας και άπηλάγημεν από την ύπερβον τάχτην. Εκείνοι ήταν κλάδος από την άγιαν ρίζαν, αλλά εκκόπησαν. Εμείς δέ δεν είχαμεν κριμιάν συγγένειαν με την ρίζαν και έπέχραμεν καρπών άνομιών. **Ε** Εκείνοι από την παιδείαν

4. Παρ' τον Άνομιών ο Χριστός άρραβεινίας τους διατάζει νηστειάς. Κα' Άνομιών λόγους, οι οποίοι έχουν άρραβεινίαν εις τους Α' και Β' μήνας της αιώρας τους. ¹ άρραβεινίας δυναται να εθελω εκεί, εις το σκοτάδι και τις εορτάζοντες τα κα' από τους.

ήλικίαν ήμελίτερον τοῖς προφήταις· καὶ θραὺς ἐσταύρωσαν ἐκείνων διὰ τὸν ὅποιον ἐπροφήτευσαν αὐτοί, ἡμεῖς δὲν ἠκολούθησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τούτοις ἐπροσκύνησαν αὐτόν, διὰ τὸν ὅποιον ἐφιέμεθα οἱ προφῆται. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀδίκαι, διότι αὐτοὶ ἀπέκρουσαν τὰ ἔθνη, ποὺ ἐπαθήσαν δι' αὐτοῦ, τὴν σιγήν κατὰ τὴν ὁσίαν ἔλλοι τὰ ἑρπύλλων καὶ τὰ τραβοῦν πρὸς τὸ μέρος των. Καὶ ἐκείνοι μὲν ἐνὶ καλοῦσι νὰ γίνουσι υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, ἐδέχθησαν εἰς τὴν συγγένειαν τὸν σκῆλον, ἡμεῖς δὲ ἐνὶ εἴματι κάποτε σκῆλον καταφύλασαν μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποβάλλωμεν τὰ ζωῶν ἐνοχία, ποὺ εἴχαμεν πρόφα, καὶ νὰ καταστήσωμεν τὴν τιμὴν, ποὺ ἔμελλε εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πὺς τὸ γινώσκωμεν αὐτὸ; 589 A Ἀπ' αὐτὸ ποὺ λέγει· τοῦτο ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τὸν τέκνον καὶ βαλεῖν τοὺς κυνάρους· (Ματθ. 15, 26). Μὴ τὰ λόγια αὐτὰ, ποὺ εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Χανααναν ἀποκαλοῦσα τοὺς Ἰουδαίους παιδιὰ καὶ σκυλιὰ τοῦ ἔθνικου. Ἀλλὰ εἰλέπει, πὺς ὕστερα ἐπ' αὐτὰ ἤλλαξεν ἡ τῆς τὸν πραγμάτων καὶ εἶναι τώρα ἐκείνοι μὲν σκύλοι, ἡμεῖς δὲ παιδιὰ; Δι' αὐτοῦ λέγει ὁ Παῦλος· «βαλεῖτε τοὺς κύνας, εἰλέπει τοὺς κακοὺς ἐργάτας, εἰλέπει τὴν κατατομήν; ἡμεῖς γὰρ ὄνομα ἢ περιτομή» (Φιλιπ. 3, 2-3).

Εἶδες λοιπὸν πὺς ἔγιναν σκύλοι ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι πρῶτα ἦσαν τέκνα; Θέλει νὰ μάθῃ; πὺς ἔγινον παιδιὰ ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι πρῶτα εἴματι εἴματι σκύλοι; Σχετικὸν μὲ αὐτὸ λέγει ἡ Γραφή· ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἄρτους τέκνα Θεοῦ γενέσθαι· (Ἰω. 1, 12). Δὲν ὑπάρχει αὐτοῖς ἀλλοῦτον ἐπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς τοῦ Ἰουδαίου, οἱ ὅποιοι πάντοτε βαδίζον ἀντίθετα πρὸς τὴν συγγένειαν των. B Διότι καὶ τότε, ποὺ ἔκρουε νὰ φυλάξωμεν τὸν νόμον, αὐτοὶ τὸν καταπέτασαν καὶ τώρα ποὺ ὁ νόμος δὲν ἔχει πλέον ἰσχύον οἱ ἴδιοι κάπνισται διὰ νὰ τὸν τηροῦσαν. Τὸ πὺς εἰπὸν νὰ ἠμποροῦμε νὰ ὑπάρξωμεν ἐπ' αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ἐβροχίζον τὸν Θεὸν ἔχ; μόνον μὲ τὴν παράβαση τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν τῆσιν του; Διὰ τοῦτο λέγει· «καλυπτομένη καὶ ἀπεριτήγητος τῆ καρδίᾳ, ἡμεῖς δὲ τὸ πνεῦμα τῶ ἁγίου ἀντιτίπτει» (Πράξ. 7, 51). Δὲν παραβαίνετε μόνον τὰ νόμα, ἀλλὰ καὶ παρακίρα θέλετε νὰ τὰ τηρῆτε. Εἶθε σκληροεργάται! Πράγματι, ποὺ σιωπῶ τοὺς ἀνόμοις «σκληροεργάται». Αἰχμητὰ δὲν ἠθέλησαν νὰ σταθῶσαν εἰς τοὺς ὄμοι, των τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ, ἔν καὶ ἦσαν χρυσὸς καὶ δὲν εἶχε τίποτε τὰ φορτικὸν καὶ δυσάστατον. Διότι λέγει· «μάθετε ἐπ' ἑμοῦ ὅτι πρῶτος εἶμι καὶ ταπεινὸς τῆ καρδίᾳ». C καὶ ἄρα τὸν ζυγὸν μου ἐπ' ὑμᾶς, ὅτι ὁ ζυγὸς μου χρυσὸς ἐστὶ καὶ τὸ φορτικὸν μου ἀκαρπν· (Ματθ. 11, 29-30). Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν τὸν

ἐδέχθησαν λόγῳ τῆς σκληροεργατικῆς των· καὶ ἔχ; μόνον δὲν τὸν ἠγάθησαν, ἀλλὰ τὸν ἔστασαν καὶ τὸν ἐκοιμήσαν. Διὰ τοῦτο λέγει· «Ἀπ' αὐτοῦ συντήρας τὸν ζυγὸν σου, διέρρηξας τὸν ἐσθμὸν σου» (Ἰερ. 2, 20). Καὶ αὐτὸ δὲν τὰ λέγει ὁ Παῦλος, ἀλλ' ὁ προφήτης, ὁ ὅποιος ἐνομάζει «ζυγὸν καὶ ἐσθμὸν» τὰ σύμβολα τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, καὶ ὁ ὅποιος προηγήθη δι' οἱ Ἰουδαίους ἀπρηγήθησαν τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ νὰ λέγουν· «ἡμεῖς εἶμι ἔχοντες βασιλεία ἐπὶ Κίτιου» (Ἰω. 19, 15). Ναὶ Ἰουδαίαι, ἔστασε τὸν ζυγὸν, εἰλέπει τὸν δεσμὸν, ἀπέλασε τὸν δεσμὸν σου διὰ τὴν οὐράνιον βασιλείαν καὶ τὸν ὀπίσθεας εἰς τὰς κοσμικὰς ἐξουσίας. D Εὖ δὲ εἰπάτω μετ' μου, πὺς ὅσοι αὐτοῖς ὁ προφήτης των ὑπέθεσε τὸν ὑστέρων χαρακτήρα τους, Δι' αὐτὸ δὲν εἶπεν ἀπέλασε τὸν ζυγὸν ἀλλὰ συντήρας τὸν ζυγὸν, πρῶτα τὸ ὅποιο εἶναι ἡ συμπεριφορὰ τὸν εἰδῶν ζῶων, ποὺ λακτικῶν, ἀφραδίζον καὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑπακούουν εἰς τὸν Κύριόν τους. Ἀλλ' ἀπὸ ποῦ ἔχει προέλασε αὐτὴ ἡ σκληρότης; Ἀπὸ τὴν λαμαργίαν καὶ τὴν μέθην. Καὶ ποῖος τὸ λέγει αὐτὸς; Ὁ ἴσιος ὁ Μιούσης· «Ἐφαγαν Ἰσραὴλ καὶ ἐνεκλήθη καὶ ἐλαπίθη καὶ ἀπαλάτισαν ὁ ἠγαπημένος» (Δευτ. 32, 15). Ὅσοι ἀκριβῶς τὰ ἄλογα ζῶα, ἀπὸ ἀπολαύσαν πλοῦσιαν τροφὴν εἰς τὸ παχνὶ καὶ παχνίον, γίνονται ἀγριώτερα καὶ δυσκόπτατα καὶ δὲν ἀνέχονται ὅτε ζυγὸν, ὅτε χαλινάρα, ὅτε χεῖρ ἠμάχου, E ἔτσι καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἀπὸ τὴν μέθην τῆς πολυαρισίας, ἀπὸ ἀθηγήθησαν εἰς τὴν δοχὰ τὴν κακίαν, ἐκλώτισαν καὶ δὲν ἐδέχθησαν τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν ἔσταν τὸ ἄρτον τῆς διδασκαλίας του. Τὸ ἴδιον πρῶτα λοιπὸν ὑπαίνχθημα καὶ ἄλλος προφήτης, ὁ ὅποιος λέγει· «ὡς δάμαλις παροῖσθαι παροῖσθρον Ἰσραὴλ» (Ἰσα. 4, 16) καὶ ἄλλος τὸν ἀποκαλοῦσε «μόσχοι ἀδίδακτοι» (Ἰερ. 31, 18). Τὰ τετράποδα αὐτὰ, τὰ ὅποια δὲν εἶναι κατάλληλα δι' ἐργασίαν, γίνονται κατάλληλα διὰ σφαγὴν. Τὸ ἴδιον πρῶτα λοιπὸν ἔπαθον καὶ αὐτοὶ· ἀπὸ κατέστησαν τοὺς ἑαυτοῦς των ἀχρηστὸς δι' ἐργασίαν. Ἦσαν κατάλληλοι πρὸς σφαγὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς εἶλεγε· 590 A «τοὺς ἐχθροὺς μου τοὺς μὴ θέλωσαντας με βασίλευσαι ἐπ' αὐτῶν ἀγάγετε ὅσοι καὶ κατασφάξετε αὐτούς» (Λουκ. 19, 27). Τότε ἔπρεπεν ἐπὶ νὰ νηστίασε, Ἰουδαίαι, ὅταν ἡ μέθην ἐπεσῶρεν εἰς σὶ αὐτὰ τὰ κακὰ, δταν ἡ λαμαργία ἐγεννοῦσε τὴν ἀσέλειαν, καὶ ἔχ; τώρα. Διότι ἡ νηστία σου τώρα εἶναι παράκρη καὶ ἐδελικτῆ. Ποῖος τὰ λέγει αὐτὰ; Ὁ ἴσιος ὁ Ἡσαίας, ὁ ὅποιος μεγαλόφωνα προηγήθη· «ὁ ταύτην τὴν νηστίαν ἐγὼ ἐβλαδέμην, λέγει κύριος». Καὶ διὰ τὸ τοῦτο· Διότι εἰς κρίσεις καὶ μάχας νη-

σταίτε και κάτατε πυγμαίως τοὺς ὀφθαλμοὺς· (Ψα. 58, 4-5). Ἐάν λοιπὸν ἡ νηστία σου ἦταν μισθὴ τότε, ἔτις ἔβαρνας τοὺς ὄφθαλμοὺς σου, πὺς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνθρώπιος τώρα, ποὺ κατέφατς τὸν Δεσπότην; Καὶ κατὰ πόσον λόγον εἶς ἦταν δυνατόν αὐτό; Αὐτὸς δὲ ὁποῖος νηστίασε πρέπει νὰ εἶναι συνεισκαμμένος. **Β** συνεισκαμμένος καὶ ταπεινωμένος καὶ νὰ μὴ εἶναι γεμάτος ἀπὸ ὄργην. Καὶ ἐπὶ κινήσεως τοὺς συνδούλους σου; Τότε λοιπὸν ἐνέψυσαν διὰ λόγους διαμάχης καὶ φιλονεικίας, τώρα δὲ διὰ λόγους κραιπάλης καὶ ἀκολασίας, χορεύοντες μὲ γυνὴν πόδια εἰς τὴν πλατείαν. Καὶ ἐνῶ ἡ ὀφθαλμία εἶναι ὀφθαλμὸς νηστεύοντων ἢ συμπεριφορὰ τοὺς εἶναι συμπεριφορὰ μεθυσμένων. Ἄκουσα λοιπὸν κατὰ πόσον τρόπον ἡ προφήτης ἐντέλλεται νὰ γίνετα ἡ νηστία· ἀγάσαστε νηστίασαν, λέγει· δὲν εἶναι· κἀκείσε ἐπιδεικνύ νηστίασε, ἀλλὰ κηρύσσετε θεραπεῖαν, συναγάγετε προσευτέρους· (Παῖλ 1, 14). Αὐτοὶ ἔμμε ἀπὸ ὀργάνων συνμορίας μιλθακῶν ὕμων καὶ μεγάλων συμφῶν πορνοποιημένων γυναικῶν, παρέταρον καὶ ἔβου τοὺς θεάτρον καὶ τοὺς μίμους τῆς σαρηνῆς εἰς τὴν συναγωγὴν. Διὸς μεταξὺ θεάτρον καὶ συναγωγῆς εἶν ὀπίρρα διαφορά, εἶς εἶναι τὸ ἴδιον πράγμα. **Γ** Καὶ γνωρίζω μὲν εἶς μερικὸν μὲ κατακρίνου εἶς τὴν τοῦμαρτὸν γλώσσῃ, εἶσε εἶσα εἶς; τὸ θεάτρον καὶ ἡ συναγωγὴ δὲν διαφέρουν εἰς τίποτε. Καὶ ἐγὼ ἔμμε διὰ τὴν τὸς καταγορῶν, εἶν ἔχουν διαφρακτικὴν γνώμην. Διὸς εἶν μὲν ἄρ' ἐκτουτο ἐκφράσθηκα εἶσε, καλὰ κίνας καὶ μὲ καταγορῶν, εἶν ἔμμε ἐκείσε μὲ τὰ λόγια τοῦ προφήτου, τότε εἶδον τὸν χαρακτῆρ, μισθόν.

8. Γνωρίζω ἀκόμη εἶς πολλοὶ πιστοὶ ἔκταμον τοὺς Ἰουδαίους καὶ νομίζου εἶς ἡ ψὴ τους εἶναι: σφρα παρηνῆ, εἶς ταῦτο ἐγὼ διαβόημα νὰ βραχύνω τὴν διαβρίαν αὐτῶν ἐκτίμων των. Εἶσα παρακάνο εἶς ἡ συναγωγὴ δὲν εἰρήνευσε εἰς καλύτεραν κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνην τοῦ θεάτρον καὶ οὐκ εἶσε εἶς Ἰουδαίος δὲν εἶναι ἀπικειστέρας; ἀπὸ τοὺς προφήτας. **Δ** Τὶ λοιπὸν λέγει ὁ προφήτης; (Ψα. πέρης ἐγένετο σοὶ ἀπηναιχύνθηται; πρὸς πάντας; (Ψα. 8, 8). Ὅπως δὲ ἔχει σαθὴ ἡ πόρνη, ὁ τὸς, αὐτὸς εἶσε πορνεῖν. Καὶ ἡ συναγωγὴ δὲν εἶναι μόνον πορνεῖν καὶ θεάτρον, ἀλλὰ κατὰ περισσώτερον εἶσε: πηλίαν ληστῶν καὶ φιλία ἠθρίων. Διὸς λέγει· σπῆλκον δαίνης ἐγένετο μοι ὁ σίκος ἠμῶν· (Ψα. 7, 13). Καὶ ἡ δαίνα δὲν εἶναι ἀπλῶς ἠθρίων, ἀλλὰ ἠθρίων πᾶθάρων. Ἦσαν δὲ προφήτης λέγει· ἀπῆκα τὸν σίκον μου, εἶ

8. Τὸ ἀποκρίνω, παρ. 11 ἡ εἶς, ἔμμε παρὶ καθάρων καὶ ἐκπῶν ἔμμε, συνεισκαμμένος καὶ μὲ πρὸς ὄφθαλμον τοῦ ἀποκρίνω. 11

καταλέλπισα τὴν κληρονομίαν μου. (Ψα. 12, 7). Ἐάν εἶς ὁ θεὸς τοὺς ἔγκυκαλιεψῆ, τότε ποῖα εἶσα ποῦντας ἀποκρίνω; Ὅταν ὁ θεὸς ἔγκυκαλιεψῆ κάποιον ἄνθρωπον, εἶσε ὁ τὸς αὐτὸς εἶσε καὶ οἱ τοῦ κατηγῆριον τὸν ἐκρίνον. Ἀλλὰ εἶσα, εἶσα εἶσε καὶ οἱ τὸν θεὸν κριτικόν; καλῶτερα ἔμμε, εἶσε μὲ τὸ εἶσα, Καὶ εἶσε Ἰουδαίος εἶν κληρικὸς τὸν θεόν. Ἦτος τὰ λέγει αὐτὸς: Εἶ ἡ ἴση τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς λέγει· καὶ τὸν Πατέρα μου ἔμμε. καὶ ἔμμε εἶσε εἶσε εἶσε εἶσε τὸν Πατέρα μου ἔμμε. καὶ ἔμμε ἔμμε. (Ψα. 4, 10). Ποῖαν εἶσα κληρικόν, ποῦ ἀξίωτον ἀπὸ αὐτῶν ἔμμε, ἡ προσκορίσω; Ἀπὸ λοιπὸν εἶσε Ἰουδαίος ἀνθρώπου τὸν Πατέρα, ἀπὸ ἰσταθῶσαν τὸν ἴδον καὶ ἀπέκρουσαν τὴν βοήθειαν τοῦ αἰτίου ἠθῆματος, ἀπὸς λοιπὸν ἔκαμαν εἶσα αὐτὰ, ποῖος δὲν εἶσε ὀφθαλμῶν με ἔμμε εἶσε ἡ συναγωγὴ των εἶναι κατηγῆριον τὸν ἐκρίνον; εἶσε κληρικὸς καὶ ὁ θεός; ἀπαγε! ὁ τὸς κινήσε εἶσε τὸς εἶσα κληρικὸς. Καὶ ὅπως μερικὸι εἶδον προσοχὴν εἰς τοὺς τὸς αὐτὸς, εἶσε νὰ εἶναι ἴση.

9. Α καὶ αὐτὰ εἶν τὰ λέγει ἀπὸ τὴν φαντασίαν μου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν κίνας ποὺ ἔμμε. Πράγματι εἶσα καὶ τρῆς ἡμέρας (πιστέφατε μὲ δὲν λέγει ἡμέριος) εἶσα εἶσα γυναικῶν, ποὺ ἦταν σαρηνῆς καὶ εἶσα, ἡμέριος εἶσε τὰ ἦσα, καὶ προσλημμένη εἰς τὴν πίστιν, νὰ ὀφθαλμῶν ἀπὸ κάποιον μικρὸν καὶ ἀπικεισθέν, ὁ ὅποιος ἐνόμισε πὺς εἶναι χριστιανὸς (δὲν ἔμμε ἡμπεροῦσα νὰ ἀποκαλέσω πραγματικὸν χριστιανὸν αὐτόν, ποὺ τὸς νὰ κίνας εἶσα πράγματα), νὰ εἶσα εἰς τὴν ἔρατικὴν συναγωγὴν καὶ νὰ εἶσα ἔμμε εἶσε εἶσε τὴν ἔρατικὴν πραγμάτων, ποὺ ὁ θεὸς εἶσε εἶσε. Μόλις εἶσα εἶσε ἡ γυναικῶν ἔμμε νὰ καλὴ εἰς βοήθειαν καὶ ἀπικεισθέν νὰ τὴν προσταθῶσαν ἀπὸ τὴν κληρικόν εἶσα (εἶσε δὲν ἦταν ἀπικεισθέν εἰς αὐτῶν, ἡ ὅποιος μετῆκεν εἰς τὰ ἦσα μισθῆρα νὰ πληροῦται ἐκείνον τὸν χώρον). **Β** Τότε λοιπὸν εἶσα ἐκρηκτικῶς καὶ ἀναγα ἀπὸ τῶν ἔρατικῶν, τὴν ἔρατα ἀπὸ τὸν εἶσα ἐκείνη ἀπαγωγῆ καὶ εἶσε εἶσε τὸν ἔρατα νὰ παρασπῆ εἰς τὴν κληρικόν αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἔρατικὸν αὐτόν, ποὺ τὴν ἔρατικὸν εἶσε εἶσε, εἶσε εἶσε χριστιανὸς καὶ ἐκείνος ἀπῆλθε κατὰκαρτῶν, τοῦ ἐρατικῶν καὶ διεδόθη καὶ τὸν κληρικῶν πὺς ἀπικεισθέν καὶ τρῆς. Καὶ τοῦ εἶσα ἀκόμη εἶσε ἡ συμπεριφορὰ του δὲν εἶναι καλύτερα ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ

9. Ἦτος, παρὶ τῆς ὀφθαλμῶν εἶσε κίνας λέγει τὸ ἀποκρίνω, γκαρτικῶνται μὲ ἀπικεισθέν ἴδον εἶσε εἶσα ἦσα. Καὶ τὴν σαρηνῶν αὐτῶν νομίζονται τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἔρατικῶν, ἔρατα, κατ. 11, 7. κληρικῶν, ἔρατικῶν ἀπὸ τὸ ἔρα τὸ ἡ κίνας.

γαϊδάρου. *Εάν, ενώ λέγει ότι προσκυνεί τὸν Χριστὸν, πῶς διὰ τῆς θίας κάποιον διὰ τὸν ὀδύνην εἰς τὰ σπλάγια τῶν Ἰουδαίων, τῶν σκαυρωτῶν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐπὶ ποῦ παρτάται τὴν παραίνεσίν μου, διδάσκοντας ἀπὸν σήμερον μὴ τὰ θεὰ εὐαγγέλια πρὸς τὸν θεὸν γινέσθαι δὲν ἐκτρέπεται νὰ ἀρνήσεται, οὕτω νὰ ἀπαστῆ ὁρῶν ἀπὸ ἑλίου ποῦ δὲ περισσότερο. Ἰστέα, ἐπὶ δὲν ἔπειτα νὰ ὄσθ πρὸς τὴν ἀπαρῶσαν αὐτὴν χριστιανὴν γυναῖκα, πιστὴν καὶ συμμέτοχον εἰς τὰ μυστήρια, C' αἰλ' ὅσα καὶ ἀμύτην. Ἄρσο δὲ ἀπέβαλε τὴν πλάτην ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ μὴ πύλλας καὶ συνεχῆς παραίνεσις, ἀκήρητα νὰ πληροφορηθῶ τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἀρῆσε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὀδηγῶσθε τὴν γυναῖκα νὰ ἀρνησθῆ εἰς τὴν ἑβραϊκὴν συναγωγὴν. Καὶ αὐτὸς ἀπηύτησαν ἐπὶ πολλοὶ τοῦ εἶχαν εἶπει ἐπὶ ὁρῶν, ποῦ εἶδονται ἱερεῖς ἦσαν ποῦ πῶ φοβεροὶ. Ἐστίνεα διὰ τὴν δικαιολογίαν αὐτῶν καὶ ἐρούσικα ἀπὸ θυμὸν καὶ τέλος ἐγελοῦσα. Βλέπων μὲν τὴν κακουργίαν τοῦ διαβόλου, μὴ πῶσιν εὐαγγέλιον ἔπεισε τοὺς ἀνθρώπους, ἰστένεα, ἀναλογιζόμενος διὰ τὴν ὀκνηρίαν τῶν ἀκατωμένων, ἐρούσικα ἀπὸ ὄργην καὶ τέλος, θεωρῶν τὸ μέγεθος τῆς μεμίας τῶν ἑξαπατηθέντων, ἰτελοῦσα.*

Σὰς εἶπα καὶ πῶς διηγήθηκα ἅλα αὐτὰ, **D** ἐπειδὴ μὴ μσανθρωπίαν καὶ ἀναγγελοῦν ἀντιμετωπίζετε αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι πράττουσιν καὶ παθαίνουσιν αὐτὰ καὶ ὅταν ἴδῃτε κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς σας νὰ ἐπιπέσει εἰς τοῦτου εἴδους παρανομίας ὡς ἐπὶ θεωρεῖτε τὴν συμφορὰν αὐτῶν ὡς ἑνὴν καὶ οὐκ ἔχῃ δικήν σας καὶ νομίζετε ἐπὶ εἶναι ἀρνητὴ ἡ δικαιολογία σας πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι οὐκ κατηγοροῦν, μὴ τὸ νὰ λέγεται: εἰ μὴ μέλει: Τὶ τὸ κοινὸν ὁπάρχει μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνου; Οἱ λόγοι ποῦ προφέρετε εἶναι γεμῆτοι ἀπὸ ἀπέραντον μσανθρωπίαν καὶ διαβολικὴν σκληρότητα. Τὶ λέγεται: *Ἐνθ εἶσθε ἄνθρωποι καὶ ἔχετε τὴν ἴδιαν φύσιν, ἡ καλύτερα, ἐάν πρῆτα: νὰ ἐμιλήσομαι διὰ τὴν ταπεινότητα τῆς φωνῆς, ἐνθ ἔχετε μίαν κεφαλὴν τὸν Χριστὸν, E* τοιμῆα νὰ λέγεται ἐπὶ δὲν ἔχετε τύπον τὸ κοινὸν πρὸς τὰ μέλη σας: Πῶς λοιπὸν ἐπεὶ ὁμολογεῖτε ἐπὶ ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας; Διότι ἡ κεφαλὴ ἔχει φωνὴν συνάπτει: ἅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ συνιστᾷ μεταξὺ τῶν τῆς σῆσεως καὶ τοὺς πῶ στενοῦς ἀρμούς. Ἐάν ὁμοις τύποι τὸ κοινὸν ἐν ἔχῃ πρὸς τὰ μέλη τοῦ σώματος σου, τότε οὕτω μὴ τὸν ἀδελφὸν σου ἔχεις τύπος τὸ κοινὸν καὶ συνεπῶς δὲν ἔχεις κεφαλὴν τὸν Χριστὸν. Οἱ Ἰουδαῖοι οὐκ ὀφείδουσιν εἶναι νὰ εἶσθε μικρὰ παιδιὰ καὶ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεσθε. ⁵⁹² **A** Ὅμοις ἐκρίθας πολλὰ ἀπὸ τοὺς μαρῶς ὀνηρῆτας προκλιῶν ποῦ γέλοιο

εἰς τὰ παιδιὰ μὴ τὸ νὰ δεκνῶσιν εἰς αὐτὰ φοβερὰς προσωπίας καὶ ἄσπείας (διότι δὲν εἶναι ἐκ φύσεως φοβεροὶ, ἀλλὰ γαίνονται: τοιμῆα λόγῳ τῆς μικρῆς διανοίας των), ἔτσι λοιπὸν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι τὰ μωμολίκεα διὰ τοὺς ἀταξιστέρους ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Καὶ πῶς ἔμπορον νὰ ἐπιμένουσιν φόβον αἱ συναγωγαὶ των, αἱ ὅποιοι εἶναι κατῆμεστα ἀπὸ αἰσχύνην καὶ γέλοιο καὶ αἱ ὅποιοι ἔχουσιν ἔθρησκον τὸν Θεὸν καὶ ἔχουσιν ἀπαικασθῆ καὶ καταδικασθῆ;

4. Ἄλλὰ τὰ θεὰ μὰς ἐπερὶ δὲν εἶναι τοῦ εἴδους αὐτῶν: εἶναι πράγματι φοβερὰ καὶ ἐδέμεστα ἀπὸ φόβου, ἰεῖσι: ὅπου ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἐξουσιαστῆς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἱερεῖς αὐτὸς ὁ τῶπος εἶναι ἀλήθεια φοβερὰ; Ἐκεῖ ἀνηχῶν ἐδιδάσκοι λόγοι δι' ἀτακτικῆτος κολάσεως, διὰ πύρινους ποταμούς, B διὰ τὸν θρηνηγησθῆ σκῆλητα, διὰ τὰ ἄβρῶστα θεσπᾶ καὶ τὰ ἑξῶτερον σποτάει (Ματθ. 10, 28' 23, 13). Ἐκεῖνοι ἔδῃσα τίποτε ἄπ' ἑλα αὐτὰ, οὕτω κατ' ὀκνηρον γνωρίζουσιν, ἀρσο ὅσον διὰ τὴν κοιλίαν καὶ εἶναι ἀπληγτος διὰ τὰ παρόντα καὶ δὲν εἶναι εἰς καλύτεραν μωραν ἀπὸ τοὺς γαίρους καὶ τοὺς τράγους, καθῶσον ἀρσο εἰς τὴν ἀκαλοσίαν καὶ τὴν διαβολικὴν λειτουργίαν. Αὐτοὶ εἶναι μόνον γνωρίζουσιν, νὰ τρέφουσιν καὶ νὰ μωδοῦν, νὰ μάχωνται διὰ τοὺς μῆρους καὶ νὰ μωδοῦσιν διὰ τοὺς ἀμωτῆρῆτας εἰς τὰ ἱποδορῆμα. Πῆς μου, αὐτὰ εἶναι τὰ σερνὰ καὶ φοβερὰ; Ποῖας εἶ ἔμπορος νὰ λοχησθῆ κατὶ τίποιο; Ἄπὸ ποῦ λοιπὸν μὰς ἐφάνησαν εἶναι φοβερὰ; Ἐκεῖ, ἐν κάποιος παρουσιάζῃ, ἐπὶ οἱ ἀξιοκαταφάνητος καὶ οἱ ἰσπερῆμοι ἐλευθερίας καὶ οἱ διαγῆμοι ἀπὸ τὸ σπῆσι τοῦ Κυρίου δοῦλοι, εἶναι φοβεροὶ δι' ἐκείνους ἀπὸ τοὺς δοῦλους, οἱ ὅποιοι εἰσυχῶν καὶ ἔχουσιν τὴν εἰσυνα τῶ Κυρίου. Ἄλλ' ἔχι δὲν ἔχουσιν ἔτσι τὰ πράγματα. **C** Διότι οὕτω τὰ πανδογῆα εἶναι ἀμωότερα ἀπὸ τὰ βασίλικα παλάτια, ποῦ δὲ περισσότερο ἡ ἑβραϊκὴ συναγωγὴ εἶναι πῶ κάτω καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖον πτωδοχελον. Διότι δὲν εἶναι ἀπλῶς καταγῆτων ἰσπῶν καὶ καρφίλων, ἀλλὰ φωλεὰ θεμῶνεν καὶ ἔχι μόνον αἱ συναγωγαὶ, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ψυχὰ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ αὐτὰ θὰ προπαθήσῃ νὰ τὸ ἀποδείξῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου μου.

Σὰς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ ἐνθῆρηθε ἰδιαίτερα τὴν ἐμιλίαν αὐτῶν. Διότι μὴ αὐτῶν δὲν ἐπιδοχῶμεν οὕτω τὴν ἐπίδειξιν οὕτω τὰ χειροποτηματα, ἀλλὰ τὴν θεωρησίαν τῶν ψυχῶν σας. Διότι ποῖα δικαιολογία θὰ μὲς ἔμεν, ὅπου, ἐνθ ἀπάρχον τῶσι λατοῖ, μερικὸι παραμένουσιν νὰ εἶναι ἀσθενεῖς; Διδέκεα ἔταν ὁ ἀπάστολοι καὶ μετῆρῆσαν τὴν οἰκουμένην. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς πόλεως αὐτῆς κατοικεῖται ἀπὸ χριστιανούς καὶ ἀπάρχον διουναχῶς

ἀκούη πιστοί, οἱ ὅποιοι μέλλονται ἀπὸ τῆν Ἰουδαϊκὴν ἀρρώστιαν.
D Ἐν προκειμένῳ πάλιν δικαιολογίαν θὰ ἤμποροῦσαμεν νὰ ἔχω-
 μεν ἡμῖς οἱ ὄντες; Καὶ ἐκεῖνο μὲν, οἱ ὅποιοι πάσχουν ἀπὸ τῆν
 Ἰουδαϊκὴν ἀσθένειαν, ἀξίως νὰ κατηγοροῦσθον δι' ἔγκλημα, ἀλλὰ
 καὶ ἡμεῖς, ἀδικουμένους διὰ τῆν ἀσθένειάν των, δὲν ἐμίστα ἐ-
 πηλαζήμενοι κατακρίσεις. Διότι θὰ ἦσαν ἀδύνατον πράγμα ἐκεῖ-
 νοι νὰ παραμένον εἰς τῆν ἀσθένειαν των, ἂν ἡ μέριμνά μας δι'
 αὐτοῦς ἦσαν μεγαλυτέρα. Διὰ τοῦτο οὗς λέγω τώρα αὐτὰ, διὰ νὰ
 καρδίαν ὁ καθένας ἀπὸ οὗς τὸν ἀδελφόν του, ἔστω καὶ ἂν χρει-
 σθῆ νὰ χρησιμεύσῃ κάποιον τρόπον ἀνάγκης, νὰ διαπραγμάσῃ,
 νὰ ὀφείσῃ, νὰ φιλονεύσῃ. Κάρτετε τὸ πᾶν ὅστε νὰ ἀποστασθε
 τὸν ἀδελφόν σας ἀπὸ τῆν παγίδα τοῦ διαβόλου καὶ νὰ τὸν ἀπαλ-
 λάξετε ἀπὸ τῆν συναστραφὴν μὲ τοὺς φοβεῖς τοῦ Χριστοῦ. Πᾶς
 μου, ἂν εἰς τὸν θρόνον ἐλλείπῃς κάποιον, **E** ὁ ὅποιος δικαιολογῆ-
 μένα καταδικάζοις, νὰ συλλυμάνεται καὶ αὐ εἶχε τῆν δύναμιν
 νὰ τὸν ἀπαπέσῃ ἀπὸ τὰ χεῖρα τοῦ θημίου του, δὲν θὰ ἔκαμῃς
 τὸ πᾶν νὰ τὸν ἠλυθῆς ἀπὸ τῆν συλλήνην; Καὶ τώρα εἰπάτε τὸν
 ἀδελφόν σου νὰ σῦραται ἄδικα καὶ ἀνέρα εἰς τὸ δάραθρον τῆς κα-
 ταστραφῆς δι' ἀπὸ τὸν θῆμιον, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν διαβόλον καὶ δὲν ἀνέ-
 χουσι οὐτε μίαν συμβουλήν νὰ τὸν βιάσῃ, διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ
 τῆν ἀδικίαν αὐτῆν. **593** **A** Ποῖαν συγχωρησιν περιμένεις λοιπὸν
 νὰ λάβῃς; Ἄλλ' εἶναι ἰσχυρότερος καὶ δυνατώτερος ἀπὸ σοῖνα.
 Φέρε τον εἰς ἐμένα καὶ ἐγὼ θὰ προσηύξω νὰ γέωσῃ τῆν κεφαλὴν
 μου, παρὰ νὰ ἐπιτρέψω εἰς αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἱερὰ πρόθυρα τοῦ
 ναοῦ, ἂν μὴ ἰσχυρογνωμοσύνην ἐπιμένῃ νὰ ἔχῃ τῆς ἰδίας διαθέ-
 σεως. Τί κοινὸν ἔχεις ἀπὸ πρὸς τὴν κλειθεῖραν, τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλήμ;
 Καὶ ἐπιτρέψῃς τὴν κἀτὸ Ἰερουσαλήμ, ἐπομένως δουλεύεις εἰς αὐ-
 τήν, οἷός καὶ ἡ Ἰβία μαζὶ μὲ τὰ τέκνα τῆς, συμφωνοῦν μὲ τὸν λόγον τοῦ
 Παύλου, εἶναι βούλη (Παλ. 4, 25). Νηστειὰς μαζὶ μὲ τοὺς Ἰου-
 δαίους; Λοιπὸν λύσε καὶ τὰ ἀποθήματα μαζὶ μὲ τοὺς Ἰουδαίους
 καὶ μὲ γυναῖκα τὰ πόδια βάδιζε εἰς τὴν πλάστιγγαν καὶ λάβε μέρος
 μαζὶ τοὺς εἰς τὰς ἀρχαίας καὶ τοὺς καρχασιούς. Ἄλλὰ δὲν θὰ
 τοῦ κρετῆ, διότι ἐντρέπεται καὶ κοκκινίζει. **B** Ἐπειτα, ἐντρέτα-
 σαι μὲν νὰ συμφοροῦσασαι κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνειαν μὲ αὐ-
 τοὺς, καὶ δὲν ἐντρέπεται ἔσθαι ἀκαθάρτος, μέρος εἰς τὴν ἀσθένειαν
 των; Ποῖαν συγχωρησιν θὰ ἔχῃς, ἔσθαι εἶσαι μὴδὲ Χριστιανός;
 Πιστεύοις, προσηύξῃ νὰ γέωσῃ τὸ κεφάλι μου παρὰ νὰ παραμυθί-
 σαι κάποιον, ὁ ὅποιος πάσχει ἀπὸ τῆν ἀσθένειαν αὐτῆν, ἂν εἶδαι
 ὁμοίωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μου, ἂν ἔμῃς διαφύγῃ τὴν προσοχὴν
 μου, τότε ὁ Θεὸς θὰ μὴ δώσῃ ὁμοιωθῆσθαι τὴν συγχωρησιν του.

Τὰ ἴδια πράγματα εἰς συλλογίζεσθαι καὶ ὁ καθένας ἀπὸ ἑαῶς
 καὶ εἰς μὴ νομίζῃ κανεὶς δεῖ τοῦτο εἶναι πάραγον. Δεῦ ἀκούετε
 θλίωσται, τί κατὰ τὴν τέλειον τὸν μωστρίων συνεχῶς προερέται ὁ
 δίκαιος; Ἐπιγινώσκετε ἀλλήλους! Καὶ πᾶς ἔστω οὗς ἐμπιστευέ-
 ται τὴν ἀρεθὴν εἴστανον τὸν ἀδελφόν σας; Τὸ ἴδιον κάμειτε καὶ εἰς
 τὴν περίπτωσιν ἐκεῖνον. Ὅταν γνωρίζῃς δεῖ κάποιος λουθαίσει,
 συγγράματ' αὐτοῦ, φανέροσ' αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴ μετάσῃς καὶ εἰς
 εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον. **C** Διότι καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα τὸν Ἰσθ-
 μίον, ἂν κάποιος συλλυμῆθ' ἀνάμειρος εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ δια-
 θάρσῃ καὶ νὰ φρονῇ τῆς Ἰβίας τὸν Περσῶν, δὲν κινδυνεύει μὴ-
 νον αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὁ καθένας, πού τὸν γνωρίζει καὶ δὲν τὸν ἀπο-
 κωλύει εἰς τὸν στρατιῶν. Ἐπειθὴ λοιπὸν καὶ ἐσεὶ ἀποσταίεις
 τὸ στρατόπεδον τοῦ Χριστοῦ, μὲ πάλιν προσοχὴν νὰ διερευνῆσαι
 καὶ νὰ περιεργάζεσθαι τὸ περιβάλλον, ἢ τυχὸν κάποιος ἀλλόθυ-
 λος ἔχει ἀναμυθῆ εἰς τὰς τάξεις σας. Φανερώσατε αὐτὸν δι' εἰς
 νὰ τὸν φονεύσωμεν, ἔσως κἀμουν ἐκεῖνοι, οὐτε διὰ νὰ τὸν τιμω-
 ρήσωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τῆν πλάνην καὶ τὴν
 ἀσθένειαν καὶ εἰς νὰ τὸν κάμωμεν καθ' ἑλοκλήριον δίκον μας. **D**
 Ἄν ὄντι δὲν εἰδέσθαι τοῦτο καὶ, ἐνὸ γνωρίζεσθαι, ἀπεκρίσσετε
 τὴν περίπτωσιν, πρὸς νὰ ζήρεται καλὰ δεῖ θὰ τιμωρήθῃ καὶ
 ἐσεὶ μὲ τὴν Ἰβίαν τιμωρίαν, πού θὰ τιμωρήθῃ καὶ ἐκεῖνος. Διότι
 καὶ ὁ Παῦλος προβλέπει: κολασμοὺς καὶ τιμωρίας δι' ἄλλους ὁ
 ὅποιος διακρινόμενος εἰς τὰ πρατόμενα (Ρωμ. 1, 32). Καὶ ὁ προ-
 φητῆς δὲν καταδικάζει μόνον ἔσως πλάνη, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ,
 πού τοὺς θεοὺς τῶν Ἰσθμίων (Ψαλμ. 49, 18). Καὶ εἰδήτωσθαι ἀπὸ αὐτοῦ,
 ὁ ὅποιος γνωρίζει τὸν πρᾶτον τὸ κἀκὸν καὶ τὸν περιβάλλον καὶ
 τὸν ἀποκρίσται, προερέται εἰς αὐτὸν μεγαλυτέραν εὐκαρίαν δι'
 ὀνηρίαν καὶ τὸν προσηύξεται, ὅστε μὲ περισσοτέραν ἄνεσιν νὰ
 ἐκτελέσῃ τὰ πονηρὰ σκέβῃ του.
E Ἄλλὰ πρᾶται νὰ ἐπινοήσωμεν εἰς τὸ θέμα τὸν νοση-
 σίον. **E** ἔχετε καταλάβει κοινὸν μὲ ποίους κοινωνοῦσθαι ὅσοι νη-
 σταίον τώρα. Συμνοητρέφονται μὲ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι φωνάζουν
 «σταθροῦσθαι, σταθροῦσθαι», μὲ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι λέγουν «τὸ αἶμα αὐ-
 τοῦ ἰσθμίου» καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν (Ματθ. 27, 23-25). Ἐάν
 μαρτυροῦσθαι καταδικασθῇ, δεῖται συνελθῆσθαι νὰ ἐπορθωθῆσθαι
 ἡμῶν.
 4. Ἡ διακονικὴ αὐτὴ προσοχὴ κατὰ τὴν τέλειον τῆς θεῆας διακρίσεως
 φανέται νὰ ἀναγῆ τὰς προσηύξεται, πού εἰδέσθαι ἢ ἐπειτα ἰθακίως
 κατὰ τὰς συνειδήσεις τὸν πιστὸν διὰ τὴν τέλειον τὸν μωστρίων, δεῖται
 νὰ μὴ ἐπὶ αὐτὴν κανεὶς ἀμύχως. Ἰβρ. καὶ ἀπὸ τῆν Ἀποστόλων 2, 37, 11.

τήν βασιλικήν ἐξουσίαν, θά ἐπιλομοσθε ἄραγε νά πληρώσετε αὐτούς καί νά συμπληρώτε μαζί τους; Δέν νομίζω. Πῶς λοιπόν δέν εἶναι ἄσπον νά ἀπορροήγῃ μὲν κανεὶς μὲ ἴσπυρ σπουδῆν αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔγιναν κακοὶ εἰς ἄλλοις, νά κηρύσσῃ δὲ κοινῶνός του αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔβρισκον αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν τὸν Θεόν, καί νά συναρπάξουν οἱ λατρεύοντες τὸν Ἰσταυρομένον μὲ αὐτούς, πού τὸν ἔσταυρώσαν; 594 Ἄ Ἄδὲ δέν εἶναι μόνον ἀνοησία, ἀλλὰ καί ἰσχυρὴ τρέλλα. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ὑπάρχουν μερικοὶ, πού θεωροῦν καί τὴν συναγωγὴν ὡς τόπον ἱερῶν, εἶναι ἀνάγκη νά εἰπωμεν ἄλλα καί πρὸς αὐτούς. Διὰ ποῖον λόγον ἀπέθετε τὸν τόπον ἱερῶν, τὸν ὅπου δέχεσθαι νά περιφρονῆτε, νά ἀποτραπιάσθε καί νά ἀπορροήγετε; Εἰς αὐτόν, λέγει, ἐπίσκοπος ὁ νόμος καί τὰ προφητικά βιβλία. Καί ἢ μ' αὐτό; Μήπως, ὅπου ὑπάρχουν τέτοια βιβλία, εἶναι διὰ τοῦτο καί ὁ τόπος αὐτός ἅγιος; Ὅχι ὅθεναι! Ἐγὼ δὲ διὰ τοῦτο μισθὸν καί ἀποτρέφομαι τὴν συναγωγὴν, διότι, ἐνθ' ἔχουν τοὺς προφήτας, δέν πιστεύουν εἰς αὐτούς, καί ἐνθ' μελετοῦν τὰ βιβλία τους δέν ἀποδέχονται τὰς μερῶνάς των, πράγμα πού ὑπερβαίνει ἀκόμη καί αὐτὴν τὴν ὁδόν. Β Πῆς μου, τί παρακαλῶ, ἐν ἐλλείψει κάποιων ἀνθρώπων σεβαστῶν, λαμπρῶν καί ἀξιοκρατῆν νά ἐπιτρέχεται εἰς κληρίκων ἢ εἰς καταγίγων ἱερωτῶν, καί ἕκαστα ἕκαστὸν νά ὑβρίζεται, νά κακοποιεῖται καί νά ὀφθαλμοδοτεῖται τὰς κατενόους τῶν μυσθῶν, ἄραγε θά ἀβαιμάσθε τὸ κληρίκων ἢ τὸ καταγίγων, ἐπειδὴ μὲτα ἕκαστὸν ἐξουσιάζονται ἐκείνος ὁ θεαματικὸς καί μεγάλος ἄνθρωπος; Δέν νομίζω! ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θά τὸ ἐπισημώσω πάλιν περισσότερο καί θά τὸ ἀποτραπώσω. Τὸ ἴδιον πρᾶγμα νά συλλογίσασθαι καί ὅπου ἀπορρῶ εἰς τὴν συναγωγὴν. Δέδοται εἰσῆγγαγον ἕκαστὸν τοὺς προφήτας καί μαζί μὲ αὐτούς καί τὸν Μωϋσῆν, ἔχει ὅθεναι διὰ νά τοὺς τιμῶσιν ἀλλὰ διὰ νά τοὺς ὀβρισοῦν καί τοὺς ἀτιμῶσιν. Ἐ Δέδοται ἔσαν αὐτοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ προφῆται δέν εἶδον τὸν Χριστὸν καί ὅτι δέν ἔχουν εἶπει τίποτε διὰ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, ποία μεγαλύτερα ὄρασι ἀπὸ αὐτὴν θά ἠμπορούσε νά ἀποδοθῇ εἰς τοὺς ἁγίους αὐτούς ἀπὸ τοῦ νὰ τοὺς κατηγοροῦν ὅτι ἀγνοοῦν τὴν ἀειπότην των καί νά ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι σημεῖοι τοῦ ἐν τῷ αἵματι των; Διὰ τοῦτο λοιπόν, πάλιν περισσότερο πρέπει νά μισθεῖ καί αὐτούς καί τὴν συναγωγὴν των, διότι ἔμπροσθεν τοὺς ἁγίους ἐκείνους.

Ἀλλὰ ἐπειδὴ βιβλία περὶ βιβλίων καί τόπων: Κατὰ τὸν καιρὸν τῶν μαρτύρων οἱ ὅμοιοι κρατῶν εἰς τὰ χεῖρα τους καί σώματα των μαρτύρων, τὰ βασανίζουσι καί τὰ μαστιγνύουσιν. Ἄρα λοιπὸν καί τὰ χεῖρα τῶν ὁμοίων εἰδὲ ἄρα, ἐπειδὴ ἐπράτταν τὰ σώματα

τῶν ἁγίων; Ὅχι δά! Ἐπειδὴ, τὰ χεῖρα μὲν ποὺ ἐβάστασαν σώματα ἁγίων παραμένουν ἀκέραια διὰ τὸν λόγον αὐτῶν βίβλια. Ἐ ἰσαίδη ὁμοίωθ' τὰ κακομεταχειρισθέντα, αὐτοὶ δὲ οἱ ὅμοιοι κρατοῦν βιβλία ἁγίων καί τὰ ὑβρίζουσι ὄχι ἐλιγώτερον ἀπὸ ὅπου οἱ ἄλλοι; καί τὰ σώματα τῶν μαρτύρων, θά γίνων διὰ τοῦτο σεβαστοί; Καί δέν θά ἦσαν αὐτὰ πράγματα ἄρα ἀνοησίας; Δέδοται, ἐάν σώματα, πού βασανίζονται; κηρύσσῃ εἰς τὰ χεῖρα, δέν ἀγιάζουν αὐτοὺς πού τὰ κρατοῦν, ἀλλὰ καί τοὺς καθίστουν πρὸς ἐσθλούς, πάλιν περισσότερο βιβλία, πού διαβάσκονται μὲ ἀπιστίαν, δέν θά ἦσαν δυνατὸν νά ὑψαίλουν πού τοὺς κακοὺς ἀναγκάσας των! Ἄδὲ τὰ ἴδιον τὸ πρᾶγμα, τὸ γεγονός ὁμοίωθ' ὅτι κρατοῦν μὲ τίτοιαν βιβλίαν τὰ βιβλία, ἀποδεικνύει αὐτοὺς περισσότερο ἀσεβεῖς. Δέν θά ἦσαν ἔτι διὰ μίαν τίτοιαν κατηγορίαν, ἐν δέν εἶχαν τοὺς προφήτας καί δέν θά ἦσαν τόσον ἀκέραιοι καί βίβλιοι, ἐν δέν εἶδόν τὰ βιβλία τῶν προφητῶν. Ἐ Τώρα ὁμοῦ ἔχουν ἀποτραπῆθ' ἀπὸ κάθε συγγνώμην, διότι ἐνθ' κατέχουν τοὺς κήρυκας τῆς ἀληθείας, στέκονται μὲ ἑθελικὴν διάθεσιν καί πρὸς τοὺς ἴδιους τοὺς προφήτας καί πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Διὰ τοῦτο πρέπει νά θεωροῦνται περισσότερο ἐσθλοὶ καί μαρτοί, διότι ἐνθ' ἔχουν τοὺς προφήτας βιβλίαν: ὁμοίως ἀπέναντι των. Δι' αὐτὸ ὅς ἰκεταῖοι νὰ τοὺς ἀπορροήγετε καί νά ἀποκρίσθε ἀπὸ τὰς συζητήσεως των. Δέν εἶναι μικρὰ ἢ βίβλιος αὐτὴ διὰ τοὺς ἀδυνατετέρους ἀπὸ τοὺς δεξιότεροὺς καί δέν εἶναι μικρὰ ἐπίσης πρόσεως ἀλαζονείας διὰ τοὺς ἰσχυροὺς μας. Διότι ἔσαν θά ἴδων ἰσθῶ, πού προσκυνεῖται τὸν Χριστὸν, τὸν ἴδιον ἐκείνους ἰσχυρότερον. 595 Ἄ νά ἐπισημώσῃτε καί νά ἀπέθετε τὰ ἱερά τους, πῶς νὰ μὴ νομίσουν τότε ὅτι ἔχουν πράξει ἄρα τὰ κάθε τι, καί ὅτι τὰ βιβλία μας ἱερά δέν εἰσέχουν τίποτε, ἀπὸ τοῦ ὅτι οἱ ὅμοιοι περιβάλλεται καί λατρεύεται αὐτὰ, οὐκ ἔχετε εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὰ κρημνίζουσι; Ἐάν τις ἴθι οὐ λέγει; ὁ ἀποστολεὺς, τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν εὐαγγελίῳ κατακαμένον, ὄχι ἢ συνέδησας αὐτοῦ, ἀσθενὸς ὄντος, οὐκ ἐκονομήσεται εἰς τὸ τὰ εὐαγγελίοντα ἐπίσταν; (Ἄ' Κορ. 8, 10). Καί ἴθι τώρα λέγου, ἐάν κάποιος ἴθι ἴσταν, ὁ ὅποιος γνωρίζεις τί εἶναι ἢ ἑβραϊκὴ συναγωγὴ, νά εἰσέρχεται εἰς αὐτὴν καί νά παρακαλοῦσθ' τὴν ἰσχυρὴν τὸν οὐκ πύγγων, δέν θά παροτρυνθῇ ἢ συνειδήσεως τῶ ἀσθενέος κατὰ τὴν πίστιν, εἰς τὸ νά θεωρήσῃ τὰ ἰουδαϊκά πράγματα; Ἐ Ἄδὲ πού διαπράττει τὰ ἄμάρτημα δέν τιμωρεῖται μόνον διὰ τὸ ἄμάρτημα του, ἀλλὰ τιμωρεῖται καί διὰ τὸ ὅτι καί τοὺς ἄλλους ἀνακρέσει. Ὅπως ἀκριβῶς καί αὐτὸς ὁ ὅποιος μένει στερεός, δέν στεφανώνεται μόνον διὰ τὴν ἀρετὴν του, ἀλλὰ θαυμάζεται καί διὰ τὸ ὅτι καί δι.

μα; Ε' Η μεγαλύτερη ζημία δὲν προέρχεται ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου συνέγονται οἱ χριστιανισμοί, ἀπ' ὅπου ὁ σκωπὸς ἐκθιῶνται, ὅπου ὁ Θεὸς διακαταρτίζεται, ὅπου ὁ Θεὸς Πατὴρ ἀγνωσταί, ὅπου ὁ Υἱὸς ἀρρῆεται, ὅπου ἡ χάρις τοῦ πνεύματος ἀνεύρεται; καὶ πολὺ περισσότερο ἀπὸ αὐτοῦ, ποῦ εἶναι οἱ ἴδιοι δαίμονες; Διότι ἐκεῖ μὲν ἡ δοξασία εἶναι ἐλοφάνηρη καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν θά ᾔταν εὐκολοὶν νὰ παρακούσῃ ὅτι νὰ ἔκατατήσῃ ἄνθρωπον μὲ νόον καὶ σωφροσύνην, ἐπεὶ Α' Ἐδὼ ἤμας μὲ τὸ νὰ λέγοιεν οἱ λατρεῖον Θεὸν καὶ ἀποστρέφονται τὰ εἰδωλά καὶ ἔχουν προφήτας καὶ τιμῶν αὐτοῦ, μὲ τέτοιους λόγους παρασκευάζοντας τὸ δόγμα, εὐκολώτερα ἐμπλέκουν εἰς τὰς παγίδας τῶν τοῦ περισσότερο ἀρραῶν καὶ ἀνεφίκων. Ὡστε καθόσον ἀρροφ εἰς τὴν ἀσέβειαν δὲν ὑπάρχει διαφορά μεταδὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἑθνικῶν, ὅσον ἤμας ἀρροφ εἰς τὴν ἀπάτην οἱ Ἰουδαῖοι εὐκολώτερα ἐνεργοῦν αὐτήν. Πράγματι καὶ εἰς αὐτοῦς ἔχει στηθὴ δομὴ ἀπάτης, ὁ ὅποιο δὲν εἶναι ἀρκυτός, καὶ εἰς τὸν ὅποιο δὲν θυσιάζουν μόνον πρόβατα καὶ ταύρους, ἀλλὰ καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. Γενικῶς, ἐν τῷ θυσιάζειν τὰ λουδαῖκά σέδωματα, τότε ποῦ σχέση ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μεταδὺ μας; Β' Διότι ἐν τῷ πείρασμῳ τῶν Ἰουδαίων εἶναι σημεῖα καὶ μεγάλα, τότε τὰ ἐκείμας εἶναι ψεύτικα, ἐν δὲ τὰ ἐκείμας εἶναι ἀληθινά, καθὼς λοιπὸν καὶ εἶναι ἀληθινά, τότε ἐκεῖνα εἶναι ἀπατηλά. Δὲν ἔνοοι τῆς Πραξῆς, ἀπαγαί διότι ἐκεῖνα μὲ ἐξεπραγμάτωσαν πρὸς τὸν Χριστὸν ἄγνωθὸν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν τυρινὴν τράλλειαν τῶν.

Ἄλλ' εἶναι πλέον κυριὸς λοιπὸν νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι καὶ οἱ δαίμονες κατοικοῦν ἐκεῖ, δηλαδὴ ἔχει μόνον εἰς τὸν τόπον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἰουδαίων. Διότι λέγει ἡ Πραξὴ - Ὁταν ἐξῆλθῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκαθάριστον, πορεύεται εἰς ἀνθρώπον τῶν. Ἐγὼ δὲν ἀνάκουσα κἄν μὴ εἶρη, φασὶν, ὑποστρέφω εἰς τὸν οὐρανὸν μου καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σκολάζοντα, σεσαρομμένον καὶ κεκοσμημένον C καὶ πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἐαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἐαυτοῦ καὶ ἐπιέρχεται εἰς αὐτὸν καὶ ἔσται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οἶτος; ἔσται καὶ τῷ γενεῖ ταύτης (Ματθ. 12, 45-46). Βλέπει; οἱ δαίμονες κατοικοῦν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν καὶ οἱ οἱ τελευταῖοι αὐτοῦ εἶναι χεῖροτεροι ἀπὸ τοῦ πρώτου; Καὶ πολλὰ εὐλογα, διότι τότε μὲν ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς προφήτας, τώρα δὲ εἰς τὸν ἴδιον τὸν Δεσπότην τῶν προφητῶν ἀρρῆζον. Πῶς μου λοιπὸν, συναδελφεῖσθε εἰς τὸν ἴδιον τόπον μὲ ἀνθρώπους, ποῦ δεικνύονται; καὶ ποῦ κἀντρέχεται ἀπὸ τόσα πολλὰ ἀκαθάριστα πνεύματα καὶ ποῦ ἔχουν ἀνατραπῆ μὲ σφαγῆς καὶ φόνους, καὶ δὲν φρονεῖτε; Πρέπει λοιπὸν

νὰ τοὺς χαιρετίζετε καὶ νὰ τοὺς ἀποσθῆναι ἔστω καὶ τοπικὰ ἐγκαλῶν καὶ ἐν ἀρμύξει νὰ τοὺς ἀποστρέψετε ὡς κοινήν καταστραφὴν καὶ ἀσθένειαν ἀνοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος; D Δὲν εὐερίων ἔλας τὰς κακίας; Καὶ δὲν ἀπέριωσαν εἰς: οἱ προφῆται τοὺς πολλοὺς καὶ μακροκαλεῖς λόγους τῶν εἰς τὰ ἀδικήματά τῶν; Ποῖαν τραγωδίαν καὶ ποῖον τρόπον παρανομίας δὲν ἔχουν ἔσπερασι μὲ τοὺς μισητοὺς φόνους τῶν; Ἐθεύασαν εἰς τοὺς δαίμονας τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας τῶν, παρημίλησαν τὴν φύσιν, ἐληφάνθησαν τὰς ἀθέτους τῆς τεκνονομίας, παρέβησαν τοὺς νόμους τῆς ἀκατορίας τῶν υἱῶν, ἀνέτρεψαν ἀπὸ τὰ θεμέλια τοὺς δεσμούς τῆς συγγενείας καὶ ἔγνων χεῖροτεροι καὶ ἀπὸ τὰ ἄριστοτερα τῶν ἑθνῶν. Διότι καὶ αὐτὰ τὰ ἔθνη πολλὰς φορές θυσιάζουν τὴν ζωὴν τῶν καὶ καταφρονοῦν τὴν ποιοσίαν τῶν, προκειμένου νὰ ὑπερασπίσουν τὰ τέκνα τῶν. Ε' Αὐτοὶ ἤμας χωρὶς νὰ συντρέψῃ λόγους κατέσφαξαν μὲ τὰ ἴδια τὰ χεῖρα τοὺς τὰ παῖδιά, ποῦ ἔγνωνται οἱ ἴδιοι, διὰ νὰ προσεῖραν λατρεῖαν εἰς τοὺς ἐθελουροὺς δαίμονας, ποῦ εἶναι οἱ ἐχθροὶ τῆς ζωῆς μας. Διὰ τοῖν πρῶτον θὰ ἡμπορούσε κινεῖς νὰ τοὺς θυσιάζωσθε πρώτα. Διὰ τὴν ἀσέβειαν ἢ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν υικατοσύνην τῶν; Διὰ τὸ ὅτι ἐθεύασαν τὰ τέκνα τῶν ἢ διὰ τὸ ὅτι τὰ ἐθεύασαν εἰς τὰ δαίμονα; Ἄλλὰ διὰ τὴν ἀκαλοσίαν τῶν; Μήπως δὲν ἔβουλοῦσαν καὶ εἰς αὐτὴν τὰ μακροστέρα τῶν ἄλλῶν ζώων; Ἄκουσε λοιπὸν, τί λέγει ὁ προφήτης διὰ τὴν ἀκαλοσίαν τῶν - Ἰσραὴλ ἠλκεῖται ἐγένοντο ἕκατος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχεμύησαν (Ἰερ. 5, 8). 597 A Δὲν εἶπαν οἱ καθένας ἀπὸ αὐτοῦ ἐπιθυμοῦσι τὴν οὐχίον τοῦ πλησίον, ἀλλὰ μὲ πολλὴν εὐφρασίαν ἐθέλωσι μὲ τὴν φωνὴν τῶν ἀλόγων τῶν υἱῶν, ἢ ἔσχατα γεννῶνται εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἀκαλοσίαν.

Τ. Τί ἄλλο θέλατε νὰ εἴπω ἀκόμη; Νὰ ἐπιλήσω διὰ τὰς ἀρραγῆς τὰς πλεονεξίας, τὴν ἀπονόμιστον τῶν πτωχῶν. Διὰ τὰς κλισίας καὶ τὰς ἔμπορικὰς συναλλαγὰς τῶν; Ἄλλὰ τότε δὲν θὰ μοῦ ἀρεθοῦσαν δὴν ἡ ἡμέρα νὰ διηγοῦμαι περὶ αὐτῶν. Ἄλλ' κἰ ἔσονται τῶν ἔχουν κἄτι τὸ σεσημασμένον καὶ τὸ μεγαλειώδες; Καὶ αὐτὸς ὅμως τὰς κατέστησαν ἀκαθάρτους. Ἄκουσε λοιπὸν τοὺς προφῆτας ἢ καλύτερα ἀκουσε τὸν ἴδιον τὸν Θεόν, πόσον τὰς ἀπαχθῶνεται καὶ τὰς ἀποστρέφεται - ἐμίσσηται, ἀπέσθηται τὰς ἔσχατὰς ὑμῶν (Ἀμὸς 5, 21). Β' Ὁ Θεὸς μοσεῖ καὶ τοῦ ἔσχατα εἰς κοινοσίαν μαζί τοὺς; Καὶ δὲν ἀνέφεραν αὐτὴν ἢ τὴν ἄλλην ἔσχατην, ἀλλ' ἔλας μαζί. Θέλει; νὰ ἴδῃς ὅτι μοσεῖ καὶ τὴν λατρεῖαν, ἢ ἔσχατα γίνονται μὲ τὴν πνευσιάν μουσικῶν ὀργάνων, μὲ τῆμακα, κἄθαρα,

φιλίκτηρα.¹⁰ και άλλα· λέγει· «Μετατότησον ἐν ἑμοί ἔχον ὄθεν σου καὶ φιλήμων ὀργάνων σου ἐκ ἀκοῦσμαι» (Αἰμαὶς 5, 23). Ὁ Θεὸς εἶπεν· αὐτὸς, ὁ ὁποῖος λέγει· «μετατότησον ἐν ἑμοί», καὶ ἐπὶ πρῆξαι διὰ τὴν ἀκοῆς τὰς ἀλλοτρίους· Ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι μισθὸν αἰς τὸν Θεὸν οὐτάι αἱ θυσίαι καὶ αἱ προσφοραί· Ἐάν φέρῃται μοι σαμβάλιον, μάστιγον θυμίσμα ἐθέλωμα μοι ἔστι» (Πτ. 1, 13). Τὸ θυμίσμα λοιπὸν εἶναι ἐθέλωμα καὶ δὲν εἶναι· μισθὸν πράγμα ὁ τόπος· Καὶ πότε αὐτὸ θεωρεῖται ἐθέλωμα· Ὁ Πρωτοὸς αὐτοὶ ἀρχίσαν νὰ πράττων τὸ κακόν, πρωτοῦ φρονέουσαν τὸν Δεσπότην των, πρὸ τοῦ σταυροῦ, πρὸ τῆς Χριστοκτονίας. Τότε ἐφρανεῖται τὸ ἐθέλωμα. Καὶ δὲν εἶναι σήμερ παλὸ μεγαλύτερον τὸ ἐθέλωμα· Καὶ ἡμῶς ποῖον πράγμα εἶναι ἐφρανετικώτερον ἀπὸ τὸ θυμίσμα· Ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν κρίνει τὰς προσφορὰς ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν δωρητῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς κρείττερον των προσφερόντων αὐτά. Ἔτσι κρίνει ὁ Θεός. Ἐκράντισε πρῶτα τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀβελ καὶ ἕστερα ἐδέχθηκα τὰ δωρὰ του, εἶδεν ἔπειτα καὶ τὸν Κάιν καὶ τότε ἀποστρέφηκε τὰς θυσίας του. Λέγει ἡ Γραφή· «Ἐπὶ γὰρ Κάιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέβην» (Γέν. 4, 5). Ὁ Νῶε προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν ὅσας θυσίας πρόβηται καὶ βοῦχίρια καὶ ἄρνιθας. Καὶ ἡ Γραφή λέγει· «ὁ ἀγαπῶν τὸν Κύριον ἐσμεν ἐδοξάσατο» (Γέν. 22, 21). Ἀγαλλὰ ἐδέχθηκα τὰ προσφερόμενα. **Δ** Βέβαια ὁ Θεὸς δὲν ἔχει μίστην διὰ τὰ δωρεάμενα — τὸ θεῖον εἶναι ἀπομάκρυνον — ἔν καὶ τὰ προσφερόμενα ἀπὸ αὐτοῦ ἔσαν κνίσσαι καὶ κενεαὶ ἀπὸ κακώμενα σφίματα. Ἄλλοιςται δὲν ὑπάρχει τίποτε πῶ κακώμενον ἀπὸ τὴν κνίσσαν αὐτήν. Διὰ τὴν μίστην ἡμῶς εἶπεν ὁ Θεός· εἶδεν προσοχὴν πρόβηται εἰς τὴν διάθεσιν των προσφερόντων καὶ, ἔπειτα δέχεται ἡ ἀποστρέφεται τὰς προσφορὰς, καλεῖ λοιπὸν τὴν πῆν κνίσσαν καὶ τὸν κενεὸν ἐσμεν ἐδοξάσατο. τὸ δὲ θυμίσμα ἐθέλωμα, λόγω ἔκρησος τῆς μεγάλης δωρεάδος ἀπὸ τῆς ἑσπίαν ἔσαν γεμάτη ἡ προσφρασα· τὸν δωρητῶν.

Θέλει ἀκούη νὰ μίστην εἰς ὁ Θεὸς μὴ μὴ τὰς θυσίας, τὴν κνίσσαν των ὀργάνων, τὰς ἐσπίαν καὶ τὰ θυμίσματα ἀποστρέφεται· καὶ τὸν γένε ἐξ εἰτίας των ἀεργαζόμενων εἰς αὐτόν. **Ε** Καὶ τὸς μάλιστα τὸ ἀνείδωτον ἀπαρκῆτος ἀπὸ πρῶτα παρέθηκε τὸν γένε εἰς τὰ χεῖρα των δωρητῶν ἔπειτα τὸν κατέκοψεν ἄλλ' ὅμως καὶ πῶ τῆς κατακοπῆς μὴ τὸ σῶμα τοῦ προφήτου κρυψάται καὶ λέγει· «Μὴ πιστεύετε ἐπὶ λόγους φουδῶσαν, εἰ οὐκ ἀφρα-

10. Πρόκειται περὶ ἐγγράφου μουσικοῦ ὄργάνου, κενεαῖοις μὲ τὴν ἔσσαν ἢ τὸ παντοῦρον.

λήσονται θυμῆς, λέγοντες, κνός Κυρίου, γνός Κυρίου ἔστιν» (Ἰερ. 7, 4). Διότι λέγει· δὲν εἶναι ὁ κνός αὐτοῦ ποῦ ἀγιάζει· τὸς εἰσπαχομένους εἰς αὐτόν, ἀλλ' οἱ συνηζόντες εἰς τὸν κνόν ἀγιάζουσαν αὐτόν. Ἐάν δὲ τότε δὲν ἀφελῶσαν ὁ κνός εἶναι τὰ Χερουβείμ ἔσαν παρόντα καὶ ἡ κνός, πῶδ περισσότερο δὲν ἀφελῆται τῶρα, ὅπότε εἰα αὐτὰ ἔχουσαν καταργηθῆ, ὅπότε διότι αὐτὰ ὁ Θεὸς τὰ ἀποστρέφεται καὶ ὅπότε ἡ ὑπόθεσις τῆς ἔχθρας ἔστιν μεγαλύτερα. **590** Ἄ ἰδούσαν μεγάλη θὰ ἔσαν ἡ μισρία καὶ ἡ παραφροσύνη τὸ νὰ κατατότησιν κνέτις κνενεὺς εἰς τὰς ἐσπίαν αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ἔχουσαν ἐπιμασθῆ καὶ προδοθῆ ἀπὸ των Θεῶν, καὶ αὐτοῦς οἱ ὅποιοι ἐξέφροτιον αὐτούς· Ἐάν κάποιος, πῶς μοι, ἐφρονέει τὸν κνόν σου, θὰ εἶχες τὴν δυνάμην νὰ τὸν ἀντιπρόσθη ἢ νὰ ἀκοῦσες τὸ ἄσμα σου· Δὲν θὰ τὸν ἀπέφυγες ὅαν κνόν δαίμονα, ὅαν τὸν ἴδιον τὸν διαβολόν· Καὶ τῶρα, πῶδ ἐφρονέουσαν τὸν κνόν τοῦ Δεσπότη σου, τοῖμας νὰ πνευατόσαι μὲ αὐτούς εἰς τὸν ἴδιον τόπον· Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ὁποῖος ἐφρονέθηκε τῶσαν αὐ ἐπύρην, ὅστε αὐ ἔκαμαν ἀδελφόν του καὶ συνηζόνόμενον του. Ἐσὺ δὲ ἀπμάζεις αὐτόν τῶσαν, ὅστε τῶς φωνῆς καὶ τῶς σταυρωτῆς του τῆμας καὶ πνευορῆσῆς μαζί τους καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸς μαρτύρους τῶσαν των καὶ λαμβάνει μέρος εἰς τὰ τραπέζια των δαιμονίων. **Β** Ἐσὺ ἐγὼ δωρεάσω τὴν νηστείαν των Ἰουδαίων μετὰ τὴν πρῆξιν τῆς Θεοκτονίας. Καὶ πῶς λοιπὸν δὲν λατρεύουσαν τὸς δαίμονας εἶσαι ἀντιπρῶτον εἰς τὸν Θεόν· Ἡ μίστης κερμαίνεις νὰ θεραπειῆς ἀπὸ τῶς δαιμόνας· Ὅταν ὁ Κύριος ἐκέρηφεν εἰς αὐτούς νὰ εἰσέλθουσαν εἰς τὸς χοίρους, εὐθὺς ἄμιας κενεακόσσαν αὐτούς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐάν τῶς χοίρους κατέστραψαν, θὰ λυπηθοῦσαν τὰ ἀνθρώπινα σώματα· Μικαὶρ λοιπὸν νὰ μὴ ἐφρονέουσαν, μακρῆ νὰ μὴ ἐκείατοσαν κατὰ ἐναντίον των ἀνθρώπων. Ἐξεδίωξαν των ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ τὸν ἀκατίρησαν ἀπὸ τῆς ἐσπίαν τῆμας, καὶ ἐσὺ κερμαίνεις νὰ θεραπειῶσαν τὸ σῶμα σου οὐτάι· Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἔπειτα καὶ ἔξκα γέλωτος. Οἱ δαίμονες γνωρίζουσαν νὰ ἐπιδουλεύονται καὶ νὰ κενεατότησαν καὶ εἰ νὰ θεραπειῶσαν. Αὐτὰ δὲν λυπηδοῦσαν τὴν συγγὴν καὶ θὰ λυπηθοῦσαν τὰ σφίματα· Ἐκχεροῦσαν νὰ ἐξέρησαν των ἑσπίαν ἀπὸ τῆς ἐσπίαν τῶς C Θεοῦ καὶ θὰ θάλλουσαν νὰ ἀπαινοφροῦσαν αὐτόν ἐπὶ εἰς ἀσθενείας· Δὲν ἔκαυσε τὸν προφήτην νὰ λίγη ἡ κνός τῶν Θεῶν μὲ τὸ σῶμα τοῦ προφήτου ὅτι δὲν ἔκαυτοσαν νὰ κνέουσαν ὅστε τὸ κακόν, ὅστε τὸ κακὸν νὰ πρῶξουσαν· Καὶ ἐν ἀκούη εἶχαν τὴν δυνάμην νὰ θεραπειῶσαν καὶ τὸ φέσαν, πρῶμα εἰδὸν των. εἶν πρῆται ἐσὺ νὰ ἀνταλλάξης γέναν μικροῦ καὶ προσκαίρης κέρρους τὴν κνόνουσαν καὶ ἀφρατον ζῆμας. θὰ θεραπειῶς τὸ σῶμα

δὲκ νὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν σου; Δὲν εἶναι καλὴ, ἡμεροκινή συναλλαγὴ μία τέτοια προμήγισ. Ἐξοργίζεις τὸν Θεόν, ὁ ὅποιος εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ σώματος καὶ ἐπιτελεῖ τὸν σκοποῦντῆν διδόνων νὰ τὸ θεραπεύσῃ; Εἶναι δυνατόν λοιπὸν ὅταν σπύσῃται ἔτσι νὰ μὴ εὐ παραστῆθῃ εὐθελὰ εἰς τὴν λατρείαν τῶν ἰδνεῶν θεῶν μὲ τὴν λατρετικὴν ἐπιστήμην τοῦ κάποιου δευδαίμων ἄνθρωπος; **D** Διότι καὶ ἐκεῖνοι πολλὰς φορές μὲ τὴν λατρετικὴν τῶν τέχνην ἰδερύσκεισαν πολλὰς ἀσθενείας καὶ ἀποκατέστησαν τοὺς ἀρρώστους εἰς τὴν ὑγίαν των. **Π** λοιπὸν, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ γίνῃ καναὶς νομιμέτοχος εἰς τὴν ἀσθεῖάν των; Ὅχι δὲ! Ἄκουσε τί λέγει ὁ Μωϋσῆς εἰς τοὺς Ἰουδαίους: «Ἐάν ἀνοστήσῃ προφήτης ἐν ἡμῖν, ἐνοπιώμενος ἐν ἡμῖν καὶ δὲ σημεῖον ἢ τέρας καὶ ἰδερὶ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὁ ἐλλείπει καὶ εἰσὶν πρὸς αὐτὸν ἄλογον παρεῖθῃεν καὶ λατρεύσουσι Θεοὺς ἑτέρας οἷς οὐκ ἔδεισαν αἱ πατέρας ἡμῶν» οὐκ ἀποδοσεσθε τῆς φοβῆς τοῦ προφήτου ἢ τοῦ ἐνοπιώμενου τὸ ἐνόπιον» (Δευτ. 13, 1-3). Καὶ αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγει ἔχει τὴν ἐξῆς πρᾶξιν. Ἐάν ἡμεροκινή κάποιος προφήτης, λέγει, καὶ κἀμὴ σημεῖον ἢ ἀνοστήσῃ νεκρῶν ἢ καθάρσῃ λατρῶν ἢ θεραπεύσῃ ἀνοπίκτων **E** καὶ μετὰ τὸ θεῶν τὸ αὐτὸ καλεῖται νὰ ἀποθήσῃ, μὴ δέσῃ πῆστιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ θάνατου. Διὰ τί; Διότι «πειράζει» αὐτὸν Κύριος ἢ Θεὸς σου ἵδεν, εἰ ἀγαπᾷς αὐτὸν ἐξ ἄλλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ἄλλης τῆς ψυχῆς σου» (Δευτ. 13, 3).

Ἀπὸ τοῦτο γίνεται φανερόν ὅτι οἱ θαῖμονες εἶναι θεραπεύουσι ἀσθενείας. Ἐάν δὲ κάποιος μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Θεοῦ ἐπιτύχῃσαν κάποιαν θεραπείαν, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἢ ἄλλαι αὐτῆ παραχωρεῖται διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἐπὶ ἐξ; διότι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ. Ἄλλὰ νὰ παιδεύθῃ ἐπὶ, ὅστε νὰ μὴ ἀντῆσαι τοὺς θαῖμονες καὶ ὅταν αὐτοὶ θεραπεύουσι. **599 A** Καὶ διὰ νὰ ἡμεῖς διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος: Ἐάν κάποιος αὐτὸν ἐπιτύχῃ μὲ κέλευσιν εἰς τὴν γέννησιν, διὰ νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν, μὴ ὑποχωρήσῃ; Ἐάν κάποιος τοῦ ὁπίσῃτο νὰ αὐ κἀμὴ ἐπιτύχῃ, διὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῶν Μηνοντῆν Ἰδων τοῦ Θεοῦ, ἐρεθίσῃ νὰ τὸν ἀποστραφῇ, νὰ τὸν μισήσῃ, νὰ γίνῃς μωθῆτῃς τοῦ Παύλου καὶ νὰ ἐπιμαλάξῃ τοὺς λόγους, καὶ διεκλήρῃσῃ ἢ μακρὰ καὶ γενναία ψυχὴ τοῦ «πέπεισματος», λέγει, «ὅτι οὐτε θάνατος, οὐτε ζωὴ, οὐτε ἄγγελος, οὐτε ἀρχαί, οὐτε δυναμίαι, οὐτε ἀνεσθῆται, οὐτε μέλλοντα, οὐτε ὄψοντα, οὐτε ἄδης, οὐτε τίς τις καὶ ἑτέρα δυνατῆται ἡμῶς χωρεῖται ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (Ρωμ. 8, 38-39). Ἐκεῖνον δὲν τὸν χωρεῖται ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ οὐτε ἄγγελος, οὐτε δυναμίαι, οὐτε παρόντα, οὐτε μέλλοντα, οὐτε ἄλλο κτίσμα καὶ

ἰδνεῖα ἀπομακρῶν ἀπὸ τῶν Χριστῶν ἢ θεραπείαι τοῦ σώματος; **B** Ποία συγκομιγὴ μᾶς ἀνομιεῖται; Διότι ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ εἶναι εἰς ἡμᾶς καὶ φοβερός ἀπὸ ἑσῶν εἶναι ἢ γένενα καὶ τὸ ποθητός ἀπὸ ἑσῶν ἢ βασιλικὴ ἰδουσία. Καὶ ἂν κατανοήσῃμεν αὐτὸ εἰς ἄλλῃ τῆν ἔκτασιν του, τότε εἶναι προτιμώτερον νὰ παραμείνωμεν ἀρρωστοί, παρά, χάριν τῆς ἀπαλλαγῆς μας ἀπὸ τῆς ἀσθενείας, νὰ καταβαρυνθῶμεθα εἰς τὴν ἀσθεῖαν τῆς εἰδωλολατρίας. Διότι ὁ θαῖμον καὶ ὅταν ἀλόγη θεραπεύσῃ, ἐλάττει περισσότερον παρὰ ὁφείλει. Ὀφείλει μὲν τὸ σῶμα, τὸ ὅποιον ὄστερα ἀπὸ ἄλλῃν προκείται νὰ ἀπεθῆν καὶ νὰ παύσῃ, δίδωται ὅμως τὴν ἄθανατον ψυχὴν. Καὶ ὅπως οἱ στρατολόγοι οὐκ οὐκίδων μὲ τὸ νὰ προσφέρουσι εἰς τὰ μικρὰ παιδικὰ λαμπαρῆς, γυμνάσια, σπονγάκια καὶ ἄλλα τέτοια παρῶρα. **C** καὶ μὲ τὸ νὰ τὰ ἐλλείξουσι, τὰ ἀποστεροῦν τὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐτὴν ἀλόγη τὴν ζωὴν, ἔτσι καὶ οἱ θαῖμονες, ἀποσχόμενοι τὴν θεραπείαν μέρος τοῦ σώματος, καταπονεῖσθαι ἐλλείκων τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς. Ἐπιεί μῶς, ἀγαπήτωί μου, ἄς μὴ ἀνεχώρηθα καὶ παρόμοιον, ἀλλ' ἄς ἤγούμεν μὲ κάθε τρόπον τὴν ἀπαλλαγὴν μας ἀπὸ τῆς ἀσθενείας. Μήπως δὲν ἤθῆναι ὁ Ἰδὸς νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν γυναῖκα του καὶ νὰ ἐλατρωθῇ τὸν Θεόν καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς αἰσχροσύνης, τοῦ ἐπὶ τῆς αἰσχροσύνης καὶ τὸν ἄδεργ; Ἐπεὶ γὰρ π, ἡμεῖς, ῥήμα πρὸς Κύριον, καὶ τελευτᾷ» (Ἰδὸς 2, 9). Ἐκεῖνος ὅμως ἐπρομήγισε νὰ πάσχῃ καὶ νὰ λύσῃ καὶ νὰ ὑποφέρῃ ἐκεῖνη τὴν ἀπόρρητον πληγὴν, παρὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς ἐπερχομένης συμφορᾶς, ἐλατρωθῆναι τὸν Θεόν. Ἄδεργ πρέπει καὶ ἐπὶ νὰ ἡλιθῆς οὐκ πρόσοιον. Καὶ ἂν πολλὰς φορές ὁ διδάσκαλος σου ὑπόσχεται νὰ αὐ ἀκαλυψθῆσθαι ἀπὸ τῆς ἐπερχομένης κακῆς, ἐπὶ μὴ δώσῃς πίστιν, μὴ ὑπαχωρήσῃς, ὅπως καὶ ὁ διδάσκαλος Ἰδὸς δὲν ὑπέσχετο εἰς τὴν σὺντόμῳ του, **D** ἀλλὰ προμήγισε καλύτερα νὰ ὑποφέρῃ εἰς τὴν ἀσθεῖάν σου, παρὰ νὰ χάσῃ τὴν πίστιν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Βίβλαι ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει πολλὰς φορές νὰ αὐ ἄδεργ ἀσθεῖναι, ὅχι διότι αὐ ἐγκαταλείπει, ἀλλ' ἐπειδὴ θέλει νὰ αὐ καταστήσῃ λεπρότερον. Ὑπόμικε λοιπὸν καρτερικῶς διὰ νὰ ἀκούσῃς καὶ ἐπὶ «μὴ ἄλλως μὲ αἰεὶ σοὶ κακῆρηματικῆται, ἢ ἔγὼ διδάσκω ἀναφανθῆς» (Ἰδὸς 40, 8).

8. Ἦταν δυνατόν νὰ εἶπω περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἔγω εἶπα, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ λησμονήσῃτε τὰ λεχθέντα θεὰ τελευτῶσθαι ἐπὶ τὸν λόγον, ἀπὸ ἐπιμαλάξῃ τὰ λόγια τοῦ Μωϋσῆος: «ἀμακρῶταροι μῶν τῶν οὐρανῶν καὶ τὴν γῆν» (Δευτ. 30, 19) **E** ἔτσι ἂν κάποιος ἀπὸ σῆς, καὶ εἰσθε παρόντες ἢ ἀπόντες, πορευθῆ διὰ νὰ παρακαλοῦσθαι τὴν ἐσπῆν τῶν σαλλήγγων ἢ εἰσθῆν εἰς τὴν συναγωγὴν

ἢ ἀνεβῆ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Μαρωνῆς ἢ λάβῃ μέρος εἰς τὴν νη-
στείαν καὶ τὴν νήστειαν τοῦ Σαββάτου ἢ τῆρησῃ ἕνα ἀποσεβήματα
ἰουδαϊκῶν ἔθιμον, ἔγὼ θά εἶμαι ἄθεος ἀπὸ τῶ ἀδία ἔλων σας. Οἱ
λόγοι αὐτοὶ θὰ παρακοὴν ἕως ἡμερῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυ-
ρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ σας, καὶ ἂν μὴν ὑπα-
κούετε, ποῦθ' ἄραρος θὰ εἴτε δόξουσιν τότε. **600** **A** ἂν ἄρα παρα-
κούετε ἢ ἀποκρίσητε φρονησίμους ἀπὸ αὐτοῦ, τότε οἱ λόγοι αὐτοὶ θὰ μεταβλη-
θῶν εἰς οὐλοῦς κατηγόρους ἐναντίον σας. Διότι ἔγὼ θὲν παρέ-
λαβα νὰ σας φανερώσω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
(Ἰηρ. 20, 27), ἀκριβῶς μάλιστα κατέθεσα εἰς τὰ χεῖρα τῶν
τρομακτικῶν τῶ ἀγγέλων. Ἐνατάκειται λοιπὸν εἰς σας νὰ αὐξήσετε
τὸ ποσὸν, τὸ ὅποιον κατέθεθ' καὶ νὰ χρησιμοποίησθε τὴν ἀπέ-
λασαν τῆς ἀφορώσεως τῶν λόγων μου διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελ-
φῶν σας. Ἀλλὰ τὸ νὰ φανερώσετε θεοῦ διακρίτους τέτοια ἁμαρ-
τήματα εἶναι πρᾶγμα φορτικὸν καὶ ἀγαρόν. Ὅχι δέδοται! Ἐνο-
χλικὸν καὶ ἀγαρόν πρᾶγμα εἶναι ἡ σιωπὴ. Διότι καὶ διὰ σας,
οἱ ὅποιοι τοὺς ἀποκρίπτετε καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κρύπτονται
ἢ αἰγὴ αὐτῆ ἐκίφρα: τὴν κατατροφῆν, διότι σπράτται ἐναντίον
τοῦ Θεοῦ. **B** Πόσον ἄρα καλύτερον πρᾶγμα θὰ ἦταν νὰ σπασχο-
ρήτε τοὺς ἀδελφούς σας χάριν τῆς σωτηρίας ὧν, παρὰ νὰ ἐξοργί-
ζετε τὸν Θεὸν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας; Διότι ὁ ἀδελφός σου καὶ ἂν
ἀκόμη ἀγανακτήσῃ μαζ' σου θὲν θὰ ἠμπορήσῃ νὰ σὲ εὐλόγη, καὶ
εἴ μόνον αὐτὸ ἀλλὰ θὰ σοῦ εἶναι ἐργώμενον ὄσπερ ἂν αὐτὸ διὰ
τὴν θεραπείαν σου. Ὁ Θεὸς ἄρα θὰ σὲ τιμωρήσῃ μὲ τὴν ἐσχάτην
τῶν ποινῶν, ἔάν ἐσὺ, προσφῆρῃς εἰς τὸν ἀδελφόν σου τὴν χάριν,
ποῦ θὰ τὸν εὐλόγη, πηγῆς καὶ ἀποκρύφης αὐτόν. Μὴ τὴν σιωπὴν
σου λοιπὸν καὶ τὸν Θεὸν θὰ κέρξῃ ἐχθρόν σου καὶ τὸν ἀδελφόν
σου θὰ ζημιώσῃ. Ἐάν ἄρα τὸν καταγγείλῃς καὶ τὸν φανερώσῃς,
τότε καὶ τὸν Θεὸν θὰ ἐξευμενίσῃς καὶ τὸν ἀδελφόν σου θὰ κερδί-
σῃς καὶ φαντατικῶν φίλων θὰ ἀποκτήσῃς αὐτόν, ἀπὸ ἔμπροσθα δο-
κιμάσῃ τὴν ἀδελφείαν.

Μὴ νομίζετε λοιπὸν ὅτι γίνεσθε εὐδραστὰ εἰς τοὺς ἀδελφούς
σας, ἂν, ἐνθ' οὗς ἐλέειτε καὶ διαπράττετε ἀτοπήματα, ἂν ποὺς
ἐλέγχετε μὲ πολλὴν οὐδοβρόνεια. **C** Ἐάν χάρις ἐνδομα, ἂν θεω-
ρεῖς εἰς Ἰησοῦ ἐχθρόν καὶ ἐκείνον, ποῦ τὸ ἐλεῆς καὶ αὐτόν ποῦ γνω-
ρίζῃ τὸν κλέπτην καὶ ἂν τὸν καταγγείλῃς! Ἡ κινή μητέρα μας
ἂν ἔχασαν ἐνδομα, ἀλλ' ἀδελφόν, τὸν ὅποιον ἐλεῆσαν ἢ ἐκείνοιο
καὶ τὴν κρατῶ τῶρα εἰς τὸν Ἰουδαϊκόν. Γνωρίζετε τὸν κλέπτην,
γνωρίζετε καὶ αὐτόν ποῦ εἶχε ἀλατῆ, ἐλέεις καὶ ἐμὲ, ἀν' ἄλλων.

ποῦ ἀνάπτε τὸν λόγον τῆς διδασκαλίας, νὰ ἀνοήτῳ παντοῦ καὶ
νὰ ἄρηθῃ καὶ ἐπὶ στίβου μὲ κλειστὸν τὸ στόμα καὶ ἂν τὸν κα-
ταγγείλῃς. Ποῖαν συγχώρησιν περιμένεις νὰ λάβῃς; Καὶ ποῦς ἢ
Ἐκκλησίαν νὰ μὴ σὲ συγχωρήσῃ ματαῖον τῶν μεγαλοτέρων ἐχ-
θρῶν σου καὶ νὰ μὴ σὲ θεωρήσῃ φροῖμον καὶ κατατροφῆν;

Ἀλλὰ μακάρι, κανεὶς ἀπὸ θεοῦ ἀκούσῃ τὴν συμβουλήν αὐ-
τῆν, νὰ μὴ διαπράτῃ ποτὲ τίποτὸν ἁμαρτίαν, **D** ὅστε νὰ ἀποβῇ
τὸν ἀδελφόν σου χάριν τοῦ ἔπουλο ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν. Ὁ Χριστὸς
δι' αὐτὸν ἔχουε τὸ ἀμά τὸν καὶ ἐπὶ ἂν καταβήσεται νὰ προσφῆρῃς
εἰς τὸν λόγον, Ὅχι ἔσθ, σὲς μακαῖον! Ἀλλὰ μολίς ἐβλάητε ἀπὸ
τὴν συνάφρῃσιν αὐτῆν, σκεῖσθε εἰς τὸ κινῆσθαι αὐτὸ καὶ ὁ καθέ-
νας ἀπὸ σας, ἂς ἀγγήσῃ εἰς ἐπὶ ἕνα ἀπὸ αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι πά-
σχοι ἀπὸ τὴν ἀφροσύνην αὐτῆν. Μακάρι, οἱ ἀσθενεῖς νὰ μὴ εἶναι
τόσοι πολλοὶ! Δὺς καὶ πρὸς ἀπὸ σας ἢ καὶ ἔκα καὶ εἶσοι, ἂς
ἀγγήσῃσιν ἕνα εἰς ἐμὲ ἀπὸ αὐτοῦ, διὰ νὰ σας παραδίωκῃ πλουσιω-
τέραν τὴν κράτησιν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅταν ἀνακρίσῃ
τὸ θῆραμα νὰ εἶναι μέσα εἰς τὰ δικτά. **E** Διότι, ἔάν ἴδω τὴν σπ-
μερὴν συμβουλήν νὰ μεταβάλλεται εἰς πρᾶξιν μὲ πολλὴ μεγαλο-
τέραν προθυμίαν θὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὴν θεραπείαν ἐκείνων καὶ τὸ κέρ-
δος θὰ εἶναι μεγαλύτερον καὶ διὰ σας καὶ δι' ἐκείνους. Ὅλοι θη-
ρεῖσθε μὲ ἀπόλυτον ἀκρίβειαν τοὺς νοσοῦντας, οἱ γυναῖκες τὰς
γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοὺς ἄνδρας, καὶ οἱ δοῦλοι τοὺς δούλους
καὶ οἱ ἐλεύθεροι τοὺς ἐλευθέρους καὶ οἱ νέοι τοὺς νέους. Καὶ ἔσθ
καὶ εἴθετε εἰς τὴν ἐπομένην συγκέντρωσιν μας καὶ ἐγὼ θὰ σας ἀπο-
δώσω τὸν ἔπαινον. **601** **A** Ἀλλὰ πέραν ἀπὸ τὰ δικὰ μου ἔγκωμια
θὰ ἀποσπᾶσθε ἀπὸ τὸν Θεὸν πολλὴν καὶ ἀκαρίφρατον μισθόν, ἢ
ὅποιοι ὑπερβαίνει κατὰ πολλὴ τοὺς κόπους ἐκείνων ποῦ πράττεται
τὴν ἀρετῆν. Εἴθε ἔλοι μας νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν μισθὸν αὐτὸν μὲ τὴν
χάριν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ
ἔπουλο καὶ μετὰ τοῦ ὅποιου δόξα εἰς τὸν Πατέρα καὶ σὺνάμα εἰς
τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τῶρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς ἀπείρητους
αἰῶνας. Ἄμήν!

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ἦρθε δευτέρως πρὸς τὴν νηστειάν τῶν Ἰουδαίων καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς Ἰουδαίους. Ἐξ-
φωνήσῃ ὁ λόγος αὐτὸς πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς
νηστίας αὐτῶν, ἐνθ' ἃ προσηγουμένως εἶχεν ἐκ-
φωνήσῃ καὶ ἄλλος.

1. Ἦσθ ἢ ἀκέραιος καὶ ἀσπῆς νηστία τῶν Ἰουδαίων
πληροῦσαι. Μὴ ἀκλήτεσθε διότι τὴν ἀπεκάλειαν νηστειάν ἀκ-
μαρτον. Ὅτι γίνεται χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰτε θυσία, εἰτε
νηστία λέγεται αὐτὸ, εἶναι καὶ μικρὸν ἀπὸ τῆς τῶν πράξεων. Ἰ-
στὶνα ἀπὸ πέντε ἡμέρας ἀρχίζει μὲν ἡ ἀκέραιος νηστία τῶν Ἰ-
ουδαίων, ἐνθ' ἃ ἰδὴ καὶ δεκά ἢ καὶ περισσοτέρας ἡμέρας ἐπρό-
λαβῶ καὶ σὺ συνεσθίλευσα, ὥστε νὰ προστατεύωτε τοὺς ἀδελφοὺς
σας. C Κανείς ὅμως νὰ μὴ κατηγορήσῃ ὡς παράκαιρον τὸν
λόγον, ἐπειδὴ ἐξηφωνήσαμεν αὐτὸν μερτικῶς ἀπὸ τῶν ἡμέρας.
Καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ἐξηγησῶμεν μερικῶς ἢ κάποια ἄλλα ἀσπῆ-
ναια ἢ ἰατροὶ προληπτικῶς μὲ διαφόρους θεραπείας ἀσφαλίζουσι τὸ
σώμα ἀπὸ τῆν ἀρρώστιαν, τοὺ ἔρχεται νὰ τὸ εὐλογοῦν, ἐπειδὴ ἀκρι-
βῶς ἐπιφέρονται νὰ τὸ γλυττώσῃ. πρὶν ἀκούη ἐμφανισθῆναι οἱ κίν-
δυναι. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐπέσμεν νὰ πληρώσῃμεν τὴν ἀκέραι-
νότην νόσος, ἐπιστήσαμεν τὴν προσοχὴν σας πρὸ πολλῶν καὶ γάλιν,
ὥστε ἡ διόρθωσις νὰ γίνῃ, προσητὸν ἐκδηλωθῆναι τὸ κακόν. Διὰ τοῦτο
δὲν εἶς συνεσθίλευσα τώρα μόνος, ποὺ πληροῦσθαι αἱ ἡμέραι αὐ-
ται, διὰ νὰ μὴ σὺς ἐμποδίσῃ ἡ ἐλλείψις τοῦ χρόνου εἰς τὴν ἀνα-
ζήτησιν τῶν ἀδελφῶν σας. D Ἄλλ' ἔχοντες ἴδον τὸν καιρὸν προσ-
εῖτε σας μὲ πολλὴν ἀνεσιν νὰ συνήθητε νὰ ἐξυμῶσθε καὶ νὰ ἀνα-
κηρύσσῃτε αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι πάσχουσι ἀπὸ τῆν ἰουδαϊκῆν νόσον. Ἐπει-
ἀνεργῶν καὶ σοοὶ ταλοῦν γέμουσι καὶ παρασκευάζουσι κλοῦσιν ἐπι-
πνευ. Δὲν ἀπευθύνονται εἰς τοὺς ἄλλους ἰσθῶν καὶ εἰς τοὺς κλη-
ροῦς πολλῶν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἀλλὰ μερτικῶς ἀπὸ πολλῶν
χρόνων, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρξῃ κανένα ἐμπόδιον εἰς τὴν προστασια-
σάν τοῦ σώματος εἰς αἰτίαν τῆς ἐλλείψεως χρόνου. Ἐπειδὴ λοιπὸν
καὶ ἡμεῖς ἐπρόκειτο νὰ σὺς παραθέσωμεν τράπεζαν κατὰ τῆς ἀνα-
νεσθίας τῶν Ἰουδαίων, ἐπρόσθετον καὶ διαπραγματεύθημεν
μὲ σὺς τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ ἐπιείθετε εἰς τὴν συνήθησιν σας τοὺς ἀ-
σθενετέρους ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς σας E καὶ τοὺς ὀφειλόμενους εἰς τὴν
ἀκέραιον τῶν λόγων μας. Ὅσοι λοιπὸν ἔχετε ἐπιείθει καὶ κρα-
τεῖτε μὲ πολλὴν ἀσφάλειαν μέσα εἰς τὸ δεκάτῃ σας, ἐπιμείνετε νὰ

τοὺς περισφίγγετε μὲ τὸν λόγον τῆς νουθεσίας. Ὅσοι ὅμως ἀπὸ
σὺς οὐδέποτε μέχρι τώρα ἔχετε κρατεῖσαι εἰς τὰ χεῖρα σας τὸ κα-
λὸν τοῦτο ἔθρομα, ἔχετε ἐνὸσπὸν σας ἀνακτῆν προθεσίαν, τὰς
πέντε αὐτὰς ἡμέρας, διὰ νὰ θεμελιώσῃτε.

Ἄς ρέθωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ δεκάτῃ τῆς διδασκαλίας καὶ ἄς
σχηματισώμεν κίβητον, ὅπως ἀκριβῶς κἀμῖνοι καὶ οἱ κληρονομοὶ
σοῦλοι, βδηροῦντες αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς εἰς τοὺς νόμους τῆς Ἐκ-
κλησίας. **602 A** Ἄς παρουσιάζωμεν εἰς αὐτοὺς, ἂν κρίνῃς καλόν,
τὸν ἀρστον κληροῦν, αὐτὸν τὸν μακάριον Παῦλον, νὰ κραυγάζῃ
καὶ νὰ λέγῃ - Ἰδοὺ ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐάν περιεμένωσθε,
Χριστὸς ἡμῖς οὐδὲν ἀφελήσῃ» (Γαλ. 5, 2). Διότι καὶ πολλὰ ἀπὸ
τὰ ἀνήμερα καὶ ἐξαγγελλόμενα ζῶα, ὅταν τυχῇ νὰ ἀκούσῃ τὴν
φωνὴν τοῦ κληροῦ, ἐνθ' εἶναι κρωμμένα κάτω ἀπὸ θάμνους, περ-
θεῖν ἔπῃντο ἀπὸ τῶν φόβου τους καὶ βδηροῦμενα ἀπὸ τὴν ἀπειλήν
τῆς φωνῆς, καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλουσι πολλὰς φορές ἀπὸ τὴν κρη-
γῆν ἀναθεσθίμενα ἔρχονται καὶ πίπτουσι μέσα εἰς τὰ δόκανα τῶν
κληρῶν. Ἐπει καὶ οἱ ἀδελφοὶ σας, οἱ ὅποιοι κρῖνται εἰς τὸν
Ἰουδαϊσμόν, τὸν εἰς θάμνον, ὅταν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τοῦ Παύ-
λου, γνωρίζω καλὰ ὅτι πολλὰ ἐπιπολεῖ τὰ πέσειν μέσα εἰς τὰ δόκανα
τῆς σωτηρίας E καὶ διὰ ἀποβλέουσι οὐλόκληρον τὴν ἰουδαϊκὴν πλά-
νην. Διότι δὲν εἶναι ὁ Παῦλος αὐτὸς ποὺ ἔμειλε, ἀλλ' ὁ Θεὸς ὁ
Χριστὸς, ὁ ὅποιος κναι τὴν ψυχὴν του. Ὅσπε ὅταν ἀκούσῃς αὐ-
τὸν νὰ κράξῃ καὶ νὰ λέγῃ - Ἰδοὺ ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐάν περ-
σιμένωσθε, Χριστὸς ἡμῖς οὐδὲν ἀφελήσῃ», πρέπει νὰ γνωρίζῃς
ὅτι μόνῃ ἡ φωνὴ εἶναι τοῦ Παύλου, ἐνθ' τὸ νόημα καὶ τὸ δόγμα
εἶναι τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὅποιος εἶναι μέσα εἰς τὸν Παῦλον καὶ ἔρχεται.
Ἄλλ' ἴσως κάποιος μοῖ εἰπῇ, τόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἰσχυρία ἀπὸ τὴν
περιτομήν, ὥστε νὰ κἀμῃ ἀνυπέροχον ἐπιλόγηρον τὴν οἰκουμένην τοῦ
Χριστοῦ; Ναι, τόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἰσχυρία ἀπὸ τὴν περιτομήν, ἐνθ'
ἐδάξαι εἰς αἰτίαν τῆς φιλίας τῆς, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀγαποσύνης τῆς.
Ἰσχυρὲς κάποτε καιρὸς κατὰ τὸν ὅποιον ὁ νόμος ἦσαν χρησιμῶς καὶ
ἀναγκαῖος, τώρα ὅμως καταργήθηκε καὶ ἐν ἰσχύει. C Ἐάν λοι-
πὸν παράκαιρα χρησιμώσῃς αὐτόν, τότε κἀμῃ ἀνυπέροχον εἶ' ἐπὶ
τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς δὲν εἶς ἀφελήσῃ
εἰς τίποτε, ἐπειδὴ δὲν θέλετε νὰ προσκίθετε εἰς αὐτόν. Πράγματι,
ἐάν κάποιος, ἀπὸ ἀνακλήθησθαι διὰ λόγους σωτηρίας καὶ διὰ κκουρ-
γῆματα, παραμένει ἐγκλισσὸς εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ εἶπειτα, ἐνθ'
μῆλλιν νὰ ἐπιστῆ εἰς εἰρήν, καὶ νὰ καταδικασθῇ, ἔλθῃ ἐπιστολὴ
τῶ ἐπιστάτου, ἢ ἡποία χωρὶς κανένα λόγον καὶ αἰτίας, δώσῃ
χάριν εἰς ἄλλους τοὺς φυλακισμένους, αὐτοὺς δὲ, μὴ θέλουσι νὰ τυχῇ
τοῦ εὐεργετηματος τούτου, προτιμήσῃ καὶ ἐπιμείνῃ μῆλλιν νὰ δι-

κιοσθῆ και νά λογοδοτήσῃ, δὲν θά ἡμερολόγῃ τὴν βασιλικὴν χάριν. Διότι, ἔφρο κατόρθωσε τὸν ἑαυτόν του ἀπεύθυνον νὰ ὑποστή τὴν δικαστικὴν διαδικασίαν, νὰ παραστή δηλαδὴ εἰς τὸ δικαστήριον, νὰ ἐξετασθῆ και νὰ δεχθῆ τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν, ἔκδοσιν ἐγγράσου τὸν ἑαυτόν του ἀπὸ τὴν δωρεάν τοῦ βασιλέως. **D** Ἔτσι συνέθη και εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Ἰουδαίων. Ἐξετάσθητε ἡμεῖς τὰ πράγματα! (Ὀλιόκληρος ἡ ἀνθρωπότης συνελήφθη διὰ μεγάλα κακοεργήματα, διότι καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος: «Πάντες γὰρ ἡμαρτοὶ» (Ρωμ. 3, 23), και οὖν εἰς δευωτέρωρον εἶχαν ἔλοι συμπεριληφθῆ ἀπὸ τὴν κατάρτην τῆς ἀμαρτίας. Ἐκρόκειτο λοιπὸν νὰ ἀπαγγελλῆ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐναντίον των, ἦσαν ἡμεῖς ἐκκλησιῆ ἐπιστολῆ ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἡ καλύτερα ἦσαν ὁ ἴδιος ὁ θεοκύριος και ἀπειλευθῆσαν διὸς ἀπὸ τὰ δεσπὰ τῆς ἀμαρτίας, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ και νὰ καταλογίσῃ εὐθύναν.

2. Ὅσοι λοιπὸν ἐπαισαν, εἶαι ἀπολαμβάνοντες τὴν δωρεάν και σώζονται μὲ τὴν χάριν. Ἀλλοὶ δὲ οἱ ὅποιοι θέλου νὰ δικαιωθῶν ἀπὸ τὸν νόμον θὰ ἐκπίπτου και ἀπὸ τὴν χάριν. Ἐ διότι ἀγνωρίζοντες νὰ σωθῶν μόνον τους δὲν θὰ ἡμερολόγῃ νὰ ἀπολαύσων τὴν βασιλικὴν φιλοânθρωπιαν και θὰ ἐπιπέδων ἐναντίον των και αὐτὴν τὴν κατάρτην τοῦ νόμου, διότι κανεὶς δὲν θὰ δικαιωθῆ μὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος λέγει: «Ἐάν περιτήρησθε, Χριστός ἡμᾶς οὐδὲν ἀφείλοισι (Παλ. 5, 2). Διότι αὐτοί, ὁ ὅποιος θέλει νὰ σωθῆ μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου, δὲν ἔχει αὐτοὶ τὸ κοινὸν μὲ τὴν χάριν. Ἀπὸ λοιπὸν ὑπενωτισσομαι και ὁ Παῦλος ὅταν εἶπεν και χάριτι, οὐκέτι εἶσι ἔργων, ἐπει καὶ τὸ ἔργον, οὐκέτι ἐπί τῶν ἔργων» (Ρωμ. 11, 6) και πάλιν ⁶⁰³ **A** «καὶ γὰρ διὰ νόμον δικαιοσύνην, ἀρα Χριστὸς δωρεάν ἀπέθανε» (Παλ. 2, 21). Καὶ ἐπίσης: «Ὅστινες ἐν νόμον δικαιοσύνης τῆς χάριτος ἐξέπεσαν» (Παλ. 5, 4). Ἔχεις πεθάνει διὰ τὸν νόμον, ἔχεις νεκρωθῆ, μὲ λοιπὸν ἐκ νέου βάλῃς τὸν ζῶντὸν αὐτοῦ ἔκταν σου, ὅτε νὰ ζῆσῃς: κάτω ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τοῦ νόμου. Διότι λοιπὸν ἀγωνίζεσαι ἐπιμόνα νὰ στενωχωρήσῃς τὸν ἑαυτόν σου χωρὶς κανένα λόγον: Ἄλλὰ και διὰ ποῖον λόγον ὁ Παῦλος ἔχει θέσει τὸ εὐαγγέλιον τοῦ εἶναι και δὲν εἶπεν ἀπλῶς: «Ἦθε ἐγὼ λέγω ὑμῖν»: Διότι θῆέλῃς νὰ ὑπενωτισθῇ εἰς αὐτοὺς τὸ ἀδιαφέρον, ποὺ εἶχαν ἐπιδείξει ἐκείνος εἰς τὸ θέμα τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἐάν λέγει, ἦσαν ἐθνικοὶ τὴν καταγωγὴν και ἀγνωστοὶ τὰ ἰουδαϊκὰ πράγματα, ἴσως κάποιος θὰ ἡμερολόγῃ νὰ μὴ εἶπῃ ὅτι λέγω τοῦ ὅτι δὲν ἔζησε τὴν ἰουδαϊκὴν θρησκευτικὴν ζωὴν, ἀγνωστὸν τὴν ἰσχὺν τῆς περιτομῆς. **B** ἀποβάλλω κἀτῆ ἀπὸ τὰ δόγματα τῆς ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν θέσας τὸ εὐαγγέλιον τοῦ, διὰ νὰ τοὺς ὅπου-

θημίτῃ τὰ ὅσα αὐτοὶ ἔπραξε διὰ τὸν νόμον, λέγοντας μόνον: δὲν πράττω τοῦτο ἀπὸ ἀπείθουσαν ἐναντι τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπίγνωσιν τῆς ἀλήθειας. Ἐγὼ ὁ Παῦλος λέγω αὐτοῖς. Ὁ Παῦλος ἰκεῖνος, ὁ ὅποιος τὴν ἡθροὴν ἡμέραν περιμετρήσας, ὁ ἱσχυρῆτῃς τὴν καταγωγὴν, ὁ ἑβραῖος ἀπὸ τὴν γενεάν τῶν ἑβραίων, ὁ ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Βενιαμίν, ὁ Φαρισαῖος κατὰ τὸν νόμον, ὁ ζῆλωτικὸς διόκτης τῆς ἐκκλησίας, ἐκείνος ὁ ὅποιος εἰσαρχόμενος εἰς τὰ σπείτα διὰ νὰ σώρω και παραδῶσαι εἰς τὴν φυλακὴν ἀνδρας και γυναίκας. **C** Ὅλα αὐτὰ θὰ ἡμερολόγῃ νὰ πείσων ἀνάμῃ και τοὺς πῶθ ἀναστήθῃς εἰς: ἔχι ἀπὸ κάποιον ἔχθραν, ὅτε ἀπὸ ἄγνωσιν τῶν ἰουδαϊκῶν πραγμάτων, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπίγνωσιν τῆς ὑπερῶσου ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ, ἔγω θέσει τὸν νόμον αὐτὸν (Φίλιπ. 3, 6-8) Πράξ. 4, 3). Διὰ τοῦτο λέγει: «Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιμενωμένῳ εἰς: ἀφείλῃς ὁσπὶν ὅλων τὸν νόμον πληρῶσαι» (Παλ. 5, 3). Διότι δὲν εἶπε «παραγγέλλω δὲ» ἢ ἐναντιλομαι δὲ: ἢ «λέγω δὲ», ἀλλ' ἐχρησιμοποίησα τὸ «μαρτύρομαι δὲ». Διὰ νὰ θυμίσι εἰς ἡμᾶς μὲ τὸ ρῆμα αὐτὸ τὸ μελλοντικὸν δικαστήριον, διότι ἔπον μαρτύρες, ἐκεῖ και δικαστήριον. ἐκεῖ και δικαστικὴ ἀπόφασις. Φοβίσει λοιπὸν τὸν ἀκροατῆν μὲ τὸ νὰ ὑπενωτισθῇ τὸν βασιλικὸν θρόνον και νὰ δεκτικὴν εἰσι οἱ λόγοι αὐτοῦ θὰ γίνουσι οἱ μαρτυρες κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, **D** ὅταν ὁ κἀθένας μας θὰ θύσῃ λόγον εἰς: ὅσα ἔπραξεν, εἶπε και ἤκουσεν. Τότε μὲν ἦσαν οἱ Παλᾶται αὐτὰ τὰ λόγια, εἰς τὰ ἐκούστων πόρα και ἔσοι ἔχων τὴν ἰδίαν ἰσθῆνάσαν, ποὺ εἶχαν και οἱ Παλᾶται, ἔστω και ἂν δὲν παρίσταται: εἶθ. Ἄς ἀκούσων ἡμεῖς διὰ μέσου σας τὸν Παῦλον νὰ κηρυγᾷ και νὰ λέγῃ «μαρτύρομαι δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ περιμενωμένῳ, εἰς: ἀφείλῃς ἔστιν ὅλων τὸν νόμον πληρῶσαι». Μὴ μοῦ εἴπῃς εἰς: μὴ ἐνωλὴ εἶναι ἡ περιτομή! Καί, μὴ ἐνωλὴ εἶναι, ἀλλὰ οἱ φοριῶντες ἔσων τὸν ζῶντὸν τοῦ νόμου. Διότι ὅταν μὲ τὴν τήρησιν ἐνὸς μέρους ἀπὸ τὸν νόμον εἰσαρχῇ τὸν ἑαυτόν σου κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ νόμου, εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ὑπακούσῃς και εἰς τὰ ὁποῖα εἶπῃ, ὅταν δεσπόσῃ. Ἐ εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ κατὰ τὴν ὁπίαν δὲν τὸν τερπεί, εἶναι ἀνάγκη νὰ τιμωρῆσαι και νὰ ἐπιπέδῃς τὴν κατάρτην σου. Καὶ ἔπος τὸ πούλι, ὅταν ἐμπέσῃ εἰς τὴν παγίδα και κρατῆται μόνον ἀπὸ τὸ πούλι, ἔχει πηλῆρηθῆ και κατὰ τὸ ὁπλοισιν σημά, ἔστω και ἐκείνος, ὁ ὅποιος τερπεί μόνον ἐνωλὴ ἀπὸ τὸν νόμον, εἶτε αὐτὸ εἶναι περιτομή, εἶτε νηστεία, ἔχει παραδῶσαι ἀλλόκληρον τὴν ἐξουσίαν σου, μὲ τὴν τήρησιν τῆς μὴ ἐνωλῆς, εἰς τὸν νόμον, και δὲν ἡμερολόγῃ νὰ ζεῖναι ἀπὸ τῆς κυριαρχίας σου, εἰς ἔσον ἄλλο, και μὲ τὴν μαρτυρὴν τήρησιν σου νὰ πείθεται, εἰς αὐτόν. Δὲν λέγοντες αὐτὰ μὲ διδάσκων νὰ κηρυγῆσων τὸν νόμον, ἀπᾶσι! ἀλλὰ ὅταν ἄλλοιεν νὰ δεῖξων-

μεν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πλοῦτου τῆς χάριτος. Διότι ὁ νόμος δὲν ἐ-
κινεῖται εἰς τὸν Χριστόν. Πῶς λοιπὸν θὰ φῶν δυνατὸν κατὰ
τίτλου, 604 Α. ὁ νόμος ἔστω ὅστις ἔχει δοθῆ ἀπὸ τῶν Ἰσραὴλ καὶ μὴ
δοθῆται κατὰ τὸν πλοῦτον παλαμωμένον πρὸς αὐτὸν καὶ αἰνῶν ἐναντίον
τοῦ Χριστοῦ; Ἀναγκαζόμεθα ἡμῶς καὶ λέγειν ἕνα ἀπὸ τῶν αἰτίων
τῆς ἀνωφελούς φιλονεικίας αὐτῶν, ποὺ κἀμῶν χρῆσαν τοῦ νόμου,
ἔχῃ ἡμῶς καθὼς πρέπει. Διότι οἱ ὄφραται τοῦ νόμου εἶναι ἐκείνοι,
οἱ ἅποιοι ἐνθ' διατάσσουσιν τὴν ἀποκαταστατικὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ
αὐτῶν καὶ τὴν προσέλευσιν εἰς τὸν Χριστόν, κυριαρχοῦνται καὶ πάλιν
ἀπὸ τῶν νόμων. Ὅτι ἡμῶς ὁ νόμος ἀφέλιτος πολὺ τὸ ἀνθρώ-
πινον γένος, τὸ ἀναγνωρίζω καὶ ἐγώ, καὶ τοῦτο εἶναι κατὰ, ποὺ
δὲν θὰ ἠμποροῦσα ποτὲ νὰ ἀρνήθω. Ἄλλ' ἐστὶ ποὺ θέλει παρα-
καίρα νὰ τῆρῃ τὸν νόμον ἐν ἑπιτάξει νὰ ἀναρῆ τὸ μέγεθος
τῆς ἀφελείας του. Καὶ ἔπος θὰ ἦταν πολὺ μεγάλος ἔπαινος διὰ
τὸν παιδαγωγόν, εἰ νὰ μὴ ἔχῃ πλεον ἀνάγκην τῶν φροντίδων σου
κατὰ τὴν ἀσκησιν τῆς σωφροσύνης ὁ νέος, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐπι-
δαγγήνηται καὶ ὁ ὁποῖος ἐπέτυχεν μεγαλειότεραν ἐπιδοῦν εἰς τὴν ἀ-
ρετήν. Β ἔτσι καὶ διὰ τὸν νόμον θὰ ἦταν πολὺ μεγάλος ἔπαινος
εἰ νὰ μὴ ἔχῃμεν πλεον ἡμῶς ἀνάγκην τῆς βοήθειας του. Καὶ πρά-
γματι αὐτὸ, ἐπιδοθὲν τὸ νὰ γίνῃ ἡ ψυχὴ καταλιγώτερα νὰ ὑπο-
δεχθῆ ὑψηλοτέραν φιλοσοφίαν, τὸ χραιστωμένον εἰς τὸν νόμον.
Ἔτσι αὐτὸς μὲν ποὺ παραμένει ἀκόμη προσηκωμένους εἰς τὸν
νόμον καὶ δὲν δύνανται νὰ ἴδῃ κατὰ ὑψηλότερον ἀπὸ ὅσα ἐκεῖ ἔχουν
γραφή, τίποτε τὸ μέγαλον ἐν ἐκέρδιον ἀπὸ αὐτῶν. Ἐνθ' ἡμῶς
ποὺ τὸν ἐγκατέλειψα καὶ ἔστρεψα πρὸς τὰ ὑψηλότερα εἰρήματα τοῦ
Χριστοῦ, κάλλιστα θὰ ἠμποροῦσα νὰ τὸν μεγαλύνω. Διότι μὲ κα-
τέστησαν ἰσχυροὶ, ὥστε νὰ δύναιμι νὰ ὑπερέθω τὴν μικρότητα τῶν
γραμμένων εἰς αὐτὸν καὶ νὰ προχωρήσω εἰς τὸ ὄψος τῆς διδασκα-
λίας, ποὺ ὁ Χριστὸς μὲς ἔφερε. Ὁ εἶναι μεγάλη πρόματι ἡ ἀφελεία
τοῦ νόμου διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλ' ἐγὼ ἔσων ἔδωκα πα-
σι πρὸς τὸν Χριστόν. Ἐνθ' ἡμῶς τοῦτο δὲν γίνεταί, μὲς ἐλάττει,
διότι μὲς ἀποστρέφεται ἀπὸ τὰ μεγαλιότερα ἀγαθὰ μὲ τὴν προσκόλλη-
σιν εἰς τὰ μικρότερα καὶ μὲ τὸ νὰ μὲς κατακρατῆ εἰς τὰ ὑψηλά
πραγματα τῶν παραδόσεων του. Καὶ ἔπος ἐνθ' ἔσταν ὁμοῦ δὸς ἰσ-
τροί, καὶ ὁ μὲν ἔσταν ἡμῶς κατώτερος, ὁ δὲ ἄλλος ἀνώτερος, καὶ ὁ
μὲν πρῶτος ἀπὸ ἡμῶς φάρμακα εἰς τὰς πληγὰς δὲν καταθῆ-
ναι νὰ ἀκαλλῆθῃ διὰ μὲς τὸν ἄρρωστον ἀπὸ τῶν πόνοι τῶν ἄλ-
κῶν...

8. «...ὁ ἀδελφός σου, ἔπες τὸ ὄφρον σου ἐμπροσθεν τοῦ θυ-

11. Τὸ κείμενον διπλασιάζεται 180. Ἔχει ἐκπίσει, φωνηταί, μικρὸν
μὲνον μέρος αὐτοῦ.

πιστηρίου, καὶ ὅπλα» πρῶτον διαλλάξθῃ τὸ ἀδελφὸ σου καὶ τό-
τε ἰδοὺν πρόσφερε τὸ ὄφρον σου» (Ματθ. 5, 23-24). Δ Ὁ Κύ-
ριος δὲν εἶπε περιόριστα τὴν θυσίαν καὶ τότε φῶγε, ἀλλὰ μὴ ἀπι-
ταίξῃ τὴν θυσίαν καὶ ἀπὸ ἀπέλιθῃ, συμφυλισίῳ μὲ τὸν ἀδελφόν
σου. Καὶ αὐτὸ ἐν τὸ ἔπραξῃ μόνον εἰς τὴν περιπέσειν αὐτῶν, ἀλ-
λὰ τὸ ἀπενόησε καὶ ἄλλο. Ἐάν μὲν γὰρ ἄπιστον ἔχῃ γυναίκα
τις, εἶναι ἐπιδοθὲν εἰδωλολόγος, ἀναποχρεῖνεται νὰ τὴν ἀπομα-
κρύνῃ. Διότι λέγει: «Εἰς τις ἔχει γυναίκα ἄπιστον καὶ αὐτὴ συνυ-
δοκαί οὐκ εἶναι μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίξῃ αὐτῶν» (Α' Κορ. 7, 12). Ἐάν
δὲ ἡ γυναίκα τοῦ εἶναι πῆρην καὶ μογαλιὰ ἐπιτρέπεται νὰ τὴν
ἀποπέμψῃ. Ἡ Γραφὴ λέγει: «ὅς γὰρ ἐν ἀπολύσει τὴν γυναίκα αὐ-
τοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μογαλιώθη» (Ματθ.
5, 32). Ὅτε ἐπιτρέπεται νὰ διώξῃ κανεὶς τὴν γυναίκα του, ἔσταν
αὐτὴ πῆρην μὲ ἄλλον ἄνδρα. Εἶδος τὸ μέγεθος τῆς φιλοφρο-
νίας καὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Θεοῦ: Ἄν ἡ σκηνὸς σου πιστὴ εἰς
τὰ εἰδωλά, λέγει, μὴ τὴν διώξῃ. Ἐν ἡμῶς ἀπιστή εἰς ἐπὶ, κα-
νεὶς δὲν σὲ ἐμποδίζει νὰ τὴν ἀπομακρύνῃς. Ἐπειτα, ἐνθ' ὁ Θεὸς
μὲς μεταχειρίζεται μὲ τὸσον τῆρην, ἡμῶς δὲν θὰ καταδεχθῶμεν
νὰ τοῦ ἀναποδοθῶμεν ὅτε κἂν τὰ ἴσα, θὰ ἀπομακρύνωμεν, ἔσταν
αὐτὸς ὀφείζων ἀπὸ τὰς σκηνῶν μας καὶ μάλιστα ἔσταν γνοσφ-
ζόμεν ὅτι μὲς ἀναμένει ἡ ποὺ μεγάλη κόλασις καὶ τιμωρία, ἔσταν
ἀμελοῦμεν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν γυναικῶν μας; Διὰ τοῦτο ἄλλο-
στε σὲ κατέστησε κεφαλὴν τῆς γυναικός, 605 Α. διὰ τοῦτο καὶ ὁ
Παῦλος ἐκέταξεν «εἰ τι μωρὸν θέλωσιν αἱ γυναῖκες, ἐν ὅσῳ τοῦς
ἰδεῖται ἄνδρας ἑαυτῶν» (Α' Κορ. 14, 36); θὰ νὰ ὀφείξῃ εἰς
τὴν ἐκείσταν ὡς διδάσκαλος, κηδεμῶν καὶ προστάτης. Ἐκεῖς ἡ-
μῶς, ἔσταν μὲν ἔρχεται ἡ κανονικὴ ὄρα νὰ συγκρατηθῶμεν εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν τὰς ἀρπνίζετε ἀπὸ τὴν δυναμίαν των, καὶ
ἔσταν ὁ διάβολος τὰς προσκαλεῖ εἰς τὴν ἔσθρην τῶν σαλπύγγων, καὶ
εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀναποκρεθῶσι, δὲν τὰς συγκρατεῖτε, ἀλλ' ἀδια-
φορεῖτε ἂν θὰ γίνωσι αἰχμάλωτοι εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀσεβείας
καὶ παρασυρθῶσι εἰς τὴν ἀπολλοσίαν. Πράγματι καὶ αἱ πόρνοι καὶ
οἱ θηλυπρεπεῖς καὶ διλόχοιρος ἢ πορὰ τῆς ὀρθήστερας συνήθειου
νὰ προστρέχουν ἐκεῖ.

Καὶ διὰ τὸ μιλῶ διὰ τὰς πορνείας ποὺ γίνονται; Δὲν φοβεῖται
μῆπως ἡ σκηνὸς σου ἐπιστρέφῃ ἐπὶ ἐκεῖ εἰς τὸ σπῆν καὶ φέρῃ
μαζὶ τὴν κανὴν δαίμονα; Β Δὲν ἤκουσες εἰς τὴν προσημαί-
νην διέλαξιν, ἔσταν ποὺ καθαρὰ ὁ λόγος μὲς ἀπέδειξεν ὅτι δαί-
μονες κατοικοῦν καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἰουδαίων καὶ εἰς τοῦς
τόπους, ἔσταν αὐτοὶ συγκρατημένοι: Πῶς μου λοιπὸν, πῶς τὸλ-
μῶς, ἀπὸ ἐχθρῶν μὲ τοῦς δαίμονας, νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν

συνέλευσι των αποστόλων: Πώς δὲ, ἔνν φρικτῆς καὶ ἔλθῃς καὶ νὰ λάβῃς μέρος εἰς τὴν ἱερὰν τράπεζαν καὶ νὰ μεταλάβῃς τὸ τίμιον αἷμα, ἀφοῦ ἐπὶ τῆς ἐκεί καὶ συνακροάσεως μὲ ἐκείνου, ποὺ ἔχουσιν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ; Δὲν φρικτῆς, δὲν φοβεῖσαι νὰ κἀμῃς τέτοιαι παρανομίαι; Δὲν δοκίμαίς φόβον οὕτω εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν τράπεζαν; Ἀυτὰ τὰ πράγματα οὗς εἶπα ἐγὼ, αὐτὰ καὶ ἴσαι εἰς ἐκείνους καὶ τὰ ἴδια ἐκείνοι εἰς τὰς συλλογὰς των. «Εἰς τὸν ἕνα οικοδομεῖται» (Α' Θεσ. 5, 11). Καὶ ἔν μὲν αὐτῶς, ποὺ πάσαι ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν αὐτῆν, εἶναι κατηχοίμενος, νὰ τοῦ ἐμποδίσαι τὴν εἰσόδον εἰς τὸν κλῆρον. Ὁ ἔν δὲ ἄλλο πιστὸς καὶ μεμνημένος νὰ τὸν ἀπομακρύναι ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῆς ἁγίας Τραπέζης, διότι ἡ προτροπὴ καὶ ἡ συμβουλιὴ δὲν εἶναι ἐξ ἴσου ἀφέλιμα: δι' ἅλα τὰ ἁμαρτήματα, ἀλλ' ὑπάρχουν μερικὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν νὰ διεκδύονται μὲ σύντημον καὶ ταχιύτατον ἐπιπέδω. Καὶ ὅπως ἀπὸ τὰ τραύματα, ἄλλα μὲν, τὰ πρὸ ὁποῦρα ὁποχωροῦν μὲ ἡπιώτερα φάρμακα, ἄλλα δὲ, τὰ σάπια καὶ δυσκόλο θεραπεύεται, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν καὶ τὸ ὑπὲρβολικόν πόσμα, θεραπεύονται μὲ χειρουργικὴν ἐπέμβασην καὶ καιτηρίαν, ἔτσι γίνεται καὶ μὲ τὰ ἁμαρτήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα, ἄλλα μὲν ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ αὐτοῦ νοουθεσίαν καὶ ἄλλα δὲ ἀπὸ ἐλέγχου ἀποστόρου. **Δ** Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος διέταξε νὰ μὴ συμβουλεύωμαι μόνον ἀλλὰ καὶ νὰ ἐλέγχωμαι ἀπόστορα: «ὅς ἢ αἰτίαν ἐλαγχῆ αὐτοῦ ἀποστόρου» (Τιτ. 1, 13) λέγει. Ἐς ἐλέγχωμαι λοιπὸν αὐτοῦς τώρα ἀποστορα, ὥστε, ἀφοῦ ἔντραποῦν καὶ καταδικάσων τοὺς ἐαυτοῦς των διὰ τὸ κατάντημά των, νὰ μὴ δεχθοῦν ποτὲ πλέον τὴν ἱερίαν ἀπὸ τὴν μαθητῆν νηστειαν τὸν Ἰουδαίων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ λοιπὸν, ἀφοῦ ἔσχηκα τὴν προτροπὴν διαμαρτυροῦμαι καὶ κραυγάζω: «Εἰ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔστω ἀναθεματῶν» (Α' Κορ. 16, 22). Θα ἤμπορούσε νὰ ὑπάρξῃ μεγαλύτερα ἀπέδειξις ἀπὸ αὐτῆν τοῦ ὅτι δὲν ἀγαπᾷ κανεὶς τὸν Χριστόν, ἀφοῦ συμμαχεῖται εἰς τὴν ἐσπέρην αὐτῶν, ποὺ τὸν ἐκρούουσαν; Δὲν εἶμαι; ἐγὼ ἐκείνους, ποὺ τοὺς ἀνεθεμάτισον ἀλλ' ὁ Πέτρος ὁ Παῦλος ἢ καλῶτερα οὕτε ὁ Παῦλος, ἀλλ' ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος θημιεῖ μὲ τὸ στόμα τοῦ Παύλου, καὶ ὁ ὁποῖος προγγυμένους: **Ε** εἶπεν ὅτι οἱ «ἐν νόμῳ δικαιοσύνης τῆς χάριτος ἐξέλεξεν» (Γαλ. 5, 4). Τὰ λόγια αὐτὰ εἰπατέ τα καὶ εἰς αὐτοῦς καὶ ἀνακοινώσατέ τοῖς τὰς ἀποφάσεις καὶ ἀφοῦ μὲ κάθε ἐπιμέλειαν τοὺς διαπισώσατε καὶ τοὺς ἀρπάξατε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ διαβόλου, ἀγγηγάσατέ τους κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς νηστειᾶς εἰς ἡμᾶς. Καὶ ἔτσι ἀφοῦ ἐλοκληρήσω τὴν ἀπόδειξίν μου πρὸς χάριν σας, ἔλοι μὰτῖ οἱ ἀδελφοί μας μὲ ἕνα στόμα, ἔς βοθρολογώμεν τὸν Θεὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι εἰς αὐτὸν ἀντὶ καὶ ἡ αἰώνιος βόχα γίνεται!

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Πρὸς αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι μὲ νηστειαν ἐκράζουσι τὸ πρωτοχριστιανικὸν Πάσχα.*

1. 606 **Α** Κάποιαι περιστάσεις ἀνάγκης καὶ πολὺ ἀπειγουρα, ἀφοῦ διέκοψε τὴν συνέλευσιν εἰς τὰ ὅσα προηθῆς ἐλέγχαμεν, ἐπέλυσε τὸν λόγον μας πρὸς αὐτὴν καὶ μὲς ἀπομακρύνει σήμερον ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν αἰρετικῶν. Καὶ ἐνθ' ἡμεῖς προετοιμαζόμεθα νὰ ἐπιλήσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀγάπην σας διὰ τὴν βόσαν τοῦ Μονογενοῦς ἡ σκοποῦς καὶ ἀνάγης φιλονεικία αὐτῶν, ποὺ θέλουσι μὲ νηστειαν νὰ ἐκράζουσι τὸ πρωτοχριστιανικὸν Πάσχα ἐξαναγογγάζει τὸν λόγον μας νὰ ἀγυαλοῦσθ' σήμερον μὲ τὴν ἑσπερίαν τῶν. Καὶ πράγματι ὁ καλὸς ποιμὴν δὲν διώχνει μόνον τοὺς λύκους ἀπὸ τὸ κοπάδι, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόβατα ποὺ εἶναι ἄρρωστα μὲ κάθε φροντίδα θεραπεύει. **Β** Διότι ποῖον θὰ ἦταν τὸ κέρδος εἶταν τὰ κοπάδια γλυτώνων μὲν ἀπὸ τὰ στέματα τῶν θηρίων, καταστράφοντα δὲ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν; Ἐστὶ κἀμῃς καὶ ὁ ἀριστος τῶν στρατιωτῶν δὲν ἀπομακρύνει μόνον τὰς ἐξωτερικὰς πολεμικὰς ἐπιθέσεις, ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ ἅλα αὐτὰ φροντίζει νὰ συμπληρώσῃ τοὺς πόλους τῆς πόσεως ποὺ σκεπάζει. Διότι γνωρίζει καλὰ ὅτι ἐπ' ὅσον διαρκεῖ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος μέσα εἰς τὴν πόλιν, θὰ εἶναι κεραιμίν τὸ κέρδος ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν νίκην. Καὶ εἰς νὰ μάθῃς πὸς τίποτε δὲν ἐξιώνεται, ὡς πρὸς τὴν καταστραφικὴν ὀδύνην, μὲ τὴν ἐκανάστασιν καὶ τὴν διαμάχην, σκοπεῖ τί λέγει ὁ Χριστός: «ὁμοίαια μερισθῆσαι ἐπ' ἐαυτῆν οὐ σταθίσει» (Ματθ. 12, 25). Καὶ ἔμῳς ποῖον πρᾶγμα εἶναι δυνατόν νὰ συγκροθῆ ὡς πρὸς τὴν βόσαν μὲ τὴν ἐσπερίαν, ὅπου καὶ ἐπιπέδητα γρηγῶμεν ὑπάρχουν καὶ ὅπλα καὶ τείχη καὶ

* Συμμετοχῆς: ἠρώμεται διὰ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς ἢ τετρακοσμητικὰς ἐπίτας οἱ ὁποῖοι καὶ μὲρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτῆν, ἐκονήσαν νὰ ἐκράζουσι τὸ Πάσχα κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν, μὲ ἀνολοκωθέντες τὴν ἀπόδειξιν τῆς Α' Ἰουλιανικῆς Συνόδου, διὰ τῆς ὁποίας εἶχε καθορισθῆ ἕναιος ἑσπερίως τὸ Πάσχα, συμφώνησεν πρὸς τὸν ἴδιον ἐκράζοντες μὲρι σήμερον τὴν ἐσπέρην αὐτῆν.

δυγνώματα και πλήθος στρατιωτῶν πολῶ, και ἄλογα και πληθύνει ἄλλων πραγμάτων, ποῦ τῆς προσόδου μεγάλην δύναμιν; C Ἡ γὰρ γάλη αὐτῆ δύναμιν παρά ταῦτα καταλύεται, όταν ἐπινακτατῆ κατά τοῦ ἐκεῖνο τῆς. Διότι ἐκ φύσεως τίποτε δέν προκαλεῖ τάσιν ἐξουσίησιν, ὁσην ἢ φιλονεικία και τὰ μαλωμάτα, ὅπως και ἀντιθετα, τίποτε δέν διατίθεται τάσιν ἐσχῆν και δύναμιν, ὁσην ἢ ἀγάπη και ἡ ἁρόνοια. Ἀπόδ λοιπόν τὸ κανόνιστον ὁ Σολομῶν και διὰ τοῦτο ἔλεγεν «ἀδελφοί ὑπὶ ἀδελφοῦ δοθησόμενος, ὅς ποῖς θυχερά και μεμολομημένη βασιλεία» (Παροιμ., 18, 19). Βλέπεις πόση εἶναι ἡ δύναμις τῆς ὁμοεικίας και πόση ἡ εὐλάβη τῆς φιλονεικίας; Ὁλόκληρον βασίλειον όταν διαταράσσεται ἀπὸ ἐπιτοερικῆς διαμάχης καταλύεται, δύο ὅμως ἄνθρωποι, ποῦ ἡμινοῦν και εἶναι συνδεόμενοι μεταξύ τους, εἶναι στερεώτεροι και ἀπὸ τὸ πέγος.

D Και γνωρίζω βέβαια ὅτι με τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς ἐδῶ τῆς ποιήσεως ἔχει ἀπαλλογή ἀπὸ τὴν ἀρρώστιαν και ὅτι ἡ ἀσθένεια ἔχει περιορισθῆ εἰς ἄλλους. Τούτο ὅμως δέν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀμεληθῶμεν διὰ τὴν θεραπείαν των. Πράγματι, και ἐν ἀκμῇ ἦσαν δένια, ἡ πόνοις ἢ δύο ἢ ἕνας, οἱ ἀσθενεῖς, οὗτοι και εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀλιπαροῦμεν διὰ τὴν θεραπείαν των. Διότι και ἐν ἕνας εἶναι αὐτοῦ ποῦ νοσεῖ, και αὐτοῦ εἶναι τιποτένος και παρασκευαζόμενος και δι' αὐτὸν δέν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀλιπαροῦμεν, ἐν ἕσον εἶναι ἀδελφός μας, διὰ τὸν ὅποιον μάλιστα ὁ Χριστὸς ἀπέθανε. Και ὁ Χριστὸς κήρυκε πολὺν λόγον διὰ τοῦς ἀσθενεῖς; «ὅς ἐάν σκανδαλισθῶ, λέγει, ἕνα τὸν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, σμερῆρει αὐτῶν ἕνα κρημασθῆ μύλος ἄνικος περὶ τὸν τρίχλον ἀσθενῶ και καταποντισθῆ εἰς τὴν θάλασσαν» (Ματθ. 18, 6). E Και πάλιν «Ἐν ἕσον οὐκ ἔποιεσθε ἐγὶ τὸν μικρῶν τούτων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐπιθήματα» (Ματθ. 23, 46). Και τέλος «ὅσα ἔσται ἔθλημα ἡμιροσθέν τοῦ πατρὸς ὁμοῦν τοῦ ἐν οὐρανῶς, ἕνα ἀπολύεται εἰς τὸν μικρῶν τούτων» (Ματθ. 18, 14). Πῶς λοιπόν δέν θὰ ἦταν πράγμα ἔσπον, ἐν, ἐνφ ὁ Χριστὸς φροντίζει τόσον πολὺ διὰ τοῦς ταπεινοῦς, ἄμας ἀλιπαροῦσασμεν δι' αὐτούς; 607 A Μὴ ἰσχυροσθῆς τούτο, ὅτι δηλαδὴ ἕνας εἶναι ὁ ἀρρωστος, ἀλλ' ὅτι ἕνας παραμολομένος και εἰς τοῦς ὑπολοίτους θὰ μεταβῶσιν τὴν νόσον. Διότι λέγει: «μικρὰ ζῆον, ὅλον τὸ φάρμακον ὅμοι» (Γαλ. 59). Και αὐτὸ εἶναι ποῦ καταστρέφει και ἀνατρέφει δια, τὸ ὅτι δηλαδὴ παραμολοσμεν τοῦς ταπεινοῦς. Διὰ τούτο μεγαλύνουν τὰ ἔθλη, ὅπως με τὴν καλλιπῆλον θεραπείαν, θὰ ἡμιποροῦσαν νὰ μεγαλύνουν τὰ μέγαρα. Λέγομεν λοιπόν πρὸς αὐτούς τούτοις πρώτα, ὅτι δέν ἵσχυρα χειροτερον πράγμα ἀπὸ τὴν φιλονει-

κίαν και τὴν διαμάχην, ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας και τὸ κομμάτιασμα τοῦ χιτῶνα, τὸν ὅποιον εἶναι οἱ ἄγιοι ἐτάμωσαν νὰ διαρρήθουν. Δέν ἔρκοιν οἱ λαοὶ αἰρέσεις, ἀλλ' εἶναι ἀσέβη και ἡμεῖς νὰ κατακερματίζόμεθα; B Δέν ἀποκτεῖ τὸν Παῦλον νὰ λέγη «αἱ ἐὰ ἀλλήλους δάκοντε και κατασθίετε, ἐδάτε μὴ ὅσο δι' ἄλλων ἀνωσθήτε» (Γαλ. 5, 15). Πᾶς μου, βαδίζεις ἐξω ἀπὸ τὴν ποιήσιν και δέν φοβεῖσαι τὸν λόγον, ὁ ὅποιος τὴν περιτριγυρίζει; Διότι «ὁ ἄχθῶς ὁμοῦ», λέγει, «ὅς λέων περιεχεται, ἀφουσμένος και ζῆτων τὴν ἀρπάσση» (Α' Πέτρ. 5, 8). Βλέπει και θάμωρε τὴν σοφίαν τοῦ ποιμένος! Ὅσοι μέσα εἰς τὰ πρόβατα τοῦ ἐπιτρέφει νὰ μένη, διὰ νὰ μὴ καταπαράσση τὴν ποιήσιν, ὅσα ἀπ' ἐξω τὸν ἀπεμάκρυνε, διὰ νὰ σαρκαπτόσση ἕνα με τὸν πρόβον τοῦ θηρίου ἕλους μέσα εἰς τὴν μάνδραν. Δέν σέβεται τὸν Θεὸν Πατέρα, φοβῆσαι τότε τὸν ἄχθῶν, εἶπει, ἐν ἀποσχίσει τὸν σπυτιν σου ἀπὸ τὴν ποιήσιν, νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι ἐκεῖνος θὰ σὲ ὑποδέσση. Ἦταν ἕνα τὸν ὁ Χριστὸς νὰ ἐκδιώσση μακρῶν ἀπὸ τὴν μάνδραν τὸν ἄχθῶν, C ἀλλὰ διὰ νὰ σὲ προπαρασκευάσση νὰ εἶσαι ἕσπος και ἡνωμένος και διὰ νὰ καταπαρῆσθαι σινεχῶς κοντὴ εἰς τὴν μητέρα σου, τοῦ ἐπιτρέφει νὰ βροχθεῖ ἀπ' ἐξω, ὅσα και ἐκεῖνος ποῦ εἶναι μέσα εἰς τὴν μάνδραν, ἀκούσσης τὸν βροχθῆν σου, νὰ σαρκαπτόσση τὸν βροχθῆν σου και ὁ ἕνας νὰ ἀδύσση καταπονήσῃ εἰς τὸν ἄλλον. Ἔτσι ἕσπον και οἱ μητέρες, ποῦ ἄγαποιν ἀληθινὰ τὰ παιδιὰ τους. Ὅταν αὐτὰ κλαῖουν τὰ ἀκούουν πολλὰς φορὰς ὅτι θὰ τὰ ρίθουν εἰς τὸ στόμα τὸν λύκου, ὅχι βέβαια ὅτι θέλουν πραγματικὰ νὰ τὰ ρίθουν, ἀλλὰ διὰ νὰ σαρκαπτόσσην τὸ κῆμα των. Διὰ τούτο ὁ Χριστὸς ἔκαμεν δια αὐτὰ, ὅσα νὰ ἔχωμεν εἰρήσιν μεταξύ μας και νὰ εἶμεθα συνδεόμενοι ὁ ἕνας με τὸν ἄλλον.

3. D Διὰ τούτο και ὁ Παῦλος, ἐν και ἡμιποροῦσε νὰ κατηγορήσῃ τοῦς Κορινθίους διὰ πολλὰ και μέγαρα πράγματα, δέν τους κατηγοροῦσση διὰ τίποτε πρὶν ἀπὸ αὐτό. Και ἐνφ ἡμιποροῦσε νὰ τους κατηγορήσῃ διὰ τὴν πορνείαν, τὴν ἀκαθαρσίαν, τὴν προσηγορή των εἰς τὰ κοσμικὰ δικαιοσῆματα, διὰ τὰ σημεῖα εἰς τὰ ἔρα των εἰδῶλων, διὰ τὸ ὅτι οἱ γυναῖκες δέν ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν των, πράγμα ἕμεις ποῦ ἔκαμεν οἱ ἄνδρες, και μαζί με δια αὐτὰ διὰ τὴν περιφρόνησιν, ποῦ δέδεικταν εἰς τοῦς πτωχοῦς, και διὰ τὴν ἀλαζονείαν, ποῦ ἐδημοσιεύετο εἰς αὐτούς ἀπὸ τὰ διάφορα χαρακτηριστικά και διὰ τὸ ζῆγμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν και ἐνφ θὰ εἶχε λόγους νὰ τους ἐπιτιμήσῃ μαζί με δια αὐτὰ και διὰ τὰ μεταξὺ τους μαλωμάτα και τὰς ἐριδὰς, ἐν τούτοις ἄφου ἄρχη δια αὐτὰ κατὰ μέρος τούτο διορθοῖνι πρώτα ἀπ' ἕλα. E Και διὰ νὰ μὴ

γίνονται ενοχλητικές, θα σάς παρουσιάσω με τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Παύλου τοῦτο, ὅτι μελονέουσι ἄθνηται καὶ τοὺς κατηγορήσει δι' ἕνα αὐτῶν, αὐτὸς ἄλλως πρὶν ἀπὸ αὐτῶν τίποτε ἄλλο δὲν ἠθέλησε γὰρ διαρθεῖν. Ἄκουσε τί λέγει σχετικά μετ' ἐμὴν κορυβαία τῶν ἄλλων ἀκούεται ἐν ὅλῃ κορυβαία (Α' Κορ. 6, 1), καὶ τί ἔσται ἄρα εἰς τὴν ὑπεροφίαν καὶ τὴν ἀλαζονείαν τῶν ὡς μὴ ἔρχομένου ἐξ ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς, ἐκρουσθησάντων; (Α' Κορ. 4, 18). Διὰ τὸ ὅτι δὲ προσέφερον εἰς τὰ κοσμικὰ δικαστήρια λέγει: «τοιαῦτα τις εἴη ἡμῶν, πρῶτον ἔχων πρὸς τὸν ἑταρον, κρίνεσθε ἐπὶ τῶν ἀπίστων» (Α' Κορ. 6, 1) καὶ διὰ τὸ ὅτι ἔστραγγαν κρέατα ἀπὸ τὰ ἱερὰ τῶν εἰδωλῶν «οὐ δύνασθε τραπέζειν Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζειν εἰδωλῶν» (Α' Κορ. 10, 21). 608 Α Καὶ διὰ τὸ ὅτι αἱ γυναῖκες ἔστραγγαν ἀκόλυπτον τὴν κεφαλὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκάλυπτον τὴν δικὴν των, ἔκουσε πῶς τοὺς ἐπιπλήττει: «ὡς ἄνθρωπος προσεχόμενος ἢ προφητῶν κατὰ κεφαλὴν ἔχων, κατακλύθει τὴν κεφαλὴν πᾶσι τοῖς ὡς γυνὴ προσεχόμενη ἢ προφητῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῆς» (Α' Κορ. 11, 4-5). Καὶ διὰ τὸ ὅτι περιτροπέοντες τοὺς πτωχοὺς, καὶ αὐτὸς τὸ ἐπιστήμιον μὴ τὸ νὰ ἀφύῃ «ὡς μὴ παιδὸς, ὅς ἐξ ἐμοῦ» καὶ «ὡς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ κατατροπέοντες, καὶ κατακλύθει τοὺς μὴ ἔχοντας» (Α' Κορ. 11, 21-22). Καὶ ἐπειδὴ ἔλαο, σχεδὸν ἐπεικρίνον τὰ μεγαλύτερα χαρίσματα καὶ κανὼς δὲν κατέχευτο τὰ μικρότερα, λέγει: «Μὴ πάντες ἀπόστολοι, μὴ πάντες προφῆται» (Α' Κορ. 12, 29). Ἐπειδὴ δὲ ἔχον ἀφοροβίας καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, λέγει: «ἀλλ' ἔρει τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ἢ Πῶς δὲ σώματα ἔρχονται;» (Α' Κορ. 15, 35).

Ἐνθ' λοιπὸν εἶχε δια αὐτὰ τὰ πράγματα, διὰ τὰ ὅποια θὰ ἤμποροῦσε γὰρ τοὺς κατηγορήσει, ἐν τοῖς αὐτοῖς πρὶν ἀπ' αὐτῶν ὡρίσθη διὰ τὴν ἐχθρότητα καὶ τὰς ἐριδὰς. Εἰς αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιστολῆς του, καὶ εἰ λέγει: «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἢ ἐν ὅλῃν σχέματα» (Α' Κορ. 1, 10). Ἐγνωρίζε βέβαια καὶ ἐγνωρίζε πολὺ καλά, ὅτι τετὸν ἦσαν τὸ πρῶτον καὶ ἐπειτὸν ζήτημα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, δηλαδὴ τὸ σχῆμα. Διότι, ἐάν ἐ πόρος συνέχευε καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ ὁ ὑπερήφανος ἢ ὁ ἐπισηθῆτος, ποὺ ἔχον ὑποσηθῆτος ἐλάττωμα, πολὺ γρηγορὰ καὶ κἄτω ἀπὸ συνεχῆ διδασκαλίαν, θὰ ἀποβάλλε τὸ ἐλάττωμά του καὶ θὰ ἐκπαυθεῖ τὴν ὕψην του. C Αὐτὸς ἔμεινε, ποὺ θὰ ἀποσταθῆ ἀπὸ τὴν σὺναξιν αὐτῆν καὶ ξεφύγη ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν πατέρων καὶ ἀποφύγη τὸ λατρεῖν, καὶ ὅταν ἀκόμη νομίζε εἶε εἰ-

γι ὕψις, πολὺ γρηγορὰ θὰ πύση εἰς τὴν ἀφρότητα. Καὶ οἷος ὁ ἰατρός θεραπεύει τὰς πληγὰς καὶ τὰ κατάρματα, ἀπὸ πρῶτου σταματῆσαι τὴν πυρετὸν. Ἔτσι καὶ ὁ Παῦλος ἐνθρησῆσαι, ἀπὸ πρῶτου διαρίζεται τὴν ἐχθρότητα, τότε ἰθεράκηται τὰ πράγματα, ποὺ ὄσπρχαν εἰς κάθε μέρος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ πρὸς γάρην τῶν οὐκ ἰαθῆντων, πρὶν ἀπὸ ἕλα τὰ ἄλλα, κἄνωι ἀδύγαν, καὶ μὴ διατροπέον μετὰ τοῦ, ὅσπερ νὰ ἀνακρίνομεν δικούς των ἀρχηγούς, μήτε γὰρ ἔχοντες εἰς πολλὰ μέρη τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ αὐτὰ δὲν τὰ ἔλασε μόνον εἰς ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς ποὺ ἔρχονται μετὰ ἀπὸ ἐκείνους καὶ ἔχοντες τὴν ἰδίαν με ἐκείνους ἐπέβησαν. D Ὑπὸ βέβαιον πολὺ ἐγχαριστῆσαι θὰ ἐρωτῶσθε αὐτοὺς νὰ μὴ εἰπουν, τί τέλος πάντων εἶναι Πάσχα, τί εἶναι Τεσσαρακοστή καὶ τί μὴ εἶναι τὸ ἰουδαϊκόν, τί δὲ τὸ ἐκὸ μας Πάσχα, καὶ διὰ τί ἐκείνο μὴν ἴδιον ὀνομαζομεν καὶ ἐκεῖνο τὸ ἐκὸ μας Πάσχα, τὸ ἐκὸ μας δὲ ἐκτελεῖται εἰς κάθε σὺναξιν. 12 Καὶ ἀκόμη ποῖα εἶναι ἢ σημεῖα τῶν ἀξίμων καὶ ἔλων ἐκείνων τῶν ἄλλων, ποὺ συμβαλλομεν εἰς τὴν ὁδοῦσιν αὐτῶν. Καὶ τότε θὰ κατανοοῦσθε πολὺ καλὰ τὴν ἐπισημῆσαν φιλανθρωπίαν αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐνθ' ἐμὴν εἶναι ἰκανοὶ ὅσπερ μίαν δικαιοσύνην νὰ προσκομίσουν δι' ἕνα κἄνωι, μετατρέπον τοὺς ἑαυτοὺς των ὀσφύτρους ἀπὸ ἄλλους, καὶ ἔτσι ὅσπερ μετατρέπον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πράγμα ποὺ ἄξιον τὴν ἔχον κατηγο-

12. Ἐπὶ εἰς ἄλλην ἐκδοσὴν καὶ ἡ γραφὴ «Ἐνθρησῆσαι», ἀλλὰ ἡ ὁρθὴ εἶναι: αὐτῆς. Ὁ ὄρος «Τεσσαρακοστή» μνημονεύεται διὰ πρώτην ὀραν εἰς τὴν βίβλιν κανόνος τῆς Α' Οἰκουμένητικῆς Συνόδου. Αἱ δὲ σὺνάδοι γινέσθωνται, μὴ μὴν πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς. ἵνα πάσης ἀποφροχίας ἐναρμονυμῆται, τὸ ἔσθον καθόλου προσεχόμενοι τῷ θεῷ (Βασιλ. Πιστῆς, ἐν τῆσιν Κανόνοις, Τμή. Β', σ. 125). Ἀπὸ τῶν λόγων τούτων τοῦ Χριστοστομοῦ φαίνεται ὅτι ἰσχυροὶ μόνον μία Τεσσαρακοστή εἰς ἁλόκληρον τὸν ὀρθῶν ἀκόλων, αὐτὴ ποὺ ἐσθόεται μετ' ἐμὴν ἐσθῶν ὀρθῶν τῶν Πάσχα. Καὶ αὐτοὺς δὲ ἡ ἰσχυρία κατὰ τὴν Τεσσαρακοστὴν αὐτῶν δὲν σθόεται: μετ' ἐμὴν ὀρθῶν τῶν Πάσχα καὶ τῶν ἔσθων τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ γίνεται διὰ τῆς ἀποφροχίας τῶν πιστῶν καὶ διὰ τὴν κατὴν προσεχόμενα των, καὶ προσίθη εἰς τὰ μυστήρια. Τὸ πάθος καὶ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι εἶναι γεγονότα ὀρθῶν, ἀλλὰ γὰρ εἰς ἐκείνησιν ὀρθῶν ἐσθῶν.

13. Πρόκειται ἐνδοξὴ περὶ τοῦ Πάσχα ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς βίβλιν ἠαυτοῦσιν, τῆς ἀναρτοῦσιν ὀρθῶν, τελευτήσιν εἰς κάθε θ. ἀποφροχίας, καὶ εἰ περὶ ὀρθῶν τοῦ Πάσχα, καὶ ἄλλας τῶν ὀρθῶν τελευτήσιν. Προσηθῆται ἄλλοσιν ὀρθῶν τοῦ Χριστοστομοῦ ὁ ὀρθῶν ὀρθῶν τῶν Πάσχα, ὡς καθόσθῶν ὀρθῶν τῆς Α' Οἰκουμένητικῆς Συνόδου, ἠλ. Λόγων Γ', 3. Ὁ Χριστιανὸς εἰς τὴν ἁλλοῦσιν ὀρθῶν τῶν Πάσχα καὶ ὀρθῶν ὀρθῶν, ἐπὶ αὐτῶν καὶ ἄλλοσιν ὀρθῶν, τὸ Πάσχα τῆς ἀναρτοῦσιν ὀρθῶν. Ὅσπερ πρὸς τοῦτο ἡ βίβλιν καθόσθῶν, προσηθῆται ὀρθῶν τοῦ Χριστοστομοῦ, Λόγων Γ', 4, καὶ διὰ τὴν ἁλλοῦσιν τῆς ἁναρτοῦσιν.

γορίαν, ὅτε αὐτογεννησάν ἔχουν, ὅτε ἀκολουθοῦν τὰ διατεταγμένα. Ἐ δὲ ἄλλ' ἀπλῶς ἀπὸ ἐγκραταλισμοῦ τῆς ὑπόθεσις εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἀνατίθεται εἰς τὰ ἑσπεράκια καὶ τοὺς κρημνοὺς τῆς κατασκευῆς.

3. Ἄλλ' ἔσαν ἡμεῖς τοὺς ἀντιπειθαρχοῦν αὐτὰ, ποῖα εἶναι ἡ σοφὴ ἀπάντησις τῶν; Ἐστέ, λέγουσιν, ἐν ἐπιτροπικῇ πρῶτα τὴν νηυσίαν αὐτήν; Αὐτὸ δὲν ἡμιόρσις ἐστὶν καὶ μὴ τὸ εἶπε, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἦσαν βίβλιον καὶ σοφὸν εἶπε καὶ ἡμεῖς ἴσαι ἐπιβάλλει ἡ παρατήρησις τῶν χρόνων. 48^ο Α Καὶ αὐτὸ ποῖ ὁ Παῦλος ἔλεγε εἰς τοὺς Ἰουδαίους, τοῦτο λέγω καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς: «Πνεῦμα ὡς ἐγὼ, οὐ κατὰ ὡς ἡμεῖς» (Παλ. 4, 12). Τί σημαίνει ἡμεῖς οὗτο; Τοῦτο σημαίνει τὴν ἀποφύγαν τὴν περικοπὴν καὶ τὴν περιφρονήσαν τὰ σάββατα, τὰς ἡμέρας καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα ποῦ ὀρίζει ὁ νόμος. Ἐπειτα, ἐπειδὴ τοὺς ἔλεγε τὴν βίβλιον καὶ τὴν φοβούσταν: μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ νόμου θὰ τοὺς ἀδύνατον εἰς τιμωρίαν καὶ κολασίαν, τοὺς ἐκβάλλοντι μετὰ τὸ νὰ προσέβη τὴν κατέστασιν τοῦ ὁσίου πρῶτον. Διὰ τοῦτο λέγει: «Ἐγὼ ὡς ἐγὼ, οὐ κατὰ ὡς ἡμεῖς». Μήπως, λέγει, κατέγραψα ἀπὸ τῆς ἔθνη; μήπως ἀγνοῶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καὶ τὴν τιμωρίαν, ποῦ ὀρίζει ὁ νόμος τὸν παραβιάζον; «Ἐβραῖοι εἰς Ἑβραίον, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ἔθλον Ἰουδαίων τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ καὶ ἄτινα ἦν μοι κέρδη, τὰτα ἤγχαται διὰ τὸν Χριστὸν ἑμίαν» (Φιλιπ. 3, 5-7). Β πράγματα ποῦ σημαίνει ὅτι ἀπομακρύνθητε ἀπὸ τῶν τάξεως τῶν ὀριστικῶν. Πνεῦμα λοιπὸν ὅπως καὶ ἐγὼ, διότι καὶ ἐγὼ ἤμουν κάποιος ὁσίου καὶ ἑστέ.

Ἄλλὰ διατὶ νὰ ἐπιβῶ διὰ τὸν ἑαυτὸν μου; Τριακόσιος καὶ πλέον πατέρες συγκατηρώθησαν εἰς τὴν πόλιν τῶν Βιβυνῶν καὶ ἐνομοθέτησαν αὐτὰ καὶ ἐπὶ ἀτιμωρίαις ἑαυτοῦ. Ἐκ τῆν περιπτώσεων αὐτῆν δύο πράγματα πρέπει νὰ συμβαίωσιν: ἡ κατηγορεῖς ἑαυτοῦ διὰ μωρίαν, ὅτι ἐν ἔχων ἀκριβὴ γνώσιν, ἢ διὰ βεβήλιαν, ὅτι ἐγνωρίσαν μὲν ἀλλ' ὑποκρίθησαν καὶ ἐπρόθεσαν τὴν ἀλήθειαν. Διότι ἔσαν δὲν ἐμπίστῳ εἰς ὅσα ἐκείνοι ἐνομοθέτησαν, εἴνα φωνάζον νὰ γίνωται τέτοιον εἶδος; σάββας. Ὅτι ὅπως οἱ Πατέρες ἐπέβησαν τότε καὶ πολλῶν σοφίαν καὶ γενναϊότητα μεγάλην, γίνωται φανερόν ἀπὸ ἑα ὅσα ἔχουν συμβῆ. Καὶ τὴν μὲν σοφίαν τῶν φανερόν ἢ πίστιν, τὴν ὅποιαν διετύπωσεν τότε, C καὶ ἡ ὅποιαν ἐπρόβη τὰ σέματα τῶν αἰρετικῶν καὶ ἀπέκρουσε ὁσίου καὶ ἑστέ.

14. Ἀναφορὰ εἰς τὴν Α' Οὐκριντικὴν Σύνοδον τῆς Νίκαιας, τοῦ 325.

διάρρηκτον τάχος εἰς τὰς βολαπλοῦσας αὐτῶν, τὴν δὲ ἀνδρείαν τῶν βεβηλῶν ὁ διαγμῶς, ποῦ μάλιστα πρόσφατα κατέκαυσε καὶ ὁ πόλεμος, τὴν ἐκκλησίαν. Διότι ὡς γενναῖα παλληγάκια ποῦ ἐπέβησαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἀποτρέψαν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ ἀναξίβητα τρέποντα νύκτα καὶ ἐδέχθησαν πολλὰ τραύματα, ἔτσι ἀπὸ παντοῦ ἦσαν τότε εἰς τὴν Νίκαιαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑκκλησιῶν, οἱ ὅποιοι ἔφεραν εἰς τὰ σέματα τῶν τῶν σέματα τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ὅποιοι ἔχων νὰ ἀποκρίθησαν πολλὰς τιμωρίας, ποῦ ἀπέμειναν χάριν τῆς ἐμολογίας τῶν. Διότι ἄλλοι μὲν θὰ ἡμιόρσιον νὰ ἐμολογῶν διὰ τὰ διάφορα μεταλλάξαι καὶ τὰ βασανιστήρια, ποῦ ὑπέστησαν εἰς αὐτὰ, ἄλλοι δὲ διὰ τὴν δόξιν τῶν παροικῶν. D ἄλλοι διὰ τὴν πείναν καὶ ἄλλοι διὰ συνεχεῖς θάνατος. Καὶ ἄλλοι μὲν ἔχων νὰ ἐπιβῶνται τὰ καταπληγνόμενα πλεῖστα τοῦσ, ἄλλοι δὲ τὴν ἀκαταμεινῆν χάριν, ἄλλοι τὰ θανάτιστα μέτα καὶ ἄλλοι ἄλλο μέρος τοῦ σώματος τῶν, ποῦ τοὺς ἔχων ἀπαρῆσαι, διὰ τὴν πίστιν τῶν εἰς τὸν Χριστὸν. Ἡ σύνθεσις ἐκείνην περιελάμβανε τότε ἀπὸ ἑαυτοῦ αὐτοῦ τοὺς ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι μὲν μετὰ τὴν διαπίστασιν τῆς πίστεως ἐνομοθέτησαν καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ τὸν καθορισμὸν ἐποικισμοῦ τοῦ Πάσχα, ὅσοι ἀπὸ κοινῶ καὶ συμφώνως ἔλοι νὰ ἐπιταλοῦν τὴν ἐορτὴν αὐτήν. Ἀπὸ λοιπὸν ποῦ ἐν ἐπρόθεσαν τὴν πίστιν εἰς τῶν δυσκόλων καιρῶν, αὐτοὶ ἴσα θανάτῳ εἰς ἕνα ἕτημα προσδοκῶν τῶν ἡμερῶν νὰ ἐναρρῆσαν μετὰ ὑποκρίσιν; E Ἡρόδωσι τί κάνας μετὰ τὸ νὰ κατακρίνης τῶσους πατέρας, ποῦ ἐπέβησαν τῶσων γενναῖος; καὶ τῶσων σοφοί. Διότι ἐν ὁ Φαρισαῖος, ἐπειδὴ κατέκρινεν ἕνα τελευτήν, ἔχασεν διὰ τὰ ἀγαθὰ ποῦ ἔχε, ποῖαν αὐτῶν ἔχων θὰ λέγει ἐπὶ καὶ ποῖαν ἀπολογία θὰ κάμῃ, ὅταν καταφύρωσι ἐναντίον τῶσων διδασκάλων, φίλων τοῦ Θεοῦ, καὶ μάλιστα ἑαυτοῦ καὶ μετὰ πολλῶν ἀπειρησιῶν; Δὲν ἤκουσας τὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν νὰ λέγει ὅτι: «ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι εἰς τὸ ἑμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μεσῷ αὐτῶν» (Ματθ. 18, 20). Ἐν δὲ ὁ Χριστὸς ἀπέριστα εἰς ἀνάμνησιν εἰς δύο ἢ καὶ τρεῖς, ποῦ περισσότερο παρίστατο ἐκεῖ ὅπου ἐμαρτυρήθησαν τριακόσιος καὶ 510 Α πλέον καὶ αὐτὸς ἦταν ἐκείνος ποῦ κατέβησαν διὰ καὶ ἐνομοθετοῦσε.

Καὶ ἐπὶ δὲν καταδικάζεις μόνον ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν οἰκουμένην, ποῦ ἐδέχθησαν καὶ ἐτήνησε τὰς ἀποστάσεις ἐκείνων. Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι σοφώτεροι ἀπὸ ἑαυτοῦ τοὺς πατέρας τῆς γῆς, καὶ μάλιστα τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὅποιαν αὐτοὶ ἔχων ἐξομῶν ἀπὸ τὸν τρόπον ζωῆς τῶν πατέρων τῶν καὶ δὲν τελοῦν καμμίαν ἐορτήν; Διότι αὐτοὶ δὲν ἔχων πλέον ὅσα ἔχων, ὅσα Πάσχα, ὅσα μάλιστα ἀκούω πολλοὺς νὰ λέγουσιν

καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ Πάσχα ἐορτάζεται μαζί με τὴν ἑορτὴν τῶν ἄζύμων), ἀλλ' ὅτι αὐτοὶ δὲν ἔχουν ἄζυμα, ἔκουσε τὸν νομοθέτην, ποὺ λέγει: «ὃς θυμωσθεὶς παίρνει τὸ Πάσχα ἐν ὁδοῦμαί τῶν πόλεων σου, ὃν Κύριος ὁ Θεός σου ἐδίδαξε σοί, ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐπικλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ» (Δευτ. 16, 5). Β ἐννοῶν μὲ αὐτὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. Βλέπεις πῶς, ἀφοῦ παραίσησεν τὴν ἐορτὴν νὰ τελεῖται εἰς μίαν πόλιν, ὅσους καὶ τὴν ἴδιαν τὴν πόλιν κατέστρεψε, διὰ τὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ἐκεῖ χωρὶς τὴν θέλησίν των μακρὰν ἀπὸ τὸν παλαιὸν τρόπον (ὡς ἐκεῖ): «Ὁ: δὲ ὁ Θεὸς προέβλεψεν αὐτὸ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀκολουθήσῃ εἶναι ὑπεράνωτον. Διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν συνεκέντησαν αὐτοὺς ἐκεῖ, ἀπὸ διάκληρον τὴν οἰκουμένην, ἐπειδὴ προέβλεψεν ὅτι ἡ πόλις θὰ καταστραφῇ; Δὲν εἶναι φανερόν ὅτι ἐπειδὴ ᾤθελε νὰ καταλυθῇ ἡ ἐορτή; Ὁ Θεὸς κατέλυσε αὐτὴν καὶ ἀπὸ ἀκολουθεῖ τοὺς Ἰουδαίους, διὰ τοὺς ὁποῖους ὁ προφήτης λέγει: «Καὶ τίς τυφλὸς, ἀλλ' ἢ οἱ πατέρες μου, καὶ κατ' ἐξῆς, ἀλλ' ἢ εἰ κυριεύοντες αὐτῶν» (Ἠσ. 42, 19). Διὸ πρὸς ποῖον αὐτοὶ δὲν ἐφάνησαν ἀγνώμονες; καὶ ἀνοήτοις; C Πρὸς τοὺς ἡλιασταίους τοῦ Θεοῦ, πρὸς τοὺς προφήτας, πρὸς τοὺς διδασκάλους των: Καὶ διὰ τί εἶναι ἀνάγκη νὰ κηρύξω λόγον διὰ διδασκάλους καὶ προφήτας, τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὅποιαν αὐτοὶ κατέστρεψαν τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ των; Πράγματι ἔθυσαν γὰρ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δειμονίοις» (Ψαλμ. 106, 37). Αὐτοὶ ἀδικήσαντες διὰ τὰ τέκνα των καὶ, πᾶς μοῦ, θὰ ἐρρόνιζαν νὰ τῆρσούν ὁρισμένας ἡμέρας τῆς ἐορτῆς; Κατεπέτησαν τὴν συγγένειαν, ἐλησμόνησαν τὰ παιδιὰ τους καὶ ἐξέγαγον τὸν Θεόν, ποὺ τοὺς ἐπλασε. Διὰ τοῦτο ἡ Γραφὴ λέγει: «Θεὸν γάρ, τὸν γεννήσαντά σε ἠγαπάμενος καὶ ἐκατέλεψεν τὸν Θεόν ἦταν δυνατόν νὰ φυλάξῃν τὰς ἐορτάς των; Καὶ ποῖος θὰ ἠμωροῖται νὰ εἴπῃ αὐτὸ; Ἀφοῦ καὶ ὁ Χριστὸς διὰ τοῦτο ἔφρασε τὸ Πάσχα μαζί τους, D ἐπείδῃ ἔχῃ διὰ τὰ ἐορτάζοντα καὶ ἡμεῖς μαζί τους, ἀλλὰ διὰ τὰ παρασκευάσῃ τὸ κέρατον ἀπὸ τῆν σκιάν τοῦ τύπου εἰς τὴν ἀλήθειαν. Δι' αὐτὸ καὶ τὴν περιτομὴν ὁρίσθη καὶ τὸ πᾶν ἀπὸ τῆς ἐορτῆς ἐφράσε καὶ ἄζυμα ἔφαγε καὶ εἶπα αὐτὸ ἐφράξεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν εἰσὶν ὁποιοῦν τιποτα ἀπὸ εἰα αὐτὰ νὰ τῆρσώμεν. Διὸ ὁ Παῦλος λέγει: «Ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ἡμᾶς ὁδὲν ὑπερβλέψει» (Γαλ. 5, 2). Καὶ σχετικὰ μὲ τὰ ἄζυμα λέγει: «Ὅσοι ἐορτάζοντες, μὴ ἐν ὄψει παλαιῆ, μηδὲ ἐν ὄψει κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις κλιμακνεύετε καὶ ἀληθείας» (Α' Κορ. 5, 8). Διὸ: τὰ εἶκα μᾶς ἄζυμα δὲν ἀπα-

τελοῦνται ἀπὸ ἀλαθρῆ ἀνακατωμένων, ἀλλ' εἶναι τρόπος ἀληθινῆς πολιτείας καὶ ἀναρίτου εἶναι.

4. Διὰ τί λοιπὸν ὁ Χριστὸς ἐνήργησεν ἐκεῖ τότε; E Ἐπειδὴ τὸ παλαιὸν Πάσχα ἦταν τύπος τοῦ μελλοντικοῦ, τοῦ καινοῦ Πάσχα, ἔπρεπε νὰ εἴσῃ τὴν ἀλήθειαν ἐπάνω ἀπὸ τὸν τύπον. Ἀφοῦ δὲ πρῶτα εἶδεις τὸν τύπον, ἔπειτα ἐφάνησε τὴν ἀλήθειαν, τὴν πραγματικώτητα εἰς τὴν θέσιν εὐχαριστίας. Καὶ ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια ἐφανερώθη, ὁ τύπος λοιπὸν ἐξαφανίσθη διὰ μᾶς καὶ δὲν ἔχει πλέον λόγον ὑπάρξεως. Μὴ λοιπὸν μὲ ἀνετινῆς τοῦτο, ἀλλὰ διέταξε μου καλύτερα εἶναι, ἐν θηλασῇ ὁ Χριστὸς διέταξε νὰ κηρύξωμεν ἔπειτα. Διὸ: ἐγὼ ἀποδοκίμασά τὸ ἀντίθετον, ὅτι: θηλασῇ ὁ Χριστὸς ὅχι μόνον ἐν διέταξιν νὰ φυλάττωμεν ὁρισμένας ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τέτοιου εἴδους ὑποχρεώσεως. Ἄκουσε λοιπὸν τί λέγει ὁ Παῦλος, καὶ ὅταν ἀναφέρω τὸν Παῦλον, ἐννοῶ τὸν Χριστόν, 611 A διὰ τί αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ κινεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ Παύλου. Τί λοιπὸν λέγει αὐτός; «Ἡμέρας παρατηρήσατε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἀκαιροὺς. Φοδοῦμαι ὑμᾶς, μὴπως εἰς, κενόπιστοι εἰς ὑμᾶς» (Γαλ. 4, 10-11). Καὶ πάλιν λέγει: «Ὁσάκις ἐν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνω, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλω» (Α' Κορ. 11, 26). Μὲ τὸ νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν «ὀσάκις» (κάθε φορά), ὁ ἀπόστολος, κατέστησε κύριον αὐτόν, ποὺ μετέχει εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ τὸν ἀπῆλλαξεν ἀπὸ κάθε ὑποχρεώσεως σχετικῆς μὲ τὴν τῆρσιν ὁρισμένων ἡμερῶν. Τὸ Πάσχα δὲν εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὴν Τεσσαρακοστήν. Ἄλλο πρῶτον εἶναι τὸ Πάσχα καὶ ἄλλο ἡ Τεσσαρακοστή. Διὸ: ἡ Τεσσαρακοστή μὲν ἔρχεται μίαν φοράν κάθε χρόνον, τὸ Πάσχα δὲμας γίνεται τρεῖς φορές κάθε ἔξομιάνα. B μερικὸς ἐξ φορές καὶ τέσσαρες ἢ καλύτερα ἑπτας φορές θὰ ἤθελαιμεν. Τὸ Πάσχα δὲν εἶναι νηστεία, ἀλλὰ προσφορὰ καὶ θυσία, ποὺ γίνεται εἰς κάθε σίναξιν τῶν πιστῶν. Καὶ ἐκεῖ πρόκειται: παρὶ αὐτοῦ, ἔκουσε τὸν Παῦλον, ὁ ὁποῖος λέγει: «Τὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπερ ἡμῶν ἐπέτη Χριστὸς καὶ ὀσάκις ἐν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον σίναξιν, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε» (Α' Κορ. 11, 26). Ὅσοι κάθε φοράν ποὺ προσέρχεται μὲ καθαρὰν συνείδησιν εἰς τὴν θ. εὐχαριστίαν, ἐορτάζει τὸ Πάσχα, ὅχι ὅσοι νηστεύει, ἀλλ' ὅταν μετέχει εἰς τὴν θυσίαν ἐκείνην. «Ὅσάκις γὰρ ἐν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε». Ἐπειδὴ τὸ Πάσχα σημαίνει λοιπὸν ἐξαγγελίαν τῶν θανάτων τοῦ Χριστοῦ, C διὸ: καὶ ἡ προσφορὰ ποὺ γίνεται σήμερον καὶ ἐκείνη, ποὺ

έγινε χθές και αύτή, που γίνεται κάθε ημέραν, είναι όμοια και ή ίδια με αύτην που γίνεται κατά την ημέραν έκείνην του Σαββάτου και δέν είναι ούτε κατά το ελάχιστον έκείνη σημαντώτερα από αύτην, ούτε αύτη εσικαιότερα από έκείνην, αλλά ή ίδια, παρομοία, φρικτή και σωτήρια.

Αϊατι λοιπόν, λέγει, νηστεύομεν κατά την διάρκειαν των σαράντα ημερών; Παλαιότερα πολλοί πιστοί προσήρχοντο εις τή μυστήρια χωρίς καμμίαν προτοιμασίαν και μάλιστα κατά τον καιρόν αυτών, που ο Χριστός συνέστησεν αυτά. Οι Πατέρες λοιπόν επειδή κατάλαβαν την γνήσιαν, που γίνεται από μίαν χωρίς προπαρσκευήν προέλιπον, άπό συνήθειαν εις σύνθετον, καθιέρωσαν νηστείας σαράντα ημερών. **Δ** νηστειαν δέκ προσευχήν, δέ άσκησίαν του λόγου του Θεού, διά συνάξεις. Και έτσι, άπό καθαρισθούμεν κατά τας ημέρας αυτές έλοι μας με κάθε επιμέλειαν και με προσευχάς και ήλεησιβήσεις και νηστείας και με έλουκτικώσε παρρησίας και με άσκησια και με εξομολόγησιν και με έλα τ' άλλα παρόμοια, να προσέλθωμεν εις τό μυστήριον της θείας εδωχαριστίας, όσον έξαρτάται από την έκστη μας δυνάμειν με καθάραν συνειδήσιν. **Ό**τι δέ είχαν ελαφιστά άποκατάστατα με τό να μας ειθίσουν με την άποχώρησιν αυτήν εις την περιουσίην νηστείας, γίνεται φανερόν από τό έξής γεγονός: Καθ' όλην την διάρκεια του χρόνου, έμφ' ημείς συνεχώς συνάξιμεν και κηρύσσομεν την νηστειαν, κανείς δέν προσέχει εις αυτά, που τους λέγομεν. **Ό**ταν όμως έλθη ο καιρός και μόνον της σημαντικώτερου νηστείας, έ χειρίς να προτρέχει και να συμβουλεύη κανείς, τότε και ο πιο άσχημώς άφηνήσεται και ακολουθεί την αμφοβλήν και την απροσότην, που ή συνήθεια της περιόδου επέδρασε. **Ά**ν λοιπόν σέ έρωτήσῃ ο **Ι**ουδαίος και ο εθνομολόγος, διατί νηστεύεις, μή του άπαντήσῃς ότι νηστεύεις έξ αιτίας του Πάσχα ή του μυστηρίου του σταυρού, διατί ούκ του προσήρχῃς έτσι μεγάλην λαθρήν δέ άνευγαλίσεως.

Πράγματι δέν νηστεύομεν έξ αιτίας του Πάσχα ούτε λόγω του μυστηρίου του σταυρού, αλλά έξ αιτίας των άμαρτημάτων μας και έκείνη πρόκειται να προσέλθωμεν εις τό μυστήριον. Το Πάσχα δέν είναι ύπόθεσις νηστείας ούτε πένουσε, αλλά ύπόθεσις χαράς και πνευματικής άδωροσύνης. Το **Ι**σον και ο σταυρός, διατί έξοκλίωσε την άμαρτίαν. **Ε**ίς **Α** έκάστειν την οικουμένην, άπέλαττε την ποικυρήσιον έχθραν, άνοιξε τας πόλεις του σβρανο, συνεφίλιωσε τους έχθρούς, επανέφερεν εις τον σβρανό και έκάθισε την ανθρωπίνην φύσιν εις τά θειά του θρόνου του Θεού και προσέφερεν άμαρτήματα άλλα άγαθά. **Λ**οιπόν δέν πρέπει δέ' έλα αυτά

να πανθούμεν ούτε να ήλιεθώμεθα, αλλά να δοκιμάζομεν άπέραντον άγαλλίασιν και χαράν. **Δ**ιά τούτο και ο **Π**αύλος λέγει: **Ε**γώ δέ μή γίνωτο καυχέσθαι, ειμή εν τῷ σταυρῷ του Κυρίου ημών **Ι**ησοῦ Χριστοῦ και πάσῃ ταπεινότητι δι την έκουστό άσκησιν εις ημείς ο Θεός, ότι έτσι άμαρτωλόν έντον ημῶν Χριστός, σπέρ ημῶν απέθανε» (Γαλ. 6, 14. Ρωμ. 5, 8). Και ο **Ι**ωάννης, να τί λέγει: **Ό**στις γάρ ήγάπησεν ο Θεός τον κόσμον» (1ω. 3, 16). **Π**ίς, πως τον ήγάπησεν; **1)** **Α**πόστολος, άπό άφῃρα κατά μέρος έλα τά άλλα, προέταξε τό μυστήριον του σταυρού. **Β** **Δ**ιότι, άπό άφῃρα τούτου ήγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, έπρόθεσεν: ότι τον μονογενή αυτόν **Υ**ιον έθηκεν, ίνα σταυρωθή, ίνα πᾶς ο πιστεύων εις αυτόν μή άπόλῃται, αλλά έχῃ τὴν ζωὴν αἰώνιον» (1ω. 3, 16). **Ε**άν λοιπόν ο σταυρός είναι ύπόθεσις άγάπης και είναι καύχημα δια τον πιστόν, τότε άς μή λέγομεν ότι πανθούμεν δι' αυτόν. **Δ**έν πανθούμεν δι' αυτόν, άπασι, αλλά δια τά άμαρτημάτα μας. **Δ**ιά τούτο νηστεύομεν.

5. **Ό** καθυχοόμενος λοιπόν δέν εορτάζει ποτέ τό Πάσχα και όμως νηστεύει κάθε χρόνο, διατί δέν μεταχει εις την θείαν εύχαριστίαν. **Α**νεθέτα λοιπόν και αύτός που δέν νηστεύει, αν προσέλθῃ με καθάραν συνείδησιν, εορτάζει τό Πάσχα, είτε κοινωνεί σήμερα, είτε αύριον, είτε οποιαδήποτε. **Κ** **Δ**ιότι ή άριστη προσέλιψις εις την θείαν κοινωνίαν δέν κρίνεται, από τον καιρόν κατά τον όποιον γίνεται, αλλά από την καθάραν συνείδησιν. **Ε**μείς όμως κερνομεν τό αντίθετον. **Δ**έν καθαρίζομεν την θείαν μας, εάν δέ προσέλθωμεν κατά την ημέραν έκείνην, νομίζομεν ότι εορτάζομεν τό Πάσχα, έστω και αν είμεθα γεμάτοι με άπειρα άμαρτήματα. **Τ**ά πράγματα όμως δέν έχουν έτσι, όχι δέν έχουν έτσι! **Δ**ιότι και αν άκούη προσέλιψις εις τό μυστήριον κατά τό μεγάλο Σάββατον με έκάθαρτον και πνευρήν συνείδησιν, έχεις έκείνη από την θείαν κοινωνίαν, έφυγες μακριά, δέν εορτάζεις τό Πάσχα. **Ό**πως και τό αντίθετον πάλιν, εάν σήμερα πάσης μέρος εις την θείαν κοινωνίαν, άπό όμως πρώτα καθαρώς τό άμαρτημάτα σου, εορτάζεις τό Πάσχα με κάθε άσκήσιαν, έρθέ! **Δ** **Ε**πειτα λοιπόν ημείς την άσκήσιαν αυτήν και την ροικαλέστητα αυτήν να διατηρούμεν κατά την προσέλιψιν μας εις τό μυστήριον και όχι εις την φύσιν αύτης ή της άλλης ημέρας, αύτό ή του άλλου καιρού. **Κ**αι όπως τώρα προσιμάτα να ύποστήτε παρά να μετακινήσῃτε την συνήθειαν, έτσι έπειτα, αυτήν μόν να περιτρούψῃτε, να προσιμάτα δι' να υποφέρετε και να κείνεται τό κάθε τι, ώστε να προσήρχοσε εις τό μυστήριον χωρίς άμαρτήματα. **Ό**τι: δι' ο Θεός δέν ενδιαφέρεται

διὰ τὴν φύλαξίν ὑπεριμένον καρῶν, ἀκούσά τον τί λέγει ἵταν κρί-
 νῃ· «Μεινῶνά με εἰδέτε, καὶ θοράξατε, θιφῶντα καὶ ἐποιοῦσα·
 γυμνὸν καὶ περιβάλατε» (Ματθ. 25, 35). Καὶ αὐτοὺς ποὺ εἶπον
 εἰς τὰ ἀριστὰρὰ τοὺς κατηγορεῖ μὲ τὰ ἀντίθετα ἀπὸ αὐτά. Εἰ καὶ
 πάλιν ἄλλον ἀπὸ τὸν προσηύει διὰ μηνιακικῶν, τὸν κολλάει λέ-
 γοντάς του· «Πονηρὰ θεῶλα, πόταν τὴν ἐπιλήθην ἐκείνην ἐφῆνά
 σοι· οὐκ εἶαι καὶ τὴ βλάση· τὸν συνδουλοῦν σοι ὡς καὶ ἐγὼ σὲ
 ἐλάλησα» (Ματθ. 23, 32). Ὅμοιος ἀπηγόρευται εἰς τὰς παρῶ-
 νους, ποὺ δὲν εἶχαν λάβει εἰς τὰς ἀμάρτιας του, νὰ ἐπιέλθουν εἰς τὸ
 νοσηρῶν διαμάτων (Ματθ. 23, 7), καὶ ἄλλον ἐπειθεῖ εἰσῆλαθαι
 χωρὶς νὰ ἔχη ἐνδύμα γάρμου καὶ ἵταν ἐνδεδυμένος μὲ θρώμικα ἐνδύ-
 ματα, θρηπῆθαι τὴν κορυφαίαν καὶ τὴν ἀκνήθησαν. Κανεὶς ὅμως δὲν
 ἐπισημασθήκε καὶ δὲν ἀπεκλεισθήκε ποῦ, διότι ἐπέλασε τὸ Πάσχα
 αὐτόν ἢ τὸν ἄλλον μῆνα (Ματθ. 22, 19 ἔξ.).

εἰς Α Καὶ διαίτι νὰ ἐπιλωθῆ ἡμεῖς, ποὺ ἔχομεν ἀπαλλαγῆ
 ἀπὸ κάθε τέτοιαν ἀνάγκην καὶ ποικιλομήματα εἰς τοὺς αὐρανοὺς,
 ἔπου μῆνας καὶ ἡμέρας καὶ σελήνη καὶ κύκλοι ἐπὶν δὲν ὑπάρχουν·
 "Ἀλλοῖστα, ἂν κέποιος διαίτην νὰ ἔξακρωθῆται τὴν ἀλήθειαν θὰ εἶναι
 οἱ οὐρανοὶ τῶν Ἰουδαίων γίνεταί πολλοὺς λόγους διὰ τὸ ζήτημα
 τοῦ χρόνου, ἀλλ' εἰς αὐτοὺς διαφέρει ἡ προτίμησις διὰ τὸν τόπον,
 τὴ Ἱερουσόλυμα. Κάποτε, ἀπὸ προσήλων εἰς τὸν Μωυσῆν μαρτυροῖ
 ἄνδρες Ἰουδαίους, τοὺς εἶπεν· «Ἀκάθαρτος ἔσμεν ἐπὶ ψυχῆς ποὺ εἶνα
 μὴ ὑπερηφανώμεθα ἀπὸ τὸν θῶρον τοῦ Κυρίου». Καὶ ὁ Μωυσῆς τοὺς
 ἀπήντησε· «τὴν αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺμεν ἐπὶ τὸν Θεόν» (Ἀριθ. 9,
 7-8). Καὶ ἀπὸ συνουλοῦσθαι τὸν Θεόν, ἔφερον ἔπειτα ἕνα νό-
 μον ὁ ὁποῖος λέγει· οἱ ὅτι νὰ εἰσέλθωμεν ἐπὶ ψυχῆς ἡ, ἡ ἐν ἑσῶ
 μακρῶ, καὶ μὴ θύνηται ποιῆσαι ἐν τῷ πρώτῳ μηνί τὸ Πάσχα, ποι-
 ῆσαι ἐν τῷ δευτέρῳ» (Ἀριθ. 9, 9-10). Β Ἐπει εἰς τοὺς Ἰου-
 δαίους καταργεῖται ἡ φύλαξις τοῦ χρόνου, διὰ νὰ γίνῃ τὸ Πάσχα
 εἰς τὸ Ἱερουσόλυμα. Ἐπὶ λοιπὸν δὲν προτίμησι τὴν συμφωνίαν τοῦ
 χρόνου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ διὰ νὰ φανῆσθε τὴν τρηπὴν ὑπεριμένον
 ἡμεῖς· προσβάλλει τὴν κοινήν μητέρα ἑλῶν μας καὶ διαζέει·
 τὴν ἡμεῖς· τὴν συνδοῦν· Καὶ ποὺ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃς ὁμοῖος διὰ νὰ λέ-
 θῆς συγχωρηθῆναι, ἔταν προτίμησις νὰ ἀμειψώμεθα διὰ τὸσον ἀσφαι-
 ρα πράγματα· Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δικαίον ἔπειτα· νὰ ἐπιλωθῆ διὰ
 τοὺς Ἰουδαίους· Ὅτι ὅμως δὲν εἶναι· δυνατόν εἰς ἡμεῖς, οὐτε καὶ
 ἂν ἀκόμη τὸ ἐπιθυμοῦμεν εὐδοκῆ· καὶ τὸ ἐπιθυνοῦμεν, νὰ τρηπώ-
 μεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁρατὴν ἐσταυρωθῆκεν ὁ Χριστός.
 γίνεταί φανερόν ἀπὸ τὸ ἔξῃς· Καὶ ἐν ἀκόμῃ, οἱ Ἰουδαίους δὲν πα-
 ραβιάζον τὸν νόμον καὶ δὲν παρανομοῦντο ἀγνώμονες καὶ ἀκρί-

ποι, C οὐτε ἀκνηροὶ καὶ καταρρονηταί, καὶ δὲν εἶχαν εὐκαιρία·
 ἀπὸ τὸν τρόπον ζωῆς τῶν Πατέρων των καὶ ἐφύλασσαν μὲ κάθε
 ἀκριβείαν αὐτοὺς μέχρι σήμερα, δὲν θὰ ἴταν δυνατόν εἰς ἡμεῖς, ποὺ
 παρακολουθεῖμεν αὐτά, οὐτε ἔτσι νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἡμέραν,
 κατὰ τὴν ὁρατὴν ὁ Κύριός μας ἐσταυρωθῆκε καὶ ἐφώτασε τὸ Πά-
 σχα. Καὶ ποὺ αὐτό· Ἐγὼ θὰ εἶπὸν τὸ εἶπον· Ὅταν ὁ Χριστός ἐσταυ-
 ρῶντο, ἴταν τότε ἡ πρώτη τῶν ἑξήμων καὶ ἡ παραμονὴ ποὺ θὰ
 ἐπιρῆται τὸ Πάσχα. Αἱ δύο αὐταὶ ἡμέραι δὲν ἴταν δυνατόν νὰ
 συμπέσωσιν. Νὰ λοιπὸν, κατὰ τὸν χρόνον ποὺ διατρέχομεν ἡ πρώτη
 τῶν ἑξήμων συμβαίνει νὰ εἶναι ἡμέρα Κυριακῆ καὶ πράξει κατ'
 ἀνάγκην, νὰ νηστεύσωμεν τὴν ἑβδομάδα. Καὶ ἀπὸ τὸ πῶτος θὰ ἔ-
 χῃ περάσει καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως θὰ ἔχη
 φθάσει, ἡμεῖς θὰ νηστεύωμεν ἀκόμῃ. Καὶ αὐτὸ συνέβη, πολλὰς φο-
 ρὰς μετὰ τὴν ἡμέραν τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως· D καὶ ἐνῆ
 ἡ ἑβδομάδα δὲν ἔχει ἐλοκληρωθῆ, ἡμεῖς νὰ τρηπώμεν ἀκόμῃ τὴν
 νηστείαν. Ἐπει ἡ τρηπὴς τοῦ καιροῦ δὲν εἶναι καταρροητικῆ,

δ, Ἄς μὴ φιλονεικώμεθα λοιπὸν, οὐτε νὰ λέγομεν τοῦτο· νὰ
 τόσα χρόνια ἔχω νηστεύσει· κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ πόρῃ θὰ
 ἔλλεξῃ τὴν συνήθειάν μου· Ἄλλως· λοιπὸν ὡς πρὸς τοῦτο εἶπὸν
 ἀπὸ ἐπὶ τούτων χρόνων εἶμαι ἀποκομμένος ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐκ
 λοιπὸν πάλιν εἰς τὴν μητέρα. Κανεὶς δὲν λέγει, ἀπὸ ἔξῃς τόσα
 χρόνια εἰς τὴν ἔχθραν ἐντρέπεται τόσῃ νὰ συμφωνῶσθε. Διότι ἐν-
 τρηπὴ εἶναι τὸ νὰ παραμῆνῃ κανεὶς εἰς τὴν διαβεβῆν φιλονεικίαν
 καὶ οὐκ ἡ μεταβολὴ πρὸς τὸ καλύτερον. Ἄντι καταρροῆς καὶ τοῦ
 Ἰουδαίου, οἱ ὁποῖοι, ἐπιτηροῦντες πάντοτε τὴν παλαιάν συνήθειαν,
 παραπῆρτο εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ε Ἄλλὰ διαίτι νὰ ἐπιλωθῆ διὰ τὴν
 νηστείαν καὶ τὴν τρηπὴν ἀρτημένην ἡμεῶν· Ὁ Παῦλος ἐφύλατ-
 τε τὸν νόμον καὶ πάλιν ἔφησε· καὶ πολλὰς ὁδοπορίας ἔκα-
 με καὶ ἄλλας πολλὰς ταλαιπωρίας, σπέρτερε καὶ ἀπὸ θύου, τοὺς
 συνηλικιωτάς του ὑπερέβην κατὰ τὴν πιστὴν τρηπὴν τοῦ νόμου.
 Ἄλλ' ἡμεῖς, ἀπὸ ἔξῃς εἰς τὴν ἄκραν τελειότητα τῆς πολι-
 τείας τοῦ νόμου καὶ ἀπὸ ἐλαδὸς συνειδηθῆναι ὅτι αὐτὰ ποὺ ἔπρωτε
 τὸν ἀδελφῶν εἰς τὸν θλαστόν καὶ τὴν ζημίαν, ἡμεῖς· ἄλλως.
 Καὶ δὲν διρωτῶμεθα· διαίτι αὐτό· εἰς Α Διαίτι νὰ χάσῃ τοὺς καρ-
 πούς· τόσου μεγάλου ζημιῶν· Διαίτι νὰ πᾶν χαμένος τόσος κόπος·
 Ἄλλ' ἀκρῶς· διὰ τὸν λόγον αὐτὸν λοιπὸν ἄλλαξε τὸ ταχύτερον,
 διὰ νὰ μὴ παραμῆνῃ πάλιν εἰς τὴν ἴδιαν ζημίαν. Καὶ περιεφῆ-
 νησε τὴν δικαιοσύνην τοῦ νόμου, διὰ νὰ ἀποκρίσῃ τὴν δικαιοσύ-
 νην τῆς πίστεως. Διὰ τοῦτο φωνάζει καὶ λέγει· ἅπανα ἡμεῖς μοὶ κέρ-
 δη, τοῦτα ἡγίγια διὰ τὸν Χριστὸν ζημία· (Φίλιπ. 3, 7)

Και ἡ Ἰραφή λέγει: Ἐάν προσέρξῃς τὸ θυρόν σου ἐπὶ τὸ θυσαστήριον, κἀκεὶ μνησθήσῃς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σου, ὅπως πρῶτον διαλλήγησῃ τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε εἰδὼν πρόσφραξαι τὸ θυρόν σου (Ματθ. 5, 23). Τί εἶναι αὐτὸ ποῦ λέγεται: Ἐάν μὲν ὁ ἀδελφός σου ἔχη κατὰ ἀναντίον σου, δὲν καὶ ἐπιτρέπεται νὰ προσέρξῃς τὴν θυρίαν μέχρις ἰσοσυναμίας; καὶ τοῦ, **Β** τώρα δὲ ποῦ ἐλάλησεν Ἐκκλησίαν καὶ τοσοῦτο Πατέρας εἶναι ἀναντίον σου, τοῖμας σου καὶ ἐπιμένει, χωρὶς νὰ ἔχῃς διαλύσει τὴν ἐπισημίαν αὐτῆν ἔχθραν, νὰ προσέλθῃς εἰς τὰ θεία μυστήρια. Καὶ ἀκόμη πῶς θὰ ἠμπορούσας μὲ τέτοιαν διάθεσιν νὰ ἐορτάσῃς τὸ Πάσχα; Αὐτὰ δὲν τὰ λέγω μόνον εἰς ἐκεῖνους ποῦ νοσοῦν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ποῦ ἠγαπίετε, διὰ νὰ ἐπακηλύξαι εἰς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν ἑσῶν; ἢ ἴσθῃτε νὰ ἀσθενοῦν καὶ ἑσῶν μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ εὐγένειαν καριουλάζετε. Καὶ ἂν ἀκόμη αὐτοὶ ἀναβροῦν, καὶ ἂν δυστροπεύουν, καὶ ἂν πράττουν, ὁποῖόν ποτε ἄλλο, κἀκεῖ δὲν πρέπει νὰ κωφεύσῃτε μέχρις ἄου τοῦ μεταπειλομένου, διότι τίποτα δὲν ἐξισοῦνται μὲ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἁγιότητα. **Γ** Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐπίσκοπος ποῦ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναόν, δὲν ἀναβαίνει εἰς αὐτὸν ἐξοῦ τὸν θρόνον, πρὶν εὐχθῆ εἰς ἑσῶν ὡς τὴν εἰρήνην, καὶ ἀφοῦ ἐγερεθῆ, δὲν ἀρχίζει τὴν διδασκαλίαν του πρὸς ὑμᾶς, πρῶτον καὶ πάλιν ἕως εἰς ἑσῶν ὡς τὴν εἰρήνην. Καὶ οἱ Ἰσραεῖτες ἔσαν πρόκατοι νὰ εὐλογῆσῃν, δὲν ἀρχίζον τὴν εὐλογίαν ἑσῶν, παρὰ ἀφοῦ πρὸς εὐχθῆσθον τὴν εἰρήνην. Ἐπίσης καὶ ὁ δάκκος¹⁵ δὲν μὲν προσέρπει νὰ προσυγχέσθῃεν ἑσῶν καὶ μαζὶ, συγχρόνως οὐστῆναι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν προσηχίαν, νὰ ζῆτοῦμεν ἐνλαβὴ τὸν ἄγγελον τῆς εἰρήνης καὶ εἰς τὰ προσεφάμενα, νὰ εἶναι εἰρηνικά. Καὶ ὅταν μὲς ἀπολύῃ ἀπὸ τὴν οὐναὴν αὐτῆν, τὸ ἔβον μὲς ἀγεται μὲ τὸ νὰ μὲς λέγῃ «Πορεύεσθε ἂν εἰρήνην, καὶ γενναίως εἰστέ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἰπωμεν ἢ νὰ πράξομεν χωρὶς αὐτῆν. **Δ** Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ προφῆς μας καὶ ἡ μῆνα, ποῦ μὲς θέλει μὲ πολλὴν φρονίαν. Ἐνωσὲ δὲ εἰρήνην, ἔχει αὐτῆν τοῦ κοινῶ χαιρεταίμῃ, ὅτε αὐτῆν τὸν συμποσίον, ἀλλὰ τὴν κατὰ θεὸν εἰρήνην, τὴν εἰρήνην τῆς πνευματικῆς ἁγιότητος, τὴν ὁσαῦν πολλοὶ τώρα διαπονοῦν, μὲ τὸ νὰ ζῆτοῦμεν μὲ διαθερὰς συζητήσεως νὰ δικὰ μας πράγματα καὶ νὰ ἀδῶμεν τὰ Ἰουδαϊκά, μὲ τὸ νὰ θεωροῦν πῶς ἀξιοπύτους διδασκαλίας ἐκεῖνους, παρὰ τοῦ Πατέρος μας καὶ μὲ τὸ νὰ ἠμπεδίζονται ὡς πρὸς τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ εἰς τοῦς Χριστιανούς. Τί ποῦ ἀνόητον ἀπὸ

15. Ἦνας καὶ εἰς ἄλλους λόγους τοῦ ἑσῶν καὶ ἐπὶ ὁ Χριστός ἔσῶν ἐκεῖνοι τὸ ἀνάσφῶν του δὲν τὴν λειτουργίαν ζῆναι, κατὰ τῆς ἰστορίας ποῦ εἶναι ἀποκτῆς πληροπορίας.

αὐτὸ θὰ ἠμπορούσας νὰ ἐπαρῆξ; δὲν γνωρίζεις ὅτι ἐκεῖνο μὲν, τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, ἦταν τύπος, τοῦτο δὲ, τὸ δικὸ μας, πραγματικόν; Βλέπε πῶς εἶναι ἡ μεταβολὴ τῶν διαφορῶν! Ἐκεῖνο μὲν ἀπέφραξε τὸν σωματικὸν θάνατον, τοῦτο δὲ ἐδέσασε τὴν ὄρην, ποῦ ἐπεφράματο εἰς ἐλάλησθον τὴν οἰκονομίαν. **Ε** Ἐκεῖνο ἀπήλλαξε τότε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς Αἰγύπτου, τοῦτο μὲς ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν, ἐκεῖνο καταπόντισε τὸν Φαραὼ, τοῦτο δὲ τὸν διάβολον. Τὸ Πάσχα ἐκεῖνο ὠδήγησεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὸ Πάσχα τοῦ Χριστοῦ ὠδήγησεν εἰς τὸν οὐρανόν. Διατί λοιπὸν, ἐνθ' ὁ ἔλιος ἀνέτειλεν, ἐσὺ παραμένεις εἰς τὸ φῶς τοῦ λυχναρίου; Διατί θέλεις νὰ τρέφῃς μὲ γάλα, ἐνθ' οὐδ' προσεφραξῇς στερεὰ τροφή; Διὰ τοῦτο ἐτρέφῃς μὲ γάλα, διὰ νὰ μὴ παραμῆνῃς διαπαντός εἰς τὸ γάλα διὰ τοῦτο τὸ λυχναρί, ὅ εἰρωπῆσι, διὰ νὰ πορευθῆς εἰς τὸν θῆλον. ⁶¹³ **Α** Μὴ λοιπὸν, ἐνθ' ἦλθαν τὰ τελευταῖα πράγματα, ἐπανερχόμεθα εἰς τὰ πρῶτα, τὰ ἀπαλῆ, ὅτε νὰ φυλάξομεν ἡμέρας, ἐποχῆς καὶ ἔτη, ἀλλὰ παντοῦ, ἔς ἀκαλοβοθῆναι μὲ ἀνείκοιαν τὴν Ἐκκλησίαν, θέτοντας ἀπάνω ἀπὸ εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην. Διότι καὶ ἐν ἡ Ἐκκλησίᾳ διαπραττετο πρῶτον, τὸ ἀκερῆσιμα ἀπὸ τὴν ἀκριβῆς τῆς ἁγίας τῶν χρόνων δὲν ἦταν τῶν μεγάλων, ὅταν τὸ Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν διαίρεσιν καὶ τὸ ἔχρημα τοῦτο. Τώρα ἡ τῆς τῆς τοῦ ἀποστόλου δὲ ἐπὶ δὲν ἔχει κερμῆν σημασίαν, ἀφοῦ ὅτε διὰ τὸν θεὸν ἔχει, ἔσῶν ἀπεδείξῃται. Ἄλλωστε καὶ εἰς τὸ θεῖον αὐτὸ πολλὰς σφάδεις ἀφῆραται.

Μῶνον ἓνα πράγμα ζῆτο. Νὰ κἀνόμεν τὸ κἀτε τι μὲ εἰρήνην καὶ ἁγιότητα. Καὶ ὅταν ἔμῃς καὶ ἑσῶν ὁ καὶς γνησιότατος καὶ οἱ Ἰσραεῖτες καὶ ἀναπίπτουν τὰς κοινὰς λειτουργίας ἕως ἡμέρας τῆς οἰκονομίας. **Β** ἐπὶ νὰ μὴ παραμῆνῃς μεθυσμένος εἰς τὸ σπῆν σου. Πρέπει νὰ ἀκαλοβῆς ὅτι αὐτὸ εἶναι: ζυλοκαὶ ἐπεφραξῆται καὶ ἐπὶ τὰ ἀκαρτέματα δὲν εἶναι ὅτε ἕνα, ὅτε εἰς, ὅτε τρία, ἀλλὰ ποῦ περισσότερα. Δὲ ἀποκῶνται ἀπὸ τὸ ποῦμεν, ὅτε προετοιμάζῃς: νὰ μὲν ἔσῶν τοσοῦτο Πατέρας, ὅτε ἐμῶν, εἰς φιλανθρωπίας, οἱ πρῶτον πρὸς τοῦς Ἰουδαίους, καὶ οἱ καὶστὸς παρὰ συνδύλους εἰς τοῦς ἀδελφούς σου καὶ τοῦς ἔθνοισ. Ποῦ λοιπὸν θὰ ἠμπορούσῃμεν νὰ καταφραξομεν ἐκεῖνους, ποῦ παραμένον εἰς τὰ σπῆν τοῦτο, ὅταν ἐσὺ πρῶτον πρὸς τοῦς Ἰουδαίους; Καὶ ἐσὺ εἶναι μῆνον κατὰ τὰ ἀκαρτέματα. Ἐπίσης, μεγάλη ζῆλια εἶναι δυνατόν νὰ προέλθῃ καὶ ἐσὺ, ἐσὺ δὲν ἀπολαύσῃς; εἰς ἀκόμῃ τῆς νηστίας ποῦ ἀνεφραξῆται, ὅτε τὸν λόγον τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτε τὰς συνέσεις, ὅτε τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς κοινὰς προσευχὰς. **Γ** ἀλλὰ μὲ ποῦμεν συνεθῆσαι περὶ; δὲν αὐτὸν τὸν χρόνον, διότι προεβῆται καὶ τρέ-

μας μη τυχόν ἀνακαλυφθῆ, τὸν κάποιον ἀλλόφυλον καὶ ἀλλογενῆ. Πρέπει λοιπὸν μὲ παρηγοίαν, μὲ εὐχαρίστησιν καὶ εὐφροσύνη, μὲ δαψνὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀπὸ κοινῆς μὲ δούλους τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀπιτελοῦμεν ἅλα τὰ μυστήρια.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀνεγνώρισε τὴν ἀποχριστικὴν καὶ ἀκριβῆ τήρησιν τῶν κειρῶν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ κατ' ἀρχὴν ἐφάνηκε καλὸν πρᾶγμα εἰς ἄλλοι τοὺς Πατέρας, ποὺ ἦσαν διασκορπισμένοι παντοῦ, νὰ συγκεντρωθῶν καὶ νὰ ἐρίσων αὐτῶν τὴν ἡμίραν, ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἵποτα ἐκτιμᾷ τὴν ἀρμονίαν παντοῦ καὶ ἀγαπᾷ τὴν ἡμετέραν, ἀποδέχθηκα τὴν ἀπόφασιν. (Οἱ δόξαι εἶναι πράγματα ἐδύνακτον ἢ ἡμεῖς ἢ ἱερεῖς ἢ ὀπισθοθέτου ἄλλος νὰ καθορίσῃ ἰτακτικῶς τὴν ἡμίραν κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ Κύριος ἴθελαι τὸ μυστήριον, ὅτι ἀποδεχθῆ ἀκριτὰ ἱκανοποιητικὰ μὲ ὅσα εἰσκιαν προηγουμένους. **D** Ἄς μὴ συζητοῦμεν λοιπὸν καὶ ἄς μὴ ὑψίσωμεν τοὺς ἱκανοὺς μας εἰς τὰ μεγάλα πράγματα μὲ τὸ νὰ φιλοτιμοῦμεν εἰς τὰ μεθόδια. Διότι τὸ νὰ υψίσωμεν αὐτὴν ἢ τὴν ἄλληλν περιεὸν δὲν εἶναι ἐγκλίμα. Ἐγκλίμα εἶναι, καὶ μάλιστα ἀποχριστικῶν καὶ εἶναι καταδικῆς καὶ πρὸς ἐνὸν μεγάλης τιμωρίας, τὸ νὰ θεωροῦμεν τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ νὰ διαπληκτικίζομεν καὶ ἰτακτοῦμεν τὴν διχνοσίαν καὶ τὸ νὰ ἀποπερθεῖμεν συνηθῆ τὸν ἱκανὸν μας ἀπὸ τῆς συνείδησ. Ἦταν δυνατόν λοιπὸν νὰ εἴπω περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἶπα, ἀλλὰ οἱ ἄλλοι προερχόμενοι εἶναι ἀκριτὰ εἰς ὅσα εἶχον λεχθῆ, ἂν ὅσα; ὅσα δὲν προερχόμεν, δὲν ἔχουν ἀπερθεῖν εἰς τίποτε. Ὅσοι καὶ ἂν λαλοῦν περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ. **E** Διὰ τοῦτο, ἀπὸ κατακλιθεῖμεν ἰδὸν τὸν λόγον, ἀπὸ κοινῆς εἰς ἐκκλησίαν ἅλα, νὰ ἐπιτεροῦμεν οἱ ἄλλοι μας πληροῦν μας, νὰ ἀποκαθῶν τὴν εὐφροσύνην καὶ ἀποφύγομεν τὰς ἀλαβὰς, οὐκ ἠγῆτες; καὶ ἀπὸ γαλοσπολήσομεν τὴν κινεργίαν τῶν κτηνῶν τῶν, νὰ συζητοῦν ὑπερβαρῆ καὶ νὰ ἀπελοθεροῦμεν ἀπὸ τὴν τήρησιν τῶν ἡμετέρων. Καὶ ἔτσι ἅλα μαζί μὲ μίαν ψυχὴν καὶ μὲ ἓνα πνεῦμα, ἂς ἐδοξολογῶμεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσοι εἰς αὐτὸν ἀνάγει; ἡ δόξα καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δόξα καὶ πάντοτε καὶ εἰς ἄλλοι τοὺς αἰῶνας. Ἦναι τοῦ!

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

616 Α Τοῦ ἰδίου κατὰ τὸν Ἰουδαίου. Εἰς τὰς τέλει τῆς τοῦ Πάσχα αἰσῶν. Ἐξαρτηθῆ εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Ἀποστολῆς.

1. Πάλιν εἰς τὴν ἀποκρίσιν καὶ εἰς τὸν ἰσχυρῆς μετὰ ὅλων τῶν ἀνθρώπων Ἰουδαίου πρόκειται νὰ κερῶν τῆς νηστείας τῶν, καὶ πάλιν κερῶν τῆς ἀνάγκῃ νὰ προστατεύῃ τὸ κοίμιον τοῦ Χριστοῦ. Διότι καὶ οἱ κερῶν, ὅσον δὲν ὑπάρχει κίνδυνος κανεὶς ἄγριου, ἀφῆναι παντελῶς ἐλευθερὰ τὰ πρόβατα νὰ ἔδοκον καὶ ἱκανοὶ φαποῦνται κἀκε ἀπὸ κἀποιαν δολανιδίαν ἢ κἀποιαν παῖζον τὴν φλογὴν τῶν. **B** Ὅταν ἔρως ἀντιληφθῶν ἐπιθροῦν αὐτοῖς, γρηγορὰ ἀπὸ εἴφου τὴν φλογὴν κατὰ μέρος, ἀρᾶζον εἰς τὰ γέμια τῶν τῆν σφενδόνῃ, καὶ ἀπὸ ἀφῆναι τὸ μωκτικὸν ἔργον ἐξουσιάζονται μὲ ῥέπαια καὶ λίθους καὶ ἀπὸ σταθῶν ἀποκτὰ εἰς τὸ κεφάλ. τῶν προβάτων καὶ κερῶν τῶν δυνατῶν, καὶ εἰς πᾶσι, ἀποκαρῶνται πολλὰς φερας τὸ ἄγριον μὲ τὴν κωνήν, πρὶν ἀνοῦν ἱκανοὶ ἐκταθῆ. Ἔτσι λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ποὺ κατὰ τὴν διατάξιν τῶν προηγουμένων ἡμερῶν ἀντροφισοῦμεν εἰς τὴν διήγησιν τοῦ Ἰσραῦλ, τὰν εἰς κάποις λιβάδι. Ἐν εἰς ἀπταχάλας ὁ ἀνομιτικὸς λόγος, διδοὶ κανεὶς δὲν μὲς ἰσχυρῆς. **C** Σήμερα ὅμοι, ἰπειθῆ οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ἀγριότεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς αἰῶνας, πρόκειται νὰ προσγγίσομεν τὰ πρόβατα μας, εἰναι κἀκε, καὶ ποικιλίζομεν καὶ νὰ δώσομεν μάχη, ὅσοι κανεὶς καὶ τὸ πρόβατα μας νὰ μὴ γίνῃ ἑρὰ τοῦ ἄγριου. Καὶ μὲ ἀνομιτικὰ διδοὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς κινεργῆς εἰς ἀνομιτικὰ καὶ λαμβάνομεν προστατευτικὰ μέτρα διὰ τὰς ψυχὰς τῶν, ἂν ἡ νηστεία τῶν πρόκειται νὰ εἴλη μετὰ δόξα ἢ καὶ κερῶν τῶν ἡμερῶν. Ἀλλοῦτε καὶ οἱ κερῶν ἀπὸ τοὺς γενοῦντες. Ἐκιν γενοῦνται μὲ χαίμαρον ποὺ κερῶν τὰ χερῶν τῶν, δὲν ἀναίνομεν νὰ εἴλη ἢ ἐποχῆ τοῦ κερῶν; Ἄλλα ποῦ ποὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτῆν καὶ τὰς ὄχθας κερῶν τῶν καὶ ἀνομιτικὰ ἔφῶνται καὶ τῶν ἀνομιτικῶν. **D** καὶ οἱ κερῶν τῶν προστατευτικὰ διὰ τὰ τὸν ἀντροφισοῦμεν. Διότι, κἀκε, οἱ κερῶν τῶν ἡμερῶν καὶ εἰναι ἡμεῖς, εἰς κἀποιαν κερῶν

τας εργασίας ατάς, όταν όμως αδικήσουν και με πολλήν όρμη
 τρέχουν τα θεάτα του, δεν είναι εύκολον, όπως πρώτα, να τον πλη-
 σάσουν. Διά τούτο μπροστά από πολλόν χρόνον προλαμβάνουν τάς
 πλημυρίας των με τό να έπινοούν κατά άναγκασιών μέσων. Τό
 ίδιον συντρέχουν να κίνησιν και οι στρατιώται και οι ναύται και
 οι γεωργοί και οι θερισται. Πράγματι και έκαιον πριν άκόμη έλ-
 θη ή άρα της μάχης και τον θώρακα άποστειλώνουν και την έ-
 σπίδα έπιθεωρούν και τα χαλινάρια έτοιμάζουν και τά έλογα με
 πολλήν φροντίδα έ ταίζουν και όλα τά άλλα κατά τακτοποιούν.
 Και οι ναύται, προτού καθελκύσουν τό σκάφος εις τό λιμάνι, και
 την καρτίνα επιθεωρούν και τά τοχώματα άνακαιώνουν και τά
 κοιλιά λευκαίνουν και τά ίστια ράπτουν και έλθον την έλλην κατα-
 σκευήν του πλοίου εσπεραίζουν. Όμοίως και οι θερισται πολλές
 ημέρας πριν άρχίσω έ θερισμός και τό άρεσται έτοιμάζουν και τό
 έαυθι προτομαίνουν και τά δόδια και τό άγιάδι και έσα άλλα
 χρησιμείον εις αυτούς διά τον θερισμόν. **Α** Και έλους τους
 άνθρωποις είναι δυνατόν να έξη κανείς να κίνησιν τάς έτοιμασίας
 των υποθέσεων τους έγκαιρος, ώστε όταν έλθω έ κερύς των με
 εύκολίαν να επικαλέσων τά έργα των. Όμοιως αυτούς λοιπόν και
 εις τάς καινοτάς εάν παράδειγμα προς μίμησιν, έγκαιρος παραλαί-
 βωμεν τάς ψυχάς τάς με τό να τάς προτρέψωμεν να αποστάντες
 την άσέβειαν και παράνομον αυτήν υστέρησιν των Ύουδαίων. Μη μόν
 έτις δόξα ταύτη, τάς υστέρησιν, αλλά θαξέ μου τό άλλο, να
 κίνησιν την υστέρησιν σύμφωνα με τό θέλημα του Θεού. Έν όσον
 όμως δεν γίνεται ταύτο, ή υστέρησιν είναι περισσότερο άγυαλή
 ματική και από την μέθηρ. **Β** Δεν πρέπει λοιπόν να έξετάζωμεν
 μόνον αυτό του πράττων αυτού, αλλά να έξετάζωμεν και τά αί-
 τια του πράττειν τούτο. Διάτι έτι γίνεται σύμφωνα με τό θέλημα
 του Θεού και εν άκρίβει τούτο φαινεται; φάσκον είναι από όλα τό
 άριστον, έτι δε γίνεται πέρα την θέλησιν του και την ευαρέσκιαν
 του, και εν άκρίβει ημάρταια; ότι είναι άριστον, είναι από όλα πα-
 ρισσότερον φάσκον και εγκληματικόν. Και εν κάποιος φρονέου
 κα' έντολήν του Θεού, ό φρόνος αυτός είναι καλύτερος από κάποι
 εικάσθησαν, και άγίατα. Εν κάποιος από αύτην και μιαν
 άρρωσταν, που δεν άποδοκιμάζει; ό Θεός, άπορίγην να διατρέχη τον
 φρόνον, ή φρόνον αυτόν να ήμφορσει να γίνω μισωτέρα από κάθε
 φρόνον. Διάτι δεν είναι ή φύσις των πραγμάτων καλή ή κακή, αλλά
 τί άποφάσις του Θεού είναι έκαιρα, που κίνησιν να είναι; καλή
 C και άκαλή τά έτα πράγματα.

2. Και διά να μάθης έτι αυτή είναι ή άλήθεια, έκουσε την

έξω ιστορίαν: Κάποτε έ Άγαθά, άφω συνάλας κάποιον βασιλέα
 των Σύρων, έταξε την ζωήν του πέρα την θέλησιν του Θεού και
 εκτός τούτου τον έκάλεισε πλάσων του θρόνου του και έταξέ με
 πολλήν τιμήν του έπέστρεψε να άποστρέψη εις την πατρίδα του. Έ-
 παυται, παρουσιάσθη κάποιος προφήτης και ειπεν εις κάποιον
 από τους συντρόφους του: Έν λόγω Κυρίου πάταξον δή με. Και
 εν ήβήθηεν έ άνθρωπος πατάξει αυτόν. Και ειπα προς αυτόν
 αυτό έν ούχ ήσυχούσας της φωνής Κυρίου, ίδού εν άποστρέχεις
 εν' έμω και πατάξει σε έ λέων, και άπλήθον απ' αυτού και έ-
 ραν αυτόν έ λέων και έπάταξεν αυτόν. Και έρίσκει άνηρωπον έ-
 τος και ειπα πάταξον δή με. Και έπάταξεν αυτόν έ άνθρωπος κα,
 συνείραξεν αυτόν **D** και κατέδηματο τό πρόσωπον έκαιου (Γ'
 Ησα, 20, 36-38).

Τί πιο παράδειον παύμα από αυτό ή ά ήμφορσει να συμ-
 νη; Αυτός που έκτύπησ τον προφήτην εσώθη και έκαιος που λι-
 τήθηκα να τον κτυπήσ, επιμαρτυρο, δια να μάθης, ότι όταν έ Θεός
 προτάξη δεν πρέπει να παραγώγεται κανείς την φρόν των πρα-
 γμάτων, που συμβαίνουν, αλλά μόνον να παύεται. Και διά να μη
 άκαλή λοιπόν έ πρώτος του προφήτην από σεδασιών δεν τον έ-
 ταν άπλοος πάταξον εν, αλλά εν λόγω Κυρίου, δηλαδή έ Θεός,
 έπρόσταξε και μη ήγηξ, να μάθης τιποτα περισσότερο. Η υστέρη-
 σις είναι βασιλεύς, σεδάσις τό άξιωμα του και ύπάκου με διατη-
 την προθυμίαν, ίδού αυτός διατάσει: Έκείνος όμως δεν ήσυχου-
 σε και άνήθηκα, **E** δια τούτο και έτιμαρτήθηκα με την έσχάτην
 του ποιων, δια να γίνω έτα με τό πάθωμα του παραδείγμα εις
 τους μεταγενετέρους, τί έτασοί πρέπει να άποχωρουν και να πα-
 ναρχουν εις έσα έ Θεός, διατάσει: Έπαυται, άφω έ δεύτερος έ-
 κείνος άνθρωπος τον έκτύπησε και τον έπλήγησεν, αυτός παρτεύ-
 λει τό κεφαλή του με θαρμύτινον λυρί και άπέκρυψε τά μάτια
 του και έκαιον άγνωρίστων τον έαυτον του. Διάτι λοιπόν έκαιμα
 τό πράγμα αυτό; Έκείνοτα με έλέγη τον βασιλέα και να τον
 κατηγορήσ, είστι έσωσε την ζωήν του βασιλέως των Σύρων. Έ-
 παιδή λοιπόν έ βασιλεύς Άγαθά είε **A** πάντοτε με άπέχθειαν συμ-
 παρτεφέρετο προς τους προφήτας, καθώς άσώθη, δια να μη, άφω
 τον άναγνωρίσ από την έμφάνειν, τον έκείωξ, και διά να μη,
 με τό να τον έκείωξ, άπορίγη τον έλεγχον, που έξ άδύνατων
 εις την διάρθρωσιν, έ προφήτης άποκρύπτει και τό πρόσωπον του
 και την ιστορίαν του πράγματος, ώστε και να άπορρησισσ κατά
 την συμφωνίαν με τον βασιλέα και να άποπάτη από αυτόν την
 συγκατάθεσιν του έ έσα έκθυμώσασ. Καθώς λοιπόν έ βασιλεύς

ριαρχίας δὲν εἶναι σύμφωνα με τὸ πολιτεῖα μας; Πῶς μου, ἂν κάποιος, ποὺ κατακίει εἰς τὰ μέρη μας, συλλογήν ἢ φρονήν, ἢ καὶ ἐκείνος δὲν τιμωρεῖται ἡμᾶς, χωρὶς νὰ λογοδοτήσῃ καὶ νὰ ἀποκριθῇ, ἂν καὶ θὰ εἶχε πολλὰς δικαιολογίας νὰ ἀπαλαστήσῃ; Καὶ ἂν κάποιος μεταρρῶ τὸν βαρβάρου φωνῆν εἰς συμφορῶνται με τοὺς ρωμαϊκοὺς νόμους δὲν θὰ πάθῃ πάλιν τὰ ἴδια; Πῶς λοιπὸν καὶ εἴχετ' τὴν ἀπαιτήσαν νὰ σωθῆς τὴν σιγήν, ποὺ φωνάζει ἀπὸ τὰς εὐχῆς μας καὶ σπυρίαις εἰς τὸν παρόντον πολιτεῖα τῶν Ἰουδαίων; **D** Μήπως εἶναι μικρὰ ἢ διαπερρὰ ἄνωμος εἰς ἡμᾶς καὶ ἰ-καίνους; Μήπως ἢ ἀποδοξίτης γίνεται διὰ μικρὰ πράγματα, ὅπως νὰ νομιζῆς εἶναι ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πράγμα; Διατὶ ἀνομι-γνόςτα αὐτὰ ποὺ δὲν ἐπιδέχονται ἀνάμειξιν; Ἐκείνοι ἐσαυθροῦσαν τὸν Χριστὸν, τὸν ἄποστολὸν καὶ προσκυνεῖς, Ἐλέπεις ποῖα εἶναι ἢ δια-περρὰ μας; Πῶς λοιπὸν καὶ, ὁ ὁσῶς διακρίβεται εἰς προσκυνεῖς τὸν ἐσαυθρομένον, σπεύδεις πρὸς ἐκείνους ποὺ τὸν ἐφύλασαν; Μή-πως εἴμαι ἐγὼ ἐκείνος ποὺ εἰσάγω τὸν νόμον αὐτὸν διὰ τὰ ἐργα-σμάτα αὐτὰ καὶ τὸ εἶδος τῆς κατηγορίας; Δὲν χρησιμεύει καὶ ἡ Γραφή σχετικὰ με αὐτοὺς τὸν ἴδιον τρόπον κατηγορίας; Ἄκουσε τί πρὸς τοὺς Ἰουδαίους λέγει ὁ Ἱερεμίας: Ἀπέθετε εἰς Κηδάρ καὶ ἔθετε ἀποστείλατε εἰς τῆς νόσους Καταίρι καὶ γινώτε εἰ γέγονε τοιαῦτα. **E** Ποῖα εἶναι αὐτὰ; Ἡ ἀλλοτρίωσις τῆς δόξαν ἡμῶν εἰς καὶ αὐτοὶ τὸν εἶς Θεοῦ ἡμεῖς; Ἡ ἀλλοτρίωσις τῆς δόξαν ἡμῶν εἰς ἢς οὐκ ἐφαληθήσασθε (Ἱερ. 2, 10-11). Δὲν εἶπαν, ἀλλάξτε τὸν Θεὸν σας, ἀλλὰ τὴν δόξαν σας. Αὐτὸ ποὺ λέγει σημαίνει τὸ εἶπε; Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι, λέγει, ἂν καὶ προσκυνοῦν τὰ εἰδωλα καὶ λατρεύον τοὺς δαίμονας, ἔχον τὸσον σταθερὰν συνείδησιν εἰς τὴν πλάνην των, ὅστε δὲν θὰ προσηύδατον νὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐ-τὴν καὶ νὰ μετακινήσων εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἐσὺ, ἦμος, ἐνθ' προ-σκυνεῖται τὸν ἀληθινὸν Θεόν. **620** **A** ἀφῆρατε τὴν καρδίαν κίτην καὶ ἐτραπέτευσατε πρὸς τὰ εἶνα πλάσματα καὶ δὲν ἐπεδείξατε τοῦλάχιστον τόσην σταθερότητα εἰς τὴν ἀλήθειαν ὅσην ἐκείνοι εἰς τὴν πλάνην των. Δὲν τοῦτο λέγει; καὶ γέγονε τοιαῦτα, εἰ ἀλλάξον-ται ἰθὺν Θεοῦς αὐτῶν καὶ αὐτοὶ οὐκ εἶπα Θεοῦ ἡμεῖς; Δὲν ἡ-λάσασθε τὴν δόξαν ἡμῶν, εἴ ἢς οὐκ ἐφαληθήσασθε. Δὲν εἶπα ἀλλάξασθε τὸν Θεὸν ἡμῶν, εἴτι; ὁ Θεὸς δὲν ἀλοομένεται, ἀλλὰ ἀλλάξασθε τὴν δόξαν ἡμῶν. Μήπως δόκίματε ἡμῖνα, λέγει, μή-πως ἐπρεσβύησατε εἰς ἡμῖνα ἤρμαι; Ἐπειδὴ ἀπαρτήκατε, δὲν ἰ-μεύασατε τὴν δόξαν μου, ἀλλὰ τὴν δόξαν σας. Ἐπιτρέψατέ μου λοιπὸν **B** νὰ εἶπω τὸ ἴδιον καὶ πρὸς τοὺς δικούς μας, δὲν εἶδατε πρὸς; ὁ ἀποκαλὸς δικούς μας αὐτοῦ, ποὺ προσοῦν τὰ Ἰουδαϊκά.

Ἠγγαίνετε εἰς τὴς συναγωγὰς καὶ προσέξατε δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἔχον-ἀλλάξει τὴν νηστειάν των, ἂν ἐνήρτισαν τὸ Πάσχα μαζί μας, ἂν ἔργαζαν κάποτε τὴν ἡμέραν αὐτῆν. Καὶ ὁ ἴδιος πῶς αὐτὴ εἶναι νηστεια, ἀλλὰ παρανομία καὶ ἀμαρτία καὶ ἀπίθεια. Παρ-τοῦτο ἦμος δὲν τὴν ἀλλάξαν. Ἐσεῖς ἦμος ἔχετε ἀλλάξει τὴν νη-στιαν σας, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐφαληθῆτε με τὴν ἀλλαγὴν αὐτῆν, καὶ ἐλο-ποτακισθήτε πρὸς τὰ ἐσθάρματα τῶν Ἰουδαίων. Πότε αὐτοὶ ἐνήρ-τισαν τὸ Πάσχα; Πότε ἐστράψαν μαζί μας κάποιαν ἑσπρὴν τῶν νηστειῶν μας; Πότε ἐπῆραν μέρος εἰς τὴν ἐσπρὴν τῶν θεοκρατι-κῶν μαζί μας; **C** Ἐκείνοι δὲν ἐρχονται πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐσεῖς πρᾶγτε πρὸς τὴν παρανομίαν; Καὶ ἔταν λέγω παρανομίαν, ἕνωσι-κάτι; ποὺ δὲν γίνεται εἰς τὸν κερὸν ποὺ ἤρμιζε; Ἐπειδὴ κάποτε κερὸς ὅπως ἐκρετε νὰ τηροῦν αὐτὰ, ἀλλὰ τώρα δὲν ὑπάρχει. **3** αὐτὸ δ.τι κάποτε ἦταν νόμιμον τώρα εἶναι παράνομον.

4. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ εἶπω εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦ προ-φήτου Ἠαῖα. Δότι καὶ ἐκείνος μετὰ τὸ νὰ ἐλέγη τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἀσεβοῦν καὶ ἄλλοτε μετὰ νὰ ἔχον ἐσαυθρομένον τὴν προσοχὴν των εἰς τὸν Θεόν καὶ ἄλλοτε νὰ λατρεύον εἰδωλα, καὶ πῶς τοὺς ὁμιλεῖ: Ἔως πότε γυμνάζετε ἐπὶ ἀμφοτέρω; τὰς ἡγούρας; Ἢ ἐστὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν μετ' ἡμῶν, δευτὸ καὶ πορευσθε ὅπως αὐτοῦ, εἰ δὲ ὁ Πάτερ, πορευσθε ὅπως αὐτοῦ (Ἱ. Βασιλ. 18, 21). **D** Καὶ ἐγὼ λέγω τὸ ἴδιον, τώρα πρὸς τοὺς δικούς μας. Ἐάν νομιζατε εἰς ὁ Ἰουδαϊσμός εἶναι ἀλήθεια, τότε δεκάτ' ἐνεχλεῖται τὴν Ἐκκλησίαν; Ἐάν ἦμος ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀλήθεια, ὅπως καὶ εἶναι, τότε μέλιτε καὶ ἐκλουθησάτε τον. Πῶς μου, μετὰ εἰς τὰ μυστήρια, προσκυνεῖς τὸν Χριστὸν ὡς Χριστιανός, ἀπ' αὐτοῦ ζητῆς νὰ λά-βῃς τὰ ἀγαθά, καὶ παρ' ἑα αὐτὰ συνοσεύσῃς με τοὺς ἐχθρούς του; Ἐπειδὴ ἀπὸ δια αὐτὰ με τοῦτον φρόνημα κινεῖσθε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Δὲ αὐτοὺς λοιπὸν, οἱ ὅποιοι λέγουν εἰς ἔχον τὸ ἴδιον μετὰ ἐσεῖς φρόνημα καὶ ποὺ ἐπιδεικνύον εἶχον διὰ τὰ Ἰουδαϊκά, ἀρ-καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ νὰ ἀπειθῶσθῶ καὶ πρὸς ἐκεῖ-νους, **E** ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπιλήθω ἔκτακτοτερα καὶ νὰ εἰπῶ εἰς οἱ Ἰουδαῖοι, μετὰ τὸ νὰ νηστειῶν τον, ἐστράψον τον νόμον καὶ καταστῶσιν τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ μετὰ τὸ νὰ ἐνεργῶσι πάντως ἀνεπίθια πρὸς τὸ θέλημα του. Ὅταν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ νηστειῶσιν, αὐτοὶ ἐργάζον ἀπεβολικὰ καὶ ἐπαχυνον, καὶ δταν ὁ Θεὸς ἐπιθυ-μοῦσε νὰ μὴ νηστειῶσιν, αὐτοὶ τότε ἠμελλόντο νὰ τηροῦν νηστειάν. Ὅταν ἤθελε νὰ τοῦ προσηύδατον ὅτιαν, αὐτοὶ τότε ἐτραχαν πίσω ἀπὸ τὰ εἰδωλα, καὶ δταν δὲν ἐπιθυμοῦσε τὰς ἐσπρὰς των μετὰ τὴν σπουδὴν ἐπρεσβύησαν νὰ ἐσπρᾶζον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Στέφανος

τοῦς ἄλλα· Ἐγὼς δὲ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτω· (Ματθ. 7, 51). 621 **A** Ἐνα πρῶτον μόνον οὐκ ἔχει ἀπαρχολόγησι, λέγει, τὸ πῶς νὰ ἐκερῆται ἀντίθετα πρὸς ἅπα ὁ Θεὸς διατάσσει. Καθὼς ἀκριβῶς καὶ πῶρα κἀννοῦν. Ἀπὸ τοῦ γίνεσθαι φανερόν· Ἀπὸ τῶν ἔσων τῶν νόμων. Διότι σχετικὰ μὲ τῆς ἰουδαϊκῆς ἐστῆς, ὁ νόμος δὲν ὄρισε νὰ τρεπῶν μόνον τὸν καιρὸν ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, ἵπου θὰ γίνονται. Πράγματι ἔσαν ἐπιλή πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν ἐστῆν τοῦ Πάτχα κἀπὼς ἔτσι ἐκπαράξεται· «Ὁς δουρασθε ποιῶν τὸ Πάτχα ἐν οὐδαμῶ τῶν πόλειον ὧν Κύριος ὁ Θεὸς σου ἐδῶκεν οὐκ» (Λευτ. 16, 5 β). Ἄλλ' ἔπὼς ὄριζει νὰ τελῆται τὸ Πάτχα κατὰ τὴν δεκάτην τετάρτην τοῦ πρώτου μηνῶς (Νισάν). ἔτσι ὄριζει καὶ τὰ ἱεροσόλυμα ὡς τόπον ἐστῆσθαι. Ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἐστῆν τῆς Πεντηκοστῆς καθόρισε τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, ἵπου ἔπραξε νὰ τελῆται μὲ τὸ νὰ ὄριση νὰ ἐστῆσθαι αὐτὴ μετὰ ἐπιτῆ ἔδδομάδας καὶ σχετικὰ μὲ αὐτὸ δὲν παρέλιψε νὰ προσέθη ὅτι **B** ἐν τῷ τόπῳ ὧ ἐν ἑκλεῖτται· Κύριος ὁ Θεὸς σου· (Λευτ. 12, 11). Τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὴν ἐστῆν τῆς οὐκροτογίας.

Ἄλλ' ἔς ἴθωμεν, ποιῶν ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ, δηλαδὴ ὁ καιρὸς καὶ ὁ τόπος, εἶναι ἀναγκαῖοτερον νὰ τηρῆται, ἔσαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φυλάσσονται καὶ τὰ δύο μαζί. Ποῖον ἀπὸ τὰ δύο; Πρέπει νὰ ἀντιστοιχῶμεν διὰ τὸν τόπον καὶ νὰ φυλάξωμεν τὸν καιρὸν ἢ νὰ περιφρονῆσωμεν τὸν καιρὸν καὶ νὰ τηρῶμεν τὸν τόπον; Αὐτὸ ποῦ λέγει, σημαίνει τὸ ἔξης· Ὁ νόμος ὄρισε νὰ γίνεσθαι τὸ Πάτχα κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα καὶ μετὰ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, δηλαδὴ εἰς καιρὸν καὶ τόπον καθωρισμένον. Ἄς ὑποθέσωμεν λοιπὸν ἔσι δύο ἄνθρωποι· ἐπίστασθον τὴν ἐστῆν τοῦ Πάτχα, καὶ ὁ μὲν εἶναι ἔς παραθὴ τὴν τήρησιν τοῦ τόπου καὶ ἔς φυλάξῃ τὸν καιρὸν, ὁ δὲ ἄλλος ἔς τήρησιν μὲν τὸν τόπον, ἔς παραθὴ δὲ τὸν καιρὸν. Καὶ ἔς ἐστῆσθαι αὐτὸς, ποῦ τηρεῖ τὸν καιρὸν καὶ παραθίγει τὸν τόπον, τὸ Πάτχα εἰς τὸν πρῶτον μῆνα καὶ εἰς τόπον. **C** ποῦ καίτοι ἔσων καὶ μακρὰ ἀπὸ τὰ ἱεροσόλυμα, καὶ αὐτὸς ποῦ τηρεῖ τὸν τόπον καὶ παραθίγει τὸν καιρὸν, ἔς ἐστῆσθαι τὸ Πάτχα εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ὄχι ὄμως κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα, ἀλλὰ κατὰ τὸν δεύτερον. Ἐκαστὸς ἔς ἴθωμεν ποῖος ἀπὸ τοῦς δύο αὐτοῦς κατηγορεῖται καὶ ποῖος ἀδικεῖται, αὐτὸς ποῦ παρέθῃ τὸν καιρὸν καὶ ἔτελεσε τὸ Πάτχα εἰς τὸν καθωρισμένον τόπον, ἢ αὐτὸς ποῦ ἐγκατέλειψε τὸν τόπον καὶ ἐφύλαξε τὸν καιρὸν; Αὐτὸς ἐν αὐτῶς μὲν, ποῦ παρέθῃ τὸν καιρὸν διὰ νὰ τελῆται τὸ Πάτχα μετὰ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, φανὴ ἔσι εἶναι ἄδικος παραθῆς, αὐτὸς δὲ, ποῦ τὸν μὲν καιρὸν ἐφύλαξε, τὸν δὲ τόπον παρέλιψε νὰ τηρῆσθαι, φανὴ ἔξως ἀδικημάτων καὶ

κατηγορίας, ὡς παραθῆς. **D** εἶναι· διαφύγερον ἔσι καὶ αὐτοὶ παρανομῶν, ποῦ τελῶν τὸ Πάτχα εἰς τὸν καθωρισμένον τόπον, ἔσων καὶ ἐν ἰσχυρίζονται ἐπίστασθαι ἔσι τρεπῶν τὸν καιρὸν. Ἀπὸ τοῦ λοιποῦ αὐτὸ θὰ ἀποδειχθῇ; Ἀπὸ τῶν ἔσων τῶν Μωϋσῆν. Ἀπὸ μαρτυρίας καὶ ἀνθρώποι ἐστῆσθαι· ἔσων ἀπὸ τὴν κοινότητα τὸ Πάτχα, πρὸς ἄλλων ἔσων, λέγει, εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ τοῦ λέγουσθαι· ἔσων ἀκρίβητος ἔσων ἐπὶ φυγῆ ἀνθρώπου, μὴ ἀπαρῆσθαι προσηνεγαλῶν τὸ ἔσων Κυρίου κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἐν μῆσιν Ἰσραήλ; Καὶ εἰπὴ πρὸς αὐτοὺς Μωϋσῆς; στήθε αὐτοῦ καὶ ἀκούσονται τι ἐνπλεῖται· Κύριος περὶ ὧν. Καὶ ἄλλωρε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· λέγεισθαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ λέγων ἄνθρωπος, **E** ἔς ἐν γένεσθαι ἀκρίβητος ἐπὶ φυγῆ ἀνθρώπου ἢ ἐν ἔσων μακρὰ ἢ ἐν ὧν, ἐν ταῖς γενεαῖς ὧν, ποῖσθαι τὸ Πάτχα ἐν τῷ μῆσιν τῷ δεύτερῳ (Ἀριθ. 9, 7-11). Καὶ αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔσι, ἔσαν κἀπὼς ἀπαρῆθαι, λέγει, εἰς ταξίδιον κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα, ἔς μὴ ἐστῆσθαι τὸ Πάτχα ἔσων ἀπὸ τὴν πόλιν, ἀλλ' ἔς τελῆται τὸ Πάτχα κατὰ τὸν δεύτερον μῆνα, ἀπὸς ἐκτανῆσθαι εἰς τὴν πόλιν. Ἄς παραθὴ ὄχι δὲ τὸν καιρὸν, διὰ νὰ μὴ παραθὴ τὴν τήρησιν τοῦ τόπου, μὲ τὸ νὰ τελῆται ἔσων ἀπὸ τὴν πόλιν τὸ Πάτχα. Ἀπὸ τοῦ ἐπιθέσθαι ἔσι ἢ τήρησθαι τοῦ τόπου εἶναι πῶ ἀναγκαῖα ἀπὸ τὴν τήρησιν τοῦ καιροῦ.

Τὶ λοιπὸν θὰ ἔμπερῶσαν νὰ ἀπενήσθαι ἔσι ἀπὸ τοῦς ἰουδαίους ἐστῆσθαι τὸ Πάτχα ἔσων ἀπὸ τὴν πόλιν των; 622 **A** αὐτὸς ἔσων παραθῆθαι ἐκείνῳ ποῦ εἶναι ἔσων περισσότερο ἀναγκαῖον. ἔσαν εἶναι δυνατόν νὰ τοῦς δικαιοσύνη ἢ τήρησθαι τοῦ μικροτέρου. ἔσαν εἶναι ἀκρίβη μῆρας πρὸς νεμίζου ἔσι δὲν παραθῆσθαι τὴν τήρησιν τοῦ καιροῦ, διαπράττουσθαι τὴν ἐσχάτην παρανομίαν. Καὶ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύεται ἀπὸ αὐτὰ ἔσων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦς προφήτας. Διότι ἔσαν ἐκείνους παρουσιάζονται νὰ μὴ θυσιάζου, νὰ μὴ τραγουδοῦν ἔσων εἰς ἔσων παρῆθα, μῆτε νὰ τηρῶν κἀπὼν παρανομίαν γενεαῖον, τότε ποῖαν δικαιοσύνην ἔμπερῶσαν νὰ ἐπικαλεσθῶν αὐτοῖς; Καὶ ἐκείνους δέδεται ἔξωσθαι μὲ τὴν προσδοκίαν νὰ ἐπολιούσθαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶ τοῦ πελιτοῦματός των. ἄλλ' ὄμως ἔμπερῶσαν πιστοὶ εἰς τὸν νόμον καὶ ἐπρωσθῶν τὰς διατάξεις του, διότι αὐτὸ ἐπιτασσῶν ὁ νόμος. Αὐτοὶ δὲ ἔσαν καὶ δὲν ἔχουσθαι κἀπὼν ἐπίστασθαι **B** ἔσι θὰ ἔμπερῶσαν τὸ καλοῦσθαι τοῖς αὐτοῖς (εἰς ποῖον ἄλλωρε ἀπὸ τοῦς προφήτας των ἔμπερῶσαν νὰ τὸ δικαιοῦσθαι αὐτοῖς), παρὰ ταῦτα ὄστε ἔσι ἔμπερῶσαν. Ἄλλὰ καὶ ἐν ἀκρίβη ὄχι μῆρας κἀπὼν δυνατότης νὰ κρανητοποιήσθαι εἰς προσδοκίαν των, καὶ εἰς τὴν περιπέσθαι αὐτῶν θὰ ἔπραξε νὰ μιμηθῶν τοῦς ἁγίους ἐκείνους; καὶ νὰ μὴ γενεαῖσθαι, μῆτε νὰ πρῶττουσθαι ἔσων πρὸς

νοον.

3. Ἐπειδὴ δὲ τίποτε ἀπὸ ὧν αὐτὰ δὲν ἔκαμαν ἔλαβον, ἔκουσε τι ἀπαντοῦσαν εἰς αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἔρωτοῦσαν. Ὅταν οἱ ἐλόθῃσιν τοὺς ἔδωξαν καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ καίθουν τὰ μουσικά των ἔργα μὲ τὸ νὰ τοὺς λένουν· Ὅλας ἡμῶν τὴν ὁδὴν Κυρίου· Ὁ θεὸς ἐπειδὴ ἠγνοῦσαν πολὺ καλὰ τὸν νόμον, ποὺ δὲν ἐπέτραιε νὰ κείνον αὐτὰ ἔσω ἀπὸ τὴν πόλιν των, ἀπαντοῦσαν· Ἦδὲ ἴσμεν τὴν ὁδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἁλλοτρίως; (Ψαλμ. 136, 3-4). Ἐπίσης καὶ οἱ τρεῖς νόμοι, ποὺ ἦσαν εἰρημωτικοὶ εἰς τὴν Βαβυλώνα. Ἐλεγον· οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἔργον καὶ προσήτης, οὐδέ τόπος τοῦ καρποῦ καὶ ἐνδοκίῶν σου καὶ εὐραίου ἔλεος (Δαν. 3, 38). Ἄν καὶ ὤψαρχον ἔχει κοιλὸς τόπος, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ὤψαρχον ἔχει, παρέμενον χωρὶς νὰ τελωθῇ θυσία. Καὶ πάλιν ὁ θεὸς μὲ τὸ τίμα τοῦ προφήτου Ζαχαρίου ἔλεγον εἰς ἄλλους· μή νηστείαν νηστεύκατέ μοι ἐν τῇ ἐδωμόσῳ μου; (Ζαχ. 7, 5) καὶ ἐγνωσθε τὰ χρόνια τῆς ἀρχαιολογίας. Ὁ Θεὸς λοιπὸν τώρα ἐπὶ νηστείας κέει μεν, ἐνθ' οἱ πρόνοιαι σου οὐκ ἐπιστάται, οὐκ ἐτήρησαν, οὐκ ἔλασαν; Ὅτι εἰ οὐκ ἐπὶ τὸ Πάσχα ἐδωρίζαν, τίποτε φανερόν ποὺ καλὰ ἀπὸ αὐτὰ ἔδω. Ὅπου δὲν ὤψαρχον θυσία, οὐκ ἔσθη ἐπίγειο, ἐπειδὴ ἔφατε δὲν ἔσθη νὰ ἐπιτελοῦνται. Καὶ διὰ νὰ προσέβουσαν τὴν ἐπίδειξιν τοῦ ἰσίου τοῦ πρῶτου, ἔκουσε τι λέγει· Ὁ Δανιὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦσαν ἐγὼ Δανιὴλ πενήθου, τρεῖς ἑβδομάδας ἔργον ἐπέβουσαν οὐκ ἔφαγον, καὶ οὐκ καὶ κρέας οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ στόμα μου καὶ ἄλλαι οὐκ ἠλεψάμεν ἐν ταῖς ἐδωμόσῳ ἐκείναις. Καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ εἰκάδι ἡμέρῃ τοῦ πρώτου μηνός, εἶδον τὴν ἄστρον (Δαν. 10, 2-4). Εἰς τὸ σημεῖον τούτου προσέβατέ μοι μὲ μεγαλοτέραν προσήτην, διότι ἀπὸ αὐτὰ γίνεται φανερόν ὅτι δὲν ἔδωσαν τὸ Πάσχα οἱ Ἰουδαῖοι. Καὶ τὸ ποῦ, ἔα αὐτὰ ἐξηγήσω ἐγὼ.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύουν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑξήμιον. Καὶ ὁ Δανιὴλ ὁ ἴδιος ἐπὶ εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέρας δὲν ἔφαγε καθέλου. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ εἰκοσιμία ἡμέραι συνέτασαν μὲ τὰς ἡμέρας τῶν ἑξήμιον; Ἀπὸ αὐτὰ ποὺ εἶπαν οὐκ ἐπὶ τῇ καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνός, ἐν καὶ τὸ Πάσχα ἔδωσαν. λέγει· 22^α Ἀ τὴν 21^{ην} τοῦ μηνός αὐτοῦ. Διότι, ἀπὸ ἔργου ἀπὸ τὴν 14^{ην} τοῦ πρώτου μηνός καὶ ἔδωσαν ἔπειτα ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ, τὴν 21^{ην}. Ἀλλ' ἄρα αὐτὸς συνέτασε τὴν νηστείαν καὶ μετὰ τὸ Πάσχα. Διότι, ἀπὸ ἔργου ἀπὸ τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ πρώτου μηνός καὶ συνεπλήρωσεν ἔπειτα 21 ἡμέρας, ἐπὶ προσέτασε τὴν 14^{ην} καὶ μετὰ ἐπ' αὐτὴν ἄλλας δέκα ἡμέρας ἐπέ-

μην. Ἦδὲ λοιπὸν δὲν εἶναι ἐθέλῳ καὶ μισροὶ αὐτοί, ποὺ πρῶτον τὰ ἐτίθει ἀπὸ φιλονεικίαν καὶ ἐρωτικὴν διέθεσιν, τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὅποιον οἱ ἅγιοι ἐκείνοι τίποτα παρήκον ἀπὸ τὰ νόμιμα δὲν ἐπόλασαν εἰς τὴν πατρίδα; Καὶ ἐὰν μὲν αὐτοὶ ποὺ λέγουσι καὶ πρῶτον αὐτὰ ἦσαν κέκοιτο ἀδιὰφοροι καὶ ἀνωλεθεῖς, ὡς θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι τὸ νὰ μὴ τηροῦν τὰς διατάξεις τοῦ νόμου εἶναι ἔσιον τῆς ἀδιαφορίας, ἔδω ἄρα ἦσαν φιλόθεοι καὶ εὐλαβεῖς καὶ ἐπρόσερον τὴν ζωὴν των εἰς αὐτὰ, ποὺ ἀεραστεῖται ὁ θεός, εἶναι φανερόν ὅτι τὸ νὰ μὴ τηροῦσαν τὸν νόμον δὲν τὸ ἔκαμαν ἀπὸ ἀδιαφορίας ἀλλὰ ἀπὸ πεποιθήσιν εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, ὅτι δὲν πρόκει νὰ ἐπιτελοῦν τὰς θρησκευτικὰς ὑποχρεώσεις ἔσω ἀπὸ τὰ Ἰεροσόλυμα. Καὶ ἀπὸ τούτου ἔχει προσιδεία ἀληθὴ καὶ κατὰ ἄλλο πῶς σπουδαίον, ὅτι ἡ τότε θρησκευτικὴ ζωὴ ὡς ἐκ περισσοῦ ἀπαιτοῦσε τὴν τήρησιν θυσιῶν, σκεδάτων, νευμητιῶν καὶ πολλῶν ἄλλων παρεμίων πραγμάτων καὶ ὅτι οὐκ ἔδω ἔπιτελοῦντο ἦσαν δυνατὸν νὰ συντελοῦσαν Ἐ κατὰ τι εἰς τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἔδω παρεμύριζοντο εἶχαν τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλουν τὸν φάλλον εἰς σπουδαίον ἢ νὰ μειώσουν κατὰ τὸν τὴν ἀγνότητα, ποὺ ὤψαρχον εἰς τὴν ψυχὴν. Αὐτοὶ λοιπὸν ποὺ μὲ τὴν ζωὴν των ἐπέδειξαν εἰς τὴν γῆν εἶον ἐπὶ ἄλλοι πρὸς τὸν εἶον τὸν ἀγγέλου, χωρὶς νὰ ἐπιτελοῦσαν τίποτε ἐπ' ἑα αὐτὰ, ἐπὶ λατῆ χωρὶς νὰ προσέβουσαν θυσίαν, νὰ τηροῦσαν ἔσθη, νὰ ἐπιδείξουν ἀνάλογον νηστείαν, τόσον ποὺ ἔφαγον εἰς τὸν θεόν, ὅπως νὰ ὑπερῆσαν καὶ αὐτὴς ἀκίχη τῆς φύσεως καὶ νὰ προσελκύσων ἐλόκληρον τὴν οἰκουμένην πρὸς τὴν Θεογονίαν μὲ τὰ ἑα συνέβουσαν εἰς αὐτοὺς. Διότι, εἰ θὰ ἤμποροῦσε νὰ συγκρατῆ μὲ τὸν Δανιὴλ; Τί μὲ τοὺς τρεῖς νόμοι, οἱ ὅποιοι, ἀπὸ προκαταβολικὰ ἔλασαν τὸ πῶς σπουδαίον ἀπὸ τὰ ἐθνητικὰ παραγγέλματα, ἄν ὄψαρχον ὄλων τῶν ἁγίων, ἔπρηνται πλέον τὸ ἀπέδειξαν; Ὁ Διότι λέγει· Ἐπέδειξαν ταύτης ἀγνότην, οὐκ ἔχει; ἴνα τις τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὅπρ τῶν φίλων αὐτῶν ἔφαγε (Ἰω. 15, 18). Ἐκείνοι ἄρα ἐδω σίσησαν τὴν ζωὴν των εἰς τὸν θεόν. Καὶ δὲν εἶχαν διὰ τοῦτο μόνον ἀπισθημάτων, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἐπράξαν αὐτὸ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ λάβουν μισθόν. Διὰ τοῦτο ἔλεγον οὐκ ἔσθη θεός ἐν τῷ ὄραφῳ δυνατὸς ἐπέδειξαι ἡμῶν καὶ ἐάν μὴ, γινώσκον ἔσθη σοι, βασιλεῦ, ὅτι τοὺς θεοὺς σου οὐ λατρεύομεν (Δαν. 3, 17). Ἦδὲ ἀρα, λέγει, ὁ μισθός τὸ ὅτι πεθαίνωμεν διὰ τὸν θεόν. Καὶ χωρὶς νὰ τηροῦσαν τίποτε ἀπὸ τὰ καθαινώμενα ἔ καταβύσαν αὐτὰ καὶ ἐπέδειξαν τῶσθη μεγάλην ἀρετὴν.

6. Καὶ διατί, λέγει, ὁ θεός ὤψαρχον αὐτὰ, ἐάν δὲν ἤθελε νὰ γίνονται; Καὶ ἐάν ἤθελε νὰ τηροῦνται διατί κατέστρεψε τὴν πόλιν

σου; Διαφορτικό αυτός φρεϊλε να κάρη δύο πράγματα. Έξ' όσων φρεϊλε να διατηρούνται αυτά, ή δέν έπρατα να διακόψη να γίνεται ή φυσία εις έν' τόπον, άπό έκείνου να σής διακορπίση εις άλλον την οινωμένην. **224** Α ή έξ' όσων φρεϊλε να έπιταλθη έσως την φυσίαν έκατ, δέν έπρατα να σής διακορπίση εις κώδη σημαίον της οινωμένης και να καταστήση άπληρίασεν την πόλιν άκαίγη, έσου έπρατα να προσφέρεται ή φυσία. Τι συμβαίνει λοιπόν; Αντιμάχεται τον έαυτόν του, λέγει, με τό να διακόψη, άπό την μίαν, να γίνεται ή φυσία εις ένα τόπον, και άπό την άλλην, να άποκαλεί τον τόπον έκαίγη; Καθέλω' είναι μέλλεται πάρα πολύ σύμφωνος με τον έαυτόν του. **Εξ' άρχης** ο Θεός δέν ήθελε να σής όσως της φυσίας. Και δι' αυτό που λέγει προσκορίζω μάρτυρα τον ίδιον τον προφήτην, ο όποιος λέγει: τά εζή; «άκούσατε λόγον Κυρίου, βαχοντες Σαδόμεν προσέχετε νόμον Θεού υμών, λέος Γουάρου» (Ήσ. 1, 10). Και έδω δέν διαλλάττει προς τους Σαδομίτας ή τους κατοίκους των Γουάρων, αλλά προς τους 'Ιουδαίους. **Β** Τους όνομάζει έα έσαι, έπειδή με την μίσην της κωκίας των έργων συγγενής με εκείνους. Διά τον ίδιον λόγον λοιπόν τους όνομάζει και σούλους και έσπους θηλυμανείς, όχι διότι έχουν μετακλίση εις την φύση των ζώων αυτών, αλλά έπειδή έπαθίοναν την λαγνείαν των (Ήσ. 56, 11 'Ήσρ. 5, 8). «Τί μοι πλήθος των φυσιών υμών; Λέγει Κύριος» (Ήσ. 1, 11). Οι κάτοικοι δέν τον Σαδόμην οδδέποτε παρουσιάσθηκαν να προσφέρουν φυσίαν εις τον Θεόν. Συνεπώς οι 'Ιουδαίοι είναι εκείνοι προς τους όποιους έπαυθίνεται ο προφητικός λόγος, ο όποιος τους άποκαλεί με τά όνόματα αυτά C διά την αίτίαν που είπα. «Τί μοι πλήθος των φυσιών υμών; Λέγει Κύριος. Πλήρης αίμη άσκαυτομάτων κριών και στέαρ άρνών και αίμα ταύρων και τράγων ού βούλων; οδδέ έδν έρχοσθε όρθήναι μοι. Τίς γάρ έξήγησε ταύτα πάντα έκ των χειρών υμών;» (Ήσ. 1, 11).

Ηκουστε την άσκαυτοματην φυσίην του προφήτου να λέγη εις εζ' άρχης ο Θεός δέν ήγγισαν άπό σής αυτά; Διότι έδν τά άπαιτούσε τά έδηγοσάν εις τό καθέστος αυτό και έλας τους παλαιούς, που ήγγισαν πριν άπό αυτός. Πώς λοιπόν τώρα, λέγει, έπέτραψαν; Από συγκάθεσιν εις την άδένειάν σας. Και όπως ο Ιατρός, που παρακολουθεί κάποιον άνώρητον, **Δ** ο όποιος έχει ύψηλόν πυρετόν και είναι δώτερος και άνωμένος και ο όποιος ύψηλόν ή να κή κρύο νερό και άπειλεί, έδν δέν του δώσουν, να κρημασθή ή να κρημασθίση, δέλων να τον άποκρίψη άπό τό μεγαλύτερον κακόν, άποχωρεί εις τό μικρότερον, προκειμένου να τον σώση άπό τον βίαν θάνατον, έτσι και ο Θεός ήγγιγγεν εις την περίπτωση των

'Ιουδαίων. (Όταν τους είδα να κήμουν πόν τράλλοι, να στενοχωροθύνται, να ήλιουν φυσίαν, να είναι έτοιμοι, έδν δέν τάς λάβουν, να ήγκαταλείθουν τον άληθένον Θεόν και να δρακατεόσουν εις τά είθωλα, και έχι; άπώδ; να είναι έτοιμοι, αλλά να έχουν κώδης λιποτακτική, έπέτραψαν εις αυτός τάς φυσίας. **Ε** Και δι' αυτή είναι ή αίτία, είναι δυνατόν να καταβήχη και άπό τον χρόνον που έπέτραψαν. Διότι, μετά την έορτήν που έπέλασαν εις τους κοινούς βαίμονας, τότε έπέτραψε τάς φυσίας, πόν να τους έλεγε' έπρελλάθηματα και έπιθμαίτε να θυσιάζετε. Προσφέρτε λοιπόν και εις έμά φυσίαν. **Άλλ'** όμως, άπό έπέτραψαν έτσι και αυτό, δέν τό έπέτραψαν άπεριόριστα, αλλά με την σωφιστικην μέθοδόν του τό παρίστανε πάλιν. Και όπως ο Ιατρός έκαίνος (κατά δέσπια δέν μες έπιπέζει να χρησιμοποιώμεν τό ίδιον παράδειγμα). **225** Α άπό άπαχώρησεν εις την έπιθύμιαν του άπέναντος έτραπεν άπό τό σπύι του ψιάλην και έβωκεν έντελήν μόνον άπό αυτήν να πόνη κριών κρη και ο άδένης άπό έτσι έπεισθη, κρησά τότε ο Ιατρός δίταξε τους νοσοκόμους να σπάσουν την ψιάλην, ώστε άνώκωτα και κρησίως να τον άδηγήση μακριά άπό την έπιθύμιαν του. Τό ίδιον έπραξε και ο Θεός, άπό έπέτραψε την φυσίαν, δέν άρησε να γίνεται αυτή εις κώδη άλλον τόπον της οινωμένης, πρηά μόνον εις τό 'Ιερουσόλυμα. Έκείτα, άπό έπ' άλλον χρόνον έπρόσφαρον έκατ την φυσίαν, κατέτραψε την πόλιν, ώστε με την καταστροφήν της να τους άδηγήση γωρίς να τό ήλθουν μακριά άπό τό πράγμα. Έπως άκριβός και ο Ιατρός με την βραχύν της ψιάλης άπεμάκρυνε τον άρρωστον άπό την έπιθύμιαν του. **Β** Διότι, έδν πνεμά τους έλεγον 'άπέχεται', δέν ήα ήγαίχοντο με εύκοίλιαν να άποστούν άπό την τράλλαν των να θυσιάζον. Τώρα όμως με την έλλείψιν του τόπου, κρησά τους άπομακρόνη και άπό την μίαν, που έχουν διά τό πράγμα. **Άς** είναι λοιπόν, σύμφωνο με τό παράδειγμα, ο μόν Ιατρός ο Θεός, ή δε ψιάλη ή πόλις, ο άρρωστος, ο δώτερος Ιουδαίος λαός και ή ψυχροκσία, ή βία και ή δυνατότης των φυσιών. Όπως λοιπόν ο Ιατρός με τό να έξχαρτίση την ψιάλην συγκρατεί τον άρρωστον άπό την βλαβέρην άπαιτήσιον του. Έτσι και ο Θεός με τό να καταστρέψη την πόλιν και να την καταστήση άπληρίασεν, άπεμάκρυνε άπό τάς φυσίας. Διότι: έδν δέν ήθελε να κάρη αυτό, άπαιτ παρίστανε την τελευταην αυτήν εις ένα τόπον, αυτός που είναι παντού παρών και γερμίζει με την παρουσίαν του τά πάντα: **C** Διότι δέ, άπό παρωρίας την μέν λατρείαν εις φυσίαν, τάς δέ φυσίας εις τόπον, τον δέ τόπον εις κερών, τον δέ κερών εις μίαν πόλιν, κατέστραψαν άπαιτα την πόλιν

αδότην; Καὶ τὸ περισσότερο θαυμαστὸν καὶ παράδοξον πρῶγμα εἶναι τούτων ἐλόκληρος ἡ οἰκουμένη εἶναι διδύματα ἀνοκτῆ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅπου ὅμως δὲν τῶδε ἐπιτρέπεται· καὶ τῶλεον τὴν θυσίαν, ἢ δὲ Ἱερουσαλήμ, ὅπου μόνον ἐπιτρέπεται ἡ προσφορά τῆς θυσίας, ἔχει γίνεαι ἀπόστοι. Δὲν εἶναι λοιπὸν εὐφρανῆς καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοῦς ἡλιθίους ἢ αἰτία τῆς καταστροφῆς ἐκείνης; Καὶ ὅπως ὁ οἰκοδόμος, ἀπὸ θέσης θεμελίου, ὄψις τοῦ οἴκου, Ἐ κατασκευάζει θεοστυῆν ἀροστῆν καὶ συνδέει τὴν κωμῆραν αὐτὴν εἰς μίαν κεντρικὴν πέτραν, τὴν ὅποιαν, ἂν ἀραιώσῃ, θά ἐκάλωσεν ἄλλο τὴν ἀροστῆν τοῦ οἰκοδομηματος, ἔστι καὶ ὁ θεὸς ἀπὸ κατὰ κάποιον τρόπον καταστρεφῆ τὴν πέτρην οὐδεωρον τῆς λατρείας, εἶπαι μὴ τὸ νὰ καταστρέφῃ αὐτὴν, κατέλιπε καὶ ἐλόκληρον τὸ ὑπόλοιπον οἰκοδόμημα τοῦ θεολογικοῦ τρόπου ζωῆς.

7. Ἡ μάχη λοιπὸν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων, εἰς καταστροφὴν ἔδει. Σήμερα ἐρρίψαμεν τὰ δέλη ἐναντίον τοὺς μὴ τὸ νὰ ἐπιμῶμεν τόσα μόνον, ὅσα ἦσαν ἀρκετὰ — μᾶλλον δὲ καὶ πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅσα χραιζόνται — διὰ τὴν ἀρρήθειαν τῶν ἀδελφῶν μου. Ἐ ὑπολείπεται τώρα νὰ θεολογηθῆτε ἐν τῇ, πῶς περιστολῶτε ἑαυτοὺς, νὰ ἐπιδείξετε πολλὴν φροντίδα διὰ τὰ μέλη μου, καὶ νὰ μὴ λέγετε, τί μὴ ἐνδυναμῆται; Διότι ἐγὼ νὰ ἐπιβεβαιώσω καὶ νὰ ἀσχυλοῦμαι μὴ τοὺς ἄλλους; Ὁ Διόδοτος; μὴ ἀπέθανε δὲ ἡμᾶς καὶ ἐγὼ δὲν προσέφερι; ὅτε μίαν λέξιν; Ποῖαν συγγένησιν θὰ λάβῃς; Ποῖαν δικαιολογίαν θὰ προβάλλῃς; Πῶς μου, πῶς, μὴ πολὺν θάρος; θὰ παραστῆς ἡμᾶς εἰς τὸ ἔθνος τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἀδιαφορῆς διὰ τὴν ἀπόλειπτον ὅσον ψυχῶν. Μακάρα νὰ ἤμποροῦσα νὰ γνωρίζω τοὺς πιστοὺς αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι συγχέουσι εἰς τὰς συναγωγὰς τῶν Ἰουδαίων καὶ δὲν θὰ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν δοξασίαν σου; ἀλλὰ μόνος θὰ ἔκαρα τὴν ἐπαγόρευσιν των καὶ πολὺ γρηγορὰ μάλιστα. 626 A Ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ διορθώσῃ τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ἂν ἀκόμη χρειάζῃ νὰ προσφέρῃ τὴν ζωὴν σου, μὴ παρατήρηαι, ἀλλὰ γίνεαι μιμητὴς τοῦ Δασκάλου σου. Καὶ ἂν ἔχῃς δοῦλον καὶ ἂν ἔχῃς γυναῖκα, κρέταρέ τοὺς μέγα εἰς τὸ πνεῦμα, ἔστω καὶ μὴ πολλὴν θίαν. Διότι, ἂν δὲν τοὺς ἐπιτρέπῃς νὰ παραίτωνται εἰς τὸ θέατρον, πολὺ περισσότερο δὲν κρέται ἐ τοὺς ἐπιτρέπῃς; νὰ ἐπισκέπτονται τὰς συναγωγὰς; ἢ παρανομία αὐτῆ ἐστὶν μεγαλύτερα ἀπὸ ἐκείνην. Τὸ νὰ παραίτωνται εἰς τὸ θέατρον εἶναι ἀνεπίστολον, τὸ νὰ παρεῖται ὅμως εἰς τὴν συναγωγὴν εἶναι ἀσέβεια. Καὶ λέγομαι αὐτὰ, ἔχει διὰ τὸ ἀφῆκα νὰ συγχέουσι εἰς τὰ θέατρα, διότι καὶ ἐκεῖνοι εἶναι κωφῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἤμποροῦσα αὐτὸ ἔδει πολὺ περισσότερο.

Τι τρέχεις νὰ ἴδῃς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Θεομύχων Ἰουδαίων, πῶς μου, ἀνθρώπος πῶς καί ποῦ οὐκ ἀλλοίωτος; Ἐπῆρατε πῶς νὰ κἀθεσαι εἰς τὸ σπῆν σου καὶ νὰ στανέῃς; Ἐ καὶ νὰ χύνῃς δάκρυα διὰ λογαριασμὸν τοὺς, διότι αὐτοὶ ἀντιμῆχόνται τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, διότι ἔχουν τὸν διάβολον, πῶς χωρεῖται. Διότι αὐτὸ πῶς γίνεται χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ — πράγμα διὰ τὸ ὅποιον θεμύληρα καὶ παραπάνω — καὶ ἂν ἀκόμη κάποιος εἶχεν ἐπιτροπὴν νὰ γίνεταί, ὅτερα γίνεταί παρανομία καὶ αἰτία εἰς ἀσεβοῦς τιμωρίας. Κάποτε οἱ Ἰουδαῖοι ἐποιεῖσαν ἀλλοίωτας, τότε δηλαδὴ πῶς ἐτελοῦσαν τὰς θυσίας, τώρα ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς νὰ κἀμινουσι αὐτὸ. Ἄκουσι λοιπὸν καὶ διὰ ποῖον λόγον ἔλαβον τὰς ἀλλοίωτας; Ἐποίησαν οὐρατοῦ, λέγει ἡ Γραφή, ἀλλοίωτας ἐκ τῆς ἀργυρᾶς. (Ἀριθ. 10, 2). Ἐπειτα, ἔμειλόν διὰ τὴν χρεῖαν τῶν ἀλλοίωτων, ἐπρόθετος; Ἐκαὶ οὐλοῦνται ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτωμένοις ὑμῶν καὶ τῶς θυσίαις τῶν οὐστρίων ὑμῶν. (Ἀριθ. 10, 10). Πῶς εἶναι λοιπὸν τώρα ὁ θυμὸς; Πῶς ἡ κωφότης; Πῶς ἡ στυγὴ καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων; Πῶς ὁ ἱερεὺς; Πῶς τὰ Χερουδαίμ τῆς δόξης; Πῶς δὲ τὸ χρυσὸν θυμωτήριον; Πῶς τὸ ἐξιλιαστῆριον; Πῶς ἡ φιάλη; Πῶς τὰ σπῆν διὰ τὸν ἰβανισμὸν; Πῶς ἡ κρατὰ πῶς κατέθηκε ἀπὸ τὴν οὐρανὸν; Ἀργυρᾶς εἶα τὰ ἄλλα καὶ κρατὰς μόνον τὰς ἀλλοίωτας; Ἐλέηται δὲ καὶ πολὺ καί ποῦς παρὰ λατρείαν; Ἄλλ' ὅπως κατηγόρησαν ἐκείνοις διότι παραδείκνουν τὸν νόμον, ἔστι καὶ πολὺ περισσότερο κατηγόρησαν ἐκεῖς, διότι συναναστρέφατε μὴ αὐτοὺς, πῶς παρανομῶν καὶ ἔχει μόνον αὐτοὺς πῶς τοὺς συναναστρέφονται εἰς τὰς συναγωγὰς; ἀλλὰ καὶ ὅπως ἤμποροῦν νὰ τοὺς ἤμποροῦσι καὶ δὲν θέλουσι. Μὴ μὸς εἴπῃς, τί κωφὸν ὑπάρχει ἀνάμεσα εἰς ἑμένα καὶ εἰς ἐκεῖνον; Ἐμὸς εἶναι καὶ ἀγνωστὸς. D Ἐνθὶ ἀκόμη εἶναι πιστὸς καὶ μετέχει, πῶς σου εἰς τὸ μυστήριον καὶ συγχέει εἰς τὴν ἴδιαν ἐκκλησίαν, εἶναι περισσότερο οὐκ εἰσὶς σου καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς σου καὶ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς σου καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ ἀπὸ ὅλων τῶν ἄλλων. Ὅπως λοιπὸν τιμωροῦνται μὴ τὴν ἴδιαν τιμωρίαν, ἔχει μόνον οἱ κλέπται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, πῶς εἶχαν τὴν δύναμιν νὰ ἀποτρέψουν τὴν κλεψίαν καὶ δὲν τὴν ἐμπέδισαν, ἔστι τιμωροῦνται; ἔχει μόνον οἱ ἀσεβεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἤμποροῦν μὴ νὰ ἀποκρίνηται ἀπὸ τὴν δόξασιν ἄλλους καὶ δὲν τὸ κἀμινουσι, ἢ διότι δὲν θέλουσι, ἢ ἀπὸ φόβου, ἢ ἀπὸ κωφότητος. Διότι καὶ αὐτοὶ, πῶς ἰσχυροῦνται τὸ τάλαντον, ἐλόκληρον τὸ ἰσχυροῦνται εἰς τὸν Δασκάλου, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐπολακλασιάζουν ἰσχυροῦνται. Καὶ ἐστὶν κωφῶν. ἂν ὁ ἴστος παραμεινῇ καθαρόν; καὶ ἀπῆρατος. E δὲν πολλαπλασιάζῃς ὅμως τὸ τάλαντόν σου καὶ

δὲν ἀνακρίβεις εἰς σωτηρίαν ἄλλων ἀδελφῶν, ποῦ γίνεται, ἢ πά-
 ρης· τὸ ἴδιον καὶ ἐπὶ μὲ ἀγαπῶν.

Ἄγαπητοί μου, δὲν εἶς ἕνα πολλά! (1) καθένας ἐπὶ ἐσῆς.
 Ἐξ ἀνακρίβειν πρὸς χεῖρ μου εἰς τὸν ὄραμον τῆς σωτηρίας ἔνα
 ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἢ ἀγαπῶν σοφῶς καὶ μὲ ἕληον, ἢ ἀνοή-
 τῆτος, ὅστε εἰς τὴν ἐπιμέτην οὐρανῶν καὶ νὰ παρουσιασθῶμαι ἐπὶ
 μὲ περισσότερο ὄραμος, προκομιζόμενος ὄραμα εἰς τὸν Θεόν, ὄραμα
 τιμιώτατον ἐπὶ ἅλα τὰ ἔλλα, ἀνακρίβειν εἰς τὸν ὄρατον ὄραμον
 τῆς ψυχῆς τὸν πλανημένον ἀδελφὸν καὶ. Καὶ ἐν χρειασθῆν νὰ ὀ-
 πετηθῶμαι ὄραμος, 627 Α νὰ ἀπαρῶμαι, νὰ ὀπετηθῶμαι ἐπιτόπιον
 ἔλλα, ἢ ἀνακρίβειν τὴν ἑαυτῶν, ὅστε νὰ τοῦ ἀνακρίβωμαι. Πρά-
 γματα ἀνακρίβωμαι τοῦ ὄρατου καὶ ἐταν μὲς λακτίζωμαι καὶ ἐταν
 μὲς ὄρατῶμαι καὶ ἐταν μὲς εἰρνεύωμαι. Καὶ δὲν μὲς παρῶμαι
 εἰ ὄρατος τῶν, ἔλλα ἔνα μόνον πρῶγμα ἐπιτόπιον νὰ ἴσωμαι, τὴν
 ἕληον αὐτοῦ, ποῦ διαπράττει τὸς ὄρατος εἰς ὄρατος καὶ. Πο-
 λὺς φορὰς μάλιστα ὁ ὄρατος ἐπαρῶμαι καὶ τὸ ἔλλα τοῦ ὄρατου,
 τὸτον ὄρατος δὲν γίνεται ἐπιτόπιον εἰς ἑαυτῶν νὰ συνεχίσῃ τὴν ὀ-
 ρατῶν του. Ποῦ ὄρατος δὲν εἶναι ἄρατος, αὐτοῦ μὲν ποῦ προτι-
 ζῶν δὲ τὸ ὄρατος νὰ ἐπιτόπιον τὸτον πολλὴν μέρημον, ἢ
 μὲς δὲ νὰ ἀνακρίβωμαι καὶ νὰ νομίζωμαι εἰς δὲν παρῶμαι ἐπι-
 ποτὴ τὸ ὄρατος, ἐταν τὸτον ψυχῆ γίνεται καὶ ἐταν τὰ μὲς
 καὶ παρῶμαι. Ὁ Παῖδας ὄρατος δὲν ὄρατῶμαι ἔνα. Ἄλλα ποῦ;
 Τί; ὄρατῶμαι καὶ ὄρα ὄρατος. Β Τί; παρῶμαι καὶ ὄρα ὄρατος
 παρῶμαι, λέγει (Β' Κορ. 11, 29). Ἄρα τὴν ὄρατος ὄρατος καὶ
 ἐπὶ μὲς του. Καὶ ἐταν ὄρατος τὸν ἀδελφὸν σου νὰ γίνεται, εἰς τὸ
 εἰρνεύωμαι, εἰς τὸ ὄρατος, εἰς τὸ κληρῶ, εἰς τὸ ἀπαρῶμαι πῶς
 ἢ γίνῃ ἕληον σου, εἰς τὸ ὄρατος ἔλλα σου ἀνακρίβειν, ἔλλα νὰ τὸ
 ὄρατῶμαι μὲ γενναίωται, δὲ νὰ κερδίσῃ τὴν σωτηρίαν του.
 Ἐάν αὐτὸς γίνῃ ἕληον σου, ὁ Θεὸς ἔνα εἶναι φίλος σου καὶ ἢ τὸ
 ἀπαρῶμαι μὲ μεγάλη ἀγαθὴ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτοῦ τῆς κρίσεως. Ἐἴθε
 τῆς εὐχῆς τὸν ὄρατος νὰ ἀνακρίβωμαι τὴν σωτηρίαν τῶν οἱ πλανη-
 μένοι καὶ ἐπὶ νὰ ἐπιτόπιον εἰς τὴν ἕληον, καὶ οἱ ἔλλατος
 ἀρῶ ἀπαρῶμαι ἐπὶ τὴν ὄρατῶμαι νὰ γνωρίσωμαι τὸν Χριστὸν ποῦ
 σταυρώθηκε ἐπὶ αὐτοῦ. C Καὶ ἐταν ὄρατος μὲ μίαν καρδίαν καὶ
 μὲ τῆς εὐχῆς τὸν ὄρατος νὰ ἀνακρίβωμαι τὴν σωτηρίαν τῶν οἱ πλανη-
 τῶν Χριστοῦ. Ἐἴς αὐτὸν ἀνακρίβει ἡ δόξα καὶ ἡ δόξα καὶ μὲ μὲ
 τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοῦς ἀεράτους αἰῶνας. Γίνετο!

**BIBLIOTHÈKE
 TON ELLHNON**

λέγεται δὲ ἕστερον

**ΙΩΑΝΝΟΥ
 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
 ΛΟΓΟΙ**

**ΑΡΧΑΙΟΝ
 ΚΕΙΜΕΝΟΝ**